

ΔΠΜΣ «ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ-ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΟΛΟΓΙΑ» ΕΚΠΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Φιλοσοφική Σχολή

Δ.Π.Μ.Σ. *Μετάφραση-Μεταφρασεολογία*

Συνεργαζόμενα Τμήματα: Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας,
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Τίτλος

Ηλεκτρονικοί πόροι για το γλωσσικό ζεύγος γαλλικά-ελληνικά:

Καταγραφή - Ταξινόμηση - Αξιολόγηση

Διπλωματική εργασία *Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης*

στη Μετάφραση-Μεταφρασεολογία,

με κατεύθυνση τη Γαλλική Γλώσσα

που κατατίθεται και υποστηρίζεται από τον

κ. Αργύριο Διαγουμά

Υπό την εποπτεία της: Καθηγήτριας, κ. Μαρίνα Πανταζάρα

Αθήνα

Σεπτέμβριος - 2017

ΔΠΜΣ «ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ-ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΟΛΟΓΙΑ» ΕΚΠΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Φιλοσοφική Σχολή

Δ.Π.Μ.Σ. *Μετάφραση-Μεταφρασεολογία*

Συνεργαζόμενα Τμήματα: Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας,
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Τίτλος

Ηλεκτρονικοί πόροι για το γλωσσικό ζεύγος γαλλικά-ελληνικά:

Καταγραφή - Ταξινόμηση - Αξιολόγηση

Διπλωματική εργασία *Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης*

στη Μετάφραση-Μεταφρασεολογία,

με κατεύθυνση τη Γαλλική Γλώσσα

που κατατίθεται και υποστηρίζεται από τον

κ. Αργύριο Διαγουμά

Υπό την εποπτεία της: Καθηγήτριας, κ. Μαρίνα Πανταζάρα

Αθήνα

Σεπτέμβριος - 2017

*Στη γυναίκα μου Νάντια και
στα δυο μας παιδιά*

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσά μου κ. Πανταζάρα Μαβίνα για την αμέριστη συμπαράστασή της, την ανεκτίμητη βοήθειά της στις όποιες δυσκολίες αντιμετώπισα και την βαθιά της κατανόηση των προβληματισμών και της αγωνίας μου.

Επίσης, ένα μεγάλο ευχαριστώ στη γυναίκα μου Νάντια για την ιώβεια υπομονή της κατά τη διάρκεια της συγγραφής της παρούσας εργασίας αλλά και για την υποστήριξή της σε όλη τη διάρκεια των μεταπτυχιακών μου σπουδών.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία επιχειρήθηκε να θεσπιστούν κριτήρια τόσο για την καταγραφή όσο και για την αξιολόγηση των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων διαθέσιμων στο Διαδίκτυο. Οι ορολογικοί πόροι είναι απαραίτητοι στη μεταφραστική διαδικασία, κυρίως στη μετάφραση ειδικών κειμένων (και όχι μόνον) και η ορολογική αναζήτηση και τεκμηρίωση είναι καθημερινά καθήκοντα του μεταφραστή. Η κριτική τους λοιπόν μελέτη θα συμβάλλει τόσο στη διερεύνηση της θεωρητικής σκέψης, όσο και στην καλυτέρευση των ίδιων των πόρων.

Επομένως αφού ορίστηκε ο τομέας της ορολογίας και τα εγγενή συστατικά της (έννοια, όρος, πόρος κ.ά.), στη συνέχεια τέθηκαν κριτήρια για τον εντοπισμό, την ταξινόμηση και την αξιολόγηση του ορολογικού περιεχομένου των ιστοσελίδων, καθώς το Διαδίκτυο είναι μια ανεξέλεγκτη πηγή πληροφόρησης και δεν εξυπηρετεί μόνο μεταφραστικούς σκοπούς. Ο μεταφραστής οφείλει να έχει την κριτική ικανότητα να βρίσκει τη σωστή πληροφορία που του αρμόζει, βάσει ποιοτικών προδιαγραφών, αντικειμενικών κριτηρίων και μετρήσιμων χαρακτηριστικών.

Πιο συγκεκριμένα η έρευνα εστίασε στο ζεύγος γλωσσών γαλλικά-ελληνικά λόγω της δυσκολίας που αντιμετωπίζουν οι μεταφραστές να εντοπίσουν επαρκείς και αξιόπιστους πόρους, σε αντίθεση με τον συνδυασμό αγγλικά-ελληνικά για τον οποίον υπάρχει πληθώρα δίγλωσσων και πολύγλωσσων πόρων. Η σχετική έρευνα στο Διαδίκτυο κατέγραψε γύρω στους 110 διαθέσιμους πόρους, με δωρεάν πρόσβαση, καλύπτοντας ένα αρκετό μεγάλο φάσμα θεματικών πεδίων, όπως για παράδειγμα: μαγειρική – γεύσεις – μπαχαρικά, αθλητισμός, ψάρια και αλιεία, υγεία – ιατρική, περιβάλλον – οικολογία, νομική ορολογία, θρησκεία, (ανθρώπινα) δικαιώματα, οικονομία – στατιστική κ.ά. Αυτή ακριβώς η καταγραφή των ευρυμάτων αποτέλεσε τη βάση της δημιουργίας σελίδας στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Scoop.it. η οποία από εδώ και στο εξής θα εμπλουτίζεται συνεχώς με νέο υλικό.

Επομένως, η εύρεση αλλά και η αξιολόγηση των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων είναι χρήσιμη τόσο για τους επαγγελματίες μεταφραστές όσο και για τη διδακτική της μετάφρασης και της ορολογίας.

Λέξεις κλειδιά: ορολογία - ηλεκτρονικοί ορολογικοί πόροι - κριτήρια αξιολόγησης - γλωσσικό ζεύγος γαλλικά-ελληνικά - ειδική μετάφραση - Διαδίκτυο

RÉSUMÉ

Dans ce travail, on a tenté d'établir des critères tant pour l'enregistrement que pour l'évaluation des ressources terminologiques électroniques qui sont disponibles sur Internet. Les ressources terminologiques sont nécessaires pour le processus de la traduction, notamment pour la traduction de textes spécialisés (et pas seulement), alors que la recherche et la documentation terminologiques sont des tâches quotidiennes du traducteur. Leur étude critique donc contribuera à la fois à l'élargissement de la pensée théorique et à l'amélioration des ressources elles-mêmes.

Par conséquent, après avoir défini le domaine de la terminologie et ses composants inhérents (concept, terme, ressource, etc.), ensuite des critères ont été établis pour le repérage, la classification et l'évaluation du contenu terminologique des pages Web, car l'Internet est une incontrôlable source d'information et ne sert pas seulement à de fins de traduction. Le traducteur doit avoir la capacité critique de trouver la bonne information qui lui convient, sur la base de spécifications qualitatives, de critères objectifs et de caractéristiques mesurables.

Plus précisément, la recherche s'est concentrée sur le tandem linguistique français-grec en raison de la difficulté que les traducteurs affrontent à trouver des ressources suffisantes et fiables, par opposition à la combinaison linguistique anglais-grec pour lequel il existe de nombreuses ressources bilingues et multilingues. La recherche sur Internet a enregistré environ 110 ressources disponibles, avec un accès gratuit, couvrant une large gamme de sections thématiques, notons à titre indicatif: cuisine - saveurs - épices, sports, poissons et pêche, santé - médecine, environnement - écologie, terminologie juridique, religion, droits humains, économie - statistiques, etc. Les trouvailles de cette recherche ont servi de base pour la création d'une page sur la plate-forme électronique Scoop.it. qui à partir de maintenant sera continuellement enrichie de nouveau matériel.

Par conséquent, trouver et évaluer des ressources terminologiques électroniques est utile tant pour les traducteurs professionnels que pour l'enseignement de la traduction et de la terminologie.

Mots clés: terminologie – ressources électroniques terminologiques - critères d'évaluation – tandem linguistique français-grec - traduction spécialisée - Internet

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγή	9
 ΜΕΡΟΣ Ι – Θεωρητικό πλαίσιο και βασικές έννοιες	11
1.1 Ορολογία και βασικές έννοιες	11
1.1.1 Τι είναι ορολογία	11
1.1.2 Ιστορική αναδρομή της ορολογίας	15
1.1.3 Τι είναι έννοια	19
1.1.3.1 Ορισμός της έννοιας	19
1.1.3.2 Τύποι εννοιών	21
1.1.4 Τι είναι όρος	22
1.1.4.1 Ορισμός του όρου	22
1.1.4.2 Τύποι όρων	24
1.1.5 Τι είναι θεματικό πεδίο	25
1.2 Ορογραφία και είδη ορολογικών πόρων	27
1.2.1 Τι είναι ορογραφία	27
1.2.2 Είδη ορολογικών πόρων	29
1.2.2.1 Ορολογικές βάσεις δεδομένων	29
1.2.2.2 Ορολογικές μνήμες	29
1.2.2.3 Συλλογές ηλεκτρονικών ειδικών σωμάτων κειμένων ορολογίας	30
1.2.2.4 Θησαυροί όρων	30
1.2.2.5 Γλωσσάρια όρων	31
1.2.2.6 Μορφολογικά ορολογικά λεξικά	31
1.2.2.7 Ορολογικά λεξικά και γλωσσάρια όρων	32
1.3 Σχέση ορολογίας και μετάφρασης	32
1.3.1 Η ορολογία στη μεταφραστική διαδικασία	32
1.3.2 Ορολογία, μετάφραση και κοινωνία	34
1.3.2.1 Ορολογία και ειδική επικοινωνία	34
1.3.2.2 Ο ρόλος του μεταφραστή	37
1.3.3 Μεταφραστικά ορολογικά αδιέξοδα και τεχνικές αντιμετώπισή τους	38
1.3.3.1 Μεταφραστικές τεχνικές απόδοσης όρων	38
1.3.3.2 Μετάφραση ειδικών κειμένων	41

1.3.4 Ορολογία και τυποποίηση	43
1.3.4.1 Διεθνείς και Ευρωπαϊκοί Φορείς Ορολογίας	43
1.3.4.2 Ορολογία και Γαλλοφωνία	46
1.3.4.3 Ορολογία και ελληνική γλώσσα	49
1.3.5 Ορολογία και υπολογιστικά συστήματα	51
1.3.5.1 Διαχείριση ορολογίας και αυτόματη μετάφραση	51
1.3.5.2 Πολύγλωσση Ορολογική βάση της ΕΕ: Από το EURODICAUTOM στην IATE	53
1.3.6 Άλλες πολύγλωσσες ηλεκτρονικές ορολογικές βάσεις	56
 ΜΕΡΟΣ II – Χαρακτηριστικά ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων	58
2.1 Θέσπιση κριτηρίων βάσει Διεθνών και Ελληνικών Προτύπων.....	58
2.2 Εσωτερικά και εξωτερικά χαρακτηριστικά ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων	60
2.2.1 Εσωτερικά χαρακτηριστικά	60
2.2.2. Εξωτερικά χαρακτηριστικά	70
 ΜΕΡΟΣ III – Συλλογή και ανάλυση του ορολογικού υλικού	79
3.1 Παρουσίαση και ανάλυση του ορολογικού υλικού	79
3.1.1 Συλλογή ορολογικών πόρων	79
3.1.2 Ταξινόμηση ορολογικών πόρων	81
3.1.3 Αξιολόγηση ορολογικών πόρων	84
3.2 Δημιουργία σελίδας με το υλικό της έρευνας στην πλατφόρμα Scoop.it	107
3.2.1 Γενική παρουσίαση της πλατφόρμας	107
3.2.2 Η σελίδα «Ressources terminologiques FR-EL»	108
3.2.3 Ετικέτες επισήμανσης (tagging)	109
3.3 Σύνθεση αποτελεσμάτων και περιορισμοί της έρευνας	110
Συμπεράσματα και προοπτικές	113
 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	116
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄	134
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄	150

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα της παρούσας διπλωματικής εργασίας ήταν το αποτέλεσμα του ενδιαφέροντος που εκδηλώθηκε από τον γράφοντα κατά το τρίτο εξάμηνο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Μετάφραση-Μεταφρασεολογία» στα πλαίσια του μαθήματος «Εισαγωγή στην Ορολογία», όπου και γεννήθηκε η επιθυμία της ενασχόλησης με ορολογικούς πόρους που είναι διαθέσιμοι στο Διαδίκτυο. Η κριτική μελέτη των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων θα συνέβαλε τόσο στη διερεύνηση της θεωρητικής σκέψης, όσο και στην καλυτέρευση των ίδιων των πόρων (Galorin-Δημητριάδη, Κατσογιάννου, 2004: 193).

Για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας και ιδιαιτέρως για τον εντοπισμό και τη συγκέντρωση των ορολογικών πόρων (*ressources terminologiques*) απαραίτητο εργαλείο αποτέλεσε το Διαδίκτυο, καθώς η έρευνα εστίασε στους ηλεκτρονικούς πόρους και όχι στην έντυπη τους μορφή. Η ραγδαία ανάπτυξη του Διαδικτύου και συνεπώς οι ολοένα και περισσότερες ιστοσελίδες αποτέλεσαν την κύρια πηγή της διπλωματικής εργασίας, αξιοποιώντας με αυτόν τον τρόπο τις επικοινωνιακές δυνατότητες της σύγχρονης τεχνολογίας και το «νέο επικοινωνιακό πεδίο» του Διαδικτύου (Φασουλή, 2007: 2). Πιο συγκεκριμένα η έρευνα εστίασε στο ζεύγος γλωσσών γαλλικά-ελληνικά λόγω της δυσκολίας που αντιμετωπίζουν συνήθως οι μεταφραστές να εντοπίσουν επαρκείς και αξιόπιστους εξειδικευμένους γλωσσικούς πόρους. Η αρχική υπόθεση λοιπόν της έρευνας είναι πως ο γλωσσικός σχεδιασμός γαλλικά-ελληνικά υστερεί σε σχέση με το γλωσσικό ζεύγος αγγλικά-ελληνικά για το οποίο υπάρχει πληθώρα δίγλωσσων και πολύγλωσσων λεξικών.

Η χρήση πλέον του Διαδικτύου αποτελεί κυρίαρχη δύναμη στον χώρο της επικοινωνίας της σημερινής κοινωνίας και οι διαστάσεις των περιεχομένων του θεματικά και ποσοτικά είναι υπέρογκες (Ζωγόπουλος, 2011: 1). Από την ανάπτυξη του Διαδικτύου δεν θα μπορούσε λοιπόν να ξεφύγει ούτε ο τομέας της μετάφρασης και συνεπώς ούτε τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την πραγμάτωσή της, όπως οι ορολογικοί πόροι (Αμανατίδης, 2008: 1).

Η αναζήτηση των ιστότοπων των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων αποτέλεσε μια δύσκολη και κυρίως χρονοβόρα διαδικασία, καθώς η τόση συσσωρευμένη πληροφόρηση στο αχανές και αδόμητο Διαδίκτυο, ο υπέρογκος αριθμός διαθέσιμου υλικού και η συνεχώς αυξανόμενη προσφορά γνώσης απαιτεί χρόνο για την εύρεση, την επιλογή και την αξιολόγηση των ορολογικών πόρων που

θα αποτελούσαν το υλικό ανάλυσης της παρούσας εργασίας. Κρίνεται λοιπόν απαραίτητη η θέσπιση γενικών χαρακτηριστικών και αντικειμενικών κριτηρίων για την καταγραφή, την ταξινόμηση και την αξιολόγηση των ευρημάτων βάσει επίσημων φορέων και διεθνούς βιβλιογραφίας.

Η παρούσα εργασία αποτελείται από τρία μέρη:

Στο πρώτο μέρος της θα παρουσιαστεί το θεωρητικό πλαίσιο, θα αναλυθούν και θα οριστούν οι βασικές έννοιες της ορολογίας και θα δοθεί η ιστορική της αναδρομή. Θα παρουσιαστούν επίσης τα σχετικά με την ορογραφία, τους ορολογικούς πόρους και τη σχέση ορολογίας-μετάφρασης.

Στο δεύτερο μέρος της θα περιγραφούν τα εσωτερικά και εξωτερικά χαρακτηριστικά ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων, επεξηγώντας την σπουδαιότητα αλλά και την αναγκαιότητα θέσπισης κριτηρίων βάσει Διεθνών και Ελληνικών Προτύπων.

Στο τρίτο και τελευταίο μέρος θα παρουσιαστούν οι φάσεις της συλλογής, της ταξινόμησης και της αξιολόγησης των ορολογικών πόρων διαθέσιμων στο Διαδίκτυο, η προβολή του διαθέσιμου υλικού της έρευνας στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Scoop.it, οι περιορισμοί της έρευνας καθώς και τα συμπεράσματα και οι προοπτικές της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

1.1 Ορολογία και βασικές έννοιες

Το παρόν κεφάλαιο έχει σκοπό να παρουσιάσει το θεωρητικό πλαίσιο της ορολογίας. Πιο συγκεκριμένα τόσο μέσα από την παρουσίαση βασικών εννοιών, όπως ορολογία, έννοια, όρος και θεματικό πεδίο, αλλά και από τη σύνθεση των ορισμών τους επιχειρείται να δοθεί στον αναγνώστη μια ολοκληρωμένη εικόνα του επιστημονικού πεδίου της ορολογίας, όπως αυτή περιγράφεται στην εξέλιξη της μέσα στον χρόνο.

1.1.1 Τι είναι Ορολογία

Η Ορολογία αποτελεί μια ξεχωριστή επιστήμη με δική της θεωρία, αντικείμενο μελέτης, μεθοδολογία, πρακτική εφαρμογή, τρόπο προσέγγισης και ανάλυσης των δεδομένων, αλλά όπως διατύπωσε και ο Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης στο Διεθνές Πρότυπο ISO 1087:1990 (Terminology-Vocabulary) (αναθεωρημένο ως ISO 1087-1:2000), η Ορολογία υποστηρίζεται από πληθώρα επιστημών (λογική, επιστημολογία, φιλοσοφία της επιστήμης, γλωσσολογία, οντολογία, πληροφορική και γνωσιακές επιστήμες) και η υπόστασή της είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με πολλούς άλλους επιστημονικούς κλάδους της γλώσσας, θεωρητικούς και εφαρμοσμένους (γραμματική, σύνταξη, φωνολογία, εφαρμοσμένη γλωσσολογία, μορφολογία, λεξικολογία, λεξικογραφία, πραγματολογία, σημασιολογία, πληροφορική και τεχνολογία), λόγω της δυνατότητας αποθήκευσης και ανάκτησης της πληροφορίας, για την μελέτη των εννοιών και των κατασημάνσεών τους στην ειδική γλώσσα (ΕΛΟΤ 402:2008).

Σίγουρα η Ορολογία λαμβάνει στοιχεία από συναφείς κλάδους τα οποία και τροποποιεί για να τα προσαρμόσει στα δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και γνωρίσματα, ωστόσο, διατηρεί τον αυτόνομο χαρακτήρα της, καθώς όλοι οι παραπάνω επιστημονικοί τομείς προσεγγίζουν το αντικείμενο μελέτης τους με τη δική τους μεθοδολογία (Cabré, 1998: 31). Για τον Dubuc (1985: 17), η Ορολογία μπορεί να αποτελέσει αυτόνομη επιστήμη, αλλά ταυτόχρονα να θεωρηθεί απλά μια πρακτική που βασίζεται στις θεωρίες άλλων επιστημών, άποψη την οποία φαίνεται να

συμμερίζεται και ο Sager. Ωστόσο, ο Sager (1990: 1) αναγνωρίζει την αξία της Ορολογίας ως πρωτότυπου εφαρμοσμένου κλάδου για δύο λόγους. Αρχικά, διότι διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των ειδικών και έπειτα διότι εξασφαλίζει την ύπαρξη γλωσσών τεχνολογικά μη κυρίαρχων.

Ο Corbeil προλογίζει στο βιβλίο της Cabré (1998: 15-16) ότι η Ορολογία είναι το πιο πρακτικό κομμάτι του λεξιλογίου από τη στιγμή που συνδέεται τόσο με την εκμάθηση, όσο και με τη δημιουργικότητα των επιστημών καθώς αυτές εξελίσσονται και παράγουν συνεχώς έννοιες και όρους, οι οποίοι αποθηκεύονται, διαχειρίζονται και διαδίδονται με τη βοήθεια των κατάλληλων λογισμικών. Η Cabré (1998: 29, 70-71) αναφέρει πως η Ορολογία αποτελεί μέρος των γλωσσικών επιστημών (*sciences du langage*), λόγω της διαθεματικότητάς της. Είτε αποτελεί απλά μια πρακτική η οποία έχει άμεση σχέση με τα πολιτικά και εμπορικά ενδιαφέροντα και την κάλυψη των κοινωνικών αναγκών, είτε αποτελεί αυτόνομο επιστημονικό κλάδο, η πρόοδος του οποίου εξαρτάται από την πρόοδο των επί μέρους επιστημονικών πεδίων που την αποτελούν. Όπως άλλωστε υποστηρίζει και ο Goffin (1985: 11) η Ορολογία είναι μια διαθεματική επιστήμη-σταυροδρόμι, στενά συνδεδεμένη με τη γνωσιακή δραστηριότητα και αδιαχώριστη από την κοινωνική της διάσταση και τις προφανείς εφαρμογές της.

Με βάση διάφορα ερμηνευτικά λεξικά, σημειώνονται οι εξής ορισμοί για το λήμμα «Ορολογία»:

- Το ειδικό λεξιλόγιο διαφόρων επιστημονικών, επαγγελματικών ή άλλων τομέων, καθώς και ο επιστημονικός κλάδος που το μελετά (Ερμηνευτικό Λεξικό Νέας Ελληνικής Α', Β', Γ' Γυμνασίου).
- Το σύνολο των ειδικών όρων που χρησιμοποιούνται σε μια επιστήμη, τέχνη, τεχνική ή άλλη ανθρώπινη δραστηριότητα (Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής).
- Το σύνολο των ειδικών όρων που χρησιμοποιούνται σε συγκεκριμένο γνωστικό ή επαγγελματικό χώρο: ιατρική, τεχνική, νομική, ναυτική (Λεξικό Μπαμπινιώτη).
- Το σύνολο των εξειδικευμένων λέξεων, των όρων που χρησιμοποιούνται σε έναν γνωστικό τομέα, σε μια επιστήμη (Χρηστικό Λεξικό της Ακαδημίας Αθηνών).

Το ενδιαφέρον συμπέρασμα που πρέπει να επισημανθεί από την παράθεση των παραπάνω ορισμών είναι ότι στα λεξικά γενικής γλώσσας αναφέρεται μόνο η τρίτη σημασία, σχετικά με το σύνολο των όρων.

Στη συνέχεια αναφέρονται ορισμοί της Ορολογίας κατά χρονολογική σειρά, αν και παρουσιάζεται ως σχετικά νέο επιστημονικό αντικείμενο, στη σκιά της

εφαρμοσμένης γλωσσολογίας: Το 1786 ο Γερμανός φιλόσοφος Christian Gottfried Schütz αναφέρει τη λέξη Ορολογία ως «το σύνολο των όρων των εννοιών» που επιτρέπουν τον καθορισμό μιας φιλοσοφικής θεωρίας», ενώ ο Γάλλος Sébastien Mercier δίνει τον εξής απαξιωτικό και περιφρονητικό ορισμό «*κατάχρηση εξεζητημένων, και σε ένα βαθμό ακαταλαβίστικων από αμήνητους όρων*». Το 1837 ο William Whewell ορίζει την Ορολογία ως «*σύστημα όρων που χρησιμοποιούνται για την περιγραφή των αντικειμένων της φυσικής ιστορίας*». Το 1845 ο Bescherelle δίνει μια νέα ερμηνεία ως «*η επιστήμη των τεχνικών όρων ή των ιδεών που αυτοί εκφράζουν*». Το 1864 ο Bouillet την αναφέρει ως «*το σύνολο των τεχνικών όρων μιας επιστήμης ή μιας τέχνης, και οι ιδέες που αυτή εκφράζει*» (Παπαβασιλείου, 2001: 1-2).

Για την Cabré (1998: 35-36) από τη στιγμή που η Ορολογία σχετίζεται με την πληροφορία, τη γλώσσα και την επικοινωνία και καθώς αυτή συνδέεται με το περιβάλλον εργασίας και την πληθώρα των θεμάτων που προσεγγίζει, γίνεται αντιληπτό πως δεν μπορεί να εξεταστεί μονοδιάστατα, διότι έχει ποικίλους σκοπούς, προσεγγίσεις και εφαρμογές. Επιβεβαιώνεται με αυτόν τον τρόπο η διττή διάστασή της, δηλαδή η γλωσσική λειτουργία για τους άμεσους και έμμεσους χρήστες και η επικοινωνιακή λειτουργία για τους ειδικούς (ορολόγους, λεξικολόγους, ορογράφους και λεξικογράφους). Πιο συγκεκριμένα: α) για τους γλωσσολόγους η Ορολογία αποτελεί μέρος του εξειδικευμένου λεξιλογίου, β) για τους ειδικούς η Ορολογία είναι ένα απαραίτητο μέσο επαγγελματικής έκφρασης και επικοινωνίας, γ) για τους χρήστες είναι το σύνολο χρήσιμων και πρακτικών υπηρεσιών για την επικοινωνία και δ) για τους ειδικούς του γλωσσικού σχεδιασμού η Ορολογία είναι ένας τομέας στον οποίον η παρέμβαση ισούται με την επιβεβαίωση της ύπαρξής της, της χρησιμότητάς της και της επιβίωσής της.

Συνοπτικά, η Ορολογία ορίζεται ως:

- α) οι πρακτικές, οι τεχνικές, οι αρχές, οι εννοιολογικές βάσεις και οι μέθοδοι για τον εντοπισμό, τη συλλογή, τη μελέτη, την εκμετάλλευση, την περιγραφή, την ανάλυση, την επεξεργασία, τη διαχείριση, την ταξινόμηση, τη διάταξη, τη μετάφραση, την εγγραφή, την τυποποίηση, την παρουσίαση, την επικοινωνία, την αναπαράσταση και τη διάδοση των όρων, του λεξιλογίου των υπογλωσσών και τη συγγραφή ορολογικών λεξικών σε ποικίλες μορφές, έντυπες και ηλεκτρονικές, σε μία ή περισσότερες γλώσσες (λεξικογραφικό έργο),
- β) μια θεωρία, για την ερμηνεία και τη διευκρίνιση της συνοχής και των σχέσεων μεταξύ των εννοιών και των *κατασημάνσεών* τους (όρων, ονομάτων, συμβόλων).

Θεμελιώδεις σχέσεις για τη συνοχή μεταξύ πρακτικής δραστηριότητας και θεωρίας, δηλαδή το σύνολο των κανόνων που επιτρέπουν να πραγματοποιηθεί μια ορογραφική εργασία, ο επιστημονικός κλάδος με την ορολογική του θεωρία και τις εφαρμογές της, ο οποίος αναλύει θέματα σύνταξης και σημασιολογίας,

γ) το ειδικό λεξιλόγιο ή αλλιώς το σύνολο των όρων ενός συγκεκριμένου θεματικού πεδίου, μιας εξειδικευμένης περιοχής, δραστηριότητας, ενός δεδομένου γνωστικού, εργασιακού και επαγγελματικού τομέα, κλάδου ή επιστήμης, σε συγκεκριμένο πλαίσιο λειτουργίας, έτσι ώστε να εμπλουτίζεται και να αναπτύσσεται για να ανταποκρίνεται στις ανάγκες έκφρασης των τελικών χρηστών για ακριβή επικοινωνία, περιλαμβάνοντας ωστόσο και λέξεις από την καθημερινή κοινή γλώσσα, εκτός της ειδικής γλώσσας (Dubuc, 1985: 14, Rondeau, 1984: 18, Sager 1990: 2-3, Παπαβασιλείου, 2001: 3, Κατσογιάννου & Ευθυμίου, 2004: 27-29, Βαλεοντής & Μάντζαρη: 2006, Βαλεοντής & Κριμπάς, 2014: 119, 122-123, 125, 192).

Τι δεν είναι λοιπόν Ορολογία; Η Ορολογία δεν γεννήθηκε από μια μάταιη φιλοδοξία διαφοροποίησης (Dubuc, 1985: 17 στην Cabré, 1998: 39). Δεν μπορούμε να ονομάσουμε Ορολογία απλά ονόματα που εμφανίζονται σε λίστες, αλλά θα μπορούσαν να αποτελέσουν ορολόγια οι ταξινομημένες λίστες επιστημονικών λέξεων, οι οποίες εμφανίζουν επιπλέον ορισμό και περιγραφή των λέξεων, καθώς η Ορολογία δεν είναι απλή μελέτη του λεξιλογίου, αφού στοχεύει στην αποτύπωση του κόσμου και των εξωγλωσσικών δραστηριοτήτων του (Rey, 1995: 24, 31). Οι ορισμοί, αναλυτικοί και όσο το δυνατόν πιο πλήρεις, οριοθετούν χωριστά την κάθε έννοια από τις υπόλοιπες του ίδιου θεματικού πεδίου και είναι μέρος του γενικού συνόλου των παρεχόμενων πληροφοριών (Sager, 1990: 42).

Η Ορολογία δεν ερμηνεύει όρους. Αποδίδει ονόματα σε έννοιες, μελετά και αναλύει την αναπαράστασή των ονομάτων λεξιλογικά και συντακτικά, την (κατ)ονομασία των εννοιών, τις λειτουργίες που συνδέονται με τη συστηματοποίηση και την αναπαράσταση της γνώσης, ενώ τέλος καλύπτει τυχόν ανάγκες με γλωσσικά μέσα (Rey, 1995: 128). Φτάνει μάλιστα στο σημείο να καθιστά τη γλώσσα «τεχνητή» καθώς έχει αυστηρή δομή, χωρίς περιθώρια παρεκκλίσεων (Sager, 1993: 27).

Ο Φιλόπουλος (1999: 80) παρατηρεί πως η Ορολογία δεν είναι απλά η εκπόνηση όρων. Δεν κατασκευάζουμε όρους για να βρούμε έπειτα τι σημαίνουν. Αντιθέτως, δίνουμε ονόματα σε έννοιες που ήδη υπάρχουν. Η Ορολογία ξεκινάει από τις έννοιες, τους ορισμούς τους και τα συστήματά τους για να δοθούν στη συνέχεια οι όροι σε γραπτή και προφορική μορφή και η απεικόνισή τους αν είναι απαραίτητο.

Ο Ι. Χ. Σαριδάκης (2009: 1) αναφέρει πως η ορολογική ανάλυση δεν χρησιμεύει σε καμία περίπτωση στον εμπλουτισμό της γλώσσας με όρους, αλλά στην επαναφορά, και στην εμπέδωση της γνώσης. Αναζητά τα χαρακτηριστικά που οριοθετούν και δημιουργούν τις έννοιες, την ποιότητα και την αποδεκτότητα των ορισμών, των εννοιών και των όρων που δηλώνουν τις έννοιες και ορίζει την Ορολογία ως την *«επιστήμη που μελετά την παραγωγή, τη δομή, τη χρήση και τη διαχείριση των ορολογικών δεδομένων και τις αρχές και τα τεχνολογικά εργαλεία μέσω των οποίων εκτελούνται τα ορολογικά έργα»*.

1.1.2 Ιστορική αναδρομή της ορολογίας

Η συστηματοποιημένη μεθοδολογία της ορολογίας αναπτύσσεται για τη λύση προβλημάτων έκφρασης και επικοινωνίας, για την προώθηση της γνώσης και της εξέλιξης της επιστήμης, όπως αυτή σημειώνεται μέσα από το πέρασμα των αιώνων. Για την απαρχή της ορολογίας θα πρέπει να ανατρέξουμε στην παλαιολιθική εποχή, όπου και εντοπίζονται τα πρώτα ονόματα για διάφορα εργαλεία και στη συνέχεια στην εποχή των Σουμέριων πριν από τέσσερις χιλιάδες χρόνια (Παπαβασιλείου, 2001), ενώ ο Πλάτωνας με το έργο του «Κρατύλος» παρουσιάζει το πρώτο ορολογικό κείμενο (Γάκη, 2016: 11). Η περίοδος της Αναγέννησης, ανάμεσα στον 14^ο και 17^ο αιώνα, δημιουργεί μια νέα κατάσταση καθώς είναι αυτή που σηματοδοτεί τη συστηματική μεθοδολογία καταγραφής της ονοματοδοσίας και δημιουργίας εννοιών και όρων. Ο όρος *term* εμφανίζεται στην αγγλική γλώσσα στα μέσα του 14^{ου} αιώνα, το επίθετο *terminological* εμφανίζεται το 1788 (Rey, 1995: 23), ενώ ο παράγωγος όρος *terminology* μόλις τον 19^ο αιώνα (Opitz, 2007: 4).

Κατά τον 18^ο και 19^ο αιώνα, στους φιλολογικούς κύκλους εκδηλώνονται προβληματισμοί για την κατακόρυφη ανάπτυξη των όρων, για την ποικιλία των τύπων και για τις σχέσεις μεταξύ τύπων και εννοιών. Οι θεωρητικές αναζητήσεις σχετικά με τη φύση των όρων εμφανίστηκαν όταν η ορολογική δραστηριότητα άρχισε να οργανώνεται σε συγκεκριμένα πεδία ως αποτέλεσμα πρακτικής (Κουτσομπάρη, Σδούκου, Βαλεοντής, 2011: 8). Κατά τη βιομηχανική επανάσταση (1760 - 1860) σημειώνονται τέτοια βήματα ανάπτυξης και εξέλιξης της βιομηχανίας, της τεχνολογίας και της επιστήμης που η ανάγκη για την ανάπτυξη της ορολογίας είναι πλέον απαραίτητη και αναγκαία τόσο για τη διάδοση της καινοτομίας και της νέας γνώσης (Rey, 1995), όσο και για να μπορέσουμε να καταγράψουμε, να αναλύσουμε

και να σχολιάσουμε τις κοινωνίες, τις ιδεολογίες και τις φιλοδοξίες εκείνης της εποχής. Η ορολογία λοιπόν αναγνωρίζεται για πρώτη φορά ως η επιστήμη της μελέτης των όρων μόλις το δεύτερο μισό του 18^{ου} αιώνα (Cabré, 1998 : 22-23).

Κατά τη διάρκεια του 20^{ου} κυρίως αιώνα η ορολογία καθιερώνεται ως επιστήμη, ως μια προσπάθεια συστηματοποιημένης σκέψης και όχι πλέον ως μια τεχνική αντιμετώπισης δύσκολων λέξεων με εξειδικευμένο περιεχόμενο (Rey, 1995: 16). Είναι η περίοδος που δημιουργούνται νέοι όροι και εκδίδονται ειδικά – ορολογικά λεξικά, αντί για αλφαβητικές ταξινομημένες λίστες (Sager, 1990: 21). Είναι η περίοδος που ως ανεξάρτητος επιστημονικός κλάδος συμβάλλει κοινωνικά, λόγω των πολιτικών και οικονομικών συνθηκών (Rey, 1995: 49). Είναι η περίοδος κατά την οποία τον πρώτο ρόλο έχουν οι μηχανικοί, ιδίως από το 1930 και εντεύθεν, με κύρια μορφή τον αυστριακό Eugen Wüster, ο οποίος συστηματοποιεί τη μέθοδο εργασίας, υποδεικνύει τη μεθοδολογία των δεδομένων, θεμελιώνει την επιστημονική μελέτη της ορολογίας, ασχολείται με την τυποποίησή της, διατυπώνοντας την άποψη πως η ορολογία είναι ένα διεπιστημονικό σταυροδρόμι, ενδιαφέρεται για μεθόδους συνδυασμού και τυποποίησης των όρων τους οποίους χρησιμοποίησε στο *Machine Tool* και ασχολείται με τη θεωρία τους (Σαριδάκης Ι. Ε., 1999: 9, Παπαβασιλείου, 2001: 4, Κουτσουμπάρη, Σδούκου, Βαλεοντής, 2011: 8).

Οι εξελίξεις και η πρόοδος της τεχνολογίας της εποχής δεν απαιτούν απλά να κατονομαστούν οι καινούριες έννοιες, αλλά κυρίως να εναρμονιστούν. Είναι η περίοδος που το ενδιαφέρον για την ορολογία εκδηλώνεται ταυτόχρονα σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, οι οποίες θα ιδρύσουν και τις αντίστοιχες σχολές. Ο Eugen Wüster απορρίπτει τη θεωρητική προσέγγιση της ορολογίας, δίνει προτεραιότητα στη συγκέντρωση και στην ορολογική τυποποίηση, υιοθετεί τις αρχές της γενικής θεωρίας της ορολογίας και ιδρύει τη σχολή της Βιέννης. Ο Ρώσος D.S Lotte ιδρύει τη σοβιετική σχολή της Ορολογίας στη Μόσχα με σκοπό να λύσει τα προβλήματα που γεννά η πολυγλωσσία της παλιάς Σοβιετικής Ένωσης. (Cabré, 1998: 22, 30). Κατά τη δεκαετία του 1930 αυστριακοί, σοβιετικοί και τσέχοι επιστήμονες εργάζονται εντατικά πάνω στην ορολογία προσανατολισμένοι προς την γλωσσολογία, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται οι αντίστοιχες κλασικές πλέον σχολές (Κουτσουμπάρη, Σδούκου, Βαλεοντής, 2011: 50). Η αυστριακή σχολή θεωρεί την ορολογία ως διεπιστημονικό και αυτόνομο πεδίο, το οποίο υπηρετεί κάθε πεδίο γνώσης. Η σοβιετική σχολή επικεντρώνεται στη φιλοσοφία, η οποία ενδιαφέρεται για τη λογική κατηγοριοποίηση των συστημάτων εννοιών και της οργάνωσης της

γνώσης. Η τσέχικη σχολή ή αλλιώς σχολή της Πράγας εστιάζει στη γλωσσολογία, η οποία θεωρεί την ορολογία ως συνιστώσα του λεξικού μιας γλώσσας και τις ειδικές γλώσσες ως υποσυστήματα της γενικής γλώσσας. Στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, στο Μιζούρι των Ηνωμένων Πολιτειών, ιδρύεται το 1904 ο πρώτος Διεθνής Σύνδεσμος Τυποποίησης ή αλλιώς η Commission Electrotechnique Internationale (CEI) (Cabré, 1998: 22, 37-38).

Κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (1939 - 1945) αναπτύσσεται η Επιστήμη Υλικών και ακολουθεί η μικροηλεκτρονική, οι τηλεπικοινωνίες, οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, η βιομηχανία και γενικότερα ο τεχνολογικός τομέας, οπότε και ξεκινάει η εποχή της Τεχνολογίας και της προόδου του πολιτισμού. Το ερώτημα που προκύπτει είναι αν όλη αυτή η ανάπτυξη θα οδηγήσει στην επικράτηση μιας διεθνούς κοινής γλώσσας ή εάν θα αποτελέσει αφορμή για την εξέλιξη και διάδοση της ορολογίας. Για τη μεταφορά της νέας γνώσης στη γλώσσα απαιτούνται οι αντίστοιχοι όροι καθώς αυξάνονται οι έννοιες (Φιλόπουλος, 1999: 74-75).

Μέχρι το 1957 η μεταφραστική δραστηριότητα και η μεταφορά της τεχνογνωσίας ήταν δίγλωσση και σε καμία περίπτωση πολύγλωσση. Στη συνέχεια, προέκυψε το πρόβλημα ότι οι νέες έννοιες δεν είχαν πάντα αντιστοιχία στις εθνικές γλώσσες, εφόσον «επιβλήθηκε» η πολυγλωσσία στο παγκόσμιο γίνεσθαι (Καρδούλη, 1992: 291). Από το 1960 άλλωστε παρατηρείται η ευρεία χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών, η δημιουργία βάσεων δεδομένων, η προσπάθεια τυποποίησης των όρων και η δημιουργία νέων μοντέλων και εργαλείων για την εξαγωγή ορολογίας. Παράλληλα, παρατηρείται ο κυρίαρχος ρόλος της ορολογίας στη γλωσσική βιομηχανία (Γάκη, 2016: 14), η οποία σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περιλαμβάνει *«τη μετάφραση, τη διερμηνεία, τη γλωσσική προσαρμογή στην τοπική και στην παγκόσμια αγορά, τον υποτιτλισμό και τη μεταγλώττιση, τα εργαλεία γλωσσικής τεχνολογίας, τη διοργάνωση πολυγλωσσικών συνεδρίων και τη διδασκαλία ξένων γλωσσών»*.

Τη δεκαετία του 1970 η ορολογία στρέφεται προς τον γλωσσικό σχεδιασμό, υπερασπιζόμενος τις μειονοτικές γλώσσες. Έτσι, στο Κεμπέκ ρυθμίζεται νομοθετικά η συστηματική και στρατηγική παρέμβαση των αρμόδιων οργάνων, ενώ ακολουθούν και άλλες χώρες με παρόμοια γλωσσική ιδιαιτερότητα (Cabré, 1998: 39).

Τη δεκαετία 1980-1990 διαπιστώνεται η ισχυρή παρουσία της πληροφορίας, η οποία με τη σειρά της αναγγέλλει την εποχή της Τεχνικής Πληροφορίας μέσω της Τεχνολογίας, της βιο-ιατρικής, της βιο-γεωργίας και της μεταφοράς της

τεχνογνωσίας. Πριν από τριάντα περίπου χρόνια λοιπόν οι μεταφραστικές σπουδές των πανεπιστημίων της Ευρώπης, των Η.Π.Α, αλλά και του δίγλωσσου Καναδά στρέφονται προς τη μελέτη της τεχνικής μετάφρασης και ορολογίας (Καρδούλη, 1992: 290).

Η παγίωσή και η ανάπτυξη της ορολογίας ως ιδιαίτερης επιστήμης, πραγματοποιήθηκε κατά βάση τα τελευταία δεκαπέντε με είκοσι χρόνια, λόγω της κατακόρυφης μεταφραστικής δραστηριότητας επιστημονικών και τεχνικών κειμένων (Κουτσιβίτης στον Μεντζελόπουλο, 2016: 148). Έκτοτε, η ορολογία αναπτύχθηκε ραγδαία κυρίως σε πολυγλωσσικά και πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα. Η ορολογία, λοιπόν, συγκροτείται για να καλύψει ορισμένες ανάγκες, ώστε οι κοινωνίες να μπορούν να μαθαίνουν και να προσαρμόζονται στις νέες συνθήκες διαβίωσης και αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της σύγχρονης πραγματικότητας, ενώ αποτελεί ταυτόχρονα και πολύτιμο εργαλείο για την ιστορική μελέτη των εννοιών και των ιδεών (Παπαβασιλείου, 2001: 2).

Φτάνουμε λοιπόν στο σημείο να μιλάμε σήμερα για έναν νέο μεταβιομηχανικό πολιτισμό, ο οποίος επιχειρεί να τροποποιήσει ακόμη και τους νόμους της φύσης μέσω της γενετικής και της βιοτεχνολογίας. Οι νέες πολιτισμικές παράμετροι δεν αποβάλλουν σε καμία περίπτωση ευθύς αμέσως τις αξίες της εναρκτήριας αγροτικής κοινωνίας, αλλά τις αντικαθιστούν σταδιακά, προβάλλοντας μέσω της ανάπτυξης και βελτίωσης της ορολογίας τις νέες οικονομικές φόρμες, τη γεωγραφική πληθυσμιακή κατανομή, την εξέλιξη της οικογένειας, της θρησκείας και της εργασίας, την υλική ευημερία και τον ατομικισμό, τη γλώσσα και τις νέες μορφές επικοινωνίας. Το μέλλον της ορολογίας, αν και στρέφεται σε έναν προοδευτικό ορθολογισμό, είναι μάλλον απρόβλεπτο (Cabré, 1998: 23-24, 28).

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι η ενίσχυση της αγγλικής γλώσσας εντοπίζεται στην εποχή της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και της πτώσης του κομμουνιστικού μπλοκ (Μεντζελόπουλος, 2016: 98), αν και παρατηρούνται απόπειρες για διεθνή συνεργασία και διεθνή δίκτυα σε γλώσσες με κοινά προβλήματα (Cabré, 1998: 28). Σήμερα, η πρωτοκαθεδρία της αγγλικής γλώσσας στην ορολογία και στη δημιουργία νέων όρων οφείλεται τόσο στον ηγεμονικό της χαρακτήρα στην ΕΕ και στην παγκόσμια επιστημονική κοινότητα, όσο και στις διεθνείς κοινωνικο-οικονομικές, πολιτιστικές και πολιτικές καταστάσεις, καθιστώντας με αυτόν τον τρόπο τις υπόλοιπες γλώσσες και κυρίως την ελληνική ως ελάσσονα γλώσσα έντονης μεταφραστικής λήψης, λόγω του όγκου των μεταφράσεων από άλλες γλώσσες προς αυτήν, παρά τον ηγετικό της

ρόλο τους προηγούμενους αιώνες, αφού λειτούργησε ως πρότυπο για τις σύγχρονες γλώσσες (Μεντζελόπουλος, 2016: 95-96). Αυτή η πρωτοκαθεδρία της αγγλικής, δηλαδή η χρήση της και η καλλιέργειάς της ως *lingua franca*, συναντάται σε πολυγλωσσικούς θεσμούς, όπως στα νεοεμφανιζόμενα σχετικά έθνη (όπως π.χ. η Ινδία), σε συνομόσπονδες περιοχές (όπως π.χ. η Ευρωπαϊκή Ένωση) ή σε διεθνείς συναντήσεις (όπως π.χ. συνέδρια) (Μεντζελόπουλος, 2016: 222).

Διακρίνουμε λοιπόν αφενός την ισχυρή θέση της αγγλικής γλώσσας και αφετέρου το ότι πολλές χώρες διεκδικούν το δικαίωμα να χρησιμοποιούν τη γλώσσα τους σε όλους τους τομείς της επικοινωνίας. Εκτός της ελληνικής, όλες οι χώρες των «αδύναμων» ή «περιφερειακών» γλωσσών και οι υπό ανάπτυξη χώρες θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν πως η ορολογία είναι ένα στοιχείο που τους συνδέει με τον εκβιομηχανισμένο κόσμο, διότι μέσω της ορολογίας μεταφέρεται γνώση, τεχνογνωσία και τεχνολογία (Cabré, 1998: 40, 56). Να σημειωθεί σ' αυτό το σημείο πως σύμφωνα με τον Μεντζελόπουλο (2016: 220) «ασθενείς» ή «περιφερειακές» γλώσσες ονομάζονται εκείνες των οποίων ο αριθμός των ομιλητών τους και το μέγεθος του πληθυσμού τους είναι σχετικά μικρός.

1.1.3 Τι είναι έννοια

1.1.3.1 Ορισμός της έννοιας

Η εξέλιξη της επιστήμης και της τεχνολογίας είναι αυτή που ευθύνεται για τη συνεχή δημιουργία νέων εννοιών, δηλαδή των αφηρημένων μονάδων – θεμελιωδών σημείων αναφοράς αντικειμένων για τους ορολόγους κάθε σχολής και κατεύθυνσης, πάνω στις οποίες βασίζεται η θεωρία και η πράξη της ορολογίας. Έννοια είναι η νοητική παράσταση, η γενική ιδέα, το σύνολο των χαρακτηριστικών που σχηματίζεται στο νου ως προς ένα αντικείμενο ή ένα σύνολο αντικειμένων. Κάθε έννοια εκφράζεται προφορικά, γραπτά, μονολεκτικά, περιφραστικά, όχι μόνο με λέξεις, αλλά και με σύμβολα, χωρίς να οριοθετείται με απόλυτη ακρίβεια (Κατσογιάννου & Ευθυμίου, 2004: 25, 30-32). Η έννοια λοιπόν κατονομάζεται από έναν όρο και καθορίζεται με σαφή τρόπο από τη θέση της σε ένα ιεραρχικό σύστημα και από τον ορισμό της (Boutin-Quesnel et al., 1990 στο Κατσογιάννου & Ευθυμίου, 2004: 31).

Ο Ι. Ε. Σαριδάκης (1999: 57) αναφέρει πως ο Rondeau (1984) προτείνει τον εξής ορισμό για την έννοια: είναι μια αφηρημένη αναπαράσταση, αποτελούμενη από βασικά κοινά σημεία που συνθέτουν μια ομάδα οντοτήτων και η οποία προκύπτει από τα χαρακτηριστικά των οντοτήτων αυτών.

Ο Ι. Χ. Σαριδάκης (2009) περιγράφει την έννοια ως ένα ενδιάμεσο νοητικό κατασκευάσμα, που αποτελεί το συνδυασμό μοναδικού συνόλου χαρακτηριστικών και αντιστοιχεί στα πράγματα/ αντικείμενα. Η έννοια αποτελεί τη νοητική μονάδα γνώσης ανά γνωστικό πεδίο, μέσω της οποίας ταξινομείται και επικοινωνείται η ανθρώπινη γνώση σε κάθε γνωστικό πεδίο.

Οι Βαλεοντής και Κριμπάς (2014: 59) χαρακτηρίζουν την έννοια ως «μονάδα γνώσης που δημιουργείται από έναν μοναδικό συνδυασμό χαρακτηριστικών» και στο Διεθνές Πρότυπο ISO 1087:1990, *Terminology-Vocabulary* αναφέρεται και ως «μονάδα ή στοιχείο σκέψης». Η έννοια δεν συνδέεται με ιδιαίτερες γλώσσες, αλλά επηρεάζεται από το κοινωνικό και πολιτισμικό υπόβαθρο, το οποίο οδηγεί σε διαφορετικές κατηγοριοποιήσεις. Έννοια λοιπόν θα μπορούσε να είναι ένας ιδιαίτερος και μοναδικός συνδυασμός αποθηκευμένων χαρακτηριστικών στον εγκέφαλό μας, τα οποία υπάρχουν μόνο στον ανθρώπινου νου και όχι στην πραγματικότητα, όπως συμβαίνει με τα αντικείμενα. Τα χαρακτηριστικά αυτά αντιπροσωπεύουν ένα ιδιαίτερο αντικείμενο. Οδηγούμαστε λοιπόν στο σχήμα: αντικείμενα → έννοιες → επικοινωνία (Βαλεοντής & Κριμπάς, 2014: 61-62).

Έννοια λοιπόν είναι ένα στοιχείο σκέψης, μια νοητική κατασκευή, η οποία αναπαριστά ένα αντικείμενο υλικό ή άυλο. Αποτελείται από μια σειρά κοινών χαρακτηριστικών, τα οποία διέπουν μια συγκεκριμένη κατηγορία αντικειμένων και διευκολύνουν τη σκέψη και την επικοινωνία. Οι έννοιες δεν βρίσκονται απομονωμένες μέσα στη δομή των γνώσεων, αλλά αποτελούν μέρος οργανωμένων συνόλων, δηλαδή επιστημονικών κλάδων. Οι έννοιες συνδέονται μεταξύ τους μέσω λογικών σχέσεων, βασισμένων στην ομοιότητα και μέσω οντολογικών σχέσεων, βασισμένων στον τόπο και τον χρόνο. Στην πραγματικότητα υπάρχουν μόνο τα αντικείμενα. Ο ομιλητής είναι αυτός που κάνει την πραγματικότητα να γίνει έννοια (Cabré: 1998, 84-88).

Με λίγα λόγια, έννοια είναι η νοητική αντιπροσώπευση ενός ιδιαίτερου αντικειμένου ή ενός συνόλου αυτών, με κοινές ιδιότητες και χαρακτηριστικά, που εκφράζονται με όρους. Η έννοια που αντιπροσωπεύει ένας όρος λέγεται και σημασία του όρου (Βαλεοντής, 1988: 13).

Η ορολογία εξ ορισμού δείχνει μια προτίμηση για τις έννοιες και ιδίως για τη σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στο αντικείμενο και την έννοια που το αναπαριστά, μέσω της αφαιρετικής μεθόδου βάσει της οποίας απορρίπτονται οι ιδιαιτερότητες του κάθε επί μέρους αντικειμένου για να επικρατήσουν εκείνες που θα καταστήσουν τη γενική κατηγορία των αντικειμένων. Αναφέρονται ως εκ τούτου οι ακόλουθοι τύποι σχέσεων μεταξύ των εννοιών: α) ιεραρχική σχέση, β) ειδογονική σχέση, σχέση γένους-είδους, γ) μεριστική σχέση, σχέση όλου-μέρους, δ) συσχετική σχέση, ε) ακολουθιακή σχέση, στ) χρονική σχέση και ζ) αιτιακή σχέση (Βαλεοντής & Κριμπάς, 2014: 74, 76-77, ΕΛΟΤ 561-1: 2006).

1.1.3.2 Τύποι εννοιών

Οι Βαλεοντής και Κριμπάς, βασιζόμενοι στο Ελληνικό πρότυπο «Ορολογική εργασία - Λεξιλόγιο – Μέρος 1: Θεωρία και εφαρμογή» (ΕΛΟΤ 561-1: 2006) παραθέτουν τους παρακάτω διαφορετικούς τύπους εννοιών αναφέροντας πως αυτοί καθορίζονται:

α) από τις σχέσεις των εννοιών και των αντικειμένων (Βαλεοντής & Κριμπάς, 2014: 63):

- Η ατομική έννοια είναι εκείνη που *«αντιστοιχεί σε ένα και μόνο αντικείμενο»*.
- Η γενική έννοια είναι εκείνη που *«αντιστοιχεί σε δύο ή περισσότερα αντικείμενα, τα οποία αποτελούν ομάδα λόγω κοινών ιδιοτήτων»*.

β) από τις σχέσεις των εννοιών μεταξύ τους (Βαλεοντής & Κριμπάς, 2014: 76-77):

- Η υπερτασόμενη ή ευρύτερη ή πλατύτερη έννοια: η έννοια που ανήκει στην υψηλότερη στάθμη.
- Η υποτασόμενη ή στενότερη έννοια: η έννοια που ανήκει στη χαμηλότερη στάθμη.
- Η παρατασόμενη έννοια: η υποτασόμενη έννοια που έχει την ίδια πλησιέστερη υπερτασόμενη έννοια και το ίδιο κριτήριο υποδιαίρεσης με κάποια άλλη έννοια σε δεδομένο σύστημα εννοιών.
- Η γένια έννοια: η υπερτασόμενη έννοια σε μια σχέση γένους – είδους, η οποία έχει το μικρότερο βάθος.
- Η είδια έννοια: η υποτασόμενη έννοια σε μια σχέση γένους – είδους, η οποία έχει το μεγαλύτερο βάθος.

- Η ολομερής έννοια: η υπερτασσύμενη έννοια σε μια μεριστική σχέση, η οποία λαμβάνεται ως το όλον.
- Η επιμερής έννοια: η υποτασσύμενη έννοια σε μια μεριστική σχέση, η οποία λαμβάνεται ως ένα από τα μέρη που συναποτελούν το όλον.

Τέλος, ο Picht (2009: 11) αναφέρει πως ειδική έννοια είναι «η μονάδα γνώσης που απορτίζεται από όλα τα χαρακτηριστικά (τεμάχια γνώσης) που έχουν χαρακτηριστεί και συμφωνηθεί διυποκειμενικώς από μια επαγγελματική κοινότητα σε δεδομένη χρονική στιγμή· έχει κύκλο ζωής που καθορίζεται από τη γνωσιακή δυναμική» .

1.1.4 Τι είναι όρος

1.1.4.1 Ορισμός του όρου

Οι όροι ορίζονται ως λεξικά γλωσσικά σημεία, που αποτελούν υποσύνολα ενός λεξικού. Πρόκειται για λέξεις με ειδική αναφορά που ανήκουν σε ορισμένο γνωστικό πεδίο ενός επιστημονικού κλάδου ή επιστήμης και χαρακτηρίζονται για την ακρίβεια και την εκφραστική τους οικονομία (Χριστοπούλου, 2002: 8).

Για τον Sager (1990: 19) όρος είναι «το λεξιλογικό στοιχείο που χαρακτηρίζεται από ειδική αναφορά σε μια επιστήμη και μαζί με άλλους όρους αυτής της επιστήμης αποτελούν την ορολογία της». Κατά τον Sager (1990: 21-22), αρχικά δημιουργούνται οι έννοιες, οι οποίες με τη σειρά τους αντιπροσωπεύονται και καθιερώνονται από τους όρους, δηλαδή από συμβατικά σύνολα, από δομημένα και συναφή συστήματα με τη μορφή γραφικού συμβόλου, αριθμητικής έκφρασης, λέξης ή ακόμη και ολόκληρης φράσης. Οι παγιωμένοι όροι έρχονται να καλύψουν τις εξής ανάγκες α) την εξίσωση όρου - έννοιας, β) την αναγνώριση ενός όρου μέσω του ορισμού του μέσα σε κείμενο και γ) την επεξήγηση της σημασίας της κάθε έννοιας (Sager, 1990: 42).

Ο Rondeau (1984: 19) αναφέρει πως ο όρος είναι ένα γλωσσικό σημείο, μια γλωσσική μονάδα που φέρει ένα σημαίνον, την (κατ)ονομασία, και ένα σημαινόμενο, την έννοια. Άρα, αναφέρεται ως ο συνδυασμός της λεκτικής εκφοράς και της έννοιας και διακρίνεται από την λέξη, λόγω της χρήσης του σε θεματικά πεδία.

Ο Παπαβασιλείου (2001: 2) παρατηρεί πως οι όροι είναι κομμάτι του γλωσσικού συστήματος και ενδιαφέρουν τους λεξικολόγους και λεξικογράφους, οι οποίοι εξετάζουν το αρχικό περιεχόμενό τους, την ιστορική τους πορεία και τη μεταβολή του νοήματός τους στο πέρασμα του χρόνου, και συνεχίζει λέγοντας ότι ο Μπαμπινιώτης θεωρεί πως η γλωσσική λειτουργεί των όρων παρέχει ιδιότητες που τους διαφοροποιούν από τη συνηθισμένη χρήση των λέξεων (Παπαβασιλείου, 2001: 4).

Η Ευθυμίου (1992) αναφέρει τον εξής ορισμό για τον όρο: *«η σύμβαση/δέσμευση ένα κομμάτι λόγου να ταυτίζεται αποκλειστικά με μία και μόνο μια έννοια μέσα σε μία υπογλώσσα, έτσι ώστε να έχει ένα-προς-ένα απόλυτη εννοιολογική ταύτιση με τον αντίστοιχο όρο σε οποιαδήποτε φυσική γλώσσα, ανεξάρτητα από τα συντακτικά ή λεξιλογικά μέσα που χρησιμοποιούν διαφορετικές φυσικές γλώσσες για να εκφράσουν ίδιες έννοιες»*.

Οι Βαλεοντής και Κριμπάς (2014: 119) ορίζουν τον όρο ως *«τη λεκτική κατασήμανση μιας γενικής έννοιας σε είδιο θεματικό πεδίο»*. Ο όρος μπορεί να περιέχει σύμβολα αλλά και παραλλαγές. Έχει αυτοδύναμη βασική ακουστική υπόσταση και γραπτή παράσταση στον προφορικό και γραπτό λόγο αντίστοιχα. Μπορεί να είναι μονολεκτικός ή πολυλεκτικός. Υφίσταται εσωτερικές ή εξωτερικές αλλοιώσεις με την κλίση και ανάλογα με το φωνητικό περιβάλλον. Στον προφορικό λόγο έχει καθαρά εννοιολογική υπόσταση. (Βαλεοντής & Κριμπάς, 2014: 261). Ο Βαλεοντής (1988: 13) αναφέρει επίσης πως όρος είναι κάθε συμβατικό σύμβολο μιας έννοιας, το οποίο αποτελείται από έναρθρους ήχους (φθόγγους) ή από τη γραπτή τους αντιπροσώπευση (με γράμματα). Ένας όρος μπορεί να αντιπροσωπεύει μία ή και περισσότερες έννοιες ακόμη και στο ίδιο θεματικό πεδίο. Η πρωταρχική σημασία του όρου λέγεται και *κύρια ή βασική σημασία* του όρου.

Οι Κατσογιάννου και Ευθυμίου (2004: 32) οριοθετούν τον όρο ως την (κατ)ονομασία ή τα συστήματα (κατ)ονομασιών και ορισμών, το όνομα με το οποίο δηλώνεται μία έννοια σε διάφορες γλώσσες, υπό το πρίσμα της παραδοσιακής προσέγγισης της ορολογίας. Οι όροι λοιπόν πραγματώνουν τις έννοιες με τη μορφή γλωσσικών σημείων. Ένα όνομα χαρακτηρίζεται ως όρος όταν ορίζεται σε ένα δομημένο σύστημα, όπου κάθε ορισμός αντιστοιχεί σε μία έννοια (Rey, 1995: 28).

Για τη Σχολή Ορολογίας της Πράγας όρος είναι *«η μικρότερη μονάδα ανάλυσης μιας λειτουργικής γλώσσας, μια επαγγελματική λεξική μονάδα και μέρος του επαγγελματικού λειτουργικού ύφους της εθνικής γραμματειακής γλώσσας»* (Βαλεοντής

& Κριμπάς, 2014: 124-125). Πρόκειται για ένα υπο-στοιχείο του λεξιλογίου της γλώσσας, από τη στιγμή που κανένας ομιλητής δεν μπορεί να αποβάλλει το εξειδικευμένο λεξιλόγιο (Cabré, 1998: 71). Ο όρος είναι μια λέξη ή μια φράση, κάθε συμβατικό σύνολο μια έννοιας, αποτελούμενο από έναρθρους ήχους ή από τη γραπτή τους αντιπροσώπευση (Βαλεοντής, 1988: 13, 27).

1.1.4.2 Τύποι όρων

Οι Βαλεοντής και Κριμπάς (2014: 139-142, 191, 213), αλλά και τα πρότυπα του ΕΛΟΤ (402:2008 και 561-1:2006) προτείνουν τις εξής κατηγορίες όρων και τις επιμέρους διακρίσεις τους:

α) ως προς τη μορφή

- απλός όρος: ο όρος που περιλαμβάνει μόνο μία ρίζα ή θέμα.
- σύμπλοκος όρος: ο όρος που περιλαμβάνει δύο ή περισσότερες ρίζες ή θέματα.
- σύνθετος όρος: σύμπλοκος όρος ή σύμμειγμα που κατασημαίνει γενική έννοια.
- συντετμημένος όρος: συντομομορφή που σχηματίζεται με αποκοπή τμήματος ενός μονολεκτικού όρου

β) ως προς την προέλευση

- δάνειος όρος: όρος που έχει ληφθεί από άλλη γλώσσα ή από άλλο θεματικό πεδίο.

γ) ως προς την αποδεκτότητα

- προτιμώμενος όρος: ο όρος που αξιολογείται σύμφωνα με την κλίμακα της διαβάθμισης αποδεκτότητας όρου ως ο κύριος όρος για δεδομένη έννοια.
- εισόδιος όρος: ο όρος που είναι επικεφαλής ενός ορολογικού λήμματος και αντιστοιχεί συνήθως στον πρωτιμώμενο όρο.
- δεκτός όρος: ο όρος που αξιολογείται σύμφωνα με την κλίμακα της διαβάθμισης αποδεκτότητας όρου ως συνώνυμο ενός προτιμώμενου όρου.
- αδόκιμος όρος: ο όρος που αξιολογείται σύμφωνα με την κλίμακα της διαβάθμισης αποδεκτότητας όρου ως μη συνιστώμενος.

δ) ως προς την παλαιότητα

- απαρχαιωμένος όρος: ο όρος που δεν είναι πλέον σε κοινή χρήση.
- νεόορος: νεόκοπος όρος, σαν ένα είδος νεολογισμού, που δημιουργείται για να αποδώσει δεδομένη έννοια. Μια νέα λεξική οντότητα που δεν υπήρχε προηγουμένως.

1.1.5 Τι είναι θεματικό πεδίο

Στο Ελληνικό Πρότυπο «Ορολογική εργασία – Λεξιλόγιο – Μέρος 1: Θεωρία και εφαρμογή» (ΕΛΟΤ 561-1:2006), το *θεματικό πεδίο* ορίζεται ως το «πεδίο ειδικής γνώσης» και τα σύνορά του καθορίζονται σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό.

Οι Βαλεοντής και Κριμπάς (2014: 14) χαρακτηρίζουν το θεματικό πεδίο, ή αλλιώς θεματικό τομέα ως πεδίο ειδικής γνώσης, τα όρια του οποίου καθορίζονται από τον επιδιωκόμενο σκοπό και γι' αυτό δεν είναι προδιαγεγραμμένο και σταθερό. Αναφέρουν πως η ύπαρξη και εξέλιξη του εκάστοτε θεματικού πεδίου εξασφαλίζεται από την ορθή χρήση της ορολογίας (Βαλεοντής & Κριμπάς, 2014: 265). Η ένδειξη του θεματικού πεδίου είναι χρήσιμη ιδιαίτερα στις τράπεζες και βάσεις δεδομένων, όπου υπάρχουν πολλά γνωστικά αντικείμενα και όπου ο ίδιος όρος μπορεί να εμφανίζεται σε πολλούς τομείς, αλλά με διαφορετική έννοια. Η ταξινόμηση των θεματικών πεδίων και των υποδιαιρέσεών τους γίνεται με βάση το σύστημα της Διεθνούς Δεκαδικής Ταξινόμησης του Dewey (Κατσογιάννου, 2004: 183). Το θεματικό πεδίο είναι κατ' ουσία ένας τομέας ανθρώπινης γνώσης, ο οποίος έχει άμεση συνάφεια με μια κοινωνικό-επαγγελματική δραστηριότητα και ο οποίος ορίζει το νόημα των λεξιλογικών μονάδων, δηλαδή των όρων (L'Homme, 2004: 22).

Η οριοθέτηση του θεματικού πεδίου βοηθά στο στάδιο της επιλογής και της περιγραφής των όρων, οριοθετώντας το νόημά τους, κατά την ορογραφική έρευνα και λειτουργεί ως σημείο αναφοράς (L'Homme, 2004: 53-54).

Στην κοινωνιογλωσσολογία, αυτή η περιοχή γνώσης και δραστηριότητας είναι κάθε τομέας στον οποίον χρησιμοποιείται η γλώσσα για να εξυπηρετηθούν διαφορετικοί σκοποί. Ο τομέας αυτός, που καθορίζεται θεματικά και γλωσσικά, περιλαμβάνει περιοχές όπως η εκπαίδευση, η πολιτική, η επιστήμη, η θρησκεία κ.ά. (Παριανού & Κελάνδριας 2005: 293).

Αντίστοιχα, οι όροι θεωρούνται όροι μόνο όταν εγγράφονται σε συγκεκριμένο θεματικό πεδίο, γεγονός που τους καθιστά μονοσήμαντους σε κάθε θεματικό πεδίο. Ως εκ τούτου, η ορολογία νοείται ως επιστημονικός κλάδος μόνο στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου θεματικού πεδίου, λόγω της εξέλιξης των επιστημονικών και τεχνολογικών πληροφοριών. Η ακρίβεια και η συστηματοποίηση των θεματικών εννοτήτων περιορίζει τις αοριστίες και τις γενικολογίες και βοηθά όχι μόνο τον ορογράφο – επεξεργαστή της ορολογικής πληροφορίας, αλλά και τον ερευνητή και χρήστη της (Μεντζελόπουλος, 2016: 146-147).

Σύμφωνα με τον Gouadec (1990: 22-23) οι ορολόγοι και οι ορογράφοι μπορούν να οριοθετήσουν ένα πεδίο αντικειμένων και εννοιών σχετικών με μια ανθρώπινη δραστηριότητα και εμπειρία, έτσι ώστε να διευκολύνεται η εργασία τους. Αυτή ακριβώς η οριοθέτηση του θεματικού πεδίου οδηγεί στη διαμόρφωση της ορολογίας, μιας επιστήμης, ενός επιστημονικού κλάδου, ενός επαγγέλματος ή μιας ανθρώπινης δραστηριότητας. Ο Gouadec συνεχίζει αναφέροντας τους παρακάτω παράγοντες που επιβάλλουν ή αλλιώς καθορίζουν την οριοθέτηση ενός θεματικού πεδίου:

- α) για λόγους παράδοσης, όπου θεματικό πεδίο και επιστημονικός κλάδος συμπίπτουν,
- β) για εμπορικούς περιορισμούς, καθώς υπάρχει ζήτηση και ανάγκη για ήδη καθορισμένα θεματικά πεδία,
- γ) για τεχνικούς περιορισμούς, αφού ο ορισμός και ο περιορισμός του θεματικού πεδίου στηρίζεται σε μια προκαθορισμένη δομή των διαφόρων τομέων,
- δ) για πρακτικούς περιορισμούς, μιας και ο ορισμός του θεματικού πεδίου πρέπει να συμβαδίζει με το σύστημα δόμησης και διαχείρισης των ορολογικών δεδομένων και
- ε) για προσωπικούς περιορισμούς, σχετικούς με το επιδιωκόμενο μέγεθος του αρχείου, δηλαδή για λόγους πληρότητας.

Τέλος, ο Γιαννίμπας (2007: 3) υπογραμμίζει τη σημασία της σαφούς, ρητής και συστηματικής απόδοσης του θεματικού πεδίου, διότι έτσι: α) βελτιώνεται η κατανόηση της αντίστοιχης περιοχής γνώσης, β) οριοθετούνται καλύτερα ορισμένες έννοιες, γ) αίρεται η αμφισημία σε περίπτωση που ο ίδιος όρος χρησιμοποιείται σε διαφορετικά θεματικά πεδία με διαφορετικές σημασίες, δ) οργανώνεται η ορολογική πληροφορία με τρόπο που διευκολύνει την άντλησή της, ε) αναδεικνύονται οι ελλείψεις και οι ανάγκες, στ) προσδιορίζεται ακριβέστερα η δουλειά που πρέπει να γίνει, εκτιμώνται ευκολότερα ο όγκος και οι δυσκολίες της και επιμερίζεται πιο αποτελεσματικά σε μικρότερες ενότητες, ζ) διευκολύνεται ο εντοπισμός και η αξιοποίηση του προϋπάρχοντος υλικού, η) υποβοηθείται η σύνταξη ορισμών, θ) παρέχεται το οργανωτικό πλαίσιο για την ένταξη των εννοιών σε ευρύτερα σύνολα και ι) διευκολύνεται η ανταλλαγή ορολογικής πληροφορίας.

1.2 Ορογραφία και είδη ορολογικών πόρων

Στη συνέχεια αναλύεται ο όρος *ορογραφία* και παρουσιάζονται τα διαφορετικά είδη των ορολογικών πόρων που είναι στη διάθεση του μεταφραστή και διευκολύνουν τη μεταφραστική διαδικασία.

1.2.1 Τι είναι ορογραφία

Η ορογραφία πρωτοεμφανίστηκε ως όρος το 1976 (Παπαβασιλείου, 2001: 2). Ως ορογραφία ορίζεται η καταγραφή, η επεξεργασία και η παρουσίαση των ορολογικών δεδομένων που αποκτήθηκαν από την ορολογική έρευνα. Έκτοτε, αναπτύχθηκε και αποτελεί πλέον αυτόνομο επιστημονικό κλάδο, λόγω της ανάγκης για τη μελέτη των σχέσεων μεταξύ εννοιών και όρων, για τον ορισμό των εννοιών και για την καταγραφή και τυποποίηση των όρων (Wright & Budin, 2001: 327).

Η ορογραφική έρευνα εστιάζει στη μέθοδο παραγωγής του επιστημονικού και τεχνικού λόγου, στη χρήση του αντίστοιχου λεξιλογίου και ασχολείται με σύνολα ονομάτων που συνδέονται με ομαδοποιημένα και ταξινομημένα σύνολα αντικειμένων (Κατσογιάννου & Ευθυμίου, 2004: 25-26, 32). Πιο συγκεκριμένα, η δραστηριότητα της ορογραφίας εκτείνεται στην καταγραφή, καθιέρωση, διαχείριση και διάδοση των ορολογικών δεδομένων, όπως αυτά εντοπίζονται σε γλωσσάρια, λεξικά, βάσεις δεδομένων ή άλλα ευρετήρια λεξιλογίου, που χειρίζονται εξειδικευμένες γλωσσολογικές μονάδες, με βάση της ανάγκες των χρηστών τους και τα διαθέσιμα ή επιβαλλόμενα μέσα (Gouadec, 1990: 3, 28).

Κατά τον Lerat (1995: 173-174) η ορογραφία είναι μια μορφή λεξικογραφίας, η οποία καταπιάνεται με ειδικές χρήσεις της γλώσσας, σε συγκεκριμένους τομείς της γνώσης. Διαφοροποιείται δε από τη λεξικογραφία ως προς τη μεθοδολογία, την οργάνωση και παρουσίαση των δεδομένων. Οι σχέσεις έννοιας και όρου κατά την Cabré (1998: 30-31) είναι οι ακόλουθες: οι ορογράφοι, ως πρακτικοί της ορολογίας, ξεκινούν από την έννοια και καταλήγουν στον όρο (ονομασιολογία). Αντίθετα, οι λεξικογράφοι, πρακτικοί της λεξικολογίας, ξεκινούν από τον όρο για να φτάσουν στην έννοια (σημασιολογία). Όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ των εννοιών, αφορούν τόσο τη λογική, όσο και την ορολογία.

Αντίστοιχα, το ελληνικό πρότυπο του ΕΛΟΤ (ΕΛΟΤ 1447:2017) ορίζει την ορογραφία ως «το μέρος της ορολογικής εργασίας που αφορά την εγγραφή και παρουσίαση των ορολογικών δεδομένων». Η εφαρμογή της ορογραφίας περιλαμβάνει την αποθήκευση ορολογικών πληροφοριών με προκαθορισμένα κριτήρια και την αναγνώριση ειδικών κατηγοριών δεδομένων, οι οποίες περιλαμβάνονται σε κάθε λήμμα.

Ορογραφία είναι το σύνολο των δραστηριοτήτων του εντοπισμού, της συλλογής, της οργάνωσης και της διαχείρισης των όρων που έχουν ως σκοπό να περιγράψουν αυτούς τους όρους σε εξειδικευμένα λεξικά ή σε τράπεζες ορολογίας. Τα αποτελέσματα λοιπόν της ορογραφίας είναι αυτά που απευθύνονται στους μεταφραστές, στους φοιτητές και στους εκπαιδευτικούς. Η ορογραφία κάνει μια προσεχτική επιλογή ανάμεσα στις λεξιλογικές μονάδες ενός εξειδικευμένου κειμένου για να επικεντρωθεί στη συνέχεια στους όρους. Σημείο εκκίνησης της ορογραφίας θεωρείται η έννοια, ενώ ο όρος θεωρείται η γλωσσική του πραγμάτωση (L'Homme, 2004: 15-16, 21-22, 26).

Η ορολογία οφείλει να ασχολείται με της εργασίες τόσο της κλασικής ορολογίας για να προσεγγίσει το εννοιολογικό επίπεδο, όσο και με της λεξικολογίας για να προσεγγίσει τη λεξική σημασιολογία. Ο ορογράφος λοιπόν βασίζεται στις γνώσεις του σχετικά με τη γλώσσα και τον προς έρευνα θεματικό τομέα, αυτενεργεί στην ανάληψη αποφάσεων σε δύσκολες περιπτώσεις και φτάνει τελικά στη σύνταξη ορολογικών λεξικών ή στον εμπλουτισμό ορολογικών δεδομένων (L'Homme, 2004: 38-39).

Η ορογραφική ή αλλιώς θεματική έρευνα, η οποία εξετάζει το σύνολο των όρων ενός θεματικού τομέα περιλαμβάνει τα ακόλουθα επτά στάδια (L'Homme, 2004: 45-47):

- α) δημιουργία ειδικών σωμάτων κειμένων, όπως για παράδειγμα το ελληνικό *Ιατρολέξη* και το γαλλικό *Scientext*, που θα λειτουργήσουν ως τη βάση της έρευνας. Η ηλεκτρονική τους μορφή διευκολύνει το έργο του ορογράφου και επισπεύδει τα στάδια της έρευνας, ενώ η προσεχτική επιλογή των κειμένων εγγυάται την ποιότητα του αποτελέσματος,
- β) εντοπισμός των όρων, ο οποίος εξαρτάται από τον σκοπό της έρευνας,
- γ) συλλογή δεδομένων,
- δ) ανάλυση και σύνθεση των δεδομένων,
- ε) κωδικοποίηση των δεδομένων,

στ) οργάνωση των ορογραφικών δεδομένων σε αλφαβητική ή θεματική σειρά και
 ζ) διαχείριση των ορογραφικών δεδομένων, η οποία περιλαμβάνει την προσθήκη, την κατάργηση και τη διόρθωσή τους.

1.2.2 Είδη ορολογικών πόρων

Οι ορολογικοί πόροι συμβάλλουν στην πρακτική εφαρμογή της ορολογίας κάνοντάς την να ξεφεύγει από τα στενά όρια της θεωρητικής της βάσης, ενώ ταυτόχρονα συμβάλλουν στην οργάνωση της πληροφορίας, στην ακρίβειά της και στην άμεση ανάκτηση της, καθώς οι όροι από διάφορους θεματικούς τομείς αποδίδονται ορθά, σταχυολογούνται, συνδέονται και αντιστοιχίζονται (Καραγιάννης, 2004: 14).

Μερικά είδη ορολογικών πόρων που είναι μόνο σε ηλεκτρονική μορφή είναι τα εξής:

1.2.2.1 Ορολογικές βάσεις δεδομένων

Οι ορολογικές βάσεις δεδομένων είναι απαραίτητες για κάθε χρήστη και πρέπει να γίνονται με πρότυπη και ενιαία δομή για όλους τους τομείς και υποτομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, με συνεχή και τακτική ανανέωση. Μια ορολογική βάση περιέχει α) ορισμό, β) παραδείγματα χρήσης του όρου, γ) σύνδεση του όρου με άλλους όρους, δ) σύνδεση με υπερώνυμα και υπώνυμα, ε) σύνδεση με την απόδοση στην ξένη γλώσσα, στ) σύνδεση με τους τομείς και υποτομείς του γνωστικού αντικείμενου του όρου και ζ) πιθανή εικονογράφηση (Καραγιάννης, 2004: 15-16).

1.2.2.2 Ορολογικές μνήμες

Οι ορολογικές μνήμες περιέχουν έτοιμες ποιοτικές μεταφράσεις, των οποίων ο αυξανόμενος όγκος αυξάνει τις δυνατότητες της μεταφραστικής μνήμης και τις πιθανότητες για ορθότερη, πιστότερη και αποδοτικότερη μετάφραση, εφόσον προσφέρονται έτοιμα μεταφρασμένα κομμάτια (Καραγιάννης, 2004: 17). Βασικό στοιχείο μιας μεταφραστικής μνήμης αποτελεί το ορολογικό λεξικό αντιστοιχιών.

1.2.2.3 Συλλογές ηλεκτρονικών ειδικών σωμάτων κειμένων ορολογίας

Δεσμεύουν τους όρους στο φυσικό τους περιβάλλον, μετρούν τη συχνότητα εμφάνισής τους, επισημαίνονται εναλλακτικές μορφές των όρων και αντλούνται παραδείγματα χρήσης τους (Καραγιάννης, 2004: 21).

Τα παρακάτω είδη ορολογικών πόρων μπορεί να είναι σε έντυπη ή και σε ηλεκτρονική μορφή:

1.2.2.4 Θησαυροί όρων

Οι ορολογικοί θησαυροί έχουν άμεση σχέση με την ανάκτηση της πληροφορίας και περιέχουν συνώνυμα, αντώνυμα, υπερώνυμα, υπώνυμα και ομόρριζες συγγενικές λέξεις και συμφράσεις (Καραγιάννης, 2004: 20). Πρόκειται κατ' ουσίαν για μια προσπάθεια να συμπεριληφθεί ολόκληρος ο λεξιλογικός πλούτος μιας γλώσσας. Έχουν ιδιαίτερο τρόπο οργάνωσης και παρουσίασης, με βάση θεματικά κριτήρια και κατηγορίες (Κατσογιάννου, 2004: 168-169). Ο θησαυρός όρων είναι ένα εκτενές λεπτομερειακό λεξικό, του οποίου η κατάταξη γίνεται κατά έννοια. Διακρίνεται για τον τρόπο οργάνωσης και παρουσίασης των δεδομένων (Κομνηνός, 2016: 42). Αποτελεί ένα εξειδικευμένο εργαλείο δομημένο σε τρία επίπεδα: α) το επίπεδο των λέξεων-όρων-φράσεων, β) το επίπεδο των επιτρεπόμενων χρήσεων με τους περιορισμούς τους και γ) το επίπεδο της δομής και των σχέσεων των λέξεων-όρων μεταξύ τους (Καππή, Κονδύλη, Φρέντζου 2001: 8)

Αντιπροσωπευτικό παράδειγμα θησαυρού όρων αποτελεί το διεπιστημονικό πολυγλωσσικό EuroVoc. Καλύπτει την ορολογία διαφόρων τομέων δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχοντας στους χρήστες τη δυνατότητα να πραγματοποιούν τεκμηριωμένες αναζητήσεις. Οι γλωσσικές αντιστοιχίες μεταξύ όμοιων εννοιών που εκφράζονται σε διαφορετικές γλώσσες επιτρέπουν την ευρετηρίαση των εγγράφων στη γλώσσα του τεκμηριωτή και την έρευνα στη γλώσσα του χρήστη δίνοντας έτσι τη δυνατότητα πολυγλωσσικής ανάκτησης όρων (Δογορίτη & Βυζάς, 2015: 200). Σύμφωνα με τον επίσημο ιστότοπο του θησαυρού το EuroVoc περιλαμβάνει όρους σε 23 γλώσσες της ΕΕ: αγγλικά, βουλγαρικά, γαλλικά, γερμανικά, δανικά, ελληνικά, εσθονικά, ισπανικά, ιταλικά, κροατικά, λετονικά, λιθουανικά,

μαλτέζικα, ολλανδικά, ουγγρικά, πολωνικά, πορτογαλικά, ρουμανικά, σλοβακικά, σλοβενικά, σουηδικά, τσεχικά και φινλανδικά. Υπεύθυνη για το EuroVoc είναι η Υπηρεσία Εκδόσεων. Στους χρήστες του Eurovoc συγκαταλέγονται τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ, τα εθνικά και περιφερειακά κοινοβούλια της Ευρώπης, οι εθνικές κυβερνήσεις καθώς και ιδιωτικοί χρήστες απ' όλο τον κόσμο.

Τέλος, ο Εθνικός Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας (ΕΘΕΓ) του Ινστιτούτου Επεξεργασίας του Λόγου (Ι.Ε.Λ), ο οποίος βασίζεται σε σώματα κειμένων, διατίθεται στο διαδίκτυο δωρεάν ενώ για την πλήρη πρόσβαση απαιτείται συνδρομή.

1.2.2.5 Γλωσσάρια όρων

Πρόκειται για μονόγλωσσους, δίγλωσσους ή πολύγλωσσους καταλόγους λέξεων, μικρής έκτασης, που αναφέρονται σε περιορισμένο και καθορισμένο αντικείμενο και συνοδεύουν ένα έργο ή ένα κείμενο, το περιεχόμενο του οποίου χρήζει συμπληρωματικών εξηγήσεων. Δεν παρέχουν παραδείγματα χρήσης ή γενικά ανάλυση και πληροφορίες λεξικογραφικού χαρακτήρα (Κατσογιάννου, 2004: 168-169). Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφέρουμε τη σύγχυση που επικρατεί με τη χρήση του όρου «γλωσσάρι», καθώς πολλές φορές χρησιμοποιείται για να καταδείξει μονόγλωσσες λίστες λέξεων και σίγουρα όχι όρων που απλά ανήκουν σε έναν θεματικό τομέα.

1.2.2.6 Μορφολογικά ορολογικά λεξικά

Είναι ιδιαίτερα χρήσιμα λόγω του ότι εκτός από τη διόρθωση λαθών, δίνεται στον χρήστη η δυνατότητα να διατυπώσει ερωτήσεις με φυσικό τρόπο. Χαρακτηρίζονται απαραίτητα για τις γλώσσες με πλούσια μορφολογία και πολυτυπία, όπως είναι η ελληνική. Τα μορφολογικά λεξικά οφείλουν να εμπλουτίζονται με τους αντίστοιχους όρους για κάθε ειδικό τομέα δραστηριότητας (Καραγιάννης, 2004: 20).

1.2.2.7 Ορολογικά λεξικά και γλωσσάρια όρων

Τα λεξικά αυτά περιέχουν ορισμούς όρων, παραδείγματα χρήσης, σπανιότερες εκδοχές όρων και εικόνες. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν για επιστημονικούς τομείς, καθώς διευκολύνουν την κοινή αποδοχή των όρων από διδάσκοντες και διδασκομένους (Καραγιάννης, 2004: 20-21). Εστιάζουν στη σημασιολογική επεξεργασία των λημμάτων, έτσι ώστε να συνταχθούν οι όροι, περιλαμβάνουν κυρίως ουσιαστικά, έχουν ρυθμιστικούς στόχους και υποδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίον επιλέγονται και χρησιμοποιούνται τα γλωσσικά στοιχεία (Κατσογιάννου, 2004: 169-171). Ως προς την εννοιολογική τους οργάνωση, ο όροι παρουσιάζονται ταξινομημένοι σε θεματικά πεδία και όχι πάντα κατ' ανάγκη με αλφαβητική σειρά, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται «συστηματικοί» κατάλογοι (Lerat, 1995: 48). Ενδέχεται να παρουσιάζονται ή να αναπτύσσονται και σε ηλεκτρονικό/ πολυμεσικό περιβάλλον.

1.3 Σχέση ορολογίας και μετάφρασης

Στο τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο του πρώτου μέρους της παρούσας εργασίας μελετάται η σχέση της ορολογίας με τη μετάφραση, τα προβλήματα που προκύπτουν κατά τη μεταφραστική διαδικασία και ο τρόπος με τον οποίον αυτά επιλύονται, με τη συνδρομή φορέων ορολογίας και τυποποίησης στον ελλαδικό και διεθνή χώρο.

1.3.1 Η ορολογία στη μεταφραστική διαδικασία

Αφενός, η πρόοδος του κάθε επιστημονικού τομέα και αφετέρου η παγκοσμιοποίηση της γνώσης, καθιστούν τη σωστή απόδοση και ακρίβεια της μετάφρασης επιτακτική ανάγκη, λαμβάνοντας υπόψη τις ραγδαίες κοινωνικοπολιτικές και τεχνολογικές εξελίξεις της εποχής μας. Η ορολογία ή αλλιώς το ειδικό λεξιλόγιο, μπορεί να αποτελεί μέρος τόσο των εξειδικευμένων τεχνικών κειμένων, όσο και λογοτεχνικών αποσπασμάτων, κειμένων που ανήκουν στις ανθρωπιστικές σπουδές και γενικότερα σε ένα ευρύ φάσμα επιστημών. Αποτελεί ταυτόχρονα τη δυσκολία, αλλά και την πρόκληση του μεταφραστή να μεταφράσει σωστά τους όρους. (Χριστοπούλου, 2002: 11).

Παρ' όλα αυτά, η Cormier (1990: 173-187) αναφέρει πως αυτός ακριβώς ο βαθμός δυσκολίας της ορολογίας περιορίζει τα μεταφραστικά προβλήματα καθώς περιορίζεται ταυτόχρονα το θεματικό πεδίο, άρα και το εύρος της ειδικής γλώσσας, σε αντίθεση με τη γενική γλώσσα, όπου οι επιλογές αλλά και τα διλήμματα είναι σαφώς περισσότερα. Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και η Καρδούλη (1992: 289), η οποία υποστηρίζει πως η μονοσημία που διακρίνει το τεχνικό κείμενο της ορολογίας το καθιστά οικονομικό και έγκυρο επικοινωνιακό εργαλείο. Πέρα από την ορθή γνώση, την μακρά ενασχόληση και τη βαθιά κατανόηση της ειδικής ορολογίας, αλλά και το δυσθεώρητο περιεχόμενό της, μία από τις δυσκολίες της οφείλεται και στο γεγονός ότι πολλοί μεταφραστές, παρά την εμπειρία τους, δεν αντιλαμβάνονται το ειδικό περιεχόμενο των λέξεων και έτσι διατηρούν τη σημασία αυτών στο επίπεδο της κοινής γλώσσας, λόγω παρανόησης (Παριανού & Κελάνδριας, 1999: 265).

Ο Ι. Χ. Σαριδάκης (2009) παρουσιάζει δύο είδη αστοχίας κατά την απόπειρα μετάφρασης της ορολογίας: α) αστοχία κατά τον σχηματισμό και την περιγραφή της έννοιας και β) αστοχία κατά τη «συμπύκνωση» με την επιλογή του όρου που δηλώνει την έννοια.

Η δυσκολία στη μετάφραση ενός κειμένου που περιέχει ορολογία εξαρτάται από τη συχνότητα της εμφάνισής της, από το πόσο εξειδικευμένο είναι το κείμενο και από το θεματικό του πεδίο. Πρέπει λοιπόν να δίνεται έμφαση στη μελέτη και την εμβάθυνση της ορολογίας καθώς αυτή είναι που μεταφέρει πληροφορία και καθιστά το κείμενο πραγματολογικό. Το υπόλοιπο κείμενο μπορεί να χαρακτηρίζεται από απλό και κατανοητό λεξιλόγιο, οπότε και το αποτέλεσμα δηλαδή το μετάφρασμα, δεν επηρεάζεται από την υφολογία και τις προσωπικές επιλογές του κάθε μεταφραστή (Χριστοπούλου, 2002: 20).

Ωστόσο, ο χαρακτήρας της ορολογίας σε επίπεδο πολυσημίας, αμφισημίας, παρανόησης, εσφαλμένης αντίληψης ή παρερμηνείας δεν οδηγεί πάντα στην πλήρη αντιστοιχία και στην απόλυτη ισοδυναμία των όρων από τη γλώσσα-πηγή στη γλώσσα-στόχο (Χριστοπούλου, 2002: 9). Συνεπώς, η εξεύρεση ορολογίας και η τυποποίησή της είναι το ζητούμενο που παραμένει ως αντικείμενο έρευνας της ειδικής γλώσσας, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τόσο το συγκεκριμένο ή αλλιώς κειμενικό περιβάλλον, όσο και το πολιτισμικό φορτίο της γλώσσας-στόχου, ώστε το αποτέλεσμα να είναι κατανοητό από τον αναγνώστη-ομιλητή της γλώσσας-στόχου (Παριανού & Κελάνδριας, 1999: 264).

1.3.2 Ορολογία, μετάφραση και κοινωνία

1.3.2.1 Ορολογία και ειδική επικοινωνία

Ο γλωσσικός χαρακτήρας της ορολογίας δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση παρατήρηση, περιγραφή και ανάλυση της γλώσσας, αλλά συστηματοποίηση της κάθε γλώσσας με απώτερο σκοπό την ευκολότερη επικοινωνία και την εξάλειψη των όποιων εμποδίων, με την πιθανή καθιέρωση προτύπων που είναι διεθνώς αποδεκτά, όπως για παράδειγμα τα μαθηματικά σύμβολα, οι χημικές ενώσεις και γενικότερα οτιδήποτε άπτεται των θετικών επιστημών, όπου η ορολογία είναι απολύτως απαραίτητη για να περιγράψει, να καθιερώσει και να μεταδώσει οποιαδήποτε καινοτομία, πρόοδο και νέα πληροφορία, κυρίως σε ό,τι αφορά τις νέες τεχνολογίες. Πρόκειται για τον κοινωνικό και κυρίως γλωσσικό χαρακτήρα της ορολογίας καθώς αυτή σχετίζεται με τη μετάφραση, τη διερμηνεία, τη σύνταξη και την έκδοση έντυπου γραπτού λόγου. Πιο συγκεκριμένα, η ορολογία περιγράφοντας τους νέους όρους έχει ως βασικό μέλημα να μεταδώσει τη νέα γνώση στα εκάστοτε μέλη των γλωσσικών κοινοτήτων με κύριο και απώτερο στόχο την επικοινωνία (Rey, 1995: 49-59, 97-98) .

Κατόπιν, έρχεται η σειρά των θεωρητικών, ερευνητών και μεταφρασεολόγων, αλλά κυρίως των μεταφραστών, των ειδικών της διδακτικής της μετάφρασης καθώς και όλων των επαγγελματιών, οι οποίοι οφείλουν να είναι ενήμεροι για τις καινοτομίες, τις νέες εννοιολογικές σημασίες και την πρόοδο του επιστημονικού κλάδου γενικότερα, δηλαδή της ορολογίας, αλλά και της επιμέρους επιστήμης τους (επί παραδείγματι νομική, ιατρική κ.ά.) για την καθιέρωση αυστηρά επιστημονικού, τεχνοκρατικού και επαγγελματικού λόγου, ο οποίος χαρακτηρίζεται από οικονομία, ακρίβεια, καταλληλότητα και έλλειψη αμφισημίας. Η κατανόηση εκ μέρους του μεταφραστή σχετίζεται με τον εντοπισμό και τη σωστή διαχείριση της ορολογίας, ώστε η πληροφορία που θα μεταδοθεί να είναι ορθή και όχι παραποιημένη (Sager, 1993: 36).

Η ειδική επικοινωνία, δηλαδή η επικοινωνία κατά την οποία χρησιμοποιείται ειδικό λεξιλόγιο και ορολογία, αναπτύσσεται από μια συγκεκριμένη ομάδα ή κοινότητα για την αποτελεσματικότερη επικοινωνία της πάνω σε θέματα που αφορούν τον ήδη καθορισμένο και περιορισμένο τομέα της. Εξ ορισμού λοιπόν διαφοροποιείται από τη γενική γλώσσα και επικοινωνία, ενώ η συχνή και ορθή της χρήση χαρακτηρίζει τον βαθμό ικανότητας, αρτιότητας και επάρκειας κάθε μέλους

της ομάδας ή της κοινότητας. Επομένως, ο μεταφραστής οφείλει να ακολουθήσει πάγια και καθιερωμένη τακτική έκφρασης καθώς καλείται να αντεπεξέλθει στις δυσκολίες του κειμένου και ταυτόχρονα στις προσδοκίες των μελών της συγκεκριμένης ομάδας ή κοινότητας, η οποία με τη σειρά της δεν τον θεωρεί ακριβώς μέλος της, μιας και ο ρόλος του μεταφραστή είναι κυρίως διαμεσολαβητικός. Αντιθέτως, η έλλειψη ορολογίας επιτρέπει μεγαλύτερη ελευθερία και ποικιλία διαφορετικών εκδοχών στις μεταφραστικές επιλογές (Κωστοπούλου, 2000: 21-23).

Πράγματι, αυτά τα τρία χαρακτηριστικά της ορολογίας, αλλά και της ειδικής γλώσσας και επικοινωνίας (οικονομία, ακρίβεια και καταλληλότητα) θα πρέπει να διέπουν και τη μετάφραση ενός τεχνικού κειμένου, ώστε ο λόγος να είναι πιο τεχνοκρατικός, αποδοτικός, αξιόπιστος ακριβής και όχι αμφίσημος, ανεξάρτητα από το ποιες μπορεί να είναι οι γλώσσες εργασίας, από το πόσο κυρίαρχες ή όχι είναι στη διεθνή επιστημονική κοινότητα, άρα και από τον βαθμό επιρροής και συμβολή τους στην καθιέρωση της επιστημονικής ορολογίας (Χριστοπούλου, 2002: 18).

Η μελέτη και η χρήση της ορολογίας σχετίζεται με την προβολή γνωστικών και κοινωνιογλωσσολογικών θεμάτων που αφορούν τις σύγχρονες συνθήκες επικοινωνίας και διακίνησης της νέας γνώσης, οι οποίες επηρεάζουν την εξέλιξη των γλωσσικών συστημάτων. Η ανάπτυξη της ορολογίας οφείλεται στο γεγονός ότι συναντάται σε ποικίλες εκφάνσεις της καθημερινής ζωής, ενώ η έκρηξη της ορολογίας οφείλεται στη ραγδαία ανάπτυξη της επιστημονικής και τεχνολογικής γνώσης. Η επαφή δύο διαφορετικών γλωσσικών συστημάτων, μέσω της μετάφρασης, δεν πραγματώνεται μόνο σε επίπεδο λεξιλογίου και σύνταξης, καθώς στην όλη διαδικασία εμπεριέχεται και μια κοινωνιογλωσσική συνιστώσα. Δεν παρατηρείται λοιπόν μόνο η επιστημονική σύγκλιση ανάμεσα σε δύο γλώσσες - λαούς, αλλά και η διαμόρφωση του γλωσσικού αισθήματος κάθε ομιλητή - μέλους της κοινωνικής ομάδας, καθώς η γλώσσα βασίζεται σε σχέσεις αλληλεξάρτησης. Ο κάθε ομιλητής λοιπόν προβάλλει την κοινωνική και πολιτιστική του ταυτότητα μέσω των γλωσσικών του επιλογών (Ευθυμίου & Κατσογιάννου, 2003).

Ο Corbeil, στον πρόλογο της Cabré (1998: 15, 17), υποστηρίζει πως γίνεται καθημερινά χρήση της ορολογίας, χωρίς να το συνειδητοποιούμε, χωρίς να διακρίνουμε λέξεις και όρους, καθώς έχει ενσωματωθεί πλέον στο καθημερινό μας λεξιλόγιο, με το οποίο αντιλαμβανόμαστε τον συνομιλητή μας αλλά και γινόμαστε αντιληπτοί από αυτόν. Ο κάθε ομιλητής λοιπόν, από τη στιγμή που αποτελεί μέρος του κοινωνικού συνόλου, καθίσταται δημιουργός και συνάμα καταναλωτής της

ορολογίας, ενώ ο ειδικός της ορολογίας ίσως χρειαστεί να υποδυθεί τον διαιτητή σε μια πολιτική αντιμαχία, να υποστηρίξει τη μητρική του γλώσσα, να συμμετέχει στην επικαιροποίηση και στον εκμοντερνισμό των γλωσσών μέσω της μεταφοράς γνώσης, αφού πρώτα θα έχει συνειδητοποιήσει τον κοινωνικό και επαγγελματικό του ρόλο.

Το αξιοπρόσεκτο λοιπόν είναι ότι οι περιορισμοί και οι δεσμεύσεις σε επίπεδο κοινωνικών δομών των χρηστών της γλώσσας είναι ο λόγος της δημιουργίας, της βελτίωσης και των προσθηκών των πολυάριθμων ειδικών γλωσσών, σε συνδυασμό πάντα με την αντίστοιχη ανάπτυξη του κάθε θεματικού τομέα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ειδικής γλώσσας αποτελούν οι όροι που σχετίζονται με τελετές, λατρείες, γιορτές, παραδόσεις και ιεροτελεστίες που ανήκουν στον πολιτισμό της γλώσσας - πηγής ή εθνικής και φιλοσοφικής ιδεολογίας (βλ. χαρακτηριστικό Πολιτισμικής Ιδιαιτερότητας).

Οι κοινωνικές μεταβολές επηρεάζουν άμεσα την εξέλιξη της ορολογίας.. Η τεχνική και επιστημονική πρόοδος, η τεχνολογία, οι πολιτικές, πολιτιστικές, οικονομικές και διεθνείς σχέσεις, οι τοπικές, διεθνείς και πολυεθνικές αγορές, η μαζική παραγωγή, η ανταλλαγή των προϊόντων, τα μέσα επικοινωνίας, ο κρατικός παρεμβατισμός στη χάραξη της γλωσσικής πολιτικής και η ύπαρξη ισχυρών και ανίσχυρων γλωσσών και οικονομιών είναι μόνο μερικές από αυτές (Cabré, 1998: 25-27).

Συμπερασματικά, η ειδική γλώσσα εξελίσσεται και αναπτύσσεται για να εκφράσει αντικείμενα και ιδέες διαφόρων ανθρώπινων ομάδων σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα και ενδιαφέρει: α) τους ανθρώπους των βιβλιοθηκών και της τεκμηρίωσης, β) τους ανθρώπους των μέσων μαζικής ενημέρωσης και επικοινωνίας, γ) τους λεξικογράφους, δ) τους μεταφραστές και τους διερμηνείς, ε) τους ανθρώπους της πληροφορικής και όσους γενικότερα ασχολούνται με το ηλεκτρονικό εμπόριο, την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και την ηλεκτρονική μάθηση, στ) τους ερευνητές και ειδικούς κάθε κλάδου που ενδιαφέρονται για τους όρους του αντικειμένου τους, ζ) τους συγγραφείς τεχνικών κειμένων και η) τους χρήστες του παγκόσμιου ιστού (Καραγιάννης, 2004: 13-15).

Γενικότερα, η ορολογία σχετίζεται άμεσα με οποιονδήποτε επεξεργάζεται πληροφορίες του επιστημονικού και τεχνικού λόγου. Η κοινότητα όλων των επιστημονικών κλάδων δείχνει και οφείλει άλλωστε να δείξει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ορολογία, καθώς αυτή συνεπικουρεί στη διάδοση ποικίλων γνωστικών και

κοινωνιογλωσσικών θεμάτων δεδομένης της σύγχρονης κοινωνίας της γνώσης και της πληροφορίας (Κατσογιάννου & Ευθυμίου, 2004: 7, 26).

1.3.2.2 Ο ρόλος του μεταφραστή

Όπως αναφέρει ο Παπαβασιλείου (2001: 4) ο μεταφραστής ειδικών κειμένων οφείλει να γνωρίζει τους όρους και τις έννοιες στον ίδιον βαθμό όπως και ο συγγραφέας τους, προσπαθώντας να μην αλλοιώσει το μήνυμα του πρωτότυπου όρου με την εύρεση της σωστής ισοδυναμίας ή μιας αντίστοιχης εναλλακτικής λύσης.

Και εδώ ακριβώς είναι που ο μεταφραστής λειτουργεί και ως ορογράφος, καθώς οφείλει ο ίδιος να συστηματοποιήσει τη νέα γνώση και να βρει την ισοδυναμία της γλώσσας - στόχου. Τα χαρακτηριστικά της τεχνοκρατίας, της αποδοτικότητας, της αξιοπιστίας και της ακρίβειας περιορίζουν τους νεολογισμούς, τις παραλλαγές και την απουσία ισοδυναμίας. Επομένως, η τεκμηρίωση, η θεμελίωση και η στοιχειοθέτηση της ορολογίας έρχεται μέσω της μετάφρασης, καθώς ο μεταφραστής οφείλει να έρθει σε τριβή με τους όρους, μέσω σχετικής έρευνας και μελέτης (Μαλαγαρδής: 1997).

Η μετάφραση της ορολογίας οφείλει να διευκολύνει την επικοινωνία ανάμεσα στους ομιλητές διαφορετικών φυσικών γλωσσών και να συμβάλλει στην καλύτερευση της ποιότητας ζωής και των διαπροσωπικών σχέσεων που συνεχώς δυσκολεύουν. Οπότε, ο κάθε μεταφραστής οφείλει να εξειδικευτεί στον τομέα τον οποίον μεταφράζει, έτσι ώστε να είναι σε θέση να χρησιμοποιεί τις εκφραστικές δομές ενός φυσικού ομιλητή ή να είναι σε θέση να λειτουργεί ως ορολόγος για να αντιμετωπίσει τυχόν προβλήματα που προκύπτουν από την μετάφραση των όρων. Οι μεταφραστές αναγκάζονται πολλές φορές να φτιάχνουν τα δικά τους γλωσσάρια και συλλογές όρων για να εμπλουτίζουν τις μεταφραστικές τους μνήμες και στη συνέχεια να τις ανταλλάξουν με συναδέλφους τους (Cabré, 1998: 29, 93).

Ο Κόνολι, στον πρόλογο του έργου του (2012), έχει σκοπό να δείξει ότι στη μεταφραστική διαδικασία εμπλέκονται πολύ περισσότερες παράμετροι απ' ό,τι συνήθως πιστεύεται. Τονίζει και υπογραμμίζει μια παράμετρο που συνήθως παραμελείται στις διάφορες θεωρητικές προσεγγίσεις, ήτοι τη φύση της συνεργασίας ανάμεσα στον μεταφραστή και στον συγγραφέα/ συντάκτη ενός κειμένου κατά τη μεταφραστική διαδικασία, καθώς και την ψυχική εμπλοκή του μεταφραστή στο όλο

μεταφραστικό εγχείρημα. Σκοπός του είναι να εξάρει τον ρόλο του μεταφραστή και να αντιστρέψει τη συνηθισμένη αντίληψη που βλέπει ιεραρχικά προτεύοντα τον συγγραφέα/ συντάκτη ενός κειμένου και δευτερεύοντα τον πιστό (ή άπιστο) μεταφραστή του.

Η Δουδουλακάκη (2001: 251-252) αναφέρει πως ο μεταφραστής είναι εξ ανάγκης και δημιουργός σημασιολογικών και μορφολογικών νεολογισμών, καθώς είναι ο πρώτος που έρχεται αντιμέτωπος με τον ξένο όρο, τον οποίο οφείλει να κατανοήσει και να αποδώσει. Πόσο μάλλον ο Έλληνας μεταφραστής, ο οποίος μεταφράζει στα ελληνικά από γλώσσες ομιλούμενες σε χώρες με προηγμένο τεχνολογικό και επιστημονικό επίπεδο που παράγουν και, συνεπώς, εξάγουν τεχνογνωσία. Η υπάρχουσα πληθώρα εργαλείων, ηλεκτρονικών ή συμβατικών, καθώς και η αυξανόμενη τυποποίηση των κειμένων, μεταβάλλουν σταδιακά την ουσία του επαγγέλματος του μεταφραστή, μετατρέποντας τον σε αναθεωρητή ή, συχνότατα, σε ορολόγο. Η ορολογική διερεύνηση τείνει να αποτελέσει ουσιαστική συνιστώσα της μεταφραστικής διαδικασίας.

1.3.3 Μεταφραστικά ορολογικά αδιέξοδα και τεχνικές αντιμετώπισής τους

1.3.3.1 Μεταφραστικές τεχνικές απόδοσης όρων

Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, η πρόοδος των ηλεκτρονικών μέσων και συνεπώς η άνοδος του βιωτικού επιπέδου και η κινητικότητα στον τομέα της εκπαίδευσης και της εργασίας οδηγούν σε μια νέα γλωσσική πραγματικότητα, καθώς η συνεχής δημιουργία εννοιών απαιτεί νέους όρους, κάτι το οποίο δεν αποτελεί εύκολη διαδικασία, διότι υπάρχουν προβλήματα προσαρμογής των νέων όρων στην ελληνική γλώσσα, αλλά και διότι δεν μπορεί να υπάρξει άκριτη αποδοχή δάνειων όρων. Τα εμπόδια για τη διεθνοποίηση της ορολογίας είναι α) η προφορά, με επικρατέστερη την αγγλική, αν και οι Έλληνες είναι γλωσσομαθής λαός, β) η γραφή, καθώς δεν έχουν όλες οι γλώσσες το λατινικό αλφάβητο και γ) η προσαρμογή των όρων στα εξωτερικά χαρακτηριστικά της κάθε γλώσσας. Προτείνεται, λοιπόν, αρχικά η μεταγραφή στο ελληνικό αλφάβητο, αν και δεν μπορεί να υπάρχει πάντα πλήρης μεταγραμματισμός, καθώς στη συνέχεια αυτόματα δρουν οι μηχανισμοί της προσαρμογής ή της αποβολής και της απόρριψης (Φιλόπουλος, 1999: 73, 76-77).

Οι τακτικές που θα μπορούσε να ακολουθήσει ένας μεταφραστής για την ισοδυναμία στην ελληνική γλώσσα, όταν δεν υπάρχει καθιερωμένος όρος, είναι οι εξής: α) σχηματισμός του ισοδύναμου όρου στα ελληνικά με συνηθισμένη μορφή ελληνικής λέξης, β) δανεισμός ή αλλιώς προσαρμογή της ξένης λέξης στο σύστημα της ελληνικής γλώσσας και γ) μεταγραφή της ξένης λέξης με ελληνικούς χαρακτήρες (Βαλεοντής, 1988: 32). Το ποια από τις τρεις μεθόδους θα ακολουθήσει είναι στη δική του δικαιοδοσία, πάντα όμως με σκοπό και βασική μέριμνα την εξυπηρέτηση του ελληνόφωνου κοινού - δέκτη της μετάφρασης. Τρεις είναι επίσης και οι τεχνικές κατά τον Sager που μπορεί να χρησιμοποιήσει ένας μεταφραστής όταν ασχολείται με άλλα ζεύγη γλωσσών: α) η χρήση υπάρχουσας λέξης, β) η διαφοροποίηση παλαιάς λέξης και γ) ο νεολογισμός (Sager, 1990: 71-79).

Από τη στιγμή που τα ελληνικά είναι μια ζωντανή γλώσσα, είναι απολύτως φυσικό και επακόλουθο να έρχεται σε επαφή με άλλες γλώσσες από τις οποίες επηρεάζεται και εισάγει όρους. Σύμφωνα με τον Μαλαγαρδή (1997), διακρίνονται πέντε μορφές διακίνησης από γλώσσα σε γλώσσα:

- α) ο απλός δανεισμός, ή αλλιώς διαγλωσσικός δανεισμός, ο οποίος είτε είναι άμεσος, είτε έμμεσος, ήτοι μεταφραστικός (Βαλεοντής & Κριμπάς, 2014: 225-227),
- β) ο δανεισμός με επιστροφή,
- γ) ο δανεισμός με παρερμηνεία,
- δ) ο χιαστί δανεισμός και
- ε) ο εσωτερικός δανεισμός, λόγω της εξέλιξης των γλωσσών.

Για τους νεολογισμούς απαιτούνται α) γνώσεις γλωσσολογίας, ετυμολογίας και γραμματικής, β) ανάλυση των ριζικών, γ) καλή γνώση του επιστημονικού τομέα για τον οποίον θα δημιουργηθεί ο νέος όρος και δ) γλωσσική ευαισθησία για αποδοχή του νέου όρου από τη γλωσσική κοινότητα. Η ελληνική γλώσσα, έστω κι αν χαθεί καθώς η γνώση αποτελεί συνήθως εισαγόμενο αγαθό, πάντα θα επηρεάζει την παγκόσμια ορολογία αφού θα λειτουργεί όπως και τα λατινικά (Μαλαγαρδής, 1997).

Η Αναστασιάδη-Συμεωνίδη (1997: 77-78) προτείνει δύο είδη διαδικασιών για τη δημιουργία των όρων: α) τον άμεσο δανεισμό, δηλαδή τα άμεσα δάνεια και β) τον έμμεσο δανεισμό, δηλαδή τα έμμεσα δάνεια, όπου παρατηρούνται τρεις υποκατηγορίες: α) η μεταφραστική διαδικασία, απ' όπου προκύπτουν τα μεταφραστικά δάνεια, β) η αναγνωριστική διαδικασία, απ' όπου προκύπτουν οι διεθνισμοί και γ) ο σημασιολογικός εμπλουτισμός, απ' όπου προκύπτει ο σημασιολογικός νεολογισμός, ενώ σχετικά με τους λόγους για τους οποίους υπάρχουν

εξαιρέσεις στη μεταφραστική διαδικασία, η ίδια πάντα καθηγήτρια γλωσσολογίας αναφέρει τρεις περιπτώσεις: α) τη διακλάδωση, όταν υπάρχουν δύο ισοδύναμα, β) τη δυνατότητα πολλαπλών επιλογών, λόγω ενδογλωσσικών και γνωστικών λόγων και γ) την ψευδοφιλία, όταν οι λέξεις είναι διαγλωσσικά παρώνυμα, καθώς μοιάζουν ως προς σημαίνον, όχι όμως ως προς το σημαινόμενο. Ίσως η καλύτερη γνώση της μητρικής μας γλώσσας ή/ και η χρήση μιας άλλης, τρίτης γλώσσας να ήταν η επίλυση των παραπάνω προβλημάτων.

Στα είδη διαδικασιών για τη δημιουργία των όρων έρχονται οι Βαλεοντής και Κριμπάς (2014: 175-180) να προσθέσουν τις εξής αρχές σχηματισμού όρων: α) διαφάνεια: όταν η έννοια που αντιπροσωπεύει ο όρος διαφαίνεται από τη μορφολογία του, β) συνέπεια: όταν το ορολόγιο κάθε θεματικού τομέα είναι ένα συνεκτικό σύστημα όρων που αντιστοιχεί στο σύστημα εννοιών του πεδίου, γ) γλωσσική καταλληλότητα: όταν οι όροι ακολουθούν οικεία και καθιερωμένα σημασιολογικά σχήματα μέσα στη γλωσσική κοινότητα στην οποία απευθύνονται, δ) γλωσσική οικονομία: οι όροι πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο συνοπτικοί, ε) παραγωγικότητα και συνθετικότητα: προτίμηση σε σχηματισμό όρων που ευνοούν την περαιτέρω παραγωγή και σύνθεση για τη δημιουργία άλλων όρων, παραγώγων και συνθέτων, στ) γλωσσική ορθότητα: όταν ο όρος συμμορφώνεται με τα μορφολογικά, μορφοσυντακτικά και φωνολογικά πρότυπα της γλώσσας και ζ) γλωσσική εντοπιότητα: όταν δίνεται προτεραιότητα στη γλώσσα του τόπου που θα χρησιμοποιηθεί ο όρος.

Ένα σοβαρό πρόβλημα που προκύπτει από τη μη τυποποιημένη ορολογία είναι: α) οι συμβολισμοί, που επιτρέπουν την παράσταση μιας έννοιας και για τους οποίους ακολουθείται η αγγλική βιβλιογραφία που τείνει να καθιερωθεί ως διεθνής, β) τα ακρωνύμια που προέρχονται από ξένους όρους και τα οποία αποδίδονται συνήθως περιγραφικά με μια φράση, ακολουθώντας κατά κανόνα τη λατινική τους γραφή, ώστε να αποφεύγεται ο σχηματισμός «περίεργων» λέξεων και γ) η προφορά τους, όταν μάλιστα η μετάφρασή τους θα πρέπει να διακρίνεται για την ακρίβεια και την ορθότητά της. Το πρόβλημα αυτό είναι υπαρκτό σε όλες τις τεχνικές επιστήμες, αλλά είναι εντονότερο σε πρόσφατα αναπτυγμένες περιοχές όπως η πληροφορική και η τεχνολογία των υπολογιστών, λόγω τους εμπορικού τους ενδιαφέροντος. Ως αποτέλεσμα πολλά είναι προβλήματα στην εκπαίδευση των φοιτητών, στην επικοινωνία των επιστημόνων/ τεχνικών, καθώς και στη σύνταξη προδιαγραφών (Βαφειάδης, 1992).

Τέλος, σύμφωνα με τις 10 εντολές του Κοραή, *Χρυσά Έπη για τον Δεκάλογο του κανονιστού της γλώσσας* παρατηρούμε τις παρακάτω τεχνικές που θα μπορούσε να ακολουθήσει ένας μεταφραστής ορολογίας: αποφυγή των ξενικών ονομάτων (όχι όλων ανεξαιρέτως), κανονισμός πολλών βαρβαροκατάληκτων, αποφυγή των ίδιων συνδέσμων, επιρρημάτων, προθέσεων, εγκλίσεων κ.ά., εισαγωγή εκείνης της λέξης που υπάρχει ελπίδα να την καταλάβει ο απαίδευτος, όταν επιλέγεται ασυνήθης λέξη θα πρέπει να εισέρχονται όλοι οι σχηματισμοί της «χωρίς σπαραγμόν και σφαδασμόν» στην ακοή, δεν βαπτίζεται με νέο όνομα ένα πράγμα αν δεν είναι σίγουρο ότι αυτό δεν είναι ήδη βαπτισμένο στην ελληνική, δεν καταργούνται λέξεις συνήθεις στην ακοή όλου του έθνους χωρίς να υπάρχει ανάγκη, αποφυγή των «συγκρούσεων συμφώνων», διανομή των πολυσύμφωνων λέξεων μέσα στην περίοδο, έλεγχος αν το «σύνταγμα» του υπακούει σε μία γραμματική με όσο το δυνατό λιγότερες ανωμαλίες. (ΕΛΕΤΟ, ορόγραμμα αρ. 82: 2007).

1.3.3.2 Μετάφραση ειδικών κειμένων

Η μετάφραση του επιστημονικού και τεχνικού λόγου μπορεί να παρουσιάσει έλλειψη φυσικότητας, δυσκαμψία στην έκφραση, εκφραστικές ανωμαλίες και ασάφειες, δυσχέρεια στην κατανόηση και τελικά να χαρακτηριστεί αμφίσημο και προβληματικό, λόγω του ότι γίνεται χρήση συγκεκριμένων λεξιλογικών επιλογών μη συμβατών με το καταστασιακό περιβάλλον, ή διότι επιλέγονται αδέξιες λεξιλογικές συμφράσεις (collocations) και συνδυασμοί αφού ακολουθείται τυφλή μεταφορά της κυριολεκτικής σημασίας λέξεων και όχι φράσεων και πιστή - λανθασμένη σειρά με την οποία εμφανίζονται τα συστατικά στοιχεία της πρότασης. Ως λύση για την αποφυγή των προαναφερθέντων προβλημάτων προτείνεται: α) η εξοικείωση των μεταφραστών με τις βασικές αρχές της ορολογίας, κυρίως ως προς την επιλογή μεταξύ εναλλακτικών εκφράσεων ή τη δημιουργία νεολογισμών και παραφράσεων και β) ο προσανατολισμός της ίδιας της ορολογίας προς την ανάλυση της χρήσης των εννοιών στο λόγο και όχι απομονωμένα (Γούτσος, 2004: 90-94).

Ο Schmidt (1993: 339-349) υποστηρίζει πως ουσιαστικά ο επικοινωνιακός στόχος κάθε κειμένου είναι αυτός που καθορίζει και τις διαφορετικές μεταφραστικές μεθόδους που θα υιοθετηθούν, χωρίς να αποκλείονται και υβριδικά μοντέλα, δηλαδή

συμβιβασμός ή μερική προσαρμογή στις κειμενικές συμβάσεις της γλώσσας - στόχου, μιας και υπάρχουν πολλά κείμενα με ενδιαμέση μορφή.

Σύμφωνα με την Pearson (1998: 36-40), μια σημαντική κατευθυντική οδηγία προς τον μεταφραστή για το πώς θα εργαστεί είναι η σχέση συγγραφέα - αναγνώστη ή αλλιώς πομπού - δέκτη: α) επικοινωνία μεταξύ ειδικών, β) επικοινωνία ειδικών με ειδικευόμενους, γ) επικοινωνία μεταξύ σχετικά ειδικών και μη ειδικευόμενων και δ) επικοινωνία δασκάλου - μαθητή.

Ο Μεντζελόπουλος (2016: 201) υποστηρίζει πως αρχικά ο μεταφραστής πρέπει να κατανοήσει τι σημαίνει τεχνική μετάφραση και τι τεχνικό κείμενο, για να αντιληφθεί τα ορολογικά προβλήματα με τα οποία θα έρθει αντιμέτωπος, αν και η ορολογία καλύπτει συνήθως μόνο το 5% - 10% της συνολικής έκτασης ενός κειμένου. Ο μεταφραστής χρειάζεται να γνωρίζει τα στοιχειώδη του επιστημονικού τομέα τον οποίον μεταφράζει. Άρα, δεν απαιτούνται μόνο ορολογικές γνώσεις, αλλά και εγκυκλοπαιδικές για να κατανοήσει το πρωτότυπο κείμενο. Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και η Durieux (1988: 23) καθώς πιστεύει ότι το ύφος της γλώσσας, αλλά κυρίως οι απαραίτητες τεχνικές γνώσεις είναι που κάνουν το κείμενο δύσκολο τόσο στην κατανόησή του, όσο και στη μετάφρασή του, χωρίς η κατάκτησή τους να θεωρείται μοναδική επιδίωξη του μεταφραστή. Σε μια τέτοια περίπτωση, τα δίγλωσσα τεχνικά λεξικά θα έλυναν τέτοιου είδους προβλήματα, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη όλες οι δυνατές παράμετροι, αλλά και η επιστημονικότητα του όλου εγχειρήματος.

Πέρα λοιπόν της αναζήτησης των άγνωστων τεχνικών όρων σε λεξικά και ορολογικές βάσεις, σημαντικό ρόλο παίζει και ο επικοινωνιακός σκοπός του πρωτότυπου κειμένου, πάνω στον οποίον θα προσαρμόσει το ύφος της γλώσσας που χρησιμοποιεί. Η μετάφραση ειδικών κειμένων είναι επιστήμη, τέχνη και τεχνική, διότι το μετάφρασμα πρέπει να πληροί τα εξής σημεία: α) ορθό ως προς το περιεχόμενο, β) σαφές ως προς την ορολογία. γ) συμβατό στη χρήση ορολογίας και κοινής γλώσσας, δ) ισοδύναμο ως προς τον πρωτότυπο επικοινωνιακό σκοπό και ε) αντίστοιχο ως προς τους κανόνες της γλώσσας - στόχου που αφορούν στη δόμηση κειμένων του αυτού είδους (Μπατσαλιά-Κόντη, 1992: 92, 96).

1.3.4 Ορολογία και Τυποποίηση

Η άμεση σχέση της ορολογίας με τη μετάφραση και η σχέση της μετάφρασης με την κοινωνία και την επικοινωνία είναι ο λόγος για τον οποίον η ορολογία συστηματοποιείται και τυποποιείται μέσω των Εθνικών (ΕΛΟΤ) και Διεθνών Οργανισμών Τυποποίησης (ISO), καθώς αυτές οι ενέργειες σχετίζονται άμεσα με τις γλωσσικές στρατηγικές και πολιτικές τακτικές κάθε χώρας - κράτους και αποβλέπουν στην επικοινωνία σε διεθνές επίπεδο, στην προστασία και συντήρηση κάθε εθνικής γλώσσας, αλλά και στις οικονομικές και εμπορικές διεθνείς συναλλαγές (Χριστοπούλου, 2002: 13).

1.3.4.1 Διεθνείς και Ευρωπαϊκοί Φορείς Ορολογίας

Ο Γιάξας (1999) αναφέρει την ανάγκη ύπαρξης ενός ανεξάρτητου ευρωπαϊκού οργανισμού χρηματοδοτούμενου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή το Συμβούλιο της Ευρώπης και ο οποίος θα δρα στα πλαίσια του Ο.Η.Ε, του Ο.Ο.Σ.Α, της UNESCO και του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε), ενώ θα ενημερώνεται από οργανώσεις τυποποίησης ή ακόμη και από εταιρίες, καθώς θα υπάρχει εκπρόσωπος από κάθε χώρα. Επομένως, η ηλεκτρονική βάση δεδομένων που θα δημιουργηθεί θα είναι προσβάσιμη από κάθε Ευρωπαίο πολίτη, χάρη στο κατάλληλο προσωπικό πληροφορικής .

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης δύο είναι οι επίσημοι φορείς που ασχολούνται με την ορολογία: το Μεταφραστικό Κέντρο των Οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Centre de Traduction des Organes de l'Union européenne – Cdt) και το Τμήμα Συντονισμού Ορολογίας και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (TermCoord). Αξίζει επίσης να αναφερθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση Ορολογίας (EAFT: European Association for Terminology), ένας μη-κερδοσκοπικός επαγγελματικός οργανισμός που δρα στον τομέα της ορολογίας και ο οποίος έχει στόχο την ανάπτυξη της πολυγλωσσίας μέσω της ορολογίας, την προώθηση και επαγγελματική καταξίωση της ορολογικής δραστηριότητας, την ευαισθητοποίηση του κοινού σε σχετικά θέματα, καθώς και την επικοινωνία και συνεργασία σε όλα τα επίπεδα με άλλους οργανισμούς, ενώσεις και ιδρύματα που δρουν στον χώρο της ορολογίας.

Σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα χωριστά λειτουργούν φορείς που ασχολούνται με την τυποποίηση, την καταλληλότητα και τη σωστή χρήση της (νομικής) ορολογίας. Μεταξύ άλλων αναφέρονται η Επιτροπή της Γερμανόφωνης Κοινότητας για τη Γερμανική Ορολογία στο Βέλγιο, η Γλωσσική Γραμματεία της Γροιλανδίας, το Δανικό Συμβούλιο για τη Γλώσσα, η Ομοσπονδιακή Καγκελαρία - Τομέας Ορολογίας στην Ελβετία, το Υπουργείο Δικαιοσύνης της Εσθονίας, η Ευρωπαϊκή Ακαδημία του Bolzano/ Bozen της Ιταλίας, η Ένωση για την Ολλανδόγλωσση Ορολογία, το Κέντρο Μετάφρασης και Ορολογίας της Λετονίας, η Ομάδα Συντονισμού Μετάφρασης της Ουγγαρίας, το Ινστιτούτο Σλοβενικής Γλώσσας Fran Ramonš και το Κέντρο ορολογίας της Σουηδίας (Βαλεοντής & Κριμπάς, 2014: 166-170).

Έντονη δραστηριότητα σχετικά με την ορολογία παρατηρείται στον ευρωπαϊκό χώρο, εκτός ίσως από τις χώρες του «φτωχού Νότου» (Καλλέργης, 1999). Στη Γερμανία συναντούμε τη Normenausschuss Terminologie (NAT) για την ορολογική τυποποίηση, τη Γερμανική Ένωση Ορολογίας (Deutscher Terminologietag), το Γερμανικό Ινστιτούτο Ορολογίας (Deutsches Institut für Terminologie) και το Συμβούλιο για τη Γερμανική Ορολογία (Rat für Deutsche Terminologie) που δίνουν έμφαση στη συγκέντρωση, στην ενοποίηση και στη διεθνοποίηση της ορολογίας. Στην Ισπανία το Consejo Superior de Investigaciones Científicas, ο Ισπανικός Οργανισμός Τυποποίησης και η Ισπανική Ακαδημία που ασχολείται με τη λεξικογραφία, επιχειρούν τη συνεργασία όλων των ισπανόφωνων χωρών, καθώς τα ισπανικά αποτελούν την τρίτη ομιλούμενη γλώσσα παγκοσμίως.

Ως προς τις σκανδιναβικές χώρες, οι Δανοί συστήνουν τη δεκαετία του '50 μία υπηρεσία ορολογίας στον οργανισμό τυποποίησης Dansk Standard και ιδρύουν τις ομάδες Terminologigrupper για την προώθηση της ορολογικής δραστηριότητας στη χώρα και DANTERM με σκοπό την κερδοφόρα παροχή υπηρεσιών ορολογίας. Οι Σουηδοί, μέσω του Ομίλου για τη Διαφύλαξη της Γλώσσας, απλουστεύουν γλωσσικά τη νομοθεσία τους όπως και τις ευρωπαϊκές συνθήκες, έτσι ώστε να διαφυλάξουν τα σουηδικά από ξένους τύπους και όρους. Αναφέρονται επίσης το Συμβούλιο για τη σουηδική γλώσσα, ο Οργανισμός Tekniska Nomenkautur Centralen (TNC) με αντικείμενο την τεχνική ορολογία, ο Σουηδικός Οργανισμός Τυποποίησης και η ομάδα Datatermgrupper που ασχολείται με τον τομέα της πληροφορικής.

Στις Κάτω Χώρες κεντρικό ρόλο έχει ο διακρατικός οργανισμός Κάτω Χωρών/ Βελγίου Nederlandse Taalunie (NTU), ο οποίος συνεργάζεται με το

Nederlands Normalisatie - Instituut (NNI), το Belgisch Instituut voor Normalisatie (BIN), τις γλωσσικές σχολές των πανεπιστημίων, τον οργανισμό Van Dale Lexicografie, το Gemeenschap van Nederlandstalige Universiteiten, τα πανεπιστήμια του ολλανδόφωνου Βελγίου (Αμβέρσας, Γάνδης, Λουβέν κ.ά.) και άλλων ολλανδόφωνων χωρών.

Η Πορτογαλία δεν έχει ακόμη χαράξει γλωσσική πολιτική. Το ενδιαφέρον του Instituto Portugues da Qualidade (IPQ) είναι τεχνικό και ακολουθεί κλειστή πολιτική, ο ρόλος του Centro Portugues de Terminologia δεν είναι καθορισμένος, ενώ η Associacao Portuguesa de Terminologia παρακολουθεί τον χώρο και διοργανώνει συνέδρια. Στην Ιταλία ο οργανισμός ASS.I.TERM, που έχει συγκροτηθεί από πανεπιστημιακούς, προωθεί τη δημιουργία μεγάλης βάσης δεδομένων με εξειδικευμένη ορολογία. Στον ASS.I.TERM συμμετέχουν η Union Latine και η ACCADEMIA DELLA CRUSCA. Στον τομέα της τυποποίησης, το Ufficio di Normalisastione Italiano (UNI) ακολουθεί τον οργανισμό ISO. Το πανεπιστήμιο της Τεργέστης συνεργάζεται άμεσα με τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ ο καθηγητής Michele Cortelazzo, των πανεπιστημίων Πάδουας και Τεργέστης, έχει συγκροτήσει βάση νεολογισμών προσιτή στο κοινό.

Στη Μεγάλη Βρετανία, δραστηριοποιείται ο Βρετανικός Οργανισμός Τυποποίησης, αλλά ιδιαίτερα έντονη είναι η δραστηριότητα των ιδιωτικών επιχειρήσεων. Τέλος, στο Λουξεμβούργο χρησιμοποιούνται η γαλλική και η γερμανική γλώσσα, με τις οποίες ασχολούνται οι αντίστοιχες χώρες. Ωστόσο, λόγω της μεγάλης ζήτησης των σχετικών υπηρεσιών, συγκεντρώνονται πολυεθνικές επιχειρήσεις που προσφέρουν υπηρεσίες μετάφρασης και ορολογίας.

Πέρα από την ύπαρξη οποιουδήποτε οργανισμού ή φορέα, το σημαντικό είναι η ορθή επικοινωνία ανάμεσα στους (ευρωπαϊκούς) λαούς, οι οποίοι όμως θα μπορούν να διατηρήσουν τη γλώσσα τους και τα πολιτιστικά στοιχεία που εκείνη φέρει, ώστε να υπάρχει ομαλή και συνεργατική συμβίωση σε επίπεδο γλώσσας και ορολογίας.

Σε παγκόσμιο επίπεδο παρατηρούμε την ύπαρξη δύο αξιοπρόσεκτων οργανισμών. Το Διεθνές Κέντρο Πληροφόρησης για την ορολογία (Infoterm : Centre International d'Information pour la terminologie) με έδρα την Αυστρία και κύριες δραστηριότητες την εδραίωση πολιτικής της ορολογίας, τις εκδόσεις ήδη από το 1980, την πρόσβαση στην πληροφορία και τη γνώση και τέλος την τυποποίηση η οποία αποβλέπει στη βιώσιμη, οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική ανάπτυξη.

Τέλος, αλλά σίγουρα όχι λιγότερο σημαντικός είναι ο Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης (International Organization for Standardization) ή διεθνώς ISO για όλες τις γλώσσες, που εδρεύει στη Γενεύη της Ελβετίας από το 1947. Είναι μια ανεξάρτητη, μη κυβερνητική οργάνωση που περιλαμβάνει 164 χώρες-μέλη, έχει τρεις επίσημες γλώσσες (την αγγλική, τη γαλλική και τη ρωσική) και εκπροσωπείται στη χώρα μας από τον Ελληνικό Οργανισμό τυποποίησης (ΕΛΟΤ). Ασχολείται με τη δημιουργία και την έκδοση βιομηχανικών και εμπορικών προτύπων, τα οποία συνεχώς κρίνονται, αξιολογούνται και αναθεωρούνται με βάση τις εξελίξεις κάθε επιστημονικού πεδίου. Πάνω από 21.554 εκδόσεις που περιλαμβάνουν σχεδόν όλους τους τομείς της βιομηχανίας. Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Οργανισμού, τα πρότυπα αποτελούν μοντέλα ή υποδείγματα, τεκμηριωμένες αποφάσεις και προτάσεις που θεσπίζουν τις προδιαγραφές λειτουργίας προϊόντων, υπηρεσιών και συστημάτων, με στόχο την ασφάλεια τους και την αποτελεσματικότητά τους. Όσον αφορά τα πρότυπα για την ανάλυση και την καθιέρωση της ορολογίας, η τήρησή τους και η χρήση τους δίνουν φερεγγυότητα και αποτελεσματικότητα στην εκάστοτε εργασία (Κατσογιάννου, 2004: 189).

1.3.4.2 Ορολογία και Γαλλοφωνία

Η ορολογία στη Γαλλία και σε άλλες γαλλόφωνες χώρες δεν περιορίζεται στο θεωρητικό και ακαδημαϊκό επίπεδο, αλλά εφαρμόζεται σε συγκεκριμένους και πρακτικούς σκοπούς, όπως:

- η τυποποίηση (standardisation), λαμβάνοντας υπόψη τον διεθνή προσανατολισμό της βιομηχανικής τυποποίησης,
- η (εξειδικευμένη) μετάφραση,
- η τεκμηρίωση (documentation), η οποία σχετίζεται με την ανάκληση της πληροφορίας και κυρίως
- ο γλωσσικός σχεδιασμός και οι γλωσσικές πολιτικές (aménagement linguistique) (Humbley, 1997: 17-19).

Η Γαλλία, βασικός πυλώνας της Γαλλοφωνίας, αναπτύσσει μια σημαντική ορολογική δραστηριότητα κυρίως στον τομέα της βιομηχανίας και των εξαγωγών της και θεωρεί υψίστης σημασίας την καθιέρωση ορολογικής πολιτικής. Στη Γαλλία η ενασχόληση με την ορολογία είναι μια σημαντική υπόθεση, γεγονός που

αποδεικνύεται από την παρουσία ποικίλων φορέων. Με αυτόν τον τρόπο προωθεί παράλληλα τη γαλλική γλώσσα ως διεθνή γλώσσα επικοινωνίας ως απάντηση στην αυξανόμενη κυριαρχία της αγγλικής στον εμπορικό και ερευνητικό τομέα. Το 1954 ιδρύεται η Comité d'étude des termes techniques français, το 1968 δημιουργείται το Conseil International de la Langue Française (CILF), το Institut National de la Langue Française (INaLF) και τη δεκαετία του 1970 η Haut Comité de la langue française, αφού Γαλλία ασχολείται ενεργά με τον γλωσσικό σχεδιασμό, και διάφορες υπουργικές επιτροπές για την ορολογία (CMT) (Cabré, 1998: 51-52). Το 1987 συγκροτείται το Centre de Terminologie et de Néologie (CTN), ακολουθεί ο Γαλλικός Οργανισμός Τυποποίησης AFNOR με την ορολογική βάση δεδομένων της NORMATERM, του οποίου η ορολογία έχει ισχύ νόμου και έπεται η Commission Ministérielle de Terminologie, της οποίας τα διατάγματα δημοσιεύονται στη γαλλική εφημερίδα της κυβερνήσεως. Σε ορισμένους τομείς, όπως της πληροφορικής και της επεξεργασίας δεδομένων, οι επιτροπές αυτές παρουσιάζουν αξιοπρόσεκτη εργασία, λόγω ίσως της στενής τους συνεργασίας με την αντίστοιχη βιομηχανία. Η ορολογία λοιπόν εξομοιώνεται με τον γλωσσικό προγραμματισμό και τη γλωσσική προστασία (Humbley, 1997: 20).

Το 1990 καθιερώνεται η συνεργασία ανάμεσα στο Conseil Supérieur de la langue française και στην Délégation Générale à la langue française, η οποία ασχολείται με τη βιομηχανική τυποποίηση. Η Direction pour l'information scientifique et technique et des bibliothèques (DISTB) μελετά την ανάπτυξη εργαλείων για την ορολογική δραστηριότητα. Σε ακαδημαϊκό επίπεδο, πολλές είναι οι πανεπιστημιακές σχολές που διδάσκουν τη (γαλλική) ορολογία: Σχολές μετάφρασης και διερμηνείας, τμήματα Langues étrangères appliquées, Ecole pratique des Hautes Etudes, τα Πανεπιστήμια Paris X, Rennes 2, Lyon II, Brest, Havre, Toulouse και Rouen (Cabré, 1998: 52-53).

Στον Καναδά και στο Κεμπέκ η ανάπτυξη της ορολογίας σχετίζεται με τις μεταφραστικές ανάγκες που γεννά η θεσμική διγλωσσία, καθώς από τη δεκαετία του 1960 ψηφίζονται νόμοι οι οποίοι προάγουν τη γαλλική γλώσσα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η απόπειρα του Office de la langue française (OLF) να δοθούν γαλλικά ονόματα σε όλες τις επιχειρήσεις (αν και τα τελευταία χρόνια λόγω της οικονομικής κατάστασης η ορολογία των επιχειρήσεων έχει καθοδική πορεία) καθώς η αποστολή του είναι να προσδιορίζει και να καθοδηγεί την πολιτική του Κεμπέκ σε ό,τι αφορά τη γλωσσολογική και ορολογική έρευνα, έτσι ώστε να γίνουν τα γαλλικά η

γλώσσα της επικοινωνίας, της εργασίας και του εμπορίου (Cabré, 1998: 53-54). Να επισημανθεί σ' αυτό το σημείο ότι οι πολυγλωσσικές κοινότητες δεν μπορούν να είναι «μονογαμικές» στην επικοινωνία τους. Η αφοσίωσή τους στη μητρική, παραδοσιακή τους γλώσσα και στη γλώσσα κινητικότητας είναι ασταθής. Η γλώσσα οφείλει να ικανοποιήσει όλες τις ανάγκες των ομιλητών της και γι' αυτό η επιλογή της εξαρτάται από τις ανάγκες της κάθε επικοινωνιακής περίπτωσης, αλλά και από τους κατεστημένους παράγοντες ταυτότητας. Επομένως, η γλώσσα αποτελεί και ένδειξη κοινωνικής θέσης και γοήτρου (Khubchandani στον Μεντζελόπουλο, 2016: 222).

Το 1970 ένας βασικός ισχυρισμός του Κεμπέκ ήταν το δικαίωμα να χρησιμοποιεί ο καθένας τη μητρική του γλώσσα. Τα γαλλικά χρησιμοποιούνται στην εκκλησία, στο δικαστήριο και στο σχολείο, αλλά όχι στην οικονομία. Η λύση που δόθηκε ήταν το Office de la langue française να συντάσσει μικρά ορολογικά λεξικά σε συνεργασία με κάθε οικονομική εταιρεία, γεγονός που έδωσε στη γαλλική γλώσσα την κοινωνική της αναγνώριση και στο επάγγελμα του μεταφραστή μεγάλη ώθηση (Humbley, 1997: 19-20). Το 1992 το καναδικό κοινοβούλιο αναγνωρίζει επίσημα την επιστήμη της ορολογίας, η οποία αποτελεί γνωστικό αντικείμενο σε όλα τα πανεπιστήμια της χώρας (Cabré, 1998: 55).

Το τρίγλωσσο Βέλγιο υιοθετεί και ενσωματώνει τη γαλλική νομοθεσία περί ορολογίας με το νομοθέτημα Decret Spaak. Οι σημαντικότερες από τις βάσεις ορολογίας είναι η BELGATERM και η Eurocontrol του παγκόσμιου οργανισμού εναέριου ελέγχου. Τα πανεπιστημιακά ιδρύματα που ασχολούνται με την ορολογία είναι το Institut Supérieur des Traducteurs et Interprètes (ISTI) και το βελγικό Ινστιτούτο ορολογίας Marie Haps.

Τέλος, στην επίσης τρίγλωσση Ελβετία υπάρχει η υπηρεσία ορολογίας της καγκελαρίας της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και η σχολή μεταφραστών και διερμηνέων της Γενεύης (Cabré, 1998: 56).

Αρκετές γαλλόφωνες χώρες εκπροσωπούνται στο δίκτυο RINT (Réseau International de Néologie et de Terminologie) από πανεπιστήμια και οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της γλωσσικής πολιτικής. Το δίκτυο: α) ενημερώνει τακτικά και αναβαθμίζει καταλόγους χρήσιμους για κάθε μεταφραστή και ορολόγο, β) χρηματοδοτεί έρευνες πληροφορικής φύσης και συμβάλλει στην ανάπτυξη του λογισμικού *Adepto-Nomino* και γ) καταρτίζει και εμπλουτίζει τη βάση νεολογισμών *Balnéo* (Van Campenhoudt, 1998).

1.3.4.3 Ορολογία και ελληνική γλώσσα

Η ελληνική γλώσσα αποτέλεσε σαφώς τη βάση της παγκόσμιας ορολογίας, ήδη από τον 15^ο αιώνα, όπου και παρατηρείται η έξαρση της επιστημονικής ορολογίας, καθώς χρησιμοποιούνται ελληνικές λέξεις και ρίζες για τους νέους όρους, αλλά και νεολογισμούς. Σίγουρα όμως στη σημερινή εποχή θεωρείται ουραγός ως προς την προώθηση της νέας ορολογίας σε σύγχρονους τεχνολογικούς και ηλεκτρονικούς τομείς έρευνας και προόδου, καθώς η νεοελληνική γλώσσα δεν εφευρίσκει πλέον όρους, αλλά τους δανείζεται κυρίως από την αγγλική (Μαλαγαρδής, 1997: 297).

Στον ελλαδικό χώρο, κατά την περίοδο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού οι λόγιοι της εποχής επιχειρούν να συστηματοποιήσουν τη «διεφθαρμένη» γλώσσα τους, καθώς εμπεριέχει δάνεια και πολιτισμικά στοιχεία άλλων γλωσσών, όπως της ιταλικής, της τουρκικής, της ιταλικής, της ρουμανικής και της γαλλικής, από τις οποίες αντιγράφονται όροι που ακολουθούν την ξένη συντακτική δομή. Παρατηρείται επίσης η ρευστότητα και η αμφιταλάντευση ανάμεσα στις διαφορετικές μεταφραστικές λύσεις, η συνωνυμία και η πολυσημία. Όφειλαν λοιπόν οι λόγιοι της εποχής να εμπλουτίσουν την ελληνική γλώσσα με το κατάλληλο λεξιλόγιο, το οποίο θα επέτρεπε την αφομοίωση των νέων όρων της φιλοσοφίας και της τεχνολογικής εξέλιξης, προσπαθώντας να αποφύγουν ταυτόχρονα τον βεβιασμένο και αυθαίρετο εξελληνισμό τεχνικών όρων και λέξεων (Σφοίνη, 1997).

Στην Ελλάδα, από το 1976 που νομοθετείται η χρήση της δημοτικής γλώσσας στην εκπαίδευση, παρατηρείται μια έντονη προσπάθεια εκδημοτικισμού των όρων της καθαρεύουσας με αρκετά λάθη όπως, αδόκιμοι όροι, κατά λέξη μετάφραση, ξενισμοί και απόδοση της ίδιας έννοιας με δύο διαφορετικούς όρους. Η ελληνική γλώσσα δεν δέχεται εύκολα τους όρους και τους νεολογισμούς, δεν είναι έτοιμη να τους δεχτεί και να τους αφομοιώσει (Καλαμβόκα & Βερναδάκη, 1992: 212, 214). Μετά το 1992 γίνονται συντονισμένες προσπάθειες ελληνικών ερευνητικών ομάδων για την τυποποίηση της ορολογίας (Καρδούλη, 1992: 288, 295).

Μέχρι το 1981, ο μεγαλύτερος όγκος μεταφραστικής δραστηριότητας πραγματοποιείται κυρίως από δημοσιογράφους εφημερίδων, αλλά και από μερικούς λογοτέχνες. Οι πρώτες μεγάλες εξελίξεις στον τομέα της ελληνικής ορολογίας χρονολογούνται την περίοδο της ένταξης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα το 1981, καθώς προέκυψαν αρκετά προβλήματα και δυσκολίες. Οι πρώτοι μεταφραστές

δεν έχουν κατάρτιση μεταφραστή, αλλά είναι επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων. Με το πέρασμα των χρόνων και τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης πλέον παρατηρούμε την εισαγωγή των νέων τεχνολογιών και τον εμπλουτισμό των ορολογικών βάσεων δεδομένων για όλα τα πιθανά ζεύγη γλωσσών, έτσι ώστε να διευκολύνεται η συνεργασία των εθνικών διοικήσεων των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γιάξας, 1999).

Η υπηρεσία ορολογίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι εκείνη που είτε θα βρει τον ήδη υπάρχοντα όρο, ανεξάρτητα από το πόσο παλιός ή καινούριος είναι, είτε θα τον «δημιουργήσει» με την εύρεση της αντίστοιχης απόδοσης. Δημιουργείται λοιπόν μια ορολογική βάση δεδομένων, το σημερινό Iate σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οποία έχουν δωρεάν πρόσβαση όλοι οι ευρωπαίοι πολίτες. Η Ακαδημία Αθηνών με τη σειρά της είναι εκείνη η οποία θα ασχοληθεί και θα εγκρίνει τους νεολογισμούς, αφού εξετάσει όλη την παραγόμενη ορολογία και έχει τον τελευταίο λόγο γι' αυτήν (Γιάξας, 1997).

Οφείλουμε λοιπόν να εργαστούμε πάνω στη διεθνοποίηση της ορολογίας έτσι ώστε να μην αποκοπεί η ελληνική γλώσσα, άρα και κοινωνία, από τις διεθνείς εξελίξεις και την ανάπτυξη του πολιτισμού. Χρειάζεται επαγρύπνηση, δημιουργία γλωσσικής υποδομής και ετοιμότητα σε κάθε θεματικό πεδίο, με τη συμμετοχή κάθε ευαισθητοποιημένου για τη γλώσσα ατόμου σε ομάδες – επιτροπές ορολογίας και όχι απλά με νομοθετικές (μεταρ)ρυθμίσεις. Αυτές οι επιτροπές, όπως του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΛΟΤ), του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ), του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (Τ.Ε.Ε), του Ελληνικού Δικτύου Ορολογίας (Ε.Δ.Ο), της Ελληνικής Εταιρίας Ορολογίας (ΕΛ.ΕΤ.Ο) και της Μόνιμης Ομάδας Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας (Teleterm-MOTO) θα είναι υπεύθυνες για την εκπόνηση γλωσσαρίων, τα οποία με τη σειρά τους θα υποβάλλονται σε δημόσια κρίση, προωθώντας ταυτόχρονα ελληνογενείς όρους στη διεθνή επιστημονική κοινότητα (Καλαμβόκα & Βερναδάκη, 1992: 211).

Πρωτεύουσα σημασία έχει η συνειδητοποίηση του προβλήματος σχετικά με τον επικίνδυνο αποκλεισμό της ελληνικής γλώσσας και πραγματικότητας από τις διεθνείς εξελίξεις και ακολουθούν η προσφορά εργασίας και η οικονομική υποστήριξη μιας τέτοιας προσπάθειας (Φιλόπουλος, 1999: 82-83). Συνεπώς, η καθυστέρηση της επισταμένης και αξιοπρόσεκτης ενασχόλησης με την ορολογία απειλεί τόσο το γόητρο της εθνικής μας γλώσσας, όσο και της οικονομίας μας (Καρδούλη, 1992: 289).

1.3.5 Ορολογία και υπολογιστικά συστήματα

1.3.5.1 Διαχείριση ορολογίας και αυτόματη μετάφραση

Ο όρος *αυτόματη ή μηχανική μετάφραση* αναφέρεται στη διαδικασία κατά την οποία μία υπολογιστική εφαρμογή δέχεται ως είσοδο γλωσσικά δεδομένα από φυσική γλώσσα X και παράγει ως έξοδο την απόδοσή τους σε μία άλλη φυσική γλώσσα Y. Κατά την αυτόματη μετάφραση παρατηρούμε τρία στάδια επεξεργασίας από τον ηλεκτρονικό υπολογιστή: α) στάδιο ανάλυσης και επεξεργασίας, β) στάδιο μετάφρασης και γ) στάδιο σύνθεσης ή αλλιώς τον έλεγχο του εξαγόμενου αποτελέσματος από τον μεταφραστή - διορθωτή. Σημαντικό στοιχείο και στα τρία στάδια αποτελεί η ύπαρξη βάσης ορολογικών δεδομένων που μπορεί να περιέχει όχι μόνο μονολεκτικούς όρους, αλλά και όρους που αντιστοιχούν σε μεγαλύτερες συντακτικές ή φραστικές κατηγορίες, χωρίς να περιορισθεί το είδος ή το μέγεθος των συντακτικών κατηγοριών που θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν όροι μίας υπογλώσσας. Το πρόβλημα λοιπόν που προκύπτει είναι πως δύσκολα μια φραστική ενότητα θα χαρακτηριστεί όρος (Ευθυμίου, 1992).

Τα συστήματα μετάφρασης μπορούν να είναι αυτόματα ή διαδραστικά, όταν ο μεταφραστής - επιμελητής καθορίζει την πιστότητα της μετάφρασης ως προς το αρχικό κείμενο, αλλά και την ποιότητα της τελικής μετάφρασης. Όσο πιο τεχνικό είναι ένα κείμενο, όσο πιο ειδική είναι η γλώσσα που χρησιμοποιείται, τόσο πιο ποιοτικό είναι το μεταφραστικό αποτέλεσμα. Σημαντικό επίσης ρόλο παίζει και ο τρόπος με τον οποίον το σύστημα μηχανικής μετάφρασης θα χρησιμοποιήσει τους διαθέσιμους ορολογικούς πόρους, ώστε να αποκωδικοποιηθεί σωστά η κάθε υπογλώσσα (Γιαννούτσου, Φούρλα, Ευθυμίου, 2004: 345-347).

Λόγω της άμεσης χρήσης και της αυξημένης ζήτησης η αυτόματη ή μηχανική μετάφραση αποτελεί ένα ξεχωριστό πεδίο έρευνας. Σημαντικό ρόλο στην αυτόματη μετάφραση της ορολογίας παίζει η έγκαιρη αναγνώριση των στοιχείων της, των πολυγλωσσικών όρων, για την απλούστευση, την ευελιξία την ταχύτητα και την πιστότητα της μεταφραστικής διαδικασίας. Επομένως, η αυτόματη μετάφραση μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή, με σκοπό τη διάδοση της πληροφορίας, διευκολύνει την επικοινωνία των λαών της Ενωμένης Ευρώπης, λόγω της άμεσης μετάδοσης και αρχειοθέτησης (Καρδούλη, 1992: 292). Οι πολυγλωσσικοί όροι που αναφέρθηκαν προηγουμένως, αποτελούμενοι όχι μόνο από μονολεκτικούς όρους και από φραστικές

κατηγορίες, αλλά και από συντομογραφίες, αρκτικόλεξα, συνδυασμούς γραμμάτων, αριθμών, συμβόλων κ.ά., ανήκουν κατ' ουσίαν σε υπολογιστικά λεξικά ορολογίας, δηλαδή σε βάσεις δεδομένων ορολογίας που περιέχουν όρους από διάφορους ειδικούς τομείς (Γιαννούτσου, Φούρλα, Ευθυμίου, 2004: 349, 352). Αυτά τα ορολογικά λεξικά αποτελούν δομικό στοιχείο στη μηχανική μετάφραση διότι διαθέτουν καλή γνώση της ορολογίας και όρους στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα (Καραγιάννης, 2004: 16).

Η μηχανική μετάφραση σίγουρα λύνει πολλά μεταφραστικά προβλήματα άμα τη χρήση της, αλλά θέτει με τη σειρά της δύο προβληματισμούς: α) πώς το σύστημα αναγνωρίζει και αναλύει άγνωστους πολυλεκτικούς όρους, αν και η απάντηση είναι ο συνεχώς εμπλουτισμός με νέα δεδομένα βάσει σφαλμάτων που εντοπίζονται και β) πώς το σύστημα εκμεταλλεύεται τους καταχωρημένους όρους για τη βέλτιστη δυνατή απόδοση (Γιαννούτσου, Φούρλα, Ευθυμίου, 2004: 353).

Η Δογορίτη (2015: 123-124) αναφέρει πως τα συχνότερα προβλήματα κατά των εντοπισμό των όρων μπορούν να είναι: η μεγάλη συχνότητα εμφάνισης μιας λέξης, η οποία όμως δεν αποτελεί αναγκαστικά και όρο, η κάθε άγνωστη λέξη που μπορεί να θεωρηθεί ορολογική μονάδα, η ελεύθερη σύνταξη που μπορεί να θεωρηθεί σειρά από σύμπλοκους όρους και τέλος η έλλειψη εξοικείωσης με το γνωστικό αντικείμενο των όρων. Η ορολογική παραλλαγή στα τεχνικά κείμενα παρουσιάζεται ως εξής: α) μορφολογική, β) γραφική και ορθογραφική, γ) συντακτική, δ) μορφοσυντακτική και ε) σημασιολογική (Carreno, 2014: 7-12 στη Δογορίτη, 2015: 25).

Από τα παραπάνω αναδεικνύεται η σημασία των συστημάτων αυτόματης αναγνώρισης ή/ και εξαγωγής επιστημονικής και τεχνικής ορολογίας, διότι εκτός από το ειδικό σημασιολογικό περιεχόμενο των όρων, δεν υπάρχουν γενικά και καθορισμένα κριτήρια για τη διάκρισή τους, αλλά και διότι η πλειονότητα των όρων είναι σύνθετες πολυλεκτικές μονάδες (ουσιαστικό + ουσιαστικό, ουσιαστικό + πρόθεση + ουσιαστικό, επίθετο + ουσιαστικό, ουσιαστικό + επίθετο σε γενική πτώση, ένθετοι όροι). Τα συστήματα αυτά μπορούν: α) να βελτιώσουν την απόδοση των συστημάτων μηχανικής μετάφρασης, εξαγωγής πληροφοριών, αυτόματης κατηγοριοποίησης και δεικτοδότησης (indexing) κειμένων, β) να συμβάλουν σε γλωσσικές εφαρμογές, γ) να ανανεώσουν και να εμπλουτίσουν λεξιλογικούς πόρους και πόρους γνώσης, δ) να συμβάλουν στην *ορολογική συνέπεια*: όταν ένας όρος αναφέρεται σε διαφορετικές έννοιες (φαινόμενα αμφισημίας και πολυσημίας) ή όταν

πολλοί όροι αντιστοιχούν σε μία έννοια (φαινόμενο συνωνυμίας), ε) να περιορίσουν ασάφειες: μορφοσυντακτική, συντακτική, σημασιολογική και ασάφεια ταξινόμησης, στ) να μειώσουν τα προβλήματα ποικιλότητας/ ποικιλίας ή παραλλαγής των όρων.

Ο εντοπισμός και η αναγνώριση αυτών των παραλλαγών έχουν μεγάλη σημασία για την εξαγωγή και την ανάκτηση πληροφορίας (information extraction and retrieval) αλλά και για την ορολογική τεκμηρίωση, αφού είναι σημαντικό να διακρίνεται αν και κατά πόσο διαφορετικές μορφές όρων αναφέρονται στην ίδια έννοια ή δε σχετίζονται μεταξύ τους (Ιορδανίδου, Πανταζάρα, Μάντζαρη, Ορφανός Βαγγελάτος, Παπαπαναγιώτου, 2007: 8).

Οι μέθοδοι, οι τεχνικές και οι θεωρίες για την αντιμετώπιση των δυσκολιών που προκύπτουν κατά την αναγνώριση των όρων είναι: α) η στατιστική μέθοδος, η τεχνική δεικτοδότησης, κατηγοριοποίησης και ομαδοποίησης κειμένων, β) γλωσσολογικές θεωρίες από τη λεξιλογική, μορφολογική και μορφοσυντακτική έρευνα, γ) υβριδικοί μέθοδοι: συνδυασμός στατιστικών μεθόδων και γλωσσολογικών θεωριών και δ) μέθοδοι από τον χώρο της τεχνητής νοημοσύνης (Ανανιάδου & Ζερβάνου, 2004: 283-284, 286, 289-290).

1.3.5.2 Πολύγλωσση ορολογική βάση της ΕΕ: Από το EURODICAUTOM στην IATE

Το EURODICAUTOM, ο πρόδρομος της IATE, ήταν το σύστημα ορολογίας της Επιτροπής της τότε Ευρωπαϊκής Κοινότητας στις εννέα επίσημες γλώσσες της εποχής, πριν την ένταξη και άλλων κρατών - μελών. Στην πολύγλωσση αυτή τράπεζα δεδομένων, η οποία ιδρύθηκε το 1976, είχαν πρόσβαση όλοι οι ευρωπαίοι πολίτες, για να μπορέσουν να συμβουλευτούν με ευκολία τους 2.850.000 όρους και τις 154.017 συντομογραφίες και αρκτικόλεξα. Το EURODICAUTOM εμπλούτιζε τα δεδομένα του χάρη στη συμβολή εξωτερικών συνεργατών, όπως λχ. επαγγελματιών συνδέσμων, εκδοτών, ερευνητικών κέντρων, εταιρειών κ.ά.

Τη δεκαετία του 1980 κάνει την εμφάνισή της η ιδέα για τη δημιουργία μιας βάσης ορολογίας, η οποία θα διευκόλυνε το έργο των οργανισμών και των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της διαθεσιμότητας, της προσβασιμότητας και της τυποποίησης των πληροφοριών. Οι συζητήσεις ξεκινούν τη δεκαετία του 1990 και τελικά ευδοκιμούν το 2002 με τη δημιουργία της IATE ή αλλιώς InterActive

Terminology for Europe - Διαδραστική Ορολογία για την Ευρώπη, η οποία τελικά τίθεται από την 1^η Αυγούστου του 2004 στη διάθεση των μεταφραστών της ΕΕ και από το 2007 στη διάθεση του ευρύ κοινού (Καλαμβόκα, 2005). Οι ορολογικές βάσεις που συγχωνεύτηκαν ήταν η Eurodicautom (της Επιτροπής), η TIS (του Συμβουλίου), η Euterpe (του Κοινοβουλίου), η Euroterms (του Μεταφραστικού Κέντρου) και η CDCTERMS (του Ελεγκτικού Συνεδρίου) (Δόικας, 2015: 3).

Από το 2012 η Termcoord, που εκπροσωπεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο μεγάλο εγχείρημα της IATE από το 2008 και συντονίζει την ορολογία της Ένωσης, συνεργάζεται με πανεπιστημιακά τμήματα που ασχολούνται με την γλώσσα και την ορολογία στοχεύοντας με αυτόν τον τρόπο στην τροφοδότηση της IATE με νέους όρους. Συνεργάζεται με τους άλλους θεσμούς, παρέχει βοήθεια στους μεταφραστές με ορολογικά εργαλεία και γλωσσάρια ορισμών που αφορούν σημαντικές νομοθετικές διαδικασίες, διευκολύνει την ορολογική έρευνα και διαχείριση των μεταφραστικών μονάδων. Επιπλέον διοργανώνει σεμινάρια και εργαστήρια κατάρτισης, συμβάλλει στην ανάπτυξη της ορολογίας με τη χρήση σύγχρονων εργαλείων, αλλά και στην εύρυθμη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γάκη, 2016: 33, 35, 38).

Το γεγονός ότι καθημερινά 5.000 υπάλληλοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης ασχολούνται με την μετάφραση, αλλά και ότι ενδεικτικά το 2014 μεταφράστηκαν περίπου 2,5 εκατομμύρια σελίδες, οι οποίες αντιστοιχούσαν στο 80% της εθνικής νομοθεσίας των 28 κρατών μελών και στις 24 επίσημες γλώσσες της Ένωσης και από τις οποίες προκύπτουν 552 γλωσσικοί συνδυασμοί, αποδεικνύει την ανάγκη ύπαρξης ενός τέτοιου μεταφραστικού εργαλείου (Γάκη, 2016: 28).

Πρωτοπόρος του όλου εγχειρήματος της IATE είναι το Μεταφραστικό Κέντρο των Οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ακολουθούν το Ερευνητικό Κέντρο Γλωσσικής Τεχνολογίας της δανικής κυβέρνησης, το οποίο αναλαμβάνει τη γλωσσική επεξεργασία του προγράμματος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Καλαμβόκα, 2005).

Οι δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν κατά τη δημιουργία της ορολογικής βάσης συνοψίζονται στα παρακάτω: α) μεγάλος όγκος δεδομένων, β) διαφορετική δομή της κάθε βάσης, γ) διαφορετική φιλοσοφία της κάθε βάσης, δ) διαφορετικό σύστημα ταξινόμησης, ε) έλλειψη πειθαρχίας, στ) ασυνέπεια κατά τη συμπλήρωση των πεδίων των δελτίων ορολογίας, ζ) μερική η ολική επικάλυψη πληροφοριών ορολογίας, η) μεταφορά του συστήματος ταξινόμησης με ορισμένες αναντιστοιχίες

και θ) ύπαρξη δελτίων χωρίς κωδικούς ταξινόμησης (Καλαμβόκα, 2005). Αντίστοιχα βέβαια προβλήματα συναντώνται και στην τωρινή της χρήση, όπως α) η έλλειψη επαρκούς ποιοτικού ελέγχου, β) σε τεχνικό επίπεδο η χρήση χαρακτήρων που δεν είναι έγκυροι, γ) η απουσία όρων, αλλά και οι διπλοεγγραφές που προκλήθηκαν από την ενοποίηση των διαφόρων βάσεων και δ) η καλύτερη οργάνωση των δεδομένων (Δόικας, 2015).

Τα δεδομένα ορολογίας μεταφέρονται σε κοινή βάση για να εκσυγχρονιστεί η ηλεκτρονική υποδομή και η κοινή διαχείριση του περιεχομένου τους. Μετά από πολλές δοκιμές το έργο στέφεται με επιτυχία: 1,3 εκατομμύρια έννοιες, 8 εκατομμύρια όροι (487.268 για την ελληνική γλώσσα), 500.000 αρκτικόλεξα ή συντομογραφίες και 200.000 φράσεις. Καθημερινά ορολόγοι και μεταφραστές προσθέτουν περίπου 250 με 350 νέους όρους, οι οποίοι συλλέγονται από μεταφραστές, διοικητικούς υπαλλήλους, γλωσσομαθείς νομικούς, εμπειρογνώμονες και άλλες αξιόπιστες πηγές (Γάκη, 2016: 32). Γίνεται λοιπόν αντιληπτή η πρόοδος που έχει σημειωθεί σε επίπεδο όγκου καταγεγραμμένων όρων (βλ. παραπάνω) και η διαφορά που υπάρχει σε επίπεδο πληρότητας ανάμεσα στις δύο ορολογικές βάσεις για τα 500 εκατομμύρια πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έναντι των 344 εκατομμυρίων ευρωπαίων πολιτών που χρησιμοποιούσαν το EURODICAUTOM.

Η ΙΑΤΕ σχεδιάστηκε σε τρία επίπεδα (έννοιας, γλώσσας και όρου) και το σύστημα ταξινόμησης που υιοθετήθηκε για τη διοργανική βάση είναι το Eurovoc, ο ευρωπαϊκός πολύγλωσσος θησαυρός για την ευρετηρίαση των δραστηριοτήτων των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων (Καλαμβόκα, 2005). Η αρχική οθόνη περιλαμβάνει την επιλογή της γλώσσας στην οποία θα εμφανίζεται η διεπαφή (24 γλώσσες στο σύνολό τους), τη δυνατότητα όλων των γλωσσικών συνδυασμών με την επιλογή της γλώσσας-πηγής και της γλώσσας-στόχου, το απαραίτητο πεδίο για τη συμπλήρωση του όρου προς αναζήτηση, το προαιρετικό κριτήριο του τομέα, το οποίο συνδέεται μέσω υπερσυνδέσμου με το Eurovoc, και το προαιρετικό κριτήριο του τύπου αναζήτησης (όρου ή συντομογραφίας). Επίσης, προβάλλονται οι 10 τελευταίες αναζητήσεις του χρήστη, ενώ παρέχεται και βοήθεια στο χρήστη με επιπλέον επεξηγηματικές οδηγίες (Βοήθεια) και με τις Συχνές ερωτήσεις (FAQ).

Όσον αφορά τα αποτελέσματα της έρευνας, αυτά εμφανίζονται 10 ανά σελίδα και βαθμολογούνται με άριστα τα 4 αστέρια (* = η αξιοπιστία δεν έχει επαληθευτεί, ** = ελάχιστη αξιοπιστία, *** = αξιόπιστο, **** = πολύ αξιόπιστο), ενώ επίσης προβάλλονται η παραπομπή του όρου, η ημερομηνία εγγραφής του, τυχόν σημειώσεις

για τον όρο και ο ορισμός του. Να σημειωθεί επίσης πως υπάρχει η δυνατότητα της ανατροφοδότησης, αφού ο χρήστης μπορεί να σχολιάσει την παρεχόμενη μετάφραση, να υποβάλλει προτάσεις και σχόλια σε οποιαδήποτε επίσημη γλώσσα της ΕΕ επιθυμεί και να λάβει σχετική απάντηση στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που ο ίδιος θα υποδείξει. Τέλος, υπάρχει η δυνατότητα λήψης της IATE, οπότε και οι όροι της μπορούν να χρησιμοποιηθούν για βάσεις δεδομένων, για τη δημιουργία εφαρμογών και γλωσσαρίων για την επεξεργασία κειμένων (π.χ. Trados).

Πρόκειται λοιπόν για μία διαδραστική πολύγλωσση ορολογική βάση, ένα σημαντικό ορογραφικό εργαλείο στα χέρια των μεταφραστών, το οποίο παρά τις αδυναμίες, τα λάθη και τις παραλείψεις του βοηθά σε μεγάλο βαθμό τους χρήστες. Το σημαντικότερο όμως είναι ότι αποτελεί τον καρπό της συνεργασίας των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μια δικλείδα ασφαλείας της ποιότητας των προσφερόμενων όρων, το αποτέλεσμα μιας ομαδικής προσπάθειας η οποία ξεπερνά τα εθνικά σύνορα του κάθε κράτους – μέλους της και η οποία προβάλλει την πολυγλωσσία.

1.3.6 Άλλες πολύγλωσσες ηλεκτρονικές ορολογικές βάσεις

Οι βάσεις δεδομένων είναι οι οργανωμένες συλλογές δεδομένων, ηλεκτρονικά και ψηφιακά αποθηκευμένα στο λογισμικό που χειρίζεται τέτοιες συλλογές και στο γνωστικό πεδίο που το μελετά. Η βάση δεδομένων παρέχει τη δυνατότητα γρήγορης άντλησης και ανανέωσης των δεδομένων. Οι ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων αποτελούν σήμερα ένα απαραίτητο εργαλείο για τους μεταφραστές τεχνικών κειμένων, αρκεί να ανανεώνονται και να εμπλουτίζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα (Κομνηνός, 2016: 49-50).

Χαρακτηριστικά παραδείγματα πολύγλωσσων ορολογικών βάσεων που περιέχουν την ελληνική γλώσσα είναι:

- Η τρίγλωσση βάση όρων τεχνολογίας πληροφοριών INFORTERM με ελληνικούς και ισοδύναμους αγγλικούς και γαλλικούς όρους.
- Η τετράγλωσση βάση (ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά) τηλεπικοινωνιακών όρων TELETERM
- Η τετράγλωσση διεθνή βάση TERM TERM με όρους ορολογίας
- Η IATE (βλ. παραπάνω)

Ενώ στις παρακάτω ορολογικές βάσεις η ελληνική γλώσσα είναι απύσχα:

- Η ορολογική βάση του γαλλόφωνου Καναδά TERMIUM PLUS
- Το Le grand dictionnaire terminologique (GDT) του Κεμπέκ
- Η πολύγλωσση βάση δεδομένων οικονομικής ορολογίας από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, IMF: International Monetary Fund (Αγγλικά, Κινέζικα, Αραβικά, Ρωσικά, Γαλλικά, Ιαπωνικά, Πορτογαλικά, Ισπανικά)
- Η πολύγλωσση βάση δεδομένων ορολογίας των Ηνωμένων Εθνών: UNTERM (Αγγλικά, Γαλλικά, Ισπανικά, Ρωσικά, Κινέζικα, Αραβικά)
- Η Πολύγλωσση βάση ορολογίας της UNESCO: UNESCOTERM (Αραβικά, Κινέζικα, Αγγλικά, Γαλλικά, Ρωσικά και Ισπανικά)
- Η Πολύγλωσση βάση της Διεθνούς Ηλεκτροτεχνικής Επιτροπής για όρους ηλεκτρικής/ ηλεκτρονικής τεχνολογίας: Electropedia (Αγγλικά, Γαλλικά, Αραβικά, Κινέζικα, Γερμανικά, Ιταλικά, Ιαπωνικά, Πορτογαλικά, Πολωνικά, Ρωσικά, Ισπανικά και Σουηδικά)
- Η εξάγλωσση βάση όρων και ορισμών της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών, ITU: International Telecommunication Union

2. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Στο δεύτερο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας αναλύεται η ανάγκη της θέσπισης κριτηρίων και χαρακτηριστικών γνωρισμάτων για αξιόπιστα και αντικειμενικά αποτελέσματα στην αναζήτηση των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων με βάση Διεθνή (ISO) και Εθνικά (ΕΛΟΤ) Πρότυπα τυποποίησης.

2.1 Θέσπιση κριτηρίων βάσει Διεθνών και Ελληνικών Προτύπων

Το εγχείρημα της παρούσας εργασίας είναι οι πρακτικές ποιοτικών προδιαγραφών, τα πρότυπα ποιοτικής ανάλυσης, τα αντικειμενικά και μετρήσιμα χαρακτηριστικά, ένα πλαίσιο αξιόπιστων και αντικειμενικών κριτηρίων και παραμέτρων ενός ηλεκτρονικού ορολογικού πόρου, λαμβάνοντας υπόψη τη σύγχρονη μεταφραστική διαδικασία και πρακτική: σύντομα χρονικά περιθώρια για την ολοκλήρωση μιας μετάφρασης, χρήση νέων τεχνολογιών, προσπάθεια αυτοματοποίησης της μεταφραστικής διαδικασίας, πληθώρα διαθέσιμων μεταφραστικών εργαλείων στα χέρια του μεταφραστή κ.ά. (Ασκητή, 2006: 9).

Αυτές οι παράμετροι δεν γίνονται συχνά αντιληπτές από τον απασχολημένο και βιαστικό μεταφραστή, ο οποίος δεν είναι και υποχρεωτικά πάντα επαρκώς εξειδικευμένος στον τομέα τον οποίον μεταφράζει (Galopin, 2001: 2). Από τη στιγμή που το Διαδίκτυο είναι μια ανεξέλεγκτη πηγή πληροφόρησης και δεν εξυπηρετεί μόνο μεταφραστικούς σκοπούς, ο μεταφραστής θα πρέπει να έχει την κριτική ικανότητα να βρίσκει τη σωστή πληροφορία που του αρμόζει. (Παπανικολάου, Τσαγκάνου, Γρηγοριάδου). Οι έντυποι ορολογικοί πόροι αξιολογούνται από τον εκδότη ή τον επιμελητή πριν από την έκδοσή της, χωρίς όμως να συμβαίνει πάντα κάτι αντίστοιχο και με τους ηλεκτρονικούς ορολογικούς πόρους.

Ο όρος αξιολόγηση και πιο συγκεκριμένα της ποιότητας του περιεχομένου ενός ηλεκτρονικού ορολογικού πόρου είναι πολύ γενικός, πολυπαραγοντικός και μπορεί να εξεταστεί από πολλές και διαφορετικές οπτικές, χωρίς μάλιστα να αποκλείεται και το υποκειμενικό στοιχείο. Άλλωστε, η ποιότητα μιας διαδικτυακής εφαρμογής εξαρτάται από παράγοντες που σχετίζονται με τους στόχους της, όπως α) η ποιότητα παρουσίασης και η αίσθηση που προκαλεί η εφαρμογή στο χρήστη και β) η πληρότητα του περιεχομένου και των λειτουργιών της εφαρμογής (Tilman, 2000).

Το Διεθνές Πρότυπο ISO 9126:1991 (Software engineering – Product Quality) θέτει κριτήρια αξιολόγησης των ιστοσελίδων, τα οποία είναι εφαρμόσιμα και στους ηλεκτρονικούς ορολογικούς πόρους. Σύμφωνα με το συγκεκριμένο πρότυπο η ποιότητα ορίζεται ως *«ο βαθμός στον οποίο ένα σύνολο εγγενών χαρακτηριστικών πληροί απαιτήσεις για το προϊόν ή την υπηρεσία, το σύνολο των χαρακτηριστικών και των γνωρισμάτων ενός προϊόντος λογισμικού που έχουν να κάνουν με τη δυνατότητά του να ικανοποιήσει συγκεκριμένες ανάγκες»*.

Η αναθεωρημένη έκδοση του παραπάνω Διεθνούς Προτύπου ISO 9126-1:2000 (Software Engineering - Product quality - Part 1: Quality model) ορίζει την ποιότητα ως *«την ικανότητα ενός προϊόντος λογισμικού να επιτρέπει σε συγκεκριμένους επισκέπτες να επιτύχουν συγκεκριμένους στόχους με αποδοτικότητα, παραγωγικότητα, ασφάλεια και ικανοποίηση σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα χρήσης του εν λόγω προϊόντος»* και χωρίζει την έννοια της ποιότητας σε δύο κατηγορίες:

- α) στην εσωτερική-εξωτερική ποιότητα: χαρακτηριστικά λειτουργικότητας, αξιοπιστίας, αποδοτικότητας, ευχρηστίας, συντηρησιμότητας, μεταφερσιμότητας και
- β) στην ποιότητα χρήσης, η οποία αφορά τις εξωτερικές ιδιότητες ενός προϊόντος, στην παρούσα περίπτωση ενός πόρου, όπως αυτές αξιολογούνται κατά τη διάρκεια της χρήσης του: χαρακτηριστικά αποτελεσματικότητας, παραγωγικότητας, ασφάλειας και ικανοποίησης.

Άλλα σημαντικά εργαλεία τα οποία καταδεικνύουν την ανάγκη ύπαρξης καταγραφής και εφαρμογής γενικών, αποδεκτών και τυποποιημένων χαρακτηριστικών αποτελούν το πρότυπο του ΕΛΟΤ 1445:2014, *Αξιολόγηση ορολογικών πόρων – Γενικές έννοιες, αρχές και απαιτήσεις*, στο οποίο καταγράφονται τα Γενικά ιδιοχαρακτηριστικά χρηστικότητας των ορολογικών πόρων, έτσι ώστε αυτοί να ανταποκρίνονται στην πολυπλοκότητα των ορολογικών δεδομένων και το πρότυπο ΕΛΟΤ 1447:2017 *Μεταφρασεοστρεφής ορογραφία*.

Τέλος, σημαντικό εργαλείο της έρευνας αποτελούν τα κριτήρια του Πλαισίου Ποιότητας των Βρυξελλών (The Brussel Quality Framework) σχετικά με την Αξιολόγηση ποιότητας των Πολιτιστικών Διαδικτυακών Κόμβων (Minerva, 2002), το οποίο συνέταξε η Ομάδα Εθνικών Εκπροσώπων (OEE) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και το οποίο εκδόθηκε το 2002. Εξειδικεύεται σε ιστοσελίδες πολιτιστικού ενδιαφέροντος, ωστόσο, τα χαρακτηριστικά του μπορούν να εφαρμοστούν και σε ιστότοπους διαφορετικού περιεχομένου. Μερικά από τα χαρακτηριστικά για την

ποιοτική αξιολόγηση των ιστοτόπων, τα οποία αναλύονται διεξοδικότερα παρακάτω (βλ. ενότητα 2.2), είναι τα ακόλουθα:

- διαφάνεια (transparency)
- αποδοτικότητα (effectiveness)
- συντηρησιμότητα (maintainability)
- προσβασιμότητα (accessibility)
- ανθρωποκεντρικότητα (user- centeredness)
- αλληλεπιδραστικότητα (responsiveness)
- πολυγλωσσία (multilinguality)
- λειτουργικότητα (functionality)

2.2 Εσωτερικά και εξωτερικά χαρακτηριστικά ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων

Τα χαρακτηριστικά των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων θα μπορούσαν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες:

- α) σε εσωτερικά χαρακτηριστικά, τα οποία αφορούν το περιεχόμενό τους, δηλαδή τα ορολογικά δεδομένα, την ποιότητα και την έκταση της περιγραφής τους και την οργάνωση της πληροφoρίας και
- β) σε εξωτερικά χαρακτηριστικά, τα οποία αφορούν τη μορφή τους, τη δομή και τη λειτουργικότητα της ηλεκτρονικής τους παρουσίασης.

2.2.1 Εσωτερικά χαρακτηριστικά

Παρουσιάζονται και αναλύονται τα παρακάτω 17 εσωτερικά χαρακτηριστικά:

1. Το χαρακτηριστικό της Αξιοπιστίας
2. Το χαρακτηριστικό της Πολυγλωσσίας
3. Το χαρακτηριστικό της Πολιτισμικής Ιδιαιτερότητας
4. Το χαρακτηριστικό της Χρηστικότητας
5. Το χαρακτηριστικό της Επικαιρότητας
6. Το χαρακτηριστικό της Ακρίβειας
7. Το χαρακτηριστικό της Αντικειμενικότητας

8. Το χαρακτηριστικό της Πληρότητας, της Αφθονίας και της Μεστότητας
9. Το χαρακτηριστικό της Χρήσης Παραδειγμάτων
10. Το χαρακτηριστικό της Κατανοησιμότητας
11. Το χαρακτηριστικό της Γλωσσικής ορθότητας
12. Το χαρακτηριστικό της Πρόσβασης στα δεδομένα
13. Το χαρακτηριστικό της Υψηλής έντασης των όρων
14. Το χαρακτηριστικό του Ελέγχου πλεονασμού
15. Το χαρακτηριστικό της Συμμετρίας της συλλογής ορολογικών δεδομένων
16. Το Είδος του Ορολογικού Πόρου
17. Το χαρακτηριστικό του Θεματικού Πεδίου

1. Το χαρακτηριστικό της Αξιοπιστίας

Το χαρακτηριστικό αυτό αναφέρεται στην αξιοπιστία του ορολογικού πόρου, αλλά και στην αξιοπιστία του συγγραφέα του (ISO 9126:1991). Ως προς το περιεχόμενο, θα πρέπει να αναφέρεται ο λόγος δημιουργίας του πόρου, δηλαδή το επιδιωκόμενο κοινό, σε ποιους απευθύνεται (μεταφραστές, ερευνητές, φοιτητές, επαγγελματίες του συγκεκριμένου τομέα), αλλά και η σαφήνεια του στόχου του (Μπασματζίδης, χ.χ). Προς αποφυγή σύγχυσης και αβεβαιότητας του χρήστη, αλλά και για την απόκτηση εμπιστοσύνης στον ηλεκτρονικό πόρο είναι σημαντική η σαφής διατύπωση του επιδιωκόμενου στόχου (Ασκητή, 2006: 9). Ο στόχος ενός ορολογικού πόρου θα μπορούσε να είναι η ενημέρωση, η εκπαίδευση, η επιστημονική έρευνα, η προώθηση της πληροφορίας κ.ά. (Κουτσουρελάκης, χ.χ).

Ως προς τον συγγραφέα του, είτε είναι αναγνωρίσιμος, είτε όχι, θα πρέπει να τεκμηριώνει τα περιεχόμενα του ορολογικού πόρου. Το χαρακτηριστικό λοιπόν της Αξιοπιστίας συνδέεται με την παροχή βιβλιογραφικής ενημέρωσης, με τα κριτήρια επιλογής των λημμάτων, με την πιθανή παραπομπή σε άλλους αξιόπιστους πόρους εγνωσμένου κύρους, αλλά και την απουσία κάθε είδους λαθών (Auger, Boulanger, 1995: 42-44). Το θέμα και η στοχοθεσία του πόρου θα πρέπει να αναγράφονται στην αρχική σελίδα σε εμφανές και ευδιάκριτο σημείο, ίσως μάλιστα και με προσωπικό ενυπόγραφο μήνυμα του δημιουργού (Αμανατίδης, 2008). Έχει άμεση σχέση και συνάφεια με το χαρακτηριστικό της Ακρίβειας.

2. Το χαρακτηριστικό της Πολυγλωσσίας

Αφορά τα ζεύγη γλωσσών στα οποία εμφανίζονται οι όροι και πάνω στα οποία μπορεί να δουλέψει ο μεταφραστής, δείχνει τη γλώσσα ή τις γλώσσες που χρησιμοποιούνται για την περιγραφή των ορολογικών δεδομένων και αποκαλύπτει πόσες γλώσσες καλύπτουν οι πληροφορίες σε έναν ορολογικό πόρο (ΕΛΟΤ 1445:2014). Καθορίζει τον αριθμό των επισκέψεων του ορολογικού πόρου, με άλλα λόγια την επισκεψιμότητά του (Ζωγόπουλος, 2011). Συναντούμε λοιπόν την ύπαρξη δίγλωσσων, τρίγλωσσων αλλά και πολύγλωσσων ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων, οι οποίοι δίνουν τη δυνατότητα στον μεταφραστή να εργάζεται ταυτόχρονα σε πολλά ζεύγη γλωσσών. Για να χαρακτηριστεί βέβαια ένας πόρος πολύγλωσσος οφείλει να παρέχει ισοδύναμα σε κάθε γλώσσα, καλύπτοντας έτσι το χαρακτηριστικό της συμμετρίας της συλλογής ορολογικών δεδομένων (ΕΛΟΤ 1445:2014). Το σχετικό ερώτημα που προκύπτει είναι με ποιο χαρακτηριστικό γίνεται ο διαχωρισμός και η σειρά εμφάνισης της κάθε γλώσσας (Galopin, 2001 : 3).

3. Το χαρακτηριστικό της Πολιτισμικής Ιδιαιτερότητας

Πρόκειται για όρους που σχετίζονται με θρησκευτικές τελετές και λατρείες, γιορτές και τρόπους εορτασμού, παραδόσεις και ιεροτελεστίες, ήθη και έθιμα μιας κοινωνίας, άγραφους νόμους του κοινωνικού βίου και γενικότερα με όρους που ανήκουν στον πολιτισμό της γλώσσας-πηγής (Σακελλαρίου, Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, 2011: 4). Ως εκ τούτου, πολλοί από αυτούς τους όρους ίσως να μην μπορούν να μεταφραστούν στη γλώσσα-στόχο και να πρέπει να αποδοθούν με ισοδυναμία, αφού είναι δύσκολα κατανοητοί από μη φυσικούς ομιλητές, συνοδευμένοι από έναν μικρό εγκυκλοπαιδικό ορισμό (Galopin, 2001 : 6).

Τις απορίες που πιθανώς να προκύψουν κατά τη μετάφραση όρων που ανήκουν σε έναν τέτοιο θεματικό τομέα έρχεται να καλύψει το χαρακτηριστικό της αλληλεπιδραστικότητας με την παροχή βοήθειας τόσο από τους άλλους χρήστες, όσο και από τον ίδιο τον διαχειριστή του ηλεκτρονικού πόρου (Ίδρυμα Λαμπράκη, 2005: 107).

4. Το χαρακτηριστικό της Χρηστικότητας

Η χρηστικότητα καθορίζεται ως έναν βαθμό και από το βάθος στο οποίο διερευνάται ένα θεματικό πεδίο, δηλαδή η ευρωστία του, χωρίς να παρουσιάζονται αποσπασματικές και μη ολοκληρωμένες πληροφορίες (Ασκητή, 2006: 10) ή επίσης και η διαθεματικότητα ενός όρου, όταν δηλαδή ανήκει σε διαφορετικά θεματικά πεδία (Ζωγόπουλος, 2011: 10). Επίσης, εξετάζεται ο βαθμός στον οποίον ο χρήστης μπορεί να εκμεταλλευτεί όλες τις δυνατότητες που του παρέχει ο πόρος (Λαγυνάρη, 2010: 34) και αν αυτός είναι εμπλουτισμένος με νέες λειτουργίες, που επιτυγχάνονται μέσω των υπερσυνδέσμων (hyperlinks), οι οποίοι συνδέουν μεταξύ τους διαφορετικά συστατικά του πόρου αλλά και συστατικά του πόρου με εξωτερικό υλικό (Μάντζαρη, Πανταζάρα: 2014). Η χρήση εξωτερικών δεδομένων αναφέρεται σε συμπληρωματικές πληροφορίες που περιλαμβάνουν εξωτερικούς πόρους. Όσο καλύτερα αποκαθίστώνται οι σύνδεσμοι τόσο υψηλότερες είναι οι προσδοκίες για την ποιότητα των δεδομένων (ISO 1445:2014).

5. Το χαρακτηριστικό της Επικαιρότητας

Είναι συνώνυμο της τακτής συντήρησης των δεδομένων και αναφέρεται στην επικαιροποίηση των ορολογικών δεδομένων σε έναν ορολογικό πόρο σύμφωνα με τις τελευταίες εξελίξεις στο εξειδικευμένο πεδίο γνώσης. Η κρίση του γνωσιακού περιεχομένου είναι συχνά αναγκαίο συμπλήρωμα στην αξιολόγηση αυτού του χαρακτηριστικού. Για παράδειγμα, πρόσφατα εγγεγραμμένα δεδομένα μπορεί να αποτελούν απαρχαιωμένη γνώση και γι' αυτό πρέπει να προστίθεται μετά από κριτική σκέψη (ΕΛΟΤ 1445:2014).

Έχει σχέση με την έννοια του χρόνου, καθώς αναφέρεται τόσο το πότε δημιουργήθηκε ο ηλεκτρονικός πόρος, όσο και το πότε ήταν η τελευταία φορά που ενημερώθηκε -συνήθως στο κάτω μέρος της ιστοσελίδας- ή αλλιώς ανανεώθηκε το περιεχόμενό του, σε περίπτωση βέβαια που προβλέπεται η ανανέωσή του, έτσι ώστε οι παρεχόμενες πληροφορίες να είναι επίκαιρες (Μπασματζίδης, χ.χ).

Οι συνηθέστερες διαδικασίες επικαιροποίησης είναι οι προσθήκες, οι απαλείψεις, οι διασπάσεις σε περίπτωση διαφορετικών εννοιών και οι συγχωνεύσεις σε περίπτωση επανάληψης, συγκάλυψης ή πλεονασμού (Καλαμβόκα, 2004: 252-253), αν και η εύρεση της απόλυτης επανάληψης δεν είναι εύκολη υπόθεση διότι οι όροι

συνδέονται με πολύ συγκεκριμένες και ειδικές γνώσεις (ΕΛΟΤ 1445:2014). Για ακόμη μεγαλύτερη ακρίβεια, θα μπορούσε να εμφανίζεται και η ημερομηνία δημοσίευσης-προσθήκης κάθε νέου όρου (Ζωγόπουλος, 2011).

Είναι πιθανόν να υπάρχουν σύνδεσμοι οι οποίοι να μην είναι πλέον ενεργοί, οπότε και το περιεχόμενο κάποιων όρων να μην είναι πλέον εμφανίσιμο και να οδηγούν σε άδειες ή υπό κατασκευή σελίδες (Κουτσοουρελάκης, χ.χ). Να σημειωθεί πως μια επίκαιρη πληροφορία δεν σημαίνει απαραίτητα πως είναι και νέα πληροφορία. Μπορεί να είναι παλιά, αλλά τόσο αξιόπιστη και έγκυρη όσο και μια καινούρια (Ασκητή, 2006: 10).

Να σημειωθεί ωστόσο πως για τις ηλεκτρονικές εκδόσεις των λεξικών ο εκδότης δεν είναι υποχρεωμένος από την ελληνική νομοθεσία να αναφέρει την ημερομηνία έκδοσης, όπως συμβαίνει με τα έντυπα λεξικά (Galopin, 2001 : 2).

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι πολλές φορές οι χρονολογικές αναφορές μπορεί να απουσιάζουν εσκεμμένα -ιδίως στους έντυπους ορολογικούς πόρους- για να καταστεί το έργο α-χρονικό και άρα κατάλληλο για ευρύτερη χρήση, γεγονός όμως που αμφισβητεί τον ίδιο τον πόρο, καθώς η ορολογία συνεχώς εξελίσσεται (Galopin-Δημητριάδη, Κατσογιάννου, 2004: 197).

6. Το χαρακτηριστικό της Ακρίβειας

Αυτό το χαρακτηριστικό εξετάζει το περιεχόμενο του ορολογικού πόρου. Πιο συγκεκριμένα συνδέεται με την ακρίβεια των γραμματικών τύπων και στοιχείων (γένος, αριθμός, γραμματική κατηγορία), των συντακτικών δομών και με την εφαρμογή των κανόνων ορθογραφίας του κάθε όρου (Ζωγόπουλος, 2011), αλλά και με τη χρήση σημείων στίξης και συνδετικών λέξεων ή/και προτάσεων.

Γενικότερα λοιπόν ελέγχεται η εφαρμογή των γλωσσικών συμβάσεων των όρων (ΕΛΟΤ 1445:2014), έτσι ώστε να αποφεύγονται τα τυπογραφικά, λεξιλογικά (πχ. αοριστολογίες ή ιδιωματισμοί) και εκφραστικά λάθη (πχ. η χρήση των πτώσεων), οι ασυμφωνίες και οι επαναλήψεις, πάντα σε συνεργασία με γλωσσολόγους, ορολόγους, ειδικούς των θεματικών πεδίων και μεταφραστές (Κουτσοουρελάκης, χ.χ).

Έτσι, ο πόρος πρέπει να είναι τεκμηριωμένος, σαφής, λεπτομερής, κατανοητός και εξακριβωμένος (Ζωγόπουλος, 2011), με παραπομπές σε βιβλιογραφία ή και σε άλλους ορολογικούς πόρους για εμβάθυνση στο θέμα (Μπασματζίδης, χ.χ) αλλά και για αιτιολόγηση του περιεχομένου (Κουτσοουρελάκης, χ.χ). Σε περίπτωση

αναπαραγωγής πληροφοριών από άλλες πηγές, θα πρέπει να ελέγχονται τυχόν αλλοιώσεις.

Τέλος, η έννοια της ακρίβειας συμπληρώνεται από το κατά πόσο το περιεχόμενο του πόρου καλύπτεται πολύπλευρα ή μονοδιάστατα και χωρίς μεροληψία, κατά πόσο δηλαδή αποτελεί χρήσιμο εργαλείο στα χέρια ενός μεταφραστή (Κουτσοιρελάκης Χ.), κατά πόσο το θέμα καλύπτεται πλήρως και όχι αποσπασματικά (Αμνατίδης, 2008).

7. Το χαρακτηριστικό της Αντικειμενικότητας

Ο ορολογικός πόρος θα πρέπει να υπηρετεί με ακρίβεια τον στόχο για τον οποίο έχει δημιουργηθεί (βλ. χαρακτηριστικό Αξιοπιστίας) και να αναπαριστά την πληροφορία από πολλές οπτικές βάσει αξιόπιστων πηγών (Ζωγόπουλος, 2011) σύμφωνα με τα κοινωνικά πρότυπα του κοινού στο οποίο απευθύνεται (Μπασματζίδης Γ.). Άρα, θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε μεροληπτική στάση και οι όροι να παρουσιάζονται με βάση την πραγματικότητα, χωρίς προσωπικές εκτιμήσεις, απόψεις βιώματα και διαφημιστικά μηνύματα (Ασκητή, 2006: 10).

8. Το χαρακτηριστικό της Πληρότητας, της Αφθονίας και της Μεστότητας

Σχετίζεται με τον όγκο των παρεχόμενων κατάλληλων πληροφοριών, την επάρκεια του αριθμού των όρων κάθε πόρου (Johnson, Lamb, 2007) και το βάθος στο οποίο εξετάζεται κάθε θεματικός τομέας, έτσι ώστε όλα αυτά να ανταποκρίνονται στον αρχικό προκαθορισμένο σκοπό του πόρου, στην αρχική του αποστολή (Ζωγόπουλος, 2011). Σημαντική επίσης είναι και η πιθανή χρήση άλλων μέσων, όπως φωτογραφίες, κινούμενες ή μη εικόνες, γραφήματα, χάρτες, σχεδιαγράμματα, επεξηγηματικοί πίνακες, κατάλογος συντομογραφιών και παράρτημα με τις αρχές ορθογραφικής μεταγραφής ή ονοματολογίας (Galopin-Δημητριάδη, Κατσογιάννου, 2004: 200). Επίσης, πίνακες με ακρωνύμια και αρκτικόλεξα, τα οποία συμβάλουν στη δεξιότητα κατανόησης του γραπτού λόγου (Σακελλαρίου, Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, 2011: 4).

Μεγάλο ενδιαφέρον εκδηλώνεται επίσης για τις συμφράσεις (collocations), δηλαδή τους συνήθεις συνδυασμούς λέξεων από τους φυσικούς ομιλητές, και τις στερεότυπες εκφράσεις (Lemmens, 1996 : 101) για να αποφεύγονται λανθασμένα

αποτελέσματα. Κάποιοι από τους πόρους μπορούν να θεωρηθούν συμπληρωματικοί μεταξύ τους, ενώ άλλοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν αυτόνομα λόγω της πληρότητας τους (Galorin-Δημητριάδη, Κατσογιάννου, 2004: 196).

Η ποικιλία των οπτικών, ακουστικών, αριθμητικών και λεκτικών μοντέλων αποτελεί πλεονέκτημα έναντι άλλων ορολογικών πόρων (Αμανατίδης, 2008). Τέλος, θετικό στοιχείο θα ήταν κάθε ορολογικός πόρος να αναφέρει τον καταγεγραμμένο αριθμό των όρων που περιλαμβάνει (Σακελλαρίου, Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, 2011: 2).

9. Το χαρακτηριστικό της Χρήσης Παραδειγμάτων

Το ιδανικό θα ήταν ένας ισορροπημένος αριθμός εξεταζόμενων όρων με παραδείγματα και σημαντική ποικιλία πληροφοριών, όπως λεξικές συνάψεις- collocations- και χρήση παραδειγμάτων (Μάντζαρη, Πανταζάρα, 2014). Αν και τα παραδείγματα στην τεχνική ορολογία δεν είναι πάντα χρήσιμα, μπορούν να απαλλάξουν τον μεταφραστή από την αμφισημία των όρων, ιδιαίτερα στην ελληνική γλώσσα, η οποία έχει πρόσφατα αναπτύξει την επίσημη ορολογία,. Για το συγκεκριμένο λοιπόν χαρακτηριστικό, το πλεονέκτημα των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων έναντι των έντυπων ορολογικών λεξικών είναι η πιθανή παράθεση σωμάτων κειμένων από τα οποία θα έχουν προέλθει τα διάφορα παραδείγματα ή ιδιωματικές εκφράσεις (Galorin, 2001: 5), οπότε και οι χρήστες έχουν πρόσβαση σε αυθεντικά γλωσσικά δεδομένα (Μάντζαρη, Πανταζάρα, 2014).

10. Το χαρακτηριστικό της Κατανοησιμότητας

Το χαρακτηριστικό αυτό αναλύει την πολυπλοκότητα της γλώσσας των αναλυόμενων όρων (Ζωγόπουλος, 2011). Αναλύεται δηλαδή το ύφος και το επίπεδο γλώσσας το οποίο χρησιμοποιείται και το οποίο σύμφωνα με το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (1998) μπορεί να είναι: επίσημο, επιστημονικό, λαϊκό, λόγιο, λογοτεχνικό, οικείο, προφορικό κ.ά., το οποίο θα πρέπει να συμβαδίζει με τις ανάγκες και το προφίλ του κοινού, όπως αυτό έχει καθοριστεί από τον στόχο ύπαρξης του ορολογικού πόρου (βλ. χαρακτηριστικό της Αξιοπιστίας).

Το ύφος της κάθε λέξης είναι σημαντικό γιατί ανταποκρίνεται στις περιστάσεις της κοινωνίας. (Σακελλαρίου, Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, 2011: 7). Σε κάθε

περίπτωση, η γλώσσα που χρησιμοποιείται θα πρέπει να είναι σαφής και κατανοητή, απλή και ξεκάθαρη, λαμβάνοντας υπόψη το κοινό στο οποίο απευθύνεται ο ηλεκτρονικός ορολογικός πόρος, χωρίς προσπάθεια εντυπωσιασμού και λογοτεχνικότητας (Ασκητή, 2006: 10).

11. Το χαρακτηριστικό της Γλωσσικής ορθότητας

Εξετάζεται το αν η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι η δημοτική, η καθαρεύουσα ή η αρχαϊζουσα, ιδιαιτέρως σε παλιότερους έντυπους πόρους οι οποίοι έχουν πλέον ψηφιοποιηθεί, καθώς η ελληνική γλώσσα έχει πλούσια ιστορία (Galorip-Δημητριάδη, Κατσογιάννου, 2004: 203), άρα και αν η ορθογραφία των λέξεων έχει απλουστευτεί (Καλαμβόκα, 2004: 260).

Σημαντική παράμετρος αποτελεί η χρήση νεολογισμών, λόγω της νέας γνώσης που προέρχεται από την αλματώδη πρόοδο της τεχνολογίας και από τα πολλαπλά ευρήματα των θετικών επιστημών (Κατσογιάννου, 2004: 180), αλλά διότι η νέα αυτή γνώση είναι κυρίως εισαγόμενη (Βαλεοντής, 2004: 120).

Οι νεολογισμοί ανήκουν στη σύγχρονη μορφή της γλώσσας, οπότε και η ύπαρξή τους σε έναν πόρο θεωρείται θετική (Σακελλαρίου, Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, 2011: 2). Χρησιμοποιούνται όταν δεν υπάρχουν μεταφραστικά ισοδύναμα, ενώ η επιβίωσή τους είναι συχνά αμφίβολη (Καλαμβόκα, 2004: 257). Για την αξιολόγηση της γλωσσικής ορθότητας είναι αναγκαίος ο έλεγχος των γενικών γλωσσικών συμβάσεων (ΕΛΟΤ 1445:2014).

12. Το χαρακτηριστικό της Πρόσβασης στα δεδομένα

Η πρόσβαση στα δεδομένα αναφέρεται στην τεχνολογική δυνατότητα που προσφέρει στους χρήστες ένας ορολογικός πόρος για την ανεύρεση, ανάγνωση και χρήση των επιθυμητών ορολογικών δεδομένων. Οι απαντήσεις που λαμβάνονται μέσω τέτοιας πρόσβασης χρησιμεύουν συνήθως ως μέτρα της απόδοσης και της ευκολίας. (ΕΛΟΤ 1445:2014).

Εξετάζεται εάν ο ορολογικός πόρος έχει μηχανή αναζήτησης για άμεσο εντοπισμό της επιθυμητού όρου (Ζωγόπουλος, 2011: 4). Θα πρέπει να δίνεται η δυνατότητα για απλή ή συνθέτη αναζήτηση και με ταυτόχρονη εμφάνιση μηνύματος λάθους. Για διευκόλυνση του χρήστη, καθώς λειτουργεί ως σύστημα βοήθειας, η

μηχανή αναζήτησης δεν θα πρέπει να κάνει διάκριση κεφαλαίων και πεζών γραμμάτων ή τονισμού των λέξεων, με δυνατότητα επιστροφής στο τελευταίο από τα αποτελέσματα αναζήτησης (Ζεϊμπέκης, Παλιανόπουλος, Παπαθεοδώρου, 2002).

Επίσης, εξετάζεται η δυνατότητα αναζήτησης μιας ορθογραφικά λανθασμένης λέξης ή με κάποιον από τους κλιτικούς τύπους και όχι μόνον με τον ακριβή τύπο του λήμματος (Μάντζαρη, Πανταζάρα: 2014). Τέλος, θα μπορούσε να δίνεται η δυνατότητα χρήσης φίλτρων, για τον περιορισμό των δεδομένων και των αποτελεσμάτων, με την κατάλληλη επιλογή λέξεων ή/και πεδίων (Ίδρυμα Λαμπράκη, 2005: 101).

13. Το χαρακτηριστικό της Υψηλής έντασης των όρων

Σύμφωνα με τον Σαριδάκη I. E. (1999: 95) εξετάζεται *«η τεχνική και επιστημονική ορολογία και το υψηλό περιεχόμενο πραγματολογικής αναφοράς»*. Η ένταση των όρων λοιπόν συνδέεται με το χαρακτηριστικό του περιεχομένου και πιο συγκεκριμένα τόσο με την ποιότητα των όρων, όσο και με το πόσο αυτοί ανήκουν σε κάποιο επιστημονικό πεδίο και αποτελούν εξειδικευμένη γνώση.

14. Το χαρακτηριστικό του Ελέγχου πλεονασμού

Ο έλεγχος πλεονασμού αναφέρεται στον έλεγχο της διπλοεγγραφής των ίδιων όρων σε έναν ορολογικό πόρο. Δεν είναι απλή υπόθεση ο εντοπισμός της απόλυτης επανάληψης πληροφοριών στην ορολογία, διότι οι ορολογικές πληροφορίες συνδέονται πάντοτε με εξειδικευμένες έννοιες σε δεδομένο θεματικό πεδίο. Ένας παράγοντας για την αξιολόγηση του πλεονασμού μπορεί να είναι και η δομή διαχείρισης ενός ορολογικού πόρου. Γενικά, οι χρήστες δεν θέλουν να αντιμετωπίζουν το ίδιο ακριβώς περιεχόμενο δεδομένων να επαναλαμβάνεται γιατί αυτό έχει αρνητική επίπτωση στην απόδοσή τους όταν χρησιμοποιούν τον ορολογικό πόρο. Για έναν ορολογικό πόρο, ο κανόνας που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση αυτού του χαρακτηριστικού είναι η οικονομία δεδομένων, δηλαδή η χρήση της ελάχιστης ποσότητας δεδομένων για την καλύτερη κάλυψη των πρακτικών αναγκών (ΕΛΟΤ 1445:2014).

15. Το χαρακτηριστικό της Συμμετρίας της συλλογής ορολογικών δεδομένων

Η συμμετρία της συλλογής ορολογικών δεδομένων αναφέρεται στην ίση περιεκτικότητα πληροφοριών στις διάφορες γλώσσες (ΕΛΟΤ 1445:2014). Αλληλένδετο χαρακτηριστικό με εκείνο της Πολυγλωσσίας. Έχει άμεση σχέση με το αν ο πόρος είναι μονοκατευθυντικός ή αμφίδρομος. Στους πόρους διπλής κατεύθυνσης η εγκυρότητα εξασφαλίζεται από το αν οι ίδιες ακριβώς πληροφορίες εμφανίζονται και στα δύο μέρη του πόρου. Διαφορετικά πρόκειται για αθησαύριστες λέξεις, προϊόν επινόησης του συγγραφέα. Σε πολλές περιπτώσεις υπάρχει αλφαβητικό ευρετήριο, μόνο στη μία ή και στις δύο γλώσσες, το οποίο μπορεί να έχει αντικαταστήσει τη μηχανή αναζήτησης (Σακελλαρίου, Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, 2011: 8).

16. Το Είδος του Ορολογικού Πόρου

Εξετάζεται η δομή, η τυπολογική κατηγορία ή κατάταξη του ηλεκτρονικού πόρου. Μεταξύ άλλων διακρίνονται με βάση το περιεχόμενό τους: τα γλωσσάρια, οι θησαυροί, τα εγκυκλοπαιδικά λεξικά και τα γλωσσικά λεξικά, τα οποία κερδίζουν την εύνοια των μεταφραστών λόγω της επαρκούς πληροφόρησης που παρέχουν (Galopin-Δημητριάδη, Κατσογιάννου, 2004: 196). Η προδιαγραφή δομής δεδομένων αναφέρεται στο μοντέλο δεδομένων ενός ορολογικού πόρου (ΕΛΟΤ 1445:2014).

17. Το χαρακτηριστικό του Θεματικού Πεδίου

Αφορά το γνωστικό αντικείμενο ή αλλιώς τον θεματικό τομέα ή τους επιμέρους υποτομείς της παρεχόμενης γνώσης. Το χαρακτηριστικό αυτό εξετάζει τον αριθμό των γνωσιακών πληροφοριών που παρέχουν οι όροι του ορολογικού πόρου, την ειδική γλώσσα ενός συγκεκριμένου πεδίου γνώσης, ενώ αναφέρεται επίσης και ως θεματική κάλυψη (ΕΛΟΤ 1445:2014).

Η ένταξη της Ελλάδας στην τότε Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ) τον Ιανουάριο του 1981 επηρέασε και τις θεματικές επιλογές των ορολογικών πόρων, τόσο σε επιστημονικό επίπεδο (πχ. τραπεζική, νομική, εμπορική ορολογία, ορολογία ευρωπαϊκών θεσμών, οργάνων κ.ά.), όσο και σε τομείς καθημερινής χρησιμότητας (πχ. ένδυση, τρόφιμα, ρουχισμός κ.ά.) (Galopin-Δημητριάδη, Κατσογιάννου, 2004: 198).

Σημαντική είναι η άποψη των Auger και Rousseau (1988: 15-16), οι οποίοι αναφέρουν πως η διερεύνηση όρων ταυτόχρονα σε πολλούς θεματικούς τομείς μειώνει την αποτελεσματικότητα του ορολογικού πόρου, αν και ορισμένοι όροι ανήκουν σε συγγενή θεματικά επιστημονικά πεδία (π.χ φυσική και χημεία) και δεν μπορούν να εξεταστούν μονοθεματικά (Καλαμβόκα, 2004: 244). Άλλωστε ο μεγάλος αριθμός γνωστικών τομέων που καλύπτουν οι ορολογικοί πόροι είναι ένα από τα εμπόδια αξιολόγησης με κοινά κριτήρια (Galopin, 2001 : 1).

2.2.2 Εξωτερικά χαρακτηριστικά

Παρουσιάζονται και αναλύονται τα παρακάτω 17 εξωτερικά χαρακτηριστικά:

1. Το χαρακτηριστικό της Πατρότητας
2. Το χαρακτηριστικό της Συντηρησιμότητας
3. Το χαρακτηριστικό της εναλλαγής γλώσσας
4. Το χαρακτηριστικό της Διαδραστικότητας
5. Το χαρακτηριστικό του Κόστους Πρόσβασης
6. Το μορφότυπο του Ορολογικού Πόρου
7. Το χαρακτηριστικό της Ταχύτητας
8. Το χαρακτηριστικό της Λειτουργικότητας και της Ευχρηστίας
9. Το χαρακτηριστικό της Αποτελεσματικότητας
10. Το χαρακτηριστικό του Σχεδιασμού και της Αισθητικής
11. Το χαρακτηριστικό της Ένδειξης κατοχής δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
12. Το χαρακτηριστικό της Μοναδικότητας
13. Το χαρακτηριστικό της Αξιολόγησης από τον Χρήστη
14. Το χαρακτηριστικό της Ευελιξίας και της Ελαστικότητας
15. Το χαρακτηριστικό της Διεύθυνσης του Ηλεκτρονικού Πόρου
16. Το χαρακτηριστικό της Προσβασιμότητας
17. Το χαρακτηριστικό της Δυνατότητας εκτύπωσης

1. Το χαρακτηριστικό της Πατρότητας

Αφορά την καταγραφή της ταυτότητας και της ιδιότητας του συντάκτη - συγγραφέα - δημιουργού ή/και του διαχειριστή - ιδιοκτήτη του ηλεκτρονικού ορολογικού πόρου, συνήθως σε μορφή προλόγου ή εισαγωγικού σημειώματος στην

αρχική σελίδα, είτε είναι ένα άτομο, είτε ομάδα (Σακελλαρίου, Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, 2011: 2). Θα πρέπει να αναφέρεται το όνομά του, για να αποφεύγεται η ανωνυμία, καθώς και η ιδιότητα, η δραστηριότητα, η κατάρτιση και η ειδίκευσή του στο σχετικό θέμα του πόρου (Κουτσουνελάκης Χ.), αλλά και στοιχεία επικοινωνίας (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τηλέφωνο και σπανιότερα διεύθυνση) κυρίως για λόγους διαφάνειας και ασφάλειας (ISO 9126:1991). Συνδέεται με το χαρακτηριστικό της Αξιοπιστίας των ορολογικών πόρων. Οι πόροι μπορεί να είναι συλλογικοί, συνεργατικοί ή ακόμη και προσωπικοί (Μάντζαρη, Πανταζάρα: 2014).

2. Το χαρακτηριστικό της Συντηρησιμότητας

Σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο ISO 9126:1991, το χαρακτηριστικό της Συντηρησιμότητας (Maintainability) εξετάζει εάν αναφέρεται από ποιον συντηρείται ή χρηματοδοτείται ο ηλεκτρονικός αυτός πόρος (πχ. διαφήμιση ή επιχορήγηση) ή από ποιον υποστηρίζεται (εταιρία, σχολείο, πανεπιστήμιο, ερευνητικό κέντρο, δημόσιος ή κρατικός φορέας, μη κερδοσκοπικός οργανισμός, ίδρυμα, ινστιτούτο, ευρωπαϊκός θεσμός κ.ά.) (Ζωγόπουλος, 2011), κάτι το οποίο θα καθορίζει και το είδος του (εμπορικός, εταιρικός, ακαδημαϊκός, κυβερνητικός, προσωπικός κ.ά.) με βάση τον τύπο domain από τον οποίο προέρχεται η πληροφορία: .gov, .edu, .org, .net, .biz., .name, .com, .net, .int (Κουτσουνελάκης Χ.). Σχετίζεται άμεσα με το χαρακτηριστικό της Πατρότητας.

3. Το χαρακτηριστικό της εναλλαγής γλώσσας

Η εναλλαγή της γλώσσας του ιστότοπου - διεπαφής θα πρέπει να είναι σε ορατή και σταθερή θέση (Ασκητή, 2006: 12). Θα πρέπει η αλλαγή της γλώσσας να περιλαμβάνει και όλους εκείνους τους ιδιαίτερους χαρακτήρες κάθε γλώσσας, όπως το γράμμα ñ της ισπανικής γλώσσας, το ç και όλα τα accents της γαλλικής, ή ακόμη και να υποστηρίζει τα διαφορετικά αλφάβητα (ελληνικό, κυριλλικό, κινεζικό, ιαπωνικό κ.ά.), ώστε να μην χρειάζεται η χειροκίνητη επιλογή κωδικοποίησης (encoding) από τον χρήστη για τη σωστή εμφάνιση όλων των χαρακτήρων.

4. Το χαρακτηριστικό της Διαδραστικότητας

Εξετάζεται η δυνατότητα συμμετοχής που δίνεται στους χρήστες ως ενεργοί μετέχοντες (Φασουλή, 2007: 18). Πιο συγκεκριμένα, γίνεται λόγος για τη διάδραση ανάμεσα στον ορολογικό πόρο και στον χρήστη, την ενεργή εμπλοκή και συμμετοχικότητα του (Αμανατίδης, 2008), τον βαθμό στον οποίον ο χρήστης μπορεί να επέμβει στο περιεχόμενο του πόρου με σκοπό να προτείνει εναλλακτικές εκδοχές για τη βελτίωσή του, συμβάλλοντας έτσι στην παραγωγικότητα (ISO 9126:1991), την επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail), τηλεφώνου, γραπτής συνομιλίας σε πραγματικό χρόνο (chat), ενημερωτικών δελτίων (newsletters), συχνών ερωτήσεων (FAQ) και forum για την ενίσχυση της συνεργασίας και της ανταλλαγής απόψεων, σκέψεων, σχολιασμών, κριτικής, πληροφοριών και προβληματισμών ανάμεσα στην κοινότητα των χρηστών (Ζωγόπουλος, 2011), καθώς η γνώση μπορεί να αποκτηθεί μέσω της κριτικής σκέψης και της ενεργούς συμμετοχής (Αμανατίδης, 2008). Αυτή η αλληλεπίδραση καθορίζει το αν θα επιστρέψει ο επισκέπτης στον διαδικτυακό τόπο (Ασκητή, 2006: 12) και γι' αυτό θα πρέπει να αποτελεί σκοπό η σχεδίαση εύχρηστων διαδραστικών συστημάτων (Βασιλοπούλου Κ.).

5. Το χαρακτηριστικό του Κόστους Πρόσβασης

Εξετάζεται εάν η πρόσβαση είναι δωρεάν, εάν απαιτείται εγγραφή, κάποιο κόστος συνδρομής ή πληρωμής ανάλογα με τα «χτυπήματα» ή ακόμη και αν υπάρχουν διαβαθμίσεις στη συνδρομή, με βάση τα πλεονεκτήματα και τις δυνατότητες που δίνονται στον χρήστη (διάφορες versions) (Μάντζαρη, Πανταζάρα: 2014). Υπάρχουν ηλεκτρονικοί πόροι των οποίων το περιεχόμενο είναι εν μέρει προσβάσιμο και λειτουργεί ως demo (για παράδειγμα πρόσβαση στους όρους που ξεκινούν από το πρώτο γράμμα του αλφάβητου), ενώ για τους υπόλοιπους όρους απαιτείται εγγραφή, με την καταβολή χρηματικού ποσού.

6. Το μορφότυπο του Ορολογικού Πόρου

Έχει άμεση σύνδεση με το λογισμικό του ορολογικού πόρου, δηλαδή με το ποιο είναι το format του, το λειτουργικό του σύστημα. Πρόκειται για ιστοσελίδα με

σταθερή διεπαφή (interface) ανάμεσα στον χρήστη και στο σύστημα ή για τηλεφορτώσιμο αρχείο σε επισυναπτόμενη μορφή; Και εάν ισχύει το τελευταίο, σε ποια μορφή είναι αποθηκευμένο το συνημμένο αρχείο (.doc, .pdf, excel, .jpg); Απαιτεί το συνημμένο αρχείο αποσυμπίεση; Τέλος, αναφέρονται τα CD-ROM, τα οποία όμως υστερούν ως προς την ποικιλία των θεμάτων, τον περιορισμένο όγκο των δεδομένων τους και την έλλειψη της δυνατότητας να ενημερωθούν και να αναβαθμιστούν εάν δεν επανεκδοθούν (Καλαμβόκα, 2004: 243-244).

7. Το χαρακτηριστικό της Ταχύτητας

Εξετάζεται ο χρόνος απόκρισης της εφαρμογής. Αναλύεται η υψηλή ή χαμηλή ταχύτητα ανταπόκρισης των εντολών του χρήστη, το κατά πόσο γρήγορα φορτώνει το περιεχόμενο του ηλεκτρονικού πόρου ή το τηλεφορτώσιμο συνημμένο αρχείο, χωρίς να παραπέμπεται ο χρήστης σε μη σχετικό υλικό ή σε ανενεργούς συνδέσμους (Βασιλοπούλου Κ.). Στο θέμα της ταχύτητας σημαντική είναι η ύπαρξη της επιλογής οπισθοδρόμησης στον κάθε φυλλομετρητή (Ζωγόπουλος, 2011). Εξετάζεται, λοιπόν, η έννοια της αποδοτικότητας του συστήματος να εκτελεί γρήγορα και ορθά τις διαφορετικές εντολές του χρήστη (ISO 9126:1991).

8. Το χαρακτηριστικό της Λειτουργικότητας και της Ευχρηστίας

Εξετάζει το περιβάλλον διάταξης του πόρου (lay out) και αφορά τόσο τη λογική στη συστηματοποίηση και στην παρουσίαση της δομής όσο και την κατανοητή και συστηματική οργάνωση του περιεχομένου του ηλεκτρονικού πόρου (Κουτσοελάκης Χ.), ιεραρχημένου και ομαδοποιημένου σε θεματικά πεδία, έχοντας μια ακολουθία στην εμφάνισή του (Ασκητή, 2006: 11). Η λειτουργικότητα του πόρου ποικίλλει ανάλογα με τον τρόπο ανάπτυξής του, τις προχωρημένες λειτουργίες πρόσβασης και παρουσίασης του περιεχομένου του (Μάντζαρη, Πανταζάρα: 2014). Εξετάζεται επίσης η σχέση ευχρηστίας και εργονομίας, δηλαδή αν κατά τον σχεδιασμό του ορολογικού πόρου έχουν ληφθεί υπόψη οι δυνατότητες και τα όρια του εκάστοτε χρήστη (Λαγουτάρη, 2010: 23).

Σημαντική επίσης παράμετρος είναι η εύκολη και γρήγορη αρχειοθέτηση των σημαντικών για τον χρήστη πληροφοριών που έχουν βρεθεί μετά από σχετική έρευνα (Αμανατίδης, 2008). Τέλος, εξετάζεται η ταχύτητα εκμάθησης του πόρου από νέους

χρήστες, η δυνατότητα αξιοποίησης αυτής της νέας γνώσης με την πάροδο του χρόνου και η σωστή χρήση του από τους πεπειραμένους χρήστες χωρίς εσφαλμένους χειρισμούς (Βασιλοπούλου Κ.).

9. Το χαρακτηριστικό της Αποτελεσματικότητας

Εξετάζεται το κατά πόσο ο ηλεκτρονικός πόρος ανταποκρίνεται στις προσδοκίες αλλά και στις ανάγκες των χρηστών του (ISO 9126:1991) με την παροχή χρήσιμου και ενδιαφέροντος υλικού, στο βαθμό που παρακινεί το ενδιαφέρον τους, στο βαθμό που ικανοποιείται η υποκειμενική τους αίσθηση (Βασιλοπούλου Κ.), στο κατά πόσο εξυπηρετείται η μεταφραστική διαδικασία, καθώς και εάν προωθείται η (επιστημονική) γνώση, η εμπλοκή και η συμμετοχικότητα των ίδιων των μεταφραστών (Μπασματζίδης Γ.).

10. Το χαρακτηριστικό του Σχεδιασμού και της Αισθητικής

Το χαρακτηριστικό αυτό αναφέρεται στα τεχνικά χαρακτηριστικά, στα πολυμεσικά υλικά και στην τεχνική αρτιότητα ενός ηλεκτρονικού πόρου (Σοφός, Αλεξοπούλου), δηλαδή στην επιμέλεια, στην αρχιτεκτονική, στην αισθητική παρουσίαση, στην καλαισθησία του ορολογικού πόρου και στη σχεδιάσή του (Lynch & Horton, 2009), στοιχεία που επηρεάζουν κατ' επέκταση την αμφίδρομη επικοινωνία χρήστη-ηλεκτρονικού πόρου (Ίδρυμα Λαμπράκη, 2005: 104).

Πιο συγκεκριμένα αναφέρεται στο χρώμα του φόντου, στο χρώμα, στη γραμματοσειρά, στη διάταξη και στο μέγεθος των λέξεων, το οποίο και δείχνει το μέγεθος της σημασίας του κάθε όρου (Galopin, 2001 : 3). Στη γραμματοσειρά θα πρέπει να αποφεύγονται τα πλάγια ή έντονα γράμματα, η χρήση κεφαλαίων και η υπογράμμιση. Εξετάζεται επίσης αν τα διαφορετικά τυπογραφικά στοιχεία αντιστοιχούν και σε διαφορετικές κατηγορίες πληροφοριών, κυρίως για λόγους ομοιομορφίας (Σακελλαρίου, Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, 2011: 5).

Επιπλέον, αναφέρεται στα γραφικά, στην ύπαρξη διαφημίσεων και αναδυόμενων παραθύρων, καθώς και στα δυναμικά μέσα ενός πόρου, όπως ο ήχος, η μουσική, τα βίντεο, τα banners και τα τρισδιάστατα γραφικά που καθιστούν τον ορολογικό πόρο ελκυστικά σχεδιασμένο στο μάτι του χρήστη (Ζωγόπουλος, 2011)

και όχι υπερφορτωμένο με ανούσιες πληροφορίες που παρεμποδίζουν την ανάγνωση του (Αμανατίδης, 2008).

Εξετάζεται επίσης η ποιότητα των πολυμέσων και η ανάλυση της εικόνας τουλάχιστον σε 600 dpi και βάθος χρώματος 24 bit (Ασκητή, 2006: 10). Επίσης, σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο ISO 9241-12:1998 που περιέχει προτάσεις για την παρουσίαση και την αναπαράσταση της πληροφορίας στις συσκευές οθόνης θα πρέπει να μελετάται η συμβατότητα του ορολογικού πόρου, δηλαδή το κατάλληλο πλάτος της ιστοσελίδας, καθώς οι περισσότεροι χρήστες του Διαδικτύου έχουν ανάλυση στο web 800X600. Έτσι, οι ηλεκτρονικοί πόροι δεν πρέπει να απαιτούν οριζόντιο scrolling, αλλά κατακόρυφο, όπως συμβαίνει τις περισσότερες ιστοσελίδες (Ζεϊμπέκης, Παλιανόπουλος, Παπαθεοδώρου, 2002).

Τέλος, θα πρέπει να αποφεύγονται οι μεγάλες κυλιόμενες σελίδες, καθώς έτσι το περιεχόμενο τους δεν είναι πάντα και εξολοκλήρου ορατό από τον χρήστη. Προτείνεται λοιπόν ο καταμερισμός του περιεχομένου σε πολλές σελίδες, αντί για την προβολή των επιθυμητών αποτελεσμάτων σε μία μόνο σελίδα (Φασουλή, 2007: 8).

11. Το χαρακτηριστικό της Ένδειξης κατοχής δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας

Σχετίζεται με τις νομικές πτυχές και ζητήματα του πόρου (Ασκητή, 2006: 11) και ειδικότερα με τη διαχείριση των πνευματικών δικαιωμάτων ή αλλιώς την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας (copyright) του περιεχομένου του ορολογικού πόρου, έτσι ώστε να αποφεύγεται η λογοκλοπή (Μπασματζίδης Γ.).

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας το 2013 *«Η πειρατεία [...] αφορά κυρίως στον τομέα της μουσικής, των οπτικοακουστικών έργων, των προγραμμάτων Η/Υ, των εκδόσεων και των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών»*. Το χαρακτηριστικό αυτό σχετίζεται με τα προσωπικά δεδομένα του συγγραφέα, του διαχειριστή και του συντηρητή του ηλεκτρονικού πόρου, αλλά και του κάθε χρήστη (βλ. χαρακτηριστικό Πατρότητας) (Μπασματζίδης Γ.) για να αποφεύγεται η καταπάτηση και η παραβίαση της ιδιωτικής τους ζωής (Ασκητή, 2006: 11). Θα πρέπει λοιπόν να υπάρχει ενημέρωση του χρήστη για τη διαχείριση των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων που ο ίδιος θα καταχωρήσει, με βάση τις συνθήκες και τους όρους χρήσης (Ίδρυμα Λαμπράκη, 2005: 93).

Η ένδειξη κατοχής δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ενός ορολογικού πόρου είναι αυτή που επιβάλλει περιορισμούς σχετικά με την επαναχρησιμοποίηση

του περιεχομένου των όρων. Έμμεσα, αυτή η ένδειξη επισημαίνει στον χρήστη ότι ο κάτοχος έχει θέσει ορισμένες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για τη χρησιμοποίηση των ορολογικών δεδομένων του πόρου. (ΕΛΟΤ 1445:2014). Το χαρακτηριστικό της κατοχής δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας είναι αυτό που καθορίζει τη βιωσιμότητα αλλά και τη συντηρησιμότητα ενός ηλεκτρονικού ορολογικού πόρου.

12. Το χαρακτηριστικό της Μοναδικότητας

Εξετάζει το κατά πόσο ο ορολογικός πόρος παρέχει μοναδικούς, αυθεντικούς και πρωτότυπους όρους ενός θεματικού τομέα ή μιας γνωστικής περιοχής, οι οποίοι δεν συναντώνται σε άλλους πόρους (Ζωγόπουλος, 2011), γνήσιες και ξεχωριστές πληροφορίες ή πληρέστερη συλλογή πληροφοριών σε σχέση με άλλους πόρους (Ίδρυμα Λαμπράκη, 2005: 124). Ακόμη εξετάζεται αν ο ίδιος θεματικός τομέας δεν έχει διερευνηθεί από άλλους πόρους, κάτι το οποίο θα αποτελέσει ταυτόχρονα και κριτήριο για τη δημοτικότητα του, την επιτυχία του, την επισκεψιμότητά του και την ευρεία χρήση του.

13. Το χαρακτηριστικό της Αξιολόγησης από τον Χρήστη

Συνδέεται με το χαρακτηριστικό της Διαδραστικότητας και πιο συγκεκριμένα με τη βαθμολογούμενη ποιότητα, την τεκμηρίωση και την τυποποίηση των επί μέρους όρων (Καλαμβόκα, 2004: 251). Μελετάται η ύπαρξη μηχανισμών ανατροφοδότησης (Ασκητή, 2006: 12), δηλαδή η δυνατότητα αξιολόγησης του ορολογικού πόρου από τον χρήστη του, συνήθως με τη χρήση της κλίμακας τύπου Likert, μια κλίμακα εκτίμησης απόψεων, αν και υπάρχουν και άλλες μορφές, όπως η ευρετική αξιολόγηση, η συμμετοχική, η υποβοηθούμενη κ.ά. (Λαγουτάρη, 2010: 31-34). Ουσιαστικά εξετάζεται η ανθρωποκεντρική διαδικασία σχεδιασμού του πόρου (ISO 13407:1999).

Σύμφωνα με τους Gould και Lewis (1985) ο σχεδιασμός ενός ψηφιακού/ ηλεκτρονικού συστήματος πρέπει να εστιάζει στους χρήστες του και ειδικότερα στην αντίδρασή και αξιολόγησή τους, γεγονός που καθιστά αναγκαία την ενσωμάτωση της προοπτικής και της αντίληψής τους, έτσι ώστε ο πόρος να είναι εύχρηστος (Maguire, 2001: 2). Η αξιολόγηση μπορεί υπό μορφή μηνύματος να αναφέρει λάθη, δυσκολίες

και προβλήματα καθώς και προτάσεις για συνεχή βελτίωση, ώστε ο πόρος να είναι πιο χρηστικός (Καλαμβόκα, 2004: 259).

14. Το χαρακτηριστικό της Ευελιξίας και της Ελαστικότητας

Εξετάζεται εάν ο ορολογικός πόρος είναι οργανωμένος, φιλικός στον χρήστη χάρη στην απλοποίηση της μεταγλώσσας, την κατάργηση συμβόλων και συντομογραφιών (Μάντζαρη, Πανταζάρα: 2014), με σαφήνεια στη δόμησή του και εύκολος στην πλοήγηση με την ύπαρξη χάρτη πλοήγησης που θα συνδέεται με την αντίστοιχη σελίδα, ευρετηρίου, πλαισίου αναζήτησης ή πίνακα περιεχομένων που κατευθύνει τα βήματα στην αναζήτηση όρων (ISO 9126:1991). Η φιλικότητα προς τον χρήστη αναφέρεται στην κατάστρωση της διεπαφής η οποία χρησιμοποιείται για την επεξεργασία των ορολογικών δεδομένων και την εγγραφή τους σε έναν ορολογικό πόρο (ΕΛΟΤ 1445:2014).

Προβλέπεται η χρήση του από άτομα με ειδικές ανάγκες, με προβλήματα περιορισμένης όρασης ή ακοής (Μπασματζίδης Γ.) με την ύπαρξη Braille bar, φωνητικής σύνθεσης, προφοράς λέξεων ή/και αναγνώρισης; (Ιδρυμα Λαμπράκη, 2005: 72). Η διεπαφή προσαρμόζεται στις μόνιμες ή παροδικές ανάγκες του χρήστη; Ανακατευθύνει τη λανθασμένη αναζητούμενη γραφή στην ορθή σε περίπτωση ορθογραφικού λάθους; (Μάντζαρη, Πανταζάρα: 2014). Η μορφοποίηση (format) των αρχείων απαιτούν τροποποίηση από τον χρήστη; Για παράδειγμα το συνημμένο τηλεφορτώσιμο αρχείο είναι αποθηκευμένο σε παλαιότερη έκδοση των Windows; (Ζωγόπουλος, 2011).

15. Το χαρακτηριστικό της Διεύθυνσης του Ηλεκτρονικού Πόρου

Εξετάζεται εάν είναι εύκολη η εύρεση του URL (Uniform Resource Locator) του ορολογικού πόρου στο Διαδίκτυο όταν αυτός είναι μια ιστοσελίδα, δηλαδή η δυνατότητα εύρεσής του σε μηχανές αναζήτησης (Ασκητή, 2006: 11). Σύμφωνα με τη Λαγουτάρη (2010: 40) το URL θα πρέπει να είναι απλό και σύντομο για ευκολία στην απομνημόνευση και στην εύρεση του μέσω μηχανών αναζήτησης.

16. Το χαρακτηριστικό της Προσβασιμότητας

Είναι ο ορολογικός πόρος προσπελάσιμος από υπολογιστές με προγράμματα που δεν ανήκουν στην τελευταία λέξη της τεχνολογίας; Πιο συγκεκριμένα εξετάζεται εάν ο ηλεκτρονικός πόρος είναι συμβατός με όλα τα είδη φυλλομετρητών (Ασκητή, 2006: 12), δηλαδή εάν υποστηρίζεται και από τα 23 είδη browsers που υπάρχουν (Mozilla Firefox, Google Chrome, Opera Web browser, GreenBrowser, Waterfox, Maxthon, Acoo Browser, SRWare Iron, Slim Browser, Comodo Dragon, Apple Safari, Pale Moon, Orca Browser, CoolNovo, Avant Browser, Lunascape, The World Browser, Sleipnir, K-Meleon, Silverlight, RSSOwl, FeedDemon, Snarfer) και από τα τρία λειτουργικά περιβάλλοντα: MacOS, Windows, Linux. Εξετάζεται επίσης αν χρησιμοποιείται τεχνολογία αιχμής, όπως Java, ActiveX, advance coding, Flash (Ίδρυμα Λαμπράκη, 2005: 94). Τέλος, εξετάζεται η πρόσβαση στα ίδια τα δεδομένα και η δυνατότητα της εξατομικευμένης επιλογής αυτών (ΕΛΟΤ 1445:2014).

17. Το χαρακτηριστικό της Δυνατότητας εκτύπωσης

Εξετάζεται η δυνατότητα του χρήστη να εκτυπώσει χρήσιμες πληροφορίες για αποθήκευση και εύκολη χρήση του υλικού του, σε περίπτωση που δεν είναι σε σύνεση στο Διαδίκτυο ή δεν έχει πρόσβαση σε ηλεκτρονικό υπολογιστή σε μια δεδομένη στιγμή (Λαγουτάρη, 2010: 84).

3. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Στο τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας θα παρουσιαστούν αρχικά τα στάδια συλλογής, ταξινόμησης και αξιολόγησης των ορολογικών πόρων, στη συνέχεια η αξιοποίησή τους στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του Scoop.it με τις κατάλληλες ετικέτες επισήμανσης και τέλος τα συμπεράσματα της έρευνας με τις αντίστοιχες προεκτάσεις της.

3.1 Παρουσίαση και ανάλυση του ορολογικού υλικού

3.1.1 Συλλογή ορολογικών πόρων

Οι αναζητούμενοι ορολογικοί πόροι έπρεπε να πληρούν τα ακόλουθα τέσσερα κριτήρια. Κατ' αρχάς, έπρεπε να είναι ηλεκτρονικοί, εντοπίσιμοι σε κάποια ιστοσελίδα του Διαδικτύου και όχι απλά σε ψηφιακή μορφή (αρχείο .doc, .pdf, .xls, .jpg). Επίσης, έπρεπε να εξυπηρετούν το γλωσσικό ζεύγος γαλλικά-ελληνικά τουλάχιστον (με την ελληνική είτε ως γλώσσα-πηγή, είτε ως γλώσσα-στόχο), καθώς οι περισσότεροι από αυτούς είναι πολύγλωσσοι, γεγονός που αντικατοπτρίζει τη σύγχρονη τάση λόγω του παγκοσμιοποιημένου και πολύγλωσσου πλέον μεταφραστικού τοπίου. Επιπλέον, η συγκέντρωσή τους έπρεπε να καλύπτει, αν είναι δυνατόν, ένα ευρύ φάσμα θεματικών και γνωστικών τομέων. Τέλος, έπρεπε να είναι δωρεάν και να μην απαιτείται συνδρομή ή εγγραφή επί πληρωμή.

Η έρευνα ξεκίνησε από την ελληνική εκδοχή της μηχανής αναζήτησης της Google (google.gr), συνέχισε με τη γαλλική (google.fr), για να ακολουθήσει το Google Scholar (Μελετητής). Μερικές από τις λέξεις-κλειδιά που χρησιμοποιήθηκαν ήταν οι εξής: ορολογία, ελληνική ορολογία στα γαλλικά, γαλλική ορολογία στα ελληνικά, ελληνο-γαλλικά γλωσσάρια, γαλλο-ελληνικά γλωσσάρια, πολύγλωσσα γλωσσάρια, ελληνο-γαλλικά ορολογικά λεξικά, γαλλο-ελληνικά ορολογικά λεξικά, λεξικά και γλωσσάρια, μετάφραση και ορολογία, μετάφραση ορολογίας, ορολογικοί πόροι, ελληνική γλώσσα και ορολογία, γαλλική γλώσσα και ορολογία, επιστημονική ορολογία, μεταφραστική ορολογία, τεχνική ορολογία στα γαλλικά, τεχνική

μετάφραση, τεχνική ορολογία και μετάφραση, τεχνική ορολογία στη μετάφραση, τεχνική μετάφραση και ορολογία, μετάφραση τεχνικών όρων στα γαλλικά, γαλλικοί τεχνικοί όροι στα ελληνικά, μετάφραση τεχνικών κειμένων, terminologie grecque, terminologie en grec, traduction en grec, glossaires grec-français, glossaires français-grec, traduction technique, traduction technique en grec, lexiques techniques en grec, dictionnaires grec-français, dictionnaires terminologiques, dictionnaires techniques κ.ά.

Στη συνέχεια αναζητήθηκαν ορολογικοί πόροι στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του Scoop.it (την οποία θα παρουσιάσουμε αναλυτικότερα στην ενότητα 3.2.1), στην οποία υπήρχε συγκεντρωμένο πολύτιμο υλικό και διαθέσιμοι πολλοί ορολογικοί πόροι. Μάλιστα το προσφερόμενο υλικό ήταν τόσο πολύ που έπρεπε να γίνει διαχωρισμός και επιλογή αφενός διότι οι πόροι δεν αφορούσαν πάντα το επιθυμητό γλωσσικό ζεύγος γαλλικά-ελληνικά και αφετέρου διότι πολλοί από αυτούς επαναλαμβάνονταν (η αναζήτηση έγινε σε δύο διαφορετικές πηγές του Scoop.it.: στο *Glossaries & Terminology* και στο *Glossary*) ή είχαν ήδη βρεθεί μέσω της μηχανής αναζήτησης της Google, όπως αναφέρθηκε παραπάνω.

Τέλος, η αναζήτηση ορολογικών πόρων έγινε στοχευμένα σε συγκεκριμένους ιστοτόπους στους οποίους είναι βέβαιο πως υπήρχαν ορολογικοί πόροι, όπως για παράδειγμα στη μεταφραστική πύλη Translatum, στον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης (ΕΛΟΤ), στο Τμήμα Συντονισμού Ορολογίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (TermCoord), σε μεταφραστικά γραφεία, στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας) και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Συμπεριλήφθηκαν τέλος ιστοσελίδες που γνωρίζαμε εκ των προτέρων ότι περιείχαν ορολογικούς πόρους που πληρούσαν τα κριτήρια που είχαμε ορίσει: η Πολυγλωσσική βάση όρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης Iate, ο Πολύγλωσσος θησαυρός της Ευρωπαϊκής Ένωσης Eurovoc, η Βάση Τηλεπικοινωνιακών Όρων Teleterm, η Ευρωπαϊκή Ορολογική Βάση Euroterm Bank κ.ά.

Η έρευνα στο Διαδίκτυο είχε σαν αποτέλεσμα τη συλλογή 106 ορολογικών πόρων, αριθμός που θα μπορούσε με κάθε επιφύλαξη να ήταν ίσως και μεγαλύτερος, καθώς τα όρια τα Διαδικτύου είναι απεριόριστα από τη μία πλευρά, αλλά από την άλλη, οι προσφερόμενοι ορολογικοί πόροι για το ζεύγος γλωσσών γαλλικά-ελληνικά είναι σχετικά περιορισμένοι, σε σχέση πάντα με το γλωσσικό ζεύγος αγγλικά-ελληνικά, καθώς η αγγλική γλώσσα λειτουργεί στις μέρες μας ως lingua franca.

Στην εργασία συμπεριλήφθηκαν όλα τα είδη πηγών όπως για παράδειγμα επίσημοι φορείς, ιδιωτικές επιχειρήσεις, μεταφραστικά γραφεία, εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακόμη και προσωπικές ιστοσελίδες (blogs) και όλες οι υπάρχουσες μορφές πόρων όπως (πανεπιστημιακές) εργασίες, γλωσσάρια, έντυπα θεματικά λεξικά που έχουν ψηφιοποιηθεί και ηλεκτρονικοί θησαυροί και αυτό διότι ο τελικός κατάλογος δεν θα έπρεπε σε καμία περίπτωση να περιλαμβάνει μόνο πόρους που να πληρούν όλα ή έστω τα περισσότερα χαρακτηριστικά και να παρουσιάζουν έτσι ένα ωραιοποιημένο αποτέλεσμα, μια ιδεατή εικόνα για το διαθέσιμο υλικό ορολογικών πόρων στο Διαδίκτυο.

3.1.2 Ταξινόμηση ορολογικών πόρων

Οι πόροι που συγκεντρώθηκαν κατηγοριοποιήθηκαν ανά θεματικό τομέα κατόπιν επεξεργασίας και παρουσιάζονται παρακάτω σε ταξινομημένους πίνακες (στο παράρτημα της παρούσας εργασίας υπάρχει και η ηλεκτρονική τους διεύθυνση), έτσι ώστε το υλικό να είναι εύκολα προσβάσιμο και αξιοποιήσιμο.

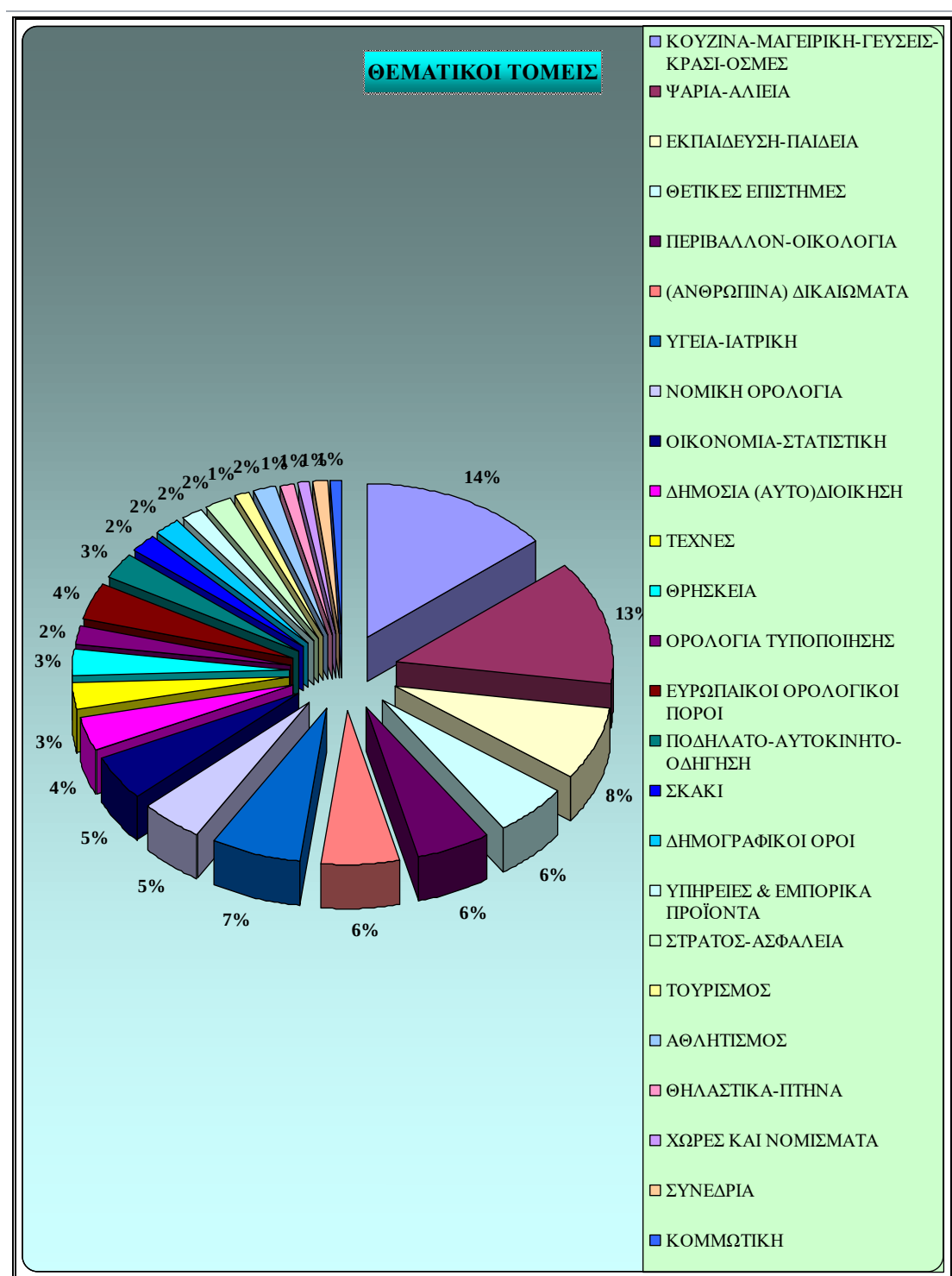
Συγκεντρώθηκαν 106 ηλεκτρονικοί ορολογικοί πόροι, οι οποίοι είτε καλύπτουν το γλωσσικό ζεύγος γαλλικά-ελληνικά, είτε είναι πολύγλωσσοι. Τα 25 διαφορετικά θεματικά πεδία που καταγράφηκαν παρουσιάζονται παρακάτω ακολουθώντας την κατηγοριοποίηση και υποκατηγοριοποίηση του Πολύγλωσσου Θησαυρού της Ευρωπαϊκής Ένωσης Eurovoc, όπως αυτές αναφέρονται εντός παρενθέσεως, ώστε να υπάρχει συμβατότητα με μια επίσημη πηγή:

1. Δημόσια (Αυτο)Διοίκηση (Politics and Public Service)
2. Στρατός - Ασφάλεια (Defence)
3. Ευρωπαϊκοί Ορολογικοί Πόροι (European Union)
4. Νομική Ορολογία (Law)
5. Ανθρώπινα Δικαιώματα (Rights and freedoms)
6. Οικονομία - Στατιστική (Economics)
7. Παροχή υπηρεσιών και εμπορικά προϊόντα (Trade)
8. Χώρες και Νομίσματα (Monetary relations)
9. Δημογραφικοί Όροι (Demography and Population)
10. Θηλαστικά-Πτηνά (Social affairs > Leisure > Animals)

11. Σκάκι (Social affairs > Leisure > Gaming)
12. Αθλητισμός (Social affairs > Leisure > Sport)
13. Τουρισμός (Social affairs > Leisure > Holiday)
14. Τέχνες (Culture)
15. Θρησκεία (Religion)
16. Υγεία - Ιατρική (Health)
17. Εκπαίδευση - Παιδεία (Education and Communications)
18. Συνέδρια (Documentation > Document > Conference Proceedings)
19. Θετικές Επιστήμες (Science)
20. Ποδήλατο – Αυτοκίνητο - Οδήγηση (Transport)
21. Περιβάλλον – Οικολογία (Environment)
22. Ψάρια και Αλιεία (Agriculture, Forestry and Fisheries)
23. Κουζίνα - Μαγειρική - Γεύσεις - Κρασί - Οσμές (Agri-Foodstuffs)
24. Ορολογία Τυποποίησης (Production Technology and Research > Technology and Technical Regulations > Technical regulations > Standardisation)
25. Κομμωτική (Industry > Miscellaneous Industry > Hairdressing and Beauty Care)

Στο Α΄ παράρτημα της παρούσας εργασίας υπάρχουν οι πίνακες ταξινόμησης των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων, οι οποίοι περιέχουν τον φορέα του κάθε πόρου, την ημερομηνία έκδοσής του και τις διαθέσιμες γλώσσες, ενώ στο Β΄ παράρτημα υπάρχουν διαθέσιμες και οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις (URL) των ορολογικών πόρων.

Το παρακάτω γράφημα παρουσιάζει σχηματικά το ποσοστό των ορολογικών πόρων που καλύπτουν κάθε θεματικό τομέα. Τη μερίδα του λέοντος κατέχουν 2 θεματικά πεδία: 1) Κουζίνα - Μαγειρική - Γεύσεις - Κρασί - Οσμές με 15 ορολογικούς πόρους και ποσοστό 14,15% επί του συνόλου και 2) Ψάρια και Αλιεία, με 14 ορολογικούς πόρους και ποσοστό 13,21% επί του συνόλου.

Εικόνα 1: Το ποσοστό των ορολογικών πόρων της έρευνας ανά θεματικό τομέα.

3.1.3 Αξιολόγηση ορολογικών πόρων

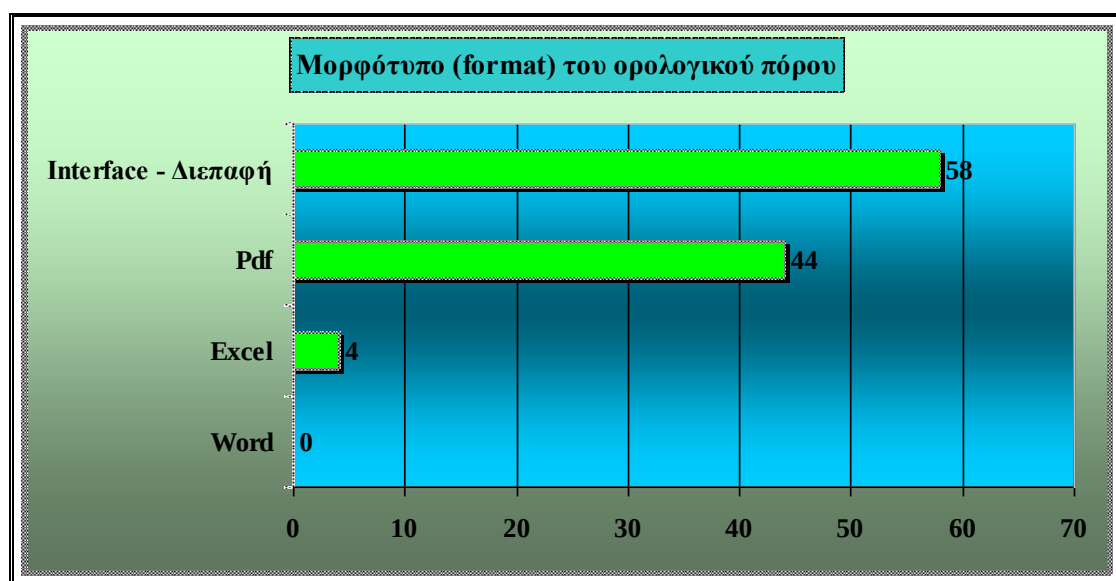
Η αξιολόγηση των ευρημάτων των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων έγινε με βάση τα δέκα (10) παρακάτω χαρακτηριστικά/ κριτήρια:

1. Το μορφότυπο (format) του ορολογικού πόρου
2. Ο Φορέας – η Πατρότητα του ορολογικού πόρου
3. Η Μικροδομή του ορολογικού πόρου
4. Η Δυνατότητα αναζήτησης στη μακροδομή (λημματολόγιο) και μικροδομή του ορολογικού πόρου
5. Η Δυνατότητα Αποθήκευσης και Εκτύπωσης των όρων του ορολογικού πόρου
6. Η Διαδραστικότητα – Επικοινωνία με τον δημιουργό του ορολογικού πόρου
7. Η Εικονογράφηση του ορολογικού πόρου
8. Η Έκταση του ορολογικού πόρου
9. Η Επικαιροποίηση του ορολογικού πόρου
10. Η Γλώσσα του ορολογικού πόρου

Τα 10 αυτά κριτήρια αναλύονται λεπτομερώς στη συνέχεια.

1. Το μορφότυπο (format) του ορολογικού πόρου

Σχετικά με το μορφότυπο των ορολογικών πόρων, παρατηρείται ότι από τους 106 ηλεκτρονικούς ορολογικούς πόρους, οι 58 είναι σε σταθερή διεπαφή (μορφή html), οι 44 σε συνημμένο αρχείο .pdf και μόλις οι 4 σε συνημμένο αρχείο excel, ενώ δεν υπάρχει κανένας ορολογικός πόρος σε μορφή word. Επίσης, οι ηλεκτρονικοί πόροι σε σταθερή διεπαφή υπερτερούν έναντι των τηλεφορτώσιμων αρχείων αθροιστικά (58 έναντι 48). Κανένα επισυναπτόμενο αρχείο δεν είναι σε συμπιεσμένη μορφή, εκτός από τα αρχεία του θησαυρού Eurovoc, ενώ όλα τα αρχεία είναι συμβατά με όλες τις εκδόσεις των Windows. Τέλος, τα περισσότερα αρχεία μορφής .pdf είναι ψηφιοποιημένες έντυπες εκδόσεις, είτε παλαιότερων βιβλίων και φυλλαδίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω τις ιστοσελίδας Termcoord, είτε παλιά λεξικά που δεν κυκλοφορούν πλέον σε πολλά αντίτυπα, όπως για παράδειγμα το *Dictionnaire Grec-Français des noms liturgiques en usage dans l'Église Grecque* που εκδόθηκε στο Παρίσι το 1895. Ο Πίνακας 2 συνοψίζει τα ευρήματα της έρευνας όσον αφορά αυτό το κριτήριο:

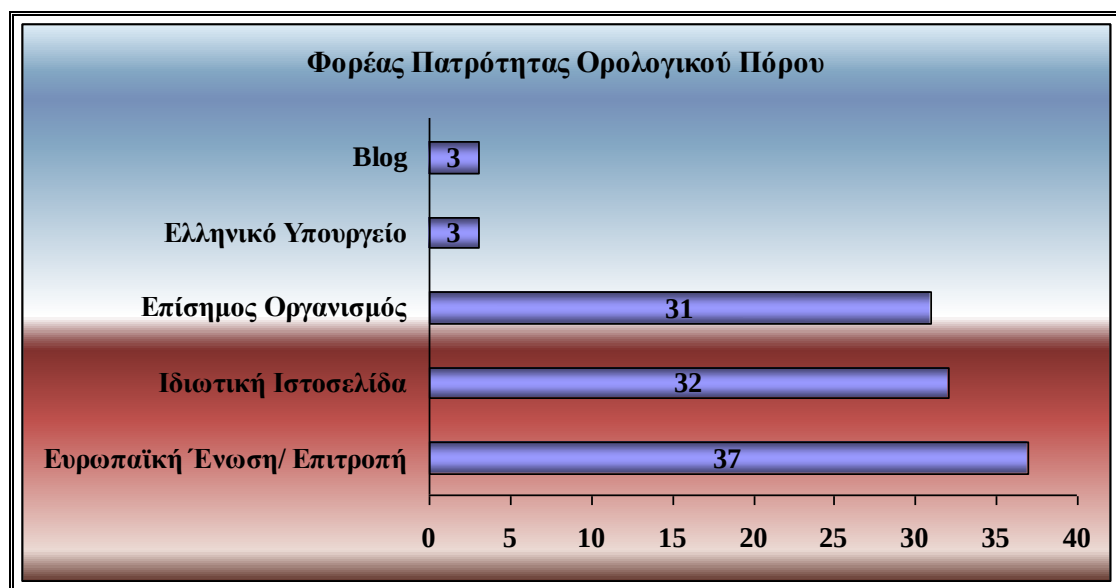
Εικόνα 2: Τα μορφότυπα των ορολογικών πόρων της έρευνας.

2. Ο Φορέας – η Πατρότητα του ορολογικού πόρου

Ο φορέας του ορολογικού πόρου ή αλλιώς η πατρότητά του συνδέεται άμεσα με την αξιοπιστία του, την εγκυρότητά του και τη συντηρησιμότητά του. Σε πολλούς από τους ορολογικούς πόρους αναφέρεται στην αρχική σελίδα το όνομα του δημιουργού, καθώς και ο επιδιωκόμενος στόχος του.

Όπως παρατηρεί κανείς και στον Πίνακα 3 που ακολουθεί, από τους 106 ορολογικούς πόρους:

- οι 37 είναι γλωσσάρια και εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- οι 32 ανήκουν σε ιδιωτική πρωτοβουλία, δηλαδή πρόκειται για ιστοσελίδα ιδιωτικών συμφερόντων,
- οι 31 έχουν εκδοθεί υπό την επιμέλεια κάποιου επίσημου διεθνούς, ευρωπαϊκού ή ελληνικού οργανισμού,
- οι 3 είναι αποτέλεσμα εργασίας ελληνικών Υπουργείων και
- οι 3 τελευταίοι είναι ιστολόγια (blogs).

Εικόνα 3: Η πατρότητα των ορολογικών πόρων της έρευνας.

Τα 3 blogs αφορούν το καλλιτεχνικό σκάκι, τις ονομασίες ψαριών και τη μαγειρική. Το ιστολόγιο είναι μια μορφή προσωπικής ιστοσελίδας, την ευθύνη της οποίας φέρει αποκλειστικά ο συντάκτης και ο διαχειριστής της. Από αυτή την άποψη, το ορολογικό περιεχόμενο που προσφέρεται είναι αμφιβόλου ποιότητας, μιας και δεν υπάρχει έλεγχος και πιστοποίηση από κάποιον επίσημο φορέα, οπότε και οι λανθασμένες επιλογές, οι αστοχίες και οι ελλείψεις είναι αναπόφευκτες.

Τα ελληνικά Υπουργεία που έχουν επιμεληθεί και εκδώσει ορολογικούς πόρους είναι:

- το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης,
- το Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης & Τουρισμού και
- η Στρατιωτική σχολή ξένων γλωσσών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Οι επίσημοι οργανισμοί που έχουν επιμεληθεί ορολογικούς πόρους και των οποίων το περιεχόμενο θεωρείται έμπιστο και τεκμηριωμένο μιας και πρόκειται για αναγνωρισμένους ελληνικούς, ευρωπαϊκούς αλλά και διεθνείς φορείς είναι οι εξής:

Α. Διεθνείς Οργανισμοί και Ινστιτούτα:

- OCDE: Organization for Economic Co-operation and Development
- FAO: Food and Agriculture Organization of the United Nations
- ONS Diversity Virtual Office: Oncology Nursing Circles
- ICOM: International Council of Museums
- ISI: International Statistical Institute

- Association Mondiale de la Route
- Unesco

B. Ευρωπαϊκοί Οργανισμοί, Ινστιτούτα και Προγράμματα:

- EMITEL: European Medical Imaging Technology e-Encyclopaedia for Lifelong Learning
- EIONET: European Environment Information and Observation Network
- European Court of Justice, Direction Générale de la Traduction
- Το πρόγραμμα Leonardo da Vinci της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων (ECHA)
- Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δημόσιας Διοίκησης (EIPA)
- Το Πρόγραμμα Erasmus της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- TMclass: The Harmonised Database (HDB) of the EU common list of Goods and Services terms

Γ. Ελληνικοί Οργανισμοί, Εταιρείες, Ιδρύματα και Φορείς

- ΕΔΚΑ: Εργαστήριο Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων
- Η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης
- Η Ψηφιακή βιβλιοθήκη Νεοελληνικών σπουδών Ανέμη
- Ο Οργανισμός Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας
- Το Ευγενίδειο Ίδρυμα
- Η ΕΛΕΤΟ
- Ο ΕΛΟΤ
- Το ΤΕΕ

Δ. Πανεπιστήμια και Εκπαιδευτικοί Φορείς:

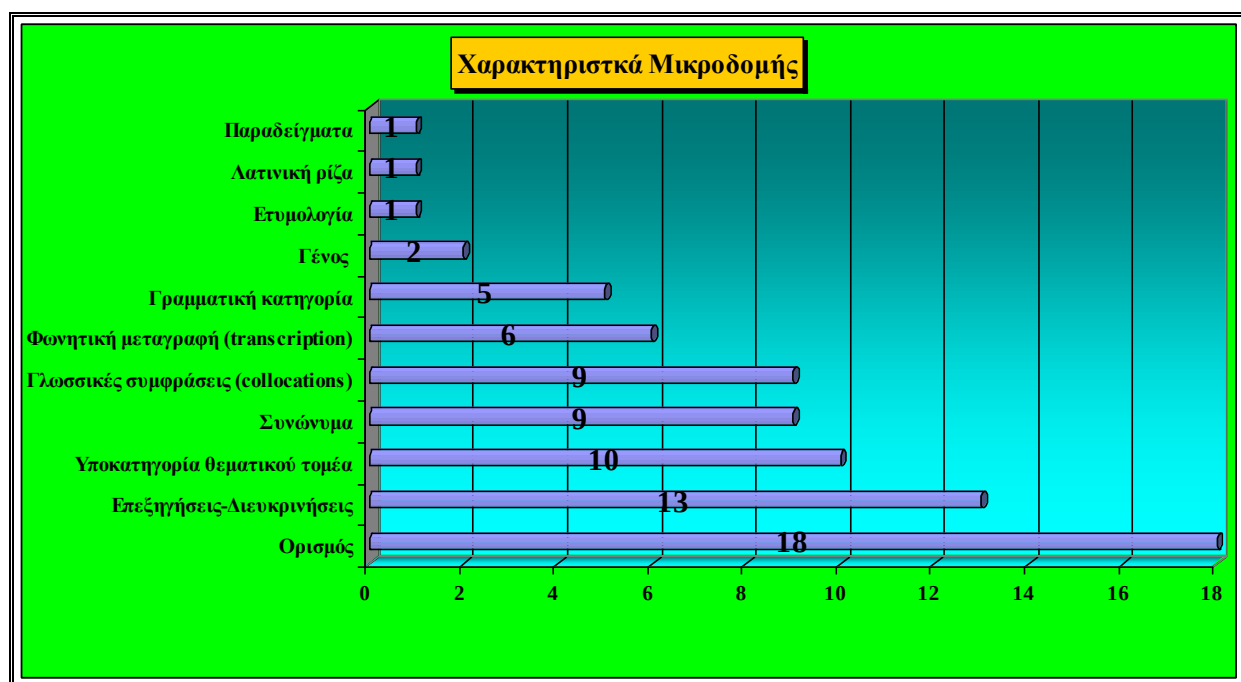
- Το ΤΕΙ Ηπείρου, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, στο οποίο έχει εκπονηθεί πτυχιακή εργασία, την ευθύνη της οποίας φέρει ο φοιτητής και όχι το Τεχνολογικό Ίδρυμα
- Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης
- Το ΤΕΙ Αθηνών, Τμήμα Οινολογίας και Τεχνολογίας Ποτών
- Institute of Education, University of London
- ΕΠΑ.Σ: Επαγγελματική Σχολή Πρέβεζας

- Wageningen University, the Netherlands
- University of Ljubljana, SLOVENIA
- Το Πανεπιστήμιο της Γρανάδα
- Το ΕΚΠΑ

Τέλος, είναι αδιαμφισβήτητη η εγκυρότητα των ορολογικών πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αν αναλογιστούμε την ύπαρξη της Μεταφραστικής Υπηρεσίας της Επιτροπής και τον όγκο εργασιών της για τα 508,4 εκατομμύρια ευρωπαίων πολιτών, σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Η Μικροδομή του ορολογικού πόρου

Ένας ορολογικός πόρος δεν αρκεί να περιλαμβάνει μόνο έναν μεγάλο αριθμό ορθών μεταφραστικά όρων, ωραία εικονογράφηση, έγκυρες πηγές, αξιοπιστία και συνεχή αναβάθμιση, αλλά και σωστή και ολοκληρωμένη μικροδομή: τα παραδείγματα χρήσης των όρων, η ρίζα των όρων, ο ορισμός τους, η αναφορά στη γραμματική κατηγορία του κάθε όρου, η ετυμολογία, το γένος και ο αριθμός, τα συνώνυμα, τα αντώνυμα, οι εκφράσεις και οι γλωσσικές συμφράσεις (collocations), η φωνητική μεταγραφή (transcription), οι επεξηγήσεις και οι διευκρινίσεις. Όλα αυτά τα στοιχεία εντοπίστηκαν σε ορισμένους ορολογικούς πόρους εκτός από τον αριθμό, την κατηγορία των αντωνύμων και τις εκφράσεις.

Εικόνα 4: Πληροφορίες που περιλαμβάνονται στη Μικροδομή των ορολογικών πόρων της έρευνας.

Μόλις το 49,1% των ορολογικών πόρων της έρευνας, δηλαδή 52 από τους 106 πόρους, έχει στοιχεία του χαρακτηριστικού της μικροδομής, όπως αυτά εμφανίζονται στον Πίνακα 4. Επομένως, οι πόροι χρήζουν επιπλέον βοηθητικής υποστήριξης και μετα-γλωσσικού υλικού για ακόμη μεγαλύτερη μεταφραστική ακρίβεια και συνέπεια. Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη πως οι ορολογικοί πόροι χρησιμοποιούνται όχι μόνο από επαγγελματίες μεταφραστές, αλλά και από μαθητές, φοιτητές, ερευνητές, γλωσσολόγους και γενικότερα από ανθρώπους τους οποίους θα βοηθούσε αυτό το επιπλέον χαρακτηριστικό στην επιλογή του κατάλληλου όρου.

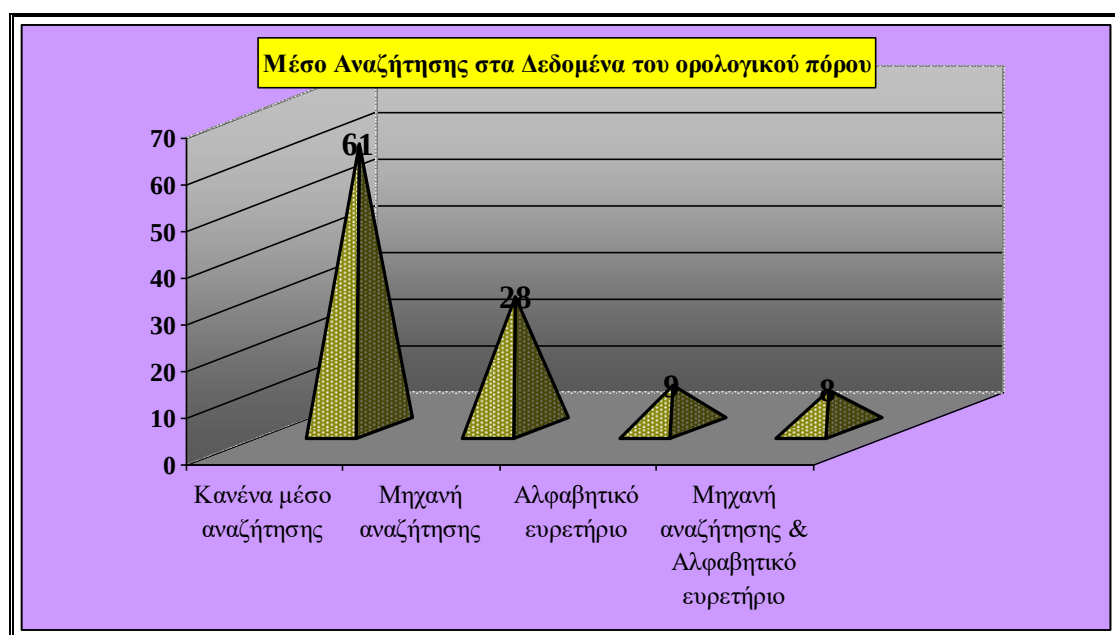
4. Η Δυνατότητα αναζήτησης στη μακροδομή και μικροδομή του ορολογικού πόρου

Σημαντικό εργαλείο κατά τη μεταφραστική διαδικασία αποτελεί η δυνατότητα αναζήτησης στη μακροδομή (λημματολόγιο) και μικροδομή του ορολογικού πόρου, στον αναζητούμενο προς χρήση όρο, ως μέτρο διευκόλυνσης του μεταφραστή μπροστά στον τεράστιο όγκο παρεχόμενων πληροφοριών. Έτσι, εξοικονομεί χρόνο, αλλά και ενέργεια που τόσο πολύ του είναι απαραίτητα.

Οι 61 ορολογικοί πόροι, δηλαδή το 57,6% επί του γενικού συνόλου, δεν διαθέτουν καθόλου το χαρακτηριστικό της Δυνατότητας αναζήτησης, ενώ η μειοψηφία των 45 ορολογικών πόρων, ήτοι το 42,4%, διαθέτει είτε μηχανή αναζήτησης, είτε αλφαβητικό ευρετήριο είτε και τα δύο εργαλεία αναζήτησης. Ποσοστό σχετικά μικρό αν αναλογιστούμε πως η έρευνα εστιάζει στους ηλεκτρονικούς ορολογικούς πόρους.

Ωστόσο, η εξήγηση είναι πως ουσιαστικά αυτό το χαρακτηριστικό αφορά κατά βάση τους πόρους σε μορφή ιστοσελίδας. Δεν λήφθηκε υπόψη ούτε η δυνατότητα search and find/ επεξεργασία – εύρεση που μπορεί να εφαρμοστεί σε κάθε συνημμένο αρχείο .pdf και word, ούτε και η εύρεση σε κάθε ιστοσελίδα μέσω της εντολής control + F.

Συμπερασματικά, ο μεταφραστής βρίσκεται αντιμέτωπος με τη χρονοβόρα αλλά και ψυχοφθόρα διαδικασία της χειρακτικής αναζήτησης της σωστής μετάφρασης των όρων, καθώς πολλές φορές έχει να περιπλανηθεί σε χαοτικά δομημένους ιστότοπους, μη φιλικούς προς τον χρήστη. Ο Πίνακας 5 δείχνει: α) τον αριθμό των πόρων χωρίς δυνατότητα αναζήτησης (61 πόροι), β) τον αριθμό των πόρων με μηχανή αναζήτησης (28 πόροι), γ) τον αριθμό των πόρων με αλφαβητικό ευρετήριο (9 πόροι) και δ) τον αριθμό των πόρων τόσο με μηχανή αναζήτησης, όσο και με αλφαβητικό ευρετήριο (8 πόροι).

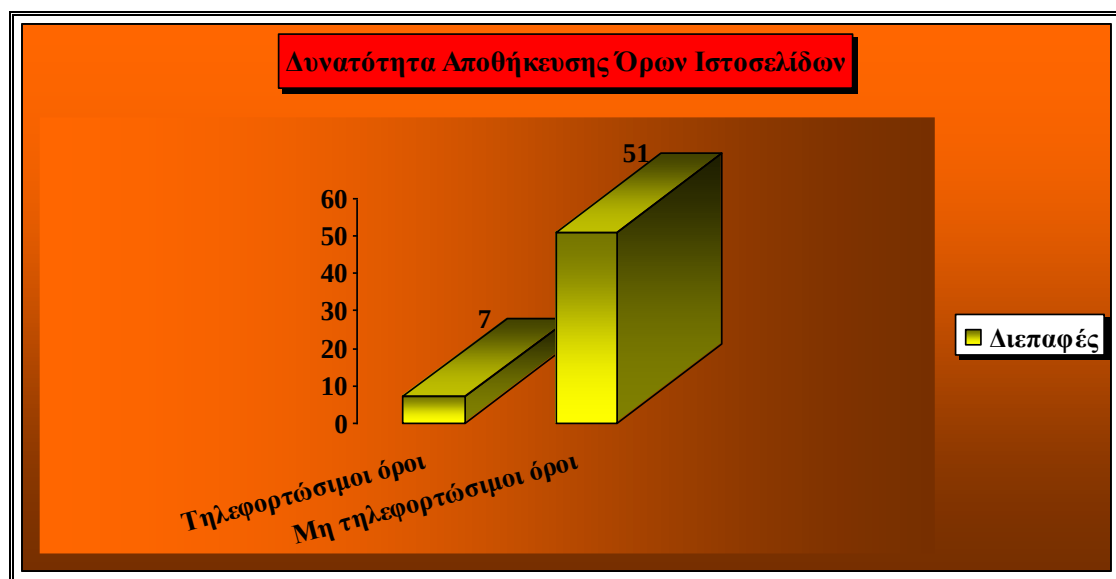
Εικόνα 5: Συχνότητα του μέσο αναζήτησης στη μακροδομή και μικροδομή των ορολογικών πόρων της έρευνας.

5. Η Δυνατότητα Αποθήκευσης και Εκτύπωσης των όρων του ορολογικού πόρου

Δυνατότητα αποθήκευσης έχουν κατά βάση όλα τα συνημμένα αρχεία excel και .pdf (βλ. Μορφότυπο format του ορολογικού πόρου). Ωστόσο, και οι ηλεκτρονικοί πόροι σε μορφή ιστοσελίδας μπορούν πλέον να αποθηκευτούν στα αγαπημένα (my favorites) ως σελιδοδείκτες για άμεση πρόσβαση και χρήση, αλλά και κάνοντας δεξιά κλικ πάνω στην ιστοσελίδα για αποθήκευση ως .htm. Το ίδιο βέβαια ισχύει και με την επιλογή της εκτύπωσης. Πολλές φορές επίσης μέσω της εκτύπωσης μπορεί ο χρήστης να μετατρέψει τη σελίδα σε αρχείο .pdf, άρα είναι κι αυτός ένας άλλος τρόπος αποθήκευσης. Με αυτή τη λογική λοιπόν, όλοι οι ηλεκτρονικοί πόροι της έρευνας έχουν αυτές τις δυνατότητες, έτσι ώστε να αξιοποιηθούν και όταν δεν υπάρχει σύνδεση στο Διαδίκτυο.

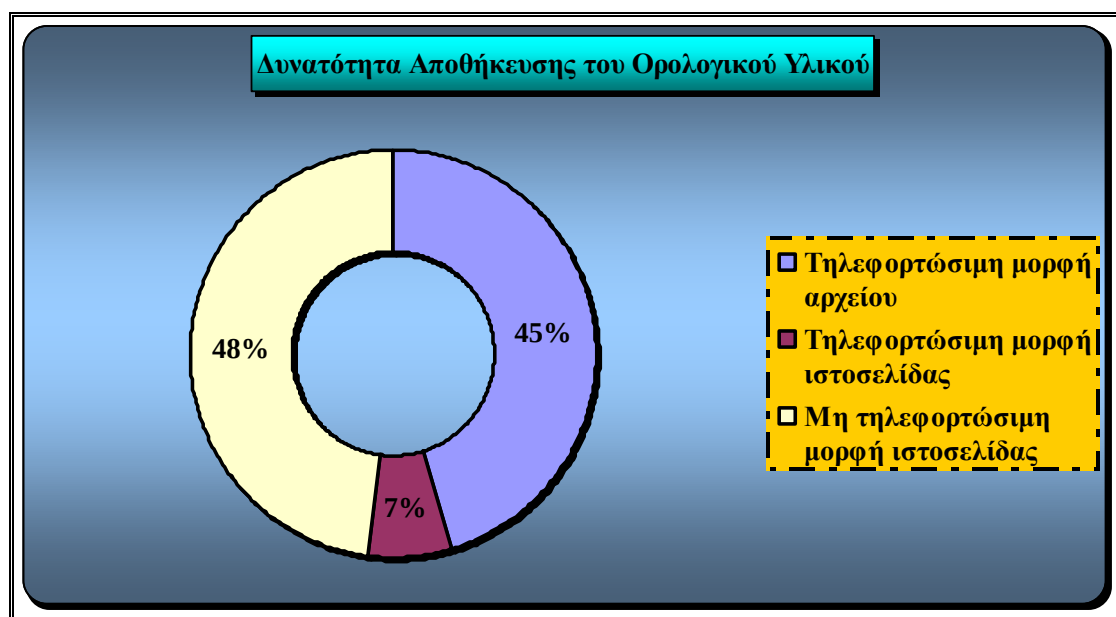
Στον Πίνακα 6 που ακολουθεί εξετάζονται μόνο οι ορολογικοί πόροι της έρευνας σε μορφή ιστοσελίδας. Βλέπει κανείς πως από τις 58 ιστοσελίδες υπάρχουν μόνο 7 από τις οποίες δίνεται η δυνατότητα τηλεφόρτωσης και αποθήκευσης των ορολογικών τους πόρων σε μορφή .pdf, word και TBX, όπως για παράδειγμα:

1. Γλωσσάρι μπαχαρικών: αποθήκευση όρων σε μορφή .pdf 69 σελίδων και 573 kbyte,
2. Multilingual Chemical Terminology by ECHA-Term, Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων: αποθήκευση όρων σε μορφή .pdf ή TBX (TermBase eXchange format) με την επιλογή μονόγλωσσας, δίγλωσσας ή πολύγλωσσας ορολογικής βάσης δεδομένων,
3. Dictionnaire grec – français du nouveau testament, 2010: αποθήκευση όρων σε μορφή .pdf ή word (273 σελίδες),
4. Iate: αποθήκευση όρων σε μορφή TBX (2.1 gigabytes),
5. Eurovoc - Πολύγλωσσος θησαυρός της Ευρωπαϊκής Ένωσης: αποθήκευση όρων σε μορφή .pdf,
6. Euroterm Bank: αποθήκευση όρων σε μορφή word 2003 και 2007,
7. Χώρες και νομίσματα Κατάλογος χωρών, εδαφών και νομισμάτων – Διοργανικό εγχειρίδιο σύνταξης κειμένων, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2017: αποθήκευση όρων σε μορφή .pdf.

Εικόνα 6: Αριθμός ιστοσελίδων της έρευνας με ή χωρίς δυνατότητα αποθήκευσης όρων.

Ο Πίνακας 7 που ακολουθεί εξετάζει και τους 106 ορολογικούς πόρους της έρευνας και εμφανίζει τα ποσοστά α) της τηλεφορτώσιμης μορφής αρχείου, β) της τηλεφορτώσιμης μορφής ιστοσελίδας και γ) της μη τηλεφορτώσιμης μορφής ιστοσελίδας:

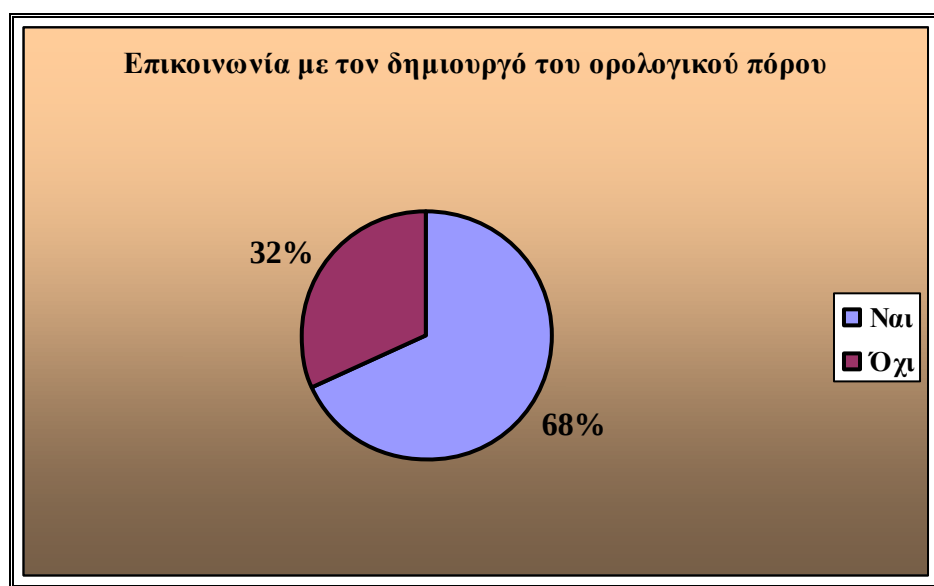
Εικόνα 7: Αποτύπωση τηλεφορτώσιμης και μη τηλεφορτώσιμης μορφής αρχείου και ιστοσελίδας.

Συμπερασματικά, η μεγάλη πλειοψηφία των ιστοσελίδων δεν δίνει τη δυνατότητα αποθήκευσης του ορολογικού τους υλικού, γεγονός που ίσως σχετίζεται άμεσα με το χαρακτηριστικό της ένδειξης κατοχής δικαιωμάτων πνευματικής

ιδιοκτησίας σχετικά με τη χρήση και την επαναχρησιμοποίηση του περιεχομένου των πόρων (βλ. ενότητα 2.2 Εξωτερικά χαρακτηριστικά ορολογικών πόρων).

6. Η Διαδραστικότητα – Επικοινωνία με τον δημιουργό του ορολογικού πόρου

Από τους 106 ηλεκτρονικούς ορολογικούς πόρους οι 72, δηλαδή ποσοστό 68% επί του γενικού συνόλου, δίνουν τη δυνατότητα στον χρήστη να επικοινωνήσει με τον δημιουργό/ συντάκτη/ συγγραφέα του πόρου, όπως φαίνεται και στον Πίνακα 8 που ακολουθεί:

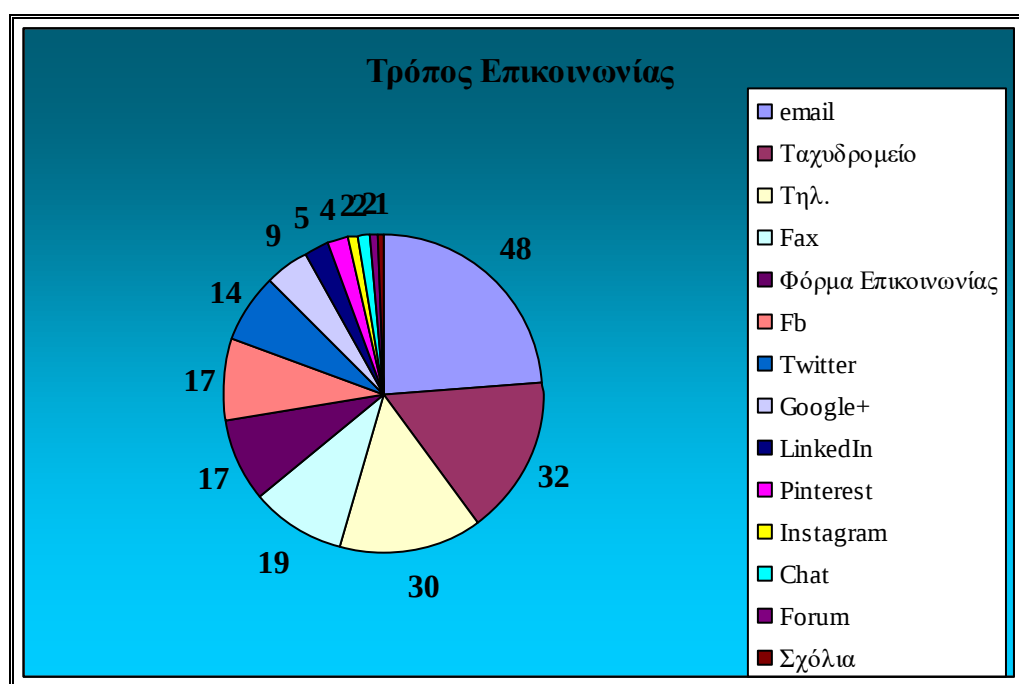

Εικόνα 8: Ποσοστά δυνατότητας επικοινωνίας με τον δημιουργό των ορολογικών πόρων της έρευνας.

Σχετικά με τον τρόπο επικοινωνίας, παρατηρείται ότι στους παλιότερους χρονολογικά ορολογικούς πόρους υπήρχε μόνο ταχυδρομική διεύθυνση, όπως για παράδειγμα σε πόρους του 1992, στη συνέχεια έκανε την εμφάνισή του το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (email), για να φτάσουμε στη σημερινή εποχή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Αυτά τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι που χρησιμοποιούνται και στους ηλεκτρονικούς ορολογικούς ως τρόπος επικοινωνίας. Πιο συγκεκριμένα έχουμε τη δυνατότητα της Διαδραστικότητας μέσω:

- Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email): σε 48 ορολογικούς πόρους
- Ταχυδρομικής διεύθυνσης: σε 32 ορολογικούς πόρους
- Τηλεφώνου: σε 30 ορολογικούς πόρους
- Fax: σε 19 ορολογικούς πόρους
- Φόρμα επικοινωνίας: σε 17 ορολογικούς πόρους
- Facebook: σε 17 ορολογικούς πόρους

- Twitter: σε 14 ορολογικούς πόρους
- Google+: σε 9 ορολογικούς πόρους
- LinkedIn: σε 5 ορολογικούς πόρους
- Pinterest: σε 4 ορολογικούς πόρους
- Instagram: σε 2 ορολογικούς πόρους
- Chat: σε 2 ορολογικούς πόρους
- Forum: σε 2 ορολογικούς πόρους
- Σχολίων: σε 1 ορολογικό πόρο

Εικόνα 9: Τρόποι επικοινωνίας του χρήστη με τον δημιουργό των ορολογικών πόρων της έρευνας.

Πρέπει να υπογραμμιστεί το γεγονός πως και αν και οι ορολογικοί πόροι είναι ηλεκτρονικοί, οι παραδοσιακοί τρόποι επικοινωνίας, όπως η ταχυδρομική διεύθυνση και το τηλέφωνο που βρίσκονται στη 2^η και 3^η θέση αντίστοιχα, και το όχι και τόσο σύγχρονο Fax στην 4^η θέση, προπορεύονται έναντι των νέων μορφών επικοινωνίας των social media.

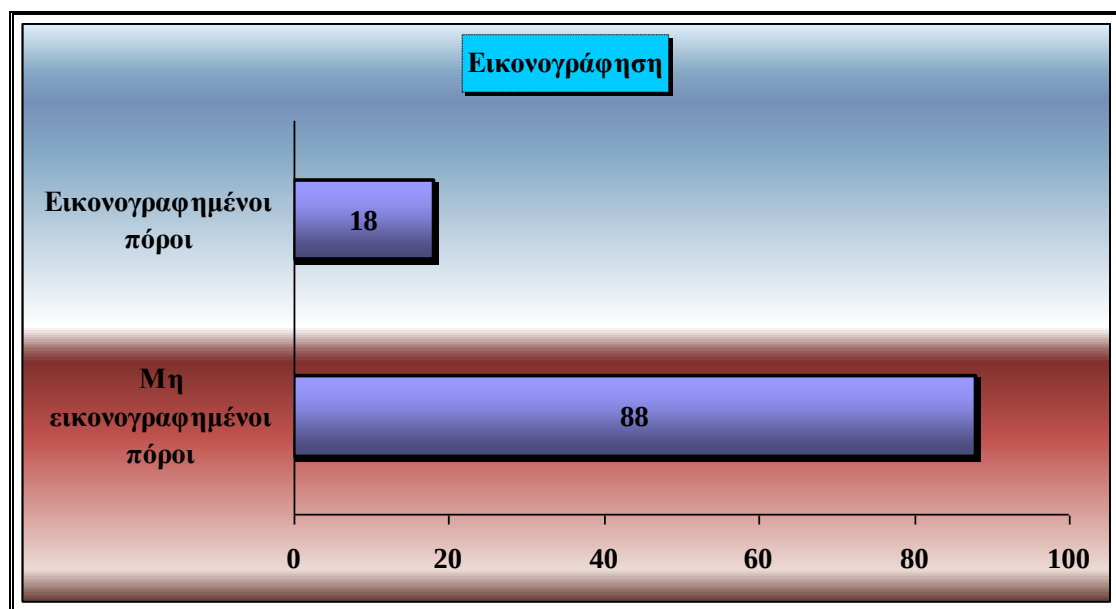
Το χαρακτηριστικό της Διαδραστικότητας και της επικοινωνίας με τον δημιουργό του ορολογικού πόρου δίνει κύρος και αξιοπιστία στον ίδιο τον πόρο, καθώς ο χρήστης μπορεί να επεμβαίνει, έστω και έμμεσα, στο περιεχόμενου του πόρου για να προτείνει διαφορετικές μεταφραστικές εκδοχές και να συμβάλλει και ο

ίδιος στη βελτίωσή του, να εκφράζει τους προβληματισμούς, τις απορίες και τη γνώμη του για την προτεινόμενη μετάφραση του ορολογικού περιεχομένου.

7. Η Εικονογράφηση του ορολογικού πόρου

Οι εικόνες ενός ορολογικού πόρου έχουν άμεση σχέση και συνάφεια τόσο με το αισθητικό του κομμάτι, όσο και με το κομμάτι της κατανόησης των όρων για τους οποίους ο μεταφραστής δεν έχει καμία πρότερη γενική γνώση. Σαφώς και το Διαδίκτυο μπορεί να βοηθήσει στην αναζήτηση της εικόνας ενός όρου (πχ. Google Images), όμως η έτοιμη εικόνα δίπλα σε έναν όρο δίνει σιγουριά στον μεταφραστή και συμβάλλει στην εξοικονόμηση χρόνου. Άλλωστε, ο ορολογικός πόρος εμπεριέχει σίγουρα εξειδικευμένους όρους που ίσως να μην αντιστοιχούν πλήρως στην εικόνα μιας μηχανής αναζήτησης του Διαδικτύου.

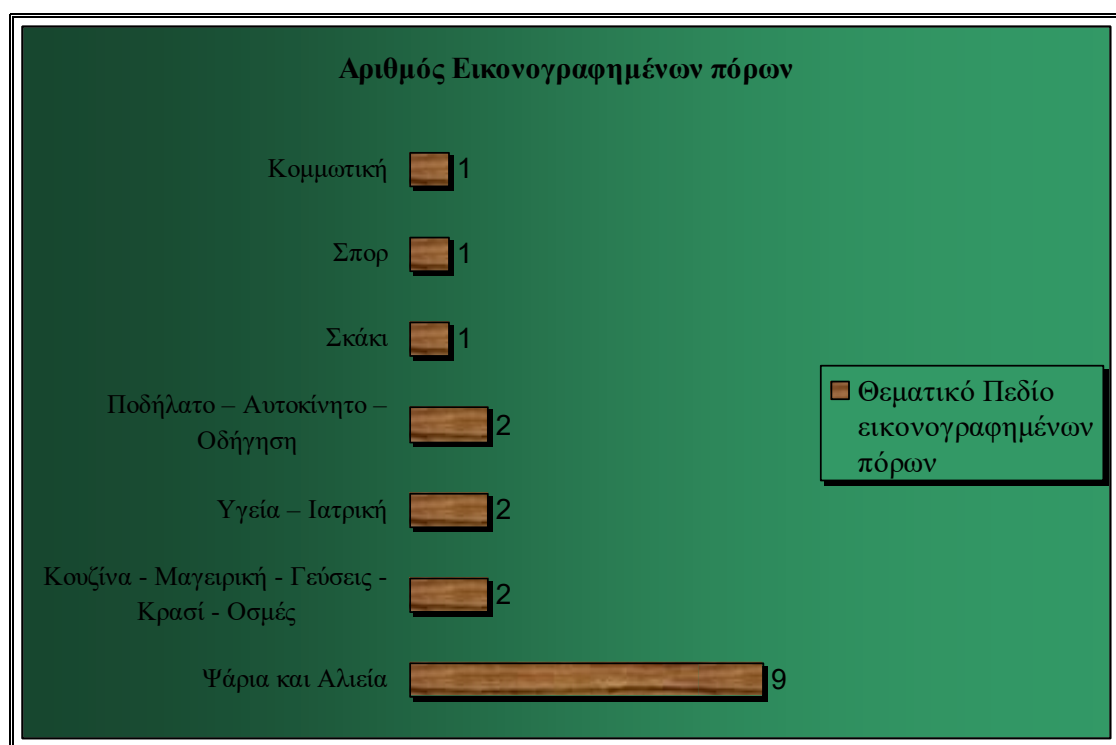
Ωστόσο, από τους 106 πόρους της έρευνας, μόνο οι 18 είναι εικονογραφημένοι, όπως παρουσιάζονται παρακάτω στον Πίνακα 10. Αυτό το μικρό ποσοστό του 17% επί του γενικού συνόλου δείχνει πως λίγοι ορολογικοί πόροι έχουν τεχνική αρτιότητα και ολοκληρωμένη αισθητική παρουσία. Δεν υπάρχει καμία κινούμενη εικόνα, όλες είναι σταθερές.

Εικόνα 10: Αριθμός εικονογραφημένων και μη εικονογραφημένων πόρων της έρευνας.

Τέλος, τα θεματικά πεδία που καλύπτουν οι 18 εικονογραφημένοι πόροι είναι τα 7 παρακάτω:

1. Ψάρια και Αλιεία: 9 ορολογικοί πόροι
2. Κουζίνα - Μαγειρική - Γεύσεις - Κρασί - Οσμές: 2 ορολογικοί πόροι
3. Υγεία – Ιατρική: 2 ορολογικοί πόροι
4. Ποδήλατο – Αυτοκίνητο – Οδήγηση: 2 ορολογικοί πόροι
5. Σκάκι: 1 ορολογικός πόρος
6. Σπορ: 1 ορολογικός πόρος
7. Κομμωτική: 1 ορολογικός πόρος

Εικόνα 11: Αριθμός εικονογραφημένων ορολογικών πόρων της έρευνας ανά θεματικό πεδίο.

Το θεματικό πεδίο λοιπόν με τη μεγαλύτερη εικονογράφιση, όπως φαίνεται και παραπάνω στον Πίνακα 11, είναι τα Ψάρια και η Αλιεία λόγω της επιμελούς εργασίας της Επιτροπής Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εξάλλου, ο μεγάλος αριθμός ψαριών με διαφορετικά χαρακτηριστικά και γνωρίσματα αιτιολογεί και τον μεγάλο αριθμό όρων που αναλύονται, περιγράφονται και μεταφράζονται. Σε παλαιότερες εκδόσεις οι εικόνες ήταν δυστυχώς ασπρόμαυρες, για παράδειγμα στο *Πολύγλωσσο εικονογραφημένο λεξικό Υδροβίων ζώων και φυτών – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2^η έκδοση, 1998*, ενώ πλέον είναι μόνο έγχρωμες, όπως στο γλωσσάρι για τα *Δημοφιλή ψάρια στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2002*.

8. Η Έκταση του ορολογικού πόρου

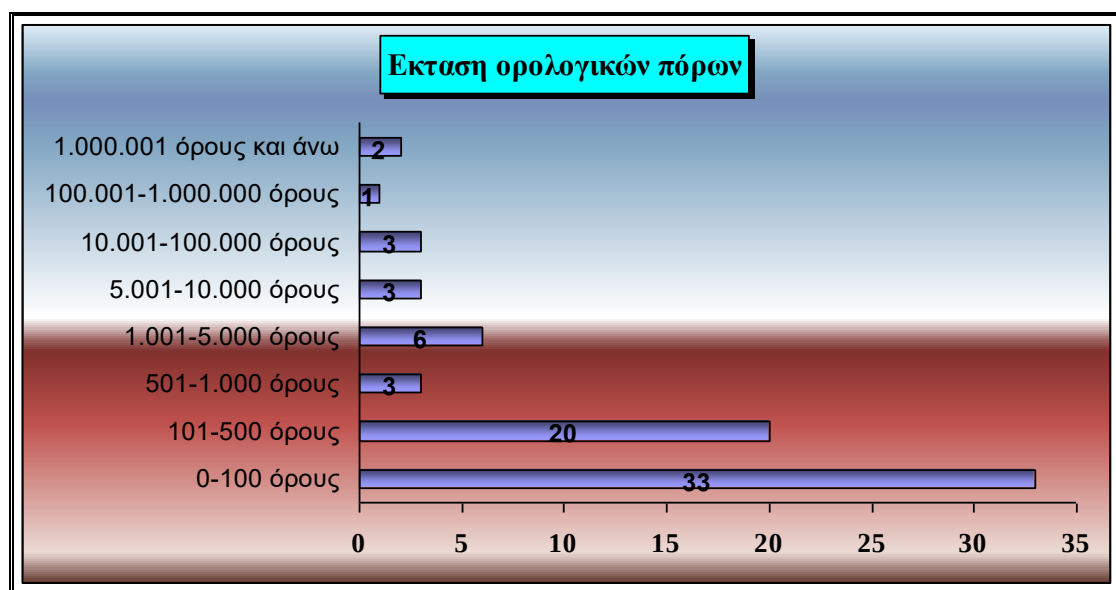
Η έκταση του ορολογικού πόρου συνδέεται με την αρτιότητά του και την πληρότητά του, αλλά και με την επικαιρότητά του, αφού οι πόροι που περιλαμβάνουν νέους όρους και νεολογισμούς είναι σίγουρα μεγαλύτεροι σε όγκο δεδομένων και αριθμό όρων. Οι μεγάλοι σε έκταση πόροι κατά βάση εξετάζουν και αναλύουν σε βάθος κάθε θεματικό πεδίο.

Από τους 106 ορολογικούς πόρους, στους 71, δηλαδή ποσοστό 67% επί του γενικού συνόλου όπως παρουσιάζεται και στον Πίνακα 12, είτε αναφέρεται ο αριθμός των όρων που περιλαμβάνονται, είτε η έκτασή τους ήταν τέτοια που επέτρεπε την καταμέτρηση τους από τον γράφοντα. Οφείλουν λοιπόν οι δημιουργοί των ορολογικών πόρων να αναφέρουν τον αριθμό των συμπεριλαμβανομένων όρων, όσο μεγάλος ή μικρός είναι αυτός, τόσο για λόγους πληρότητας, όσο και για λόγους διαφάνειας και ενημέρωσης του κοινού.

Εικόνα 12: Ποσοστό ορολογικών πόρων της έρευνας που αναγράφουν τον αριθμό των όρων που περιέχουν.

Σχετικά με τον αριθμό των όρων κάθε ηλεκτρονικού ορολογικού πόρου, διαπιστώνεται ένα τεράστιο εύρος τιμών, το οποίο κυμαίνεται από 6 μόνο όρους στο *Γλωσσάρι πόνου* έως τους 8,6 εκατομμύρια όρους της *Iate*. Θέλοντας να αποδοθεί σχηματικά και αριθμητικά αυτό το εύρος έχουμε τα εξής:

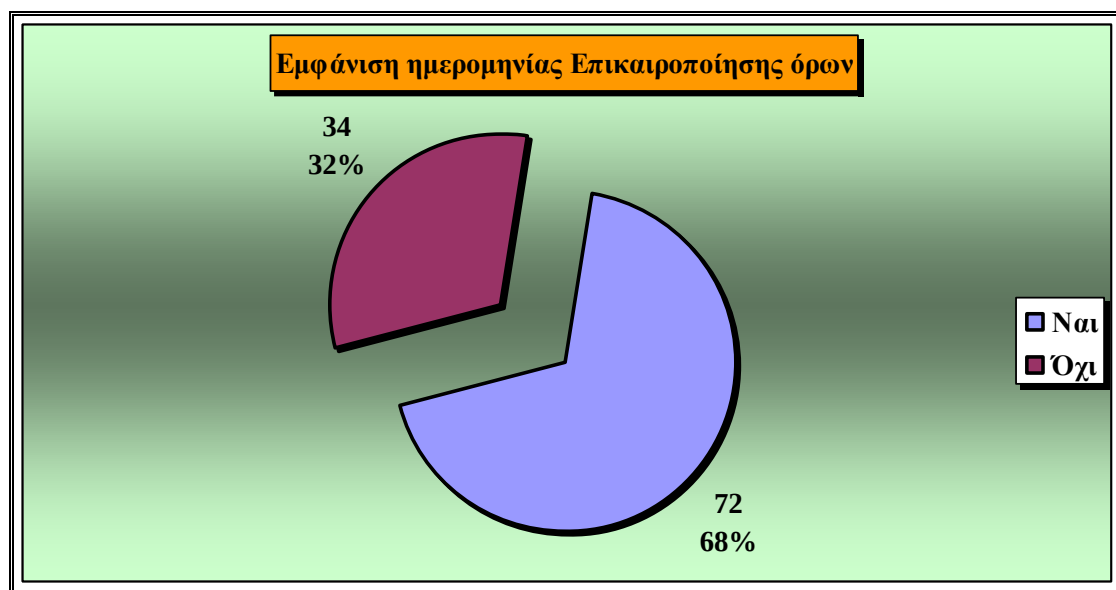
Εικόνα 13: Εύρος έκτασης όρων που περιέχονται στους ορολογικούς πόρους της έρευνας.

Οι περισσότεροι πόροι περιλαμβάνουν το πολύ έως 100 όρους, γεγονός που δείχνει την έλλειψη ολοκληρωμένης σε βάθος εργασίας και επιμέλειας των συντακτών των ορολογικών πόρων, καθώς αποκλείεται ένας θεματικός τομέας να διερευνάται επισταμένως και να προκύπτει ένας τόσο μικρός αριθμός όρων. 9 σε αριθμό είναι οι πόροι με αξιόλογο αριθμό όρων (1.001-10.000 όρους) και τέλος μόνο 2 οι ορολογικές βάσεις δεδομένων Iate και Euroterm Bank της Ευρωπαϊκής Ένωσης με όρους άνω του ενός εκατομμυρίου.

9. Η Επικαιροποίηση του ορολογικού πόρου

Η εγκυρότητα και η αξιοπιστία ενός ορολογικού πόρου, σημαντικά χαρακτηριστικά για τόσο για το μεταφραστικό εγχείρημα, όσο και για το άρτιο μεταφραστικό αποτέλεσμα, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό και από την επικαιροποίηση των όρων, είτε με εμπλουτισμό αυτών που ήδη υπάρχουν στον μεταφραστικό πόρο, είτε με την προσθήκη νέων, καθώς η έρευνα, οι επιστήμες και η τεχνολογία συνεχώς προοδεύουν.

Από τους 106 πόρους της έρευνας οι 72 από αυτούς, δηλαδή σε ποσοστό 68% επί του συνόλου, αναφέρουν την ημερομηνία επικαιροποίησης του περιεχομένου τους, σύμφωνα και με τον Πίνακα 14 που ακολουθεί:

Εικόνα 14: Ποσοστά ορολογικών πόρων της έρευνας που εμφανίζουν την ημερομηνία επικαιροποίησης του περιεχομένου τους.

Οι 5 από αυτούς αναγράφουν τον μήνα και το έτος της τελευταίας επικαιροποίησής τους:

- Οδηγός Νατοϊκής ορολογίας: 01/2003
- CECR - Glossaire d'équivalences: 02/2010
- Βάση τηλεπικοινωνιακών όρων TELETERM: 01/2015
- Γλωσσάρι για τους δρόμους και την οδική μετακίνηση: 04/2016
- Η γλώσσα του κρασιού: 04/2012

Ενώ οι 22 από αυτούς αναγράφουν πλήρως την ημερομηνία της τελευταίας επικαιροποίησής τους (ημέρα/ μήνας/ έτος). Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής τρεις:

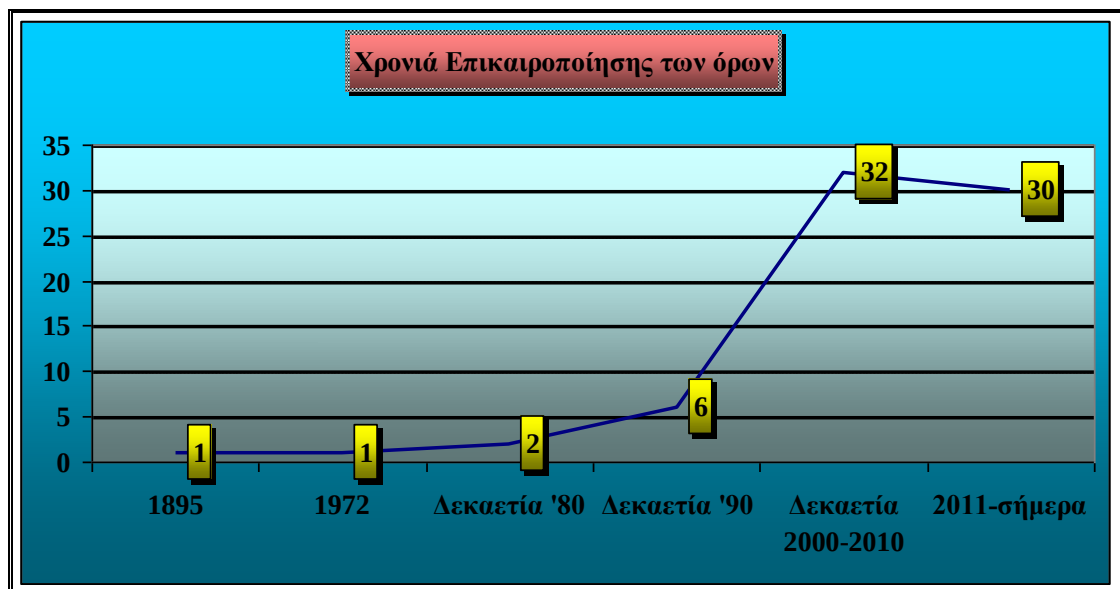
- Γλωσσάρι καρστικών αντικειμένων: 13/11/1972
- Lexique de base des termes juridiques grecs: 14/01/2008
- Τα πιόνια στο σκάκι: 21/04/2008

Πρέπει να αναφερθεί πως για όσους από αυτούς είναι σε συνημμένο αρχείο .pdf ή excel, ως ημερομηνία επικαιροποίησης λαμβάνεται η ημερομηνία έκδοσής τους, με μοναδική εξαίρεση το *Τρίγλωσσο Γλωσσάρι Ορολογίας της ΕΛΕΤΟ* του 2010, όπου αναφέρεται εμφανώς πως πρόκειται για 2^η αναθεωρημένη έκδοση, υπό την επιμέλεια του προέδρου της ΕΛΕΤΟ Κώστα Βαλεοντή.

Να σημειωθεί πως επειδή ακριβώς η ημερομηνία επικαιροποίησης μπορεί να συμπίπτει με την ημερομηνία έκδοσης του ορολογικού πόρου, δεν είναι δυνατό μερικές φορές να διακρίνουμε πότε πρωτοδημιουργήθηκε και πότε επικαιροποιήθηκε ο πόρος. Ότι πολλές φορές έχουμε απλώς μια χρονική ένδειξη, δεν σημαίνει ότι το περιεχόμενο έχει αναθεωρηθεί οπωσδήποτε.

Σχετικά με την ημερομηνία επικαιροποίησής τους, σύμφωνα και με τον Πίνακα 15:

- Το 1895 εκδίδεται το *Dictionnaire des noms liturgiques en usage dans l'Église Grecque*, σηματοδοτώντας έτσι την επιστημονική έρευνα του συγκεκριμένου θεματικού πεδίου. Το περιεχόμενο του θα επικαιροποιηθεί ωστόσο αρκετά αργότερα από το site *Ορολογία της Βίβλου* και από το *Dictionnaire du nouveau testament* του 2010
- Το 1972 επικαιροποιείται 1 ορολογικός πόρος
- Τη δεκαετία του '80 επικαιροποιούνται 2 ορολογικοί πόροι
- Τη δεκαετία του '90 επικαιροποιούνται 6 ορολογικοί πόροι
- Τη δεκαετία του 2000-2010 επικαιροποιούνται 32 ορολογικοί πόροι
- Από το 2011 έως σήμερα επικαιροποιούνται 30 ορολογικοί πόροι

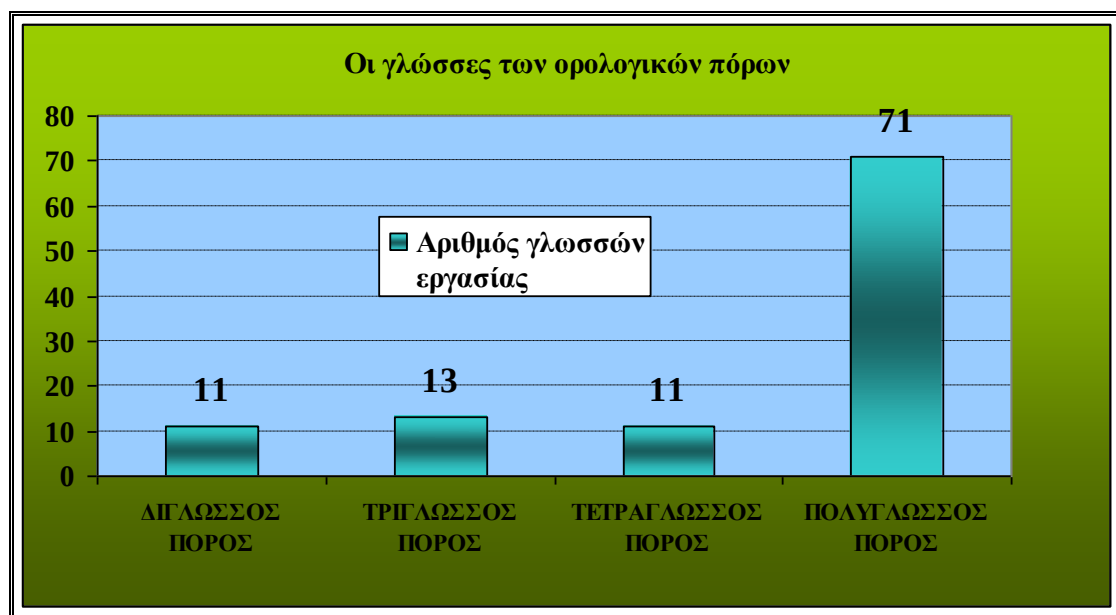
Εικόνα 15: Χρονιά επικαιροποίησης του περιεχομένου των ορολογικών πόρων της έρευνας.

Με βάση το παραπάνω γράφημα, αξίζει να τονιστεί πως το μεγαλύτερο ποσοστό χρονολογείται ή/ και επικαιροποιείται από το 2000 και εξής, άρα είναι αρκετά σύγχρονο και ως εκ τούτου αξιοποιήσιμο και χρήσιμο για τους μεταφραστές.

Τέλος, η ορολογική βάση της IATE, η οποία αναβαθμίζει και ανανεώνει το περιεχόμενό της καθημερινά, έχει ήδη ανακοινώσει τη νέα της έκδοση για το καλοκαίρι του 2018, καθώς ομάδες εργασίες δουλεύουν ήδη πάνω σε αυτό το εγχείρημα.

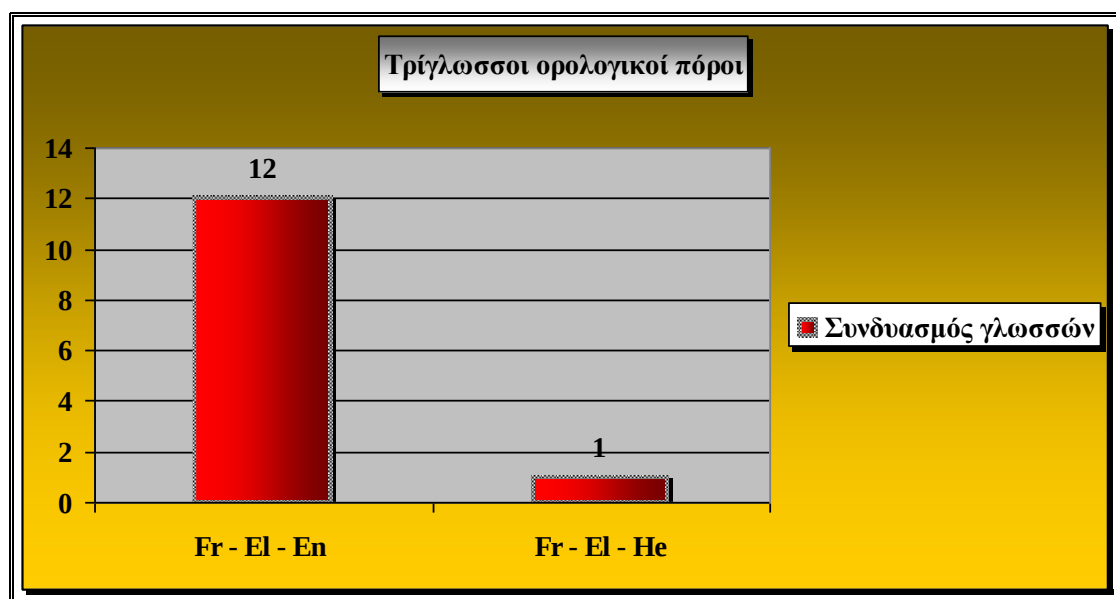
10. Η Γλώσσα του ορολογικού πόρου

Όσον αφορά τις γλώσσες που χρησιμοποιούνται για την εγγραφή των ορολογικών δεδομένων, δηλαδή τις γλώσσες στις οποίες είναι μεταφρασμένοι οι όροι των ορολογικών πόρων, παρατηρούνται τα εξής: Αρχικά,, οι 11 ορολογικοί πόροι είναι δίγλωσσοι, οι 13 τρίγλωσσοι, οι 11 τετράγλωσσοι και οι 71 πολύγλωσσοι (άνω των πέντε γλωσσών), όπως παρουσιάζονται και στον Πίνακα 16. Το γεγονός πως οι περισσότεροι από αυτούς είναι πολύγλωσσοι επιβεβαιώνει την τάση του πολύγλωσσου μεταφραστικού τοπίου στη σημερινή εποχή, καθώς με αυτόν τον τρόπο οι εκδότες μειώνουν το κόστος δημιουργίας και παραγωγής, ενώ αντίστοιχα οι μεταφραστές έχουν τη δυνατότητα να δουλεύουν παράλληλα σε πολλές γλώσσες. Άλλωστε, με αυτόν τον τρόπο η επισκεψιμότητα των πολύγλωσσων ορολογικών πόρων αυξάνεται θεαματικά και χαίρουν μεγαλύτερης δημοτικότητας.

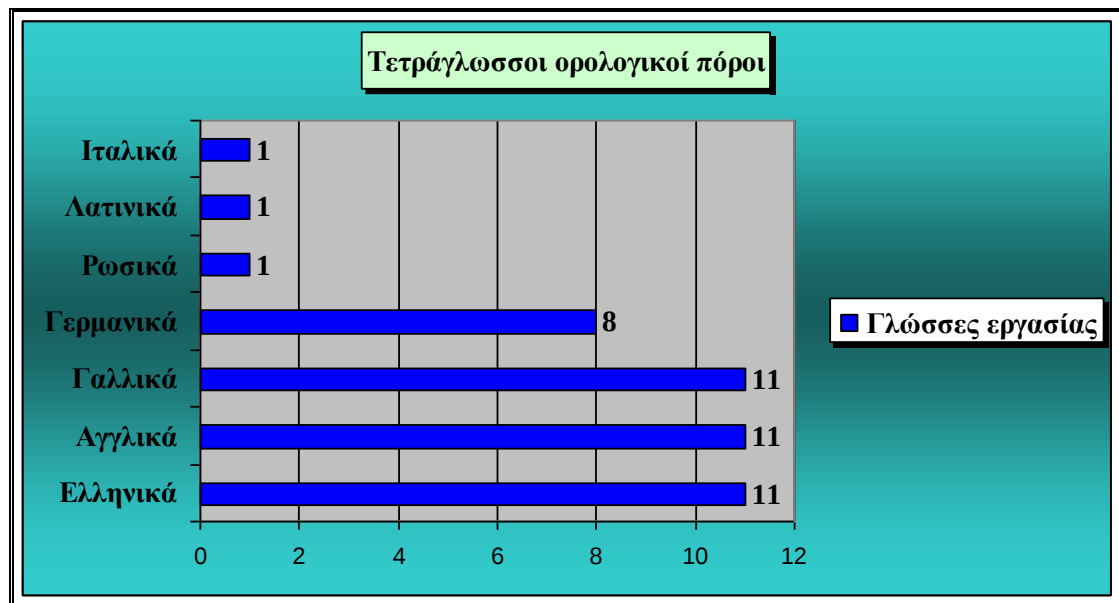
Εικόνα 16: Συχνότητα εμφάνισης των ορολογικών πόρων της έρευνας αναλογικά με τις γλώσσες στις οποίες μεταφράζονται οι όροι τους.

Όπως φαίνεται παρακάτω και στον Πίνακα 17, χαρακτηριστική είναι η διαπίστωση πως στους 13 τρίγλωσσους ορολογικούς πόρους οι γλώσσες εργασίας είναι πάντα τα αγγλικά-γαλλικά-ελληνικά, με εξαίρεση τον πόρο *Ορολογία της Βίβλου* στον οποίον συναντούμε για μία και μοναδική φορά τον γλωσσικό συνδυασμό γαλλικά-ελληνικά-εβραϊκά, γεγονός που εξηγείται από το θεματικό πεδίο του πόρου, δηλαδή τη θρησκεία.

Εικόνα 17: Γλωσσικοί συνδυασμοί στους τρίγλωσσους ορολογικούς πόρους της έρευνας.

Σχετικά με τους 11 τετράγλωσσους ορολογικούς πόρους, σε όλους υπάρχει η ελληνική, αγγλική και γαλλική γλώσσα. Η τέταρτη γλώσσα ποικίλλει και μπορεί να είναι τα γερμανικά (8 φορές), τα ρωσικά (1 φορά), τα ιταλικά (1 φορά) και τα λατινικά (1 φορά, καθώς επρόκειτο για ορολογικό πόρο με την επιστημονική ονομασία ψαριών).

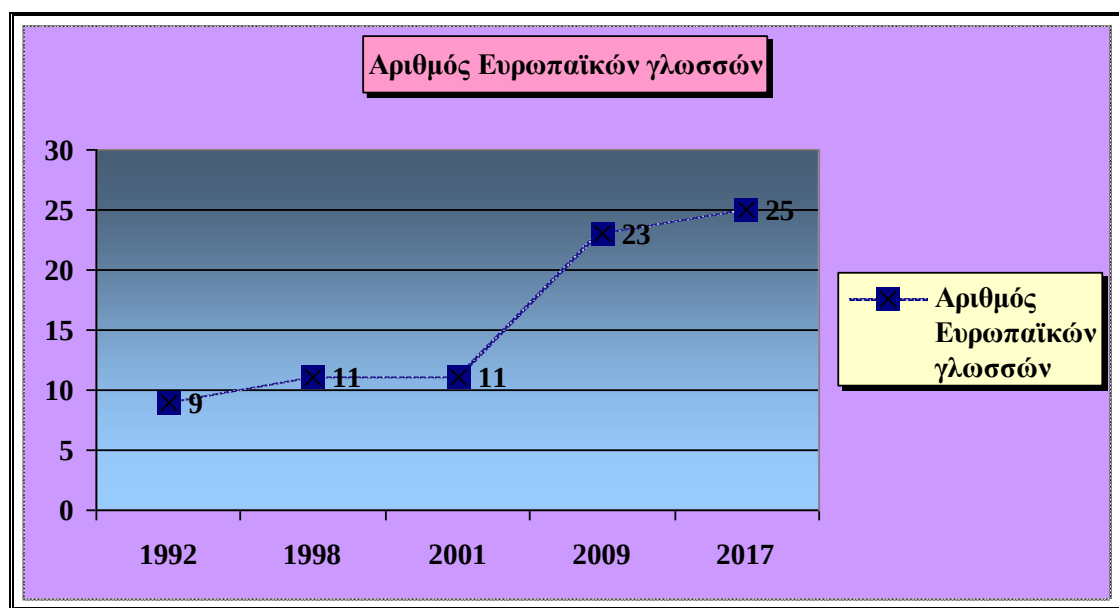
Εικόνα 18: Η συχνότητα εμφάνισης των γλωσσών εργασίας στους τετράγλωσσους ορολογικούς πόρους της έρευνας.

Στους πολύγλωσσους πόρους, οι εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνουν όπως είναι φυσικό όλες τις, 25 σήμερα, γλώσσες των κρατών-μελών της. Σε αυτό το σημείο πρέπει να υπογραμμιστεί το γεγονός πως με τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον όλο και μεγαλύτερο αριθμό μελών της, μεγαλύτερος είναι και ο όγκος μεταφραστικής και εκδοτικής δραστηριότητας, αφού συμπεριλαμβάνονται όλες πλέον οι ισότιμες γλώσσες της Ένωσης.

Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής, σύμφωνα και με τον Πίνακα 19:

- Το 1992 στον ορολογικό πόρο *Διοργάνωσης συνεδρίων*, οι γλώσσες εργασίας είναι μόνο 9: αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ισπανικά, ιταλικά, ολλανδικά, δανέζικα, πορτογαλικά και ελληνικά.
- Το 1998 στο *Πολύγλωσσο εικονογραφημένο λεξικό Υδρόβιων ζώων και φυτών*, προστίθενται άλλες 2 γλώσσες, τα φινλανδικά και τα σουηδικά, για να γίνουν έτσι 11 στο σύνολο.

- Το 2001 στο *Πολύγλωσσο γλωσσάρι φυτικής παραγωγής*, οι γλώσσες εργασίας παραμένουν και πάλι 11.
- Το 2009 στο γλωσσάρι *Είδη της Μεσογείου και του Εύξεινου Πόντου*, οι γλώσσες εργασίας γίνονται πια 23: βουλγαρικά, ισπανικά, τσεχικά, δανέζικα, γερμανικά, εσθονικά, ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά, ιρλανδικά, ιταλικά, λετονικά, λιθουανικά, ουγγρικά, μαλτέζικα, ολλανδικά, πολωνικά, πορτογαλικά, ρουμανικά, σλοβακικά, σλοβενικά, φινλανδικά και σουηδικά.
- Σήμερα, το 2017, η Πολυγλωσσική βάση όρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης Iate, περιλαμβάνει και τις 25 γλώσσες των κρατών-μελών της.

Εικόνα 19: Αριθμός ευρωπαϊκών γλωσσών που περιλαμβάνονται στους ορολογικούς πόρους της έρευνας, τους οποίους επιμελείται η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σχετικά με τη σειρά εμφάνισης της κάθε γλώσσας (Galorin, 2001 : 3), στη μεγαλύτερη πλειοψηφία των πολύγλωσσων ορολογικών πόρων η σειρά εμφάνισης των γλωσσών είναι η ακόλουθη: αγγλική, γαλλική, γερμανική, ιταλική και έπονται όλες οι άλλες, με την ελληνική να βρίσκεται όχι και τόσο ψηλά σε κατάταξη. Σε πόρους μάλιστα οι οποίοι δεν περιέχουν μόνο γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ελληνική ανήκει στις τελευταίες θέσεις με χαρακτηριστικό παράδειγμα τον πόρο *Ονομασίες θηλαστικών και πτηνών σε περισσότερες από 50 γλώσσες του Πανεπιστημίου της Λιουμπλιάνα*, στον οποίον τα ελληνικά βρίσκονται στην τελευταία κατηγορία μαζί με τα αλβανικά, τα εσπεράντο, τα μαλτέζικα και τα ρουμάνικα.

Αντίθετα στα γλωσσάρια που έχει επιμεληθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, η σειρά εμφάνισης των γλωσσών είναι αλφαβητική, σύμφωνα με τους σύντομους κωδικούς αναπαράστασης των ονομάτων γλωσσών, όπως αυτοί εμφανίζονται στο Διεθνές Πρότυπο ISO 639-1:2002 (βλ. τον παρακάτω πίνακα).

bg	βουλγαρικά	lt	λιθουανικά
es	ισπανικά	hu	ουγγρικά
cs	τσεχικά	mt	μαλτέζικα
da	δανέζικα	nl	ολλανδικά
de	γερμανικά	pl	πολωνικά
et	εσθονικά	pt	πορτογαλικά
el	ελληνικά	ro	ρουμανικά
en	αγγλικά	sk	σλοβακικά
fr	γαλλικά	sl	σλοβενικά
ga	ιρλανδικά	fi	φινλανδικά
it	ιταλικά	sv	σουηδικά
lv	λετονικά		

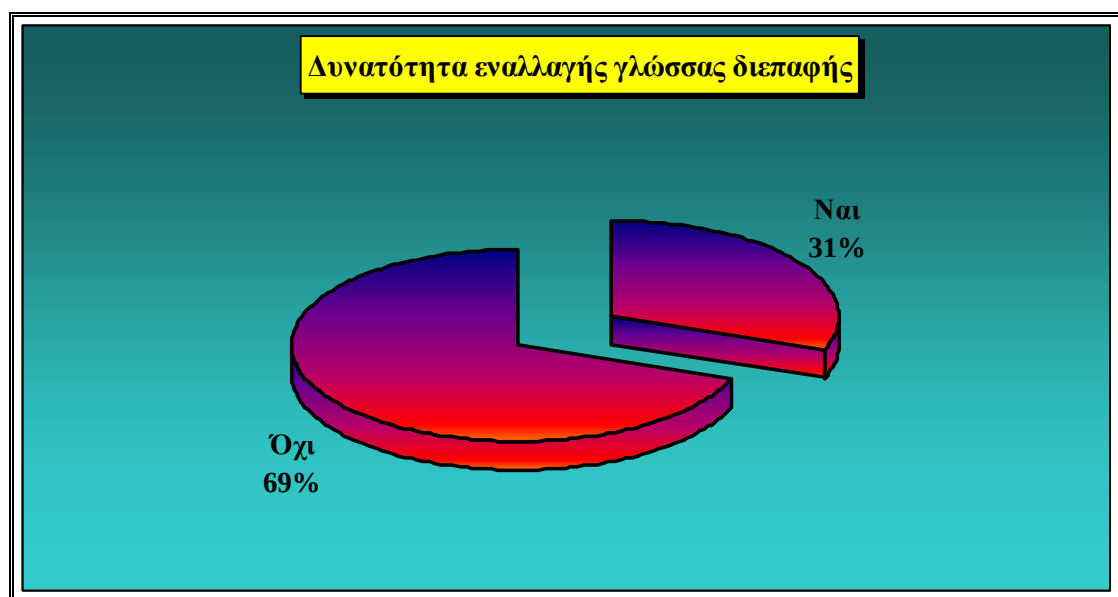
Να σημειωθεί επίσης πως σε πολλούς από τους ορολογικούς πόρους, με εξαίρεση φυσικά τους δίγλωσσους, δεν υπάρχει μετάφραση των όρων σε όλες τις προτεινόμενες γλώσσες, όπως για παράδειγμα:

- στο Γλωσσάρι Φύλου - ΦΥΛΟΠΑΙΔΕΙΑ,
- στο Γλωσσάρι μπαχαρικών,
- στο Γλωσσάρι της χαρακτηριστικής και των φωτογραφικών τεχνών κ.ά.

Συμπερασματικά, δεν υπάρχει πάντα η συμμετρία της συλλογής ορολογικών δεδομένων (ΕΛΟΤ 1445:2014).

Όσον αφορά την εναλλαγή γλώσσας του περιβάλλοντος εργασίας είναι σαφές πως συναντάται μόνο στις ιστοσελίδες των ορολογικών πόρων και όχι στα συνημμένα αρχεία .pdf και word. Συνεπώς, γίνεται λόγος για την εναλλαγή γλώσσας στο γραφικό περιβάλλον χρήσης. Από τις 58 διεπαφές μόνο οι 18, δηλαδή ποσοστό 31% σύμφωνα με τον Πίνακα 20, έχουν αυτή τη δυνατότητα. Οι 9 πρώτες θέσεις, όπως αυτές εμφανίζονται παρακάτω, είναι ιστοσελίδες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από όπου προκύπτει και ο διψήφιος αριθμός εναλλαγής γλώσσας. Πιο συγκεκριμένα:

1. Πολύγλωσσος Θησαυρός για περιβαλλοντικά θέματα: 37 εναλλαγές γλώσσας
2. Goods and services terms: 37 εναλλαγές γλώσσας
3. Eurovoc: 27 εναλλαγές γλώσσας
4. Χώρες και νομίσματα: 24 εναλλαγές γλώσσας
5. Γλωσσάρι χρηματοπιστωτικών όρων: 24 εναλλαγές γλώσσας
6. Iate: 24 εναλλαγές γλώσσας
7. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων: 23 εναλλαγές γλώσσας
8. Περιφερειακή πολιτική: 23 εναλλαγές γλώσσας
9. Ευρωπαϊκό δικαστικό δίκαιο: 22 εναλλαγές γλώσσας
10. Λεξικό Οφθαλμολογίας: 15 εναλλαγές γλώσσας
11. Γλωσσάρι ενεργητικών ρημάτων σε 7 κύριους τομείς προσόντων: 7 εναλλαγές γλώσσας
12. Association Mondiale de la Route: 5 εναλλαγές γλώσσας
13. Γραφικές – Εκτυπωτικές τέχνες: 4 εναλλαγές γλώσσας
14. Κρητική κουζίνα: 2 εναλλαγές γλώσσας
15. Όροι βιομηχανικής ιδιοκτησίας: 2 εναλλαγές γλώσσας
16. Οικολογικό γλωσσάρι – Ecolexicon: 2 εναλλαγές γλώσσας
17. TELETERM: 2 εναλλαγές γλώσσας
18. Τα πόνια στο σκάκι: 2 εναλλαγές γλώσσας

Εικόνα 20: Δυνατότητα εναλλαγής γλώσσας στο γραφικό περιβάλλον χρήσης των ιστοσελίδων της έρευνας.

3.2 Δημιουργία σελίδας με το υλικό της έρευνας στην πλατφόρμα Scoop.it

3.2.1. Γενική παρουσίαση της πλατφόρμας

Το Scoop.it είναι μια διαδικτυακή πλατφόρμα συλλογής και παρουσίασης ηλεκτρονικού υλικού με πάνω από 2,5 εκατομμύρια εγγεγραμμένα μέλη, στην οποία μπορεί να έχει πρόσβαση οποιοσδήποτε χρήστης του Διαδικτύου, απλά με μια δωρεάν εγγραφή (εκτός από τις εκδόσεις professional και business που απευθύνονται σε ιδιοκτήτες εταιριών για εμπορικούς σκοπούς) για τη δημιουργία προσωπικού λογαριασμού.

Κατά την εγγραφή ζητείται σύνδεση του υπό δημιουργία λογαριασμού Scoop.it με ήδη υπάρχοντες λογαριασμούς σε άλλα κοινωνικά δίκτυα, και συγκεκριμένα με το Facebook ή το Twitter. Να σημειωθεί σε αυτό το σημείο ότι και το Scoop.it αποτελεί ένα κοινωνικό δίκτυο, αφού δίνει στους χρήστες του τη δυνατότητα να ακολουθούν αλλά και να τους ακολουθούν σελίδες με συναφές περιεχόμενο Έτσι, κάθε νέα ανακοίνωση/ δημοσίευση ή/και αναβάθμιση του Scoop.it θα εμφανίζεται αυτόματα και στα υπόλοιπα δίκτυα και άρα θα υπάρχει άμεση διάδοση, αλλά και μετάδοση της νέας γνώσης και των νέων πληροφοριών, από τη στιγμή που βρισκόμαστε στην εποχή της «Κοινωνίας της Πληροφορίας».

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει λογαριασμός σε άλλα κοινωνικά δίκτυα, απαιτούνται: α) ονοματεπώνυμο του χρήστη, β) διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email), γ) κωδικός πρόσβασης (password), δ) φωτογραφία χρήστη (προαιρετική) και ε) την πολύ σημαντική επιλογή για το αν το Scoop.it θα χρησιμοποιηθεί:

- για διαφημιστικούς λόγους (marketing),
- για να μοιραστεί το περιεχόμενο του λογαριασμού με συναδέλφους, το οποίο και επιλέχτηκε για τις ανάγκες της παρούσας διπλωματικής εργασίας,
- ως προσωπικό blog,
- από εκπαιδευτικό ίδρυμα, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει σχολείο, πανεπιστημιακό ίδρυμα, ερευνητικό κέντρο κ.ά.

Επίσης, ορίζοντας κάποιες λέξεις-κλειδιά, προτείνονται στους χρήστες του αυτόματα θέματα και σελίδες που πιθανόν να τους ενδιαφέρουν. Η ηλεκτρονική πλατφόρμα λειτουργεί με βάση τη φιλοσοφία της συλλογής και ανάρτησης υλικού

που αφορά έναν συγκεκριμένο θεματικό τομέα ή/ και (επιστημονικό) πεδίο. Οι χρήστες μπορούν να «ακολουθούν» όποιο μέλος της διαδικτυακής κοινότητας επιθυμούν, με βάση τους ίδιους τομείς ενδιαφέροντος που έχουν προεπιλέξει κατά τη εγγραφής τους και να λαμβάνουν καθημερινά ειδοποίηση στο ηλεκτρονικό τους ταχυδρομείο σχετικά με τα κέντρα ενδιαφέροντός τους. Τέλος, δίνεται η δυνατότητα εγκατάστασης της εφαρμογής Scoop.it σε «έξυπνα» κινητά τηλέφωνα, τα οποία έχουν τη δυνατότητα σύνδεσης με το Διαδίκτυο.

3.2.2 Η σελίδα «Ressources terminologiques FR-EL»

Για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας δημιουργήθηκε λογαριασμός του γράφοντα στο Scoop.it καθώς και θεματική σελίδα για την οποία επιλέχτηκε η ονομασία *Ressources Terminologiques*, διαθέσιμη στο <http://www.scoop.it/t/ressources-terminologiques>, αφού η βασική επιδίωξη ήταν η ανάρτηση ορολογικών πόρων ως βοήθημα στη μεταφραστική διαδικασία, ως ενδεικτικός οδηγός για μεταφραστές και παρόμοιες ορολογικές εργασίες. Το υλικό αυτό ή και μέρος του μπορεί να επιλεγεί και να αξιοποιηθεί από τους υπόλοιπους χρήστες του Scoop.it, σε περίπτωση που τους είναι χρήσιμο για ίδια χρήση.

Η θεματική σελίδα *Ressources Terminologiques* ακολουθείται από άλλους 45 χρήστες του Scoop.it, ενώ ο ίδιος ο γράφων ακολουθεί 14 χρήστες του, όπως ενδεικτικά για παράδειγμα:

- Gust MEES: CT Course instructor
- Charles Tiayon: Translator, Senior Lecturer and Researcher in Translation Studies, Terminology and Lexicography
- Stanislav Okhvat: Translator and developer of computer tools for translators
- Aurora Humarán: President - International Association of Professional Translators and Interpreters
- All Language Alliance, Inc: Legal translation services company
- Rodolfo Maslias: Heading the Terminology Coordination Unit of the European Parliament

3.2.3 Ετικέτες επισήμανσης (tagging)

Ένα πολύ σημαντικό εργαλείο για την αναζήτηση και εύρεση του επιθυμητού περιεχομένου, όχι όμως για και την ιεράρχηση του υλικού, μπορούν να είναι οι ετικέτες επισήμανσης (tagging). Πρόκειται για λέξεις-κλειδιά που χρησιμοποιούνται σε ιστοσελίδες και σε προσωπικά blogs και παραπέμπουν σε ένα συγκεκριμένο θέμα ή (υπό)κατηγορία. Έτσι λοιπόν, οι ορολογικοί πόροι με ίδιες ετικέτες επισήμανσης μπορούν να συσχετιστούν με τέτοιο τρόπο που να επιτρέπουν στους χρήστες την εύρεση παρόμοιου ή σχετικού υλικού. Πρόκειται κυρίως για πληροφορία γλωσσικής φύσης, για «μεταγλωσσικό» όρο της πληροφορικής, ο οποίος δείχνει την ανεπίσημη τεχνική και τον προσωπικό τρόπο του κάθε χρήστη να χαρακτηρίζει το υλικό του με αντιπροσωπευτικές λέξεις που παραπέμπουν σε σύντομη περιγραφή των πληροφοριών, σε ένα υποσύνολο χαρακτηριστικών. Υπάρχουν πολλές μέθοδοι προσθήκης ετικετών επισήμανσης, οι οποίες εξαρτώνται από το λογισμικό που χρησιμοποιείται. Οι ετικέτες επισήμανσης είναι ουσιαστικά λέξεις-κλειδιά για την περιγραφή του περιεχομένου και την κωδικοποίηση του υλικού. Μέσω της εφαρμογής αυτής γίνεται η αρχειοθέτηση, η αποθήκευση, ο διαμοιρασμός και η οργάνωση επιλεγμένων πηγών πληροφόρησης. Η υπηρεσία προωθεί τη συνεργατική επεξεργασία, την επικοινωνία, αλλά και τη δημιουργία κοινών δικτύων μεταξύ επιστημόνων με κοινούς ερευνητικούς στόχους (Γαϊτάνου, 2010: 9).

Οι ετικέτες επισήμανσης που χρησιμοποιήθηκαν στο Scoop.it για το *Ressources Terminologiques* ήταν οι ακόλουθες:

1. format (μορφότυπο)
 - interface (σταθερή διεπαφή)
 - pièce jointe (συννημμένο αρχείο doc, .pdf, excel, .jpg)
2. domaine (θεματικό πεδίο)
3. auteur (φορέας)
 - Union Européenne (Ευρωπαϊκή Ένωση)
 - Site Privé (ιδιωτική πρωτοβουλία)
 - Blog (ιστολόγιο)
 - Organisation officielle internationale (επίσημος διεθνής οργανισμός)
 - Organisation officielle européenne (επίσημος ευρωπαϊκός οργανισμός)
 - Organisation officielle grecque (επίσημος ελληνικός οργανισμός)
4. téléchargeable (τηλεφορτώσιμο αρχείο)

5. illustration (εικονογράφηση)

6. étendue (έκταση)

- petite étendue : jusqu'à 100 termes (μικρής έκτασης: μέχρι 100 όρους)
- moyenne étendue : jusqu'à 1.000 termes (μεσαίας έκτασης: μέχρι 1.000 όρους)
- grande étendue : plus de 1.000 termes (μεγάλης έκτασης: πάνω από 1.000 όρους)

7. langue (γλώσσα)

- bilingue FR>GR (δίγλωσσος μονοκατευθυντικός ορολογικός πόρος FR>GR)
- bilingue GR>FR (δίγλωσσος μονοκατευθυντικός ορολογικός πόρος GR>FR)
- bilingue FR<>GR (δίγλωσσος αμφίδρομος ορολογικός πόρος FR<>GR)
- plurilingue (πολύγλωσσος ορολογικός πόρος)

Επιλέχθηκαν μόνο επτά (7) ετικέτες επισήμανσης και αυτό διότι σύμφωνα με τον L'Homme (2004: 138), ο αριθμός τους καθορίζει και την ποιότητά τους. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των ετικετών, τόσο μεγαλύτερη και η πιθανότητα λάθους. Επίσης προτιμήθηκε να γραφτούν στη γαλλική γλώσσα, καθώς αυτή θεωρήθηκε η γλώσσα-πηγή για τους προς μετάφραση όρους, αλλά και επειδή η γαλλική είναι ισχυρότερη γλώσσα και έτσι η σελίδα θα εξασφαλίσει μεγαλύτερη αναγνωσιμότητα, προσβασιμότητα και ευχρηστία.

3.3 Σύνθεση αποτελεσμάτων και περιορισμοί της έρευνας

Η οριοθέτηση της έρευνας για την παρούσα εργασία και οι προϋποθέσεις για την πραγματοποίησή της συνοψίζονται στα εξής:

Σε επίπεδο συλλογής των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων, ένα εμπόδιο στην έρευνα και τη συλλογή τους αποτέλεσαν οι ανενεργές ιστοσελίδες οι οποίες, μετά από αρκετή αναζήτηση και εύρεσή τους, δεν έδιναν πρόσβαση στο ενδιαφέρον από τον τίτλο περιεχόμενό τους, συχνό λάθος σχεδιασμού ιστοσελίδων σύμφωνα με τη Βεσυροπούλου (2014: 6), όπως για παράδειγμα οι σύνδεσμοι του μεταφραστικού γραφείου Lexicon και οι σύνδεσμοι των ηλεκτρονικών λεξικών της ιστοσελίδας του Εργαστηρίου Νομικής, Οικονομικής, Πολιτικής και Τεχνικής Μετάφρασης του Ιονίου Πανεπιστημίου (ΕΝΟΠΟΤΕΜ).

Άλλο ζήτημα αποτέλεσε η απουσία του γλωσσικού ζεύγους γαλλικής-ελληνικής από ιστοσελίδες διεθνούς κύρους και εμβέλειας, από διεθνείς καταλόγους

λεξικογραφικών και ορολογικών έργων, μιας και η ελληνική γλώσσα δεν είναι ευρείας διάδοσης, ή και από εγχώριους ιστότοπους που σχετίζονται με ευρωπαϊκά και διεθνή θέματα. Ιδιαίτερα στους ορολογικούς πόρους των οποίων η πατρότητα είναι ελληνική θα έπρεπε να υπάρχει ο συγκεκριμένος γλωσσικός σχεδιασμός εργασίας, καθώς η Ελλάδα είναι και επίσημο μέλος της Γαλλοφωνίας από τις 26 Οκτωβρίου του 2004 και αποτελεί το 54^ο κράτος-μέλος της Διεθνούς Οργάνωσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της Γαλλικής Πρεσβείας στην Ελλάδα το 2007.

Πιο συγκεκριμένα, αναζητήθηκαν ορολογικοί πόροι στην ιστοσελίδα:

- α) Κυβερνητικών Οργανισμών: Βουλή των Ελλήνων, Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, Υπουργείο Εξωτερικών, Υπουργείο Εσωτερικών - Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υπουργείο Πολιτισμού & Τουρισμού, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Ε.Ο.Τ), Εθνικό Συμβούλιο Νεολαίας, Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Μεταφραστική Υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ).
- β) Μη Κυβερνητικών Οργανισμών: Γιατροί του Κόσμου, Γιατροί Χωρίς Σύννορα, Διεθνής Αμνηστία, ActionAid, Greenpeace, WWF.
- γ) Διεθνών Οργανισμών: Ο.Η.Ε, Ν.Α.Τ.Ο, Ερυθρός Σταυρός, Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (Π.Ο.Υ), UNICEF, UNESCO.
- δ) Ευρωπαϊκών Οργανισμών: Ευρωπαϊκή Ένωση, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Ε.Κ.Τ), Μεταφραστικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- ε) Εκπαιδευτικών Οργανισμών: Ελληνικά Πανεπιστήμια (ΑΕΙ και ΑΤΕΙ), Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας.

Τα αποτελέσματα της έρευνας στους προαναφερθέντες ιστότοπους δεν ήταν επιτυχή, αν και η δραστηριότητα των συγκεκριμένων Οργανισμών εκτείνεται πέρα των ελληνικών συνόρων και είναι διαθεματική και διαπολιτισμική. Εμμέσως λοιπόν, καταφαίνεται πως η Ελλάδα δεν έχει εδραιώσει τη θέση της σε διεθνές επίπεδο (Φασουλή, 2007: 17).

Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφέρουμε τον εντοπισμό πέντε ιστοσελίδων με πολύ ενδιαφέρον θεματικό λεξιλόγιο, το οποίο όμως δεν αποτελεί ορολογία και ως εκ τούτου δεν ενσωματώθηκαν στους υπόλοιπους ορολογικούς πόρους:

- το δίγλωσσο Γλωσσάρι ευχών, της ιστοσελίδας Bab.la, διαθέσιμο στο <https://goo.gl/nHoxAt>

- η ιστοσελίδα του πολύγλωσσου καταλόγου ονομάτων χαρακτήρων κόμικ της Disney, διαθέσιμος στο <https://goo.gl/rmLAso>
- το Γαλλογραικικό Εγχειρίδιο περιηγητών και μαθητευομένων του 1832, διαθέσιμο στο <https://goo.gl/YTYvpm>
- το δίγλωσσο Dictionnaire complet d'Homère et des Homérides του 1841, διαθέσιμο στο <https://goo.gl/KvswWM>
- το Dictionnaire grec ancien – français, διαθέσιμο στο <https://goo.gl/kvNH03>

Επίσης, λόγω έλλειψης χρόνου, δεν έγινε έρευνα για τον εντοπισμό αξιόλογου υλικού στο www.proz.com και στο www.clarin.gr. Υπάρχει, ωστόσο, η πρόθεση κάτι τέτοιο να γίνει στο μέλλον και να προστεθούν περαιτέρω ορολογικοί πόροι κατευθείαν στο Scoop.it.

Σε επίπεδο αξιολόγησης των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων, η μεγαλύτερη δυσκολία ήταν η μηδαμινή βιβλιογραφία για τα κριτήρια καταγραφής, ταξινόμησης και αξιολόγησης των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων. Εκτιμώντας τη συγκεκριμένη ανεπάρκεια βιβλιογραφικών αναφορών, επιλέχθηκαν τόσο κριτήρια αξιολόγησης ιστοσελίδων, αφού οι ορολογικοί πόροι είναι ηλεκτρονικοί, όσο και δίγλωσσων/πολύγλωσσων έντυπων (τεχνικών) λεξικών, καθώς το περιεχόμενό τους έχει σχέση με την ορολογία.

Παράλληλα όμως, η καινοτομία και η πρωτοτυπία της παρούσας διπλωματικής εργασίας οφείλεται ακριβώς σε αυτήν την απουσία προγενέστερων εργασιών στο συγκεκριμένο θέμα, οι οποίες θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως οδηγός για γενικές κατευθυντήριες οδηγίες και προσανατολισμό στην έρευνα. Οπότε και το πλεονέκτημα της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι το ότι αποτελεί μια πρωτόγραφη καταγραφή των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων, από τους οποίους συγκροτήθηκε το υλικό αναφοράς, μιας και δεν υπήρχε προηγουμένως κάποιος παρόμοιος συγκεντρωτικός κατάλογος.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Για την αναζήτηση και τη συλλογή των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων γίνεται κατανοητό το γεγονός ότι ο χώρος του Διαδικτύου είναι απέραντος και ότι οι παρεχόμενες πληροφορίες είναι συσσωρευμένες και πολλαπλασιάζονται με απίστευτα γρήγορους ρυθμούς. Ο κάθε χρήστης λοιπόν, και εν προκειμένω μεταφραστής, πρέπει να γνωρίζει τον τρόπο με τον οποίον θα ψάξει στον Κυβερνοχώρο και τη στρατηγική την οποία θα ακολουθήσει εξ αρχής για να εντοπίσει ακριβώς το αναζητούμενο υλικό. Οφείλει να ξέρει τι ακριβώς ψάχνει, που θα το ψάξει (δηλ. σε ποιες ιστοσελίδες), με τη χρήση ποιων εργαλείων και με ποια σειρά θα καταχωρίσει λέξεις-κλειδιά και χρήσιμους όρους σε κάθε μηχανή αναζήτησης, έτσι ώστε κάθε εμφανιζόμενο αποτέλεσμα να είναι αξιοποιήσιμο. Αυτό συνεπάγεται κατ' επέκταση τη συνεχή αναβάθμιση των γνώσεων του κάθε μεταφραστή και την παρακολούθηση των τρεχουσών εξελίξεων.

Το αποτέλεσμα του εγχειρήματος της παρούσας εργασίας είναι η δημιουργία μιας συλλογής ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων για το γλωσσικό ζεύγος γαλλικά-ελληνικά, η ταξινόμησή τους, η αξιολόγησή τους και η προβολή τους στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του Scoop.it, με την προσθήκη ετικετών επισήμανσης και σύντομης περιγραφής του περιεχομένου τους, έτσι ώστε να αποτελέσει χρηστικό εργαλείο πρωτεύουσας σημασίας στα χέρια κάθε επαγγελματία μεταφραστή, φοιτητή, ερευνητή, ειδικού ή και απλού, μέσου χρήστη που απλά ενδιαφέρεται για προσωπική πληροφόρηση και η οποία θα τον φέρει σε επαφή με ευρύτερα επιστημονικά, τεχνικά και τεχνολογικά θέματα και ζητήματα και τη δυνατότητα της ταυτόχρονης πρόσβασης σε πολλούς ηλεκτρονικούς πόρους. Το Scoop.it θα παραμείνει ενεργό και θα συνεχίσει να τροφοδοτείται σταδιακά. Ένα από τα πλεονεκτήματα λοιπόν της παρούσας έρευνας είναι ότι δεν σταματά στη διπλωματική εργασία, αλλά συνεχίζει και πέρα από αυτή.

Όσον αφορά την καταγραφή των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων για το συγκεκριμένο ζεύγος γλωσσών, σημαντικές είναι οι διαπιστώσεις σχετικά με τα δύο θεματικά πεδία, τα οποία έχουν τους περισσότερους ορολογικούς πόρους. Διαπιστώσεις που δεν μπορούν βέβαια να είναι απόλυτες και κάθετες, μιας και η καταγραφή των ορολογικών πόρων είναι μεν επαρκής και αντιπροσωπευτική, αλλά δεν είναι σε καμία περίπτωση εξαντλητική, οπότε και τα νούμερα αυτά δεν είναι απόλυτα.

Αρχικά, πιθανή εξήγηση για το πρώτο θεματικό πεδίο (Κουζίνα - Μαγειρική - Γεύσεις - Μπαχαρικά - Κρασί – Οσμές) είναι ότι η γαλλική κουζίνα και γαστρονομία αποτελεί μέρος της γαλλικής κουλτούρας, είναι διεθνώς αναγνωρισμένη και αποτελεί εξαγωγίμο προϊόν του γαλλικού πολιτισμού. Άλλωστε, πολλοί μαγειρικοί όροι της γαλλικής γλώσσας χρησιμοποιούνται ατόφιοι στα ελληνικά, ενώ η γαλλική ορολογία είναι υποχρεωτικό μάθημα σε όλες τις σχολές μαγειρικής,

Στη συνέχεια, για το δεύτερο θεματικό πεδίο (Ψάρια και Αλιεία) πρέπει να υπογραμμιστεί το γεγονός ότι οι περισσότεροι ορολογικοί πόροι είναι εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κάτι το οποίο έχει άμεση σχέση και συνάφεια με τη Συνθήκη της Λισαβόνας του 2007. Όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σύμφωνα με αυτή τη συνθήκη, μία από τις νέες πέντε αποκλειστικές αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις οποίες νομοθετεί και εγκρίνει δεσμευτικές πράξεις είναι και οι βιολογικοί πόροι - η κοινή αλιευτική πολιτική των κρατών-μελών. Καθίσταται λοιπόν αναγκαία η ύπαρξη πολύγλωσσων σχετικών γλωσσαρίων, καθώς αποτελούν τη βάση για τη μετάφραση προς όλες τις γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης τόσο των διμερών συμφωνιών με τις γαλλόφωνες χώρες του Μαγκρέμπ: Μαρόκο, Αλγερία, Τυνησία για την αλιεία στη Μεσόγειο Θάλασσα, όσο και των πολυμερών συμφωνιών με τρίτες χώρες, όπως για παράδειγμα με τον γαλλόφωνο Καναδά και την αλιεία στον Ατλαντικό Ωκεανό.

Όσον αφορά την αξιολόγηση των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων είναι σαφές το ότι πρέπει να θεσπιστούν κριτήρια, να καθιερωθούν τα χαρακτηριστικά τους γνωρίσματα, να προσδιοριστεί η ποιότητά τους βάσει Διεθνών και εθνικών Προτύπων, οδηγιών, επιτροπών και σύγχρονων εργαλείων καθώς η ελεύθερη πρόσβαση στο Διαδίκτυο και η δυνατότητα δημοσίευσης από τον κάθε χρήστη μάς φέρνει πολλές φορές αντιμέτωπους με πληροφορίες και ευρήματα που δεν έχουν επιστημονική αξία, αλλά είναι ανεπαρκή, αναξιόπιστα, μη λειτουργικά, ενίοτε ακόμη και λανθασμένα. Το ογκώδες ψηφιακό υλικό οφείλει να επιδεχθεί κριτικής, να αξιολογηθεί και να διορθωθεί, έτσι ώστε να αξιοποιείται μόνο ό,τι κρίνεται κατάλληλο. Η θέσπιση αξιόπιστων και αντικειμενικών κριτηρίων και προδιαγραφών είναι αυτή που θα βελτιώσει το αποτέλεσμα της μεταφραστικής διαδικασίας.

Τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την επίλυση ορολογικών προβλημάτων είναι πάντα καλοδεχούμενα αλλά ποτέ επαρκή (Rey, 1992: 60). Από την άλλη θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας το γεγονός πως υπάρχει μια κατακόρυφη αύξηση συγκεκριμένων αναγκών στη μετάφραση κειμένων επιστημονικού και τεχνικού

χαρακτήρα (Galorin-Δημητριάδη, Κατσογιάννου, 2004: 194), οπότε η παρούσα εργασία θα μπορούσε να αποτελέσει έναν χρήσιμο οδηγό για τη συγγραφή πληρέστερων ορολογικών πόρων, αφού θα έχει κατακτηθεί η απαραίτητη τεχνογνωσία (Σοφός, Αλεξοπούλου : 2).

Στο πλαίσιο των προεκτάσεων της παρούσας εργασίας θα μπορούσαν να προταθούν: η χρήση ερωτηματολογίων, η δομημένη προσωπική συνέντευξη των χρηστών-μεταφραστών με τυποποιημένες ερωτήσεις, ακόμη και η παρακολούθησή τους εν ώρα εργασίας (άμεση παρατήρηση και καταγραφή στοιχείων). Η συμμετοχική παρατήρηση θα είχε σκοπό την ποιοτική ανάλυση των δεδομένων, ενώ η δομημένη παρατήρηση θα οδηγούσε στην ποσοτικοποίηση του υλικού (Δήμας, χ.χ.: 4-5).

Προτείνεται, επίσης, να εντοπιστούν τα θεματικά πεδία για τα οποία δεν βρέθηκαν αντίστοιχοι ηλεκτρονικοί ορολογικοί πόροι, με σκοπό την προσπάθεια κατάρτισής τους, έτσι ώστε να διευκολυνθεί η μεταφραστική διαδικασία όλων εκείνων που ασχολούνται με την τεχνική μετάφραση, αλλά και για να είναι πληρέστερη η συλλογή ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων, διαθέσιμων προς κάθε ενδιαφερόμενο. Το συγκεκριμένο εγχείρημα θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο εργασίας φοιτητών σε προπτυχιακό επίπεδο, με σωστή τεκμηρίωση των παρεχομένων πόρων, βιβλιογραφικές αναφορές και σίγουρα τη χρήση παραδειγμάτων, αλλά και θέμα διπλωματικών εργασιών σε μεταπτυχιακές μεταφραστικές σπουδές.

Τέλος, μια πιθανή εμβάθυνση στο θέμα της παρούσας διπλωματικής εργασίας θα μπορούσε να περιέχει την αντιπαραβολική εξέταση των λημμάτων ανάμεσα σε ορολογικούς πόρους που ανήκουν στο ίδιο θεματικό πεδίο. Σε αυτήν την περίπτωση, θα γινόταν αναφορά στο περιεχόμενο και μόνο των ηλεκτρονικών ορολογικών πόρων που καταγράφηκαν από τη συγκεκριμένη εργασία και σύγκριση της μετάφρασης των όρων, με στόχο την αξιολόγηση της ορθότητας των παρεχομένων πληροφοριών, δηλαδή την σωστή μετάφραση των όρων, την πιστότητα της μετάφρασης, αλλά και τον εντοπισμό πιθανών ορθογραφικών λαθών, αστοχιών απόδοσης των όρων, παρερμηνεύσεων και ελλείψεων ανάμεσα στις δύο γλώσσες.

Η ορολογία είναι ένα πεδίο που αναπτύσσεται διεθνώς, συνδέεται άμεσα με τη μεταφραστική εργασία και ιδίως με τους τομείς της με τη μεγαλύτερη ζήτηση (τεχνική επαγγελματική μετάφραση) και ειδικά για την ελληνική γλώσσα υπάρχει ακόμη πολλή δουλειά που πρέπει να γίνει όχι μόνο σε επίπεδο τυποποίησης αλλά και σε επίπεδο δημιουργίας ορολογικών πόρων και δη ηλεκτρονικών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Auger, P., Rousseau, L.-J. (1988). *Méthodologie de la recherche terminologique*. Québec : Office de la langue française.

Auger, P., Boulanger, J.-C. (1995). *Terminologie et Terminographie – Recueil de notes de cours*. Québec : Université Laval.

Boutin-Quesnel, R., Bélanger, N., Kerpan, N., Rousseau, L.-J. (1990). *Vocabulaire systématique de la terminologie*. Montréal : Office de la langue française.

Cabré, M. T. (1998). *La terminologie –Théorie, méthodes et applications*. Traduit du catalan et adapté par Monique C. Cormier et John Humbley. Armand Colin - Les Presses de l'Université d'Ottawa.

Cormier, Monique C. (1990). *Proposition d'une typologie pour l'enseignement de la traduction technique*, Études traductologiques, Paris : Minard, collection Lettres Modernes.

Dubuc, R. (1985). *Manuel Pratique de terminologie*. Montréal : Linguattech.

Durieux, C. (1988). *Fondement didactique de la traduction technique*. Paris : Didier Érudition.

Galopin, L. (2001). *Critères d'analyse des dictionnaires techniques bilingues et multilingues comprenant le grec et le français*. Πρακτικά 3^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 01-03 Νοεμβρίου 2001, ΕΛΕΤΟ, σελ. 113-120.

Goffin, R. (1985). *La science terminologique, Terminologie et traduction*, No 2, σελ. 9-29.

- Gouadec, D. (1990). *Terminologie - Constitution des données*. Paris: Afnor.
- Gould, J. D., Lewis, C. (1985). *Designing for usability: key principles and what designers think*. Communication of the ACM, Vol 28 (No 3) σελ. 300-311.
- Humbley, J. (1997). *Is terminology specialized lexicography? The experience of French-speaking countries*. Hermes, Journal of Linguistics, No. 18, σελ. 13-31.
- International Standard ISO 1087:1990, *Terminology-Vocabulary*, Geneva, International Standard Organization. (Ορολογία-Λεξιλόγιο).
- International Standard ISO 9126:1991, *Software Engineering - Product quality*, Geneva, International Standard Organization.
- International Standard ISO 9241-12:1998, *Ergonomic requirements for office work with visual display terminals – Part 12: Presentation of information*, Geneva, International Standard Organization.
- International Standard ISO 13407:1999, *Human-centred design processes for interactive systems*, Geneva, International Standard Organization.
- International Standard ISO 9126-1:2000, *Software Engineering - Product quality - Part 1: Quality model*, Geneva, International Standard Organization.
- International Standard ISO 1087-1:2000, *Terminology work – Vocabulary - Part 1: Theory and application*, Geneva, International Standard Organization.
- International Standard ISO 639-1:2002, *Codes for the representation of names of languages — Part 1: Alpha-2 code*, Geneva, International Standard Organization.
- Lemmens, M. (1996). *La grammaire dans les dictionnaires bilingues. Les Dictionnaires Bilingues*. Béjoint, H., Thoiron, P. Aupelf-Uref - Editions Duculot, σελ. 71-102.

- Lerat, P. (1995) *Les langues spécialisées*, Paris : Presses Universitaires de France.
- L'Homme, M. C. (2004). *La terminologie : principes et techniques*. Montréal : Les Presses de l'Université de Montréal.
- Maguire, M. (2001). Methods to support human-centred design. *Human-Computer Studies*, 55, pp. 587-634. Academic Press. doi:10.1006/ijhc.2001.0503.
- Pearson, J. (1998). *Terms in Context*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Picht, H. (2009). *The seven pillars of terminology*. *Terminologia* (16), σελ. 8-22.
- Rey, A. (1992). *Noms et notions : la terminologie*. Que sais-je ? Paris : Presses Universitaires de France.
- Rey, A. (1995). *Essays on Terminology*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Rondeau, G. (1984). *Introduction à la terminologie*. Québec : Gaëtan Morin éditeur.
- Sager, J. C. (1990). *A practical course in Terminology Processing*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Sager, J. C. (1993). *Language Engineering and Translations of Automation*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Schmidt, H. (1993). *Violations of textual conventions in translation* στο Gambier, Y. & Tombolla, J. (επιμ.): *Translation and knowledge*, University of Turku, Centre for Translation and Interpreting, σελ. 339-349.

Van Campenhoudt, M. (1998). *Les voies actuelles de recherche en terminologie et terminotique*, Communication présentée dans le cadre de la 7e Université d'automne en terminologie, septembre 2000, Université de Rennes, σελ. 109-119.

Wright, S. E., Budin, G. (2001). *Handbook of Terminology management*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

Αμανατίδης, Ν. (2008). *Αξιολόγηση της Χρηστικότητας και του Σχεδιασμού μιας Εκπαιδευτικής Ιστοσελίδας και Αξιοποίησή της στην Εκπαιδευτική Διαδικασία*, Πρακτικά 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Ημαθίας «Ψηφιακό υλικό για την υποστήριξη του παιδαγωγικού έργου των εκπαιδευτικών», Νάουσα 9-11 Μαΐου 2008, σελ. 1-6.

Ανανιάδου, Σ., Ζερβάνου, Κ. (2004). *Αναγνώριση όρων σε υπολογιστικά συστήματα: προβλήματα και μέθοδοι*. Στο Μ. Κατσογιάννου & Ε. Ευθυμίου (Επιμ.). *Ελληνική ορολογία: έρευνα και εφαρμογές*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη, σελ. 283-312.

Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. (1997). *Διαδικασίες κατά τη δημιουργία των όρων*, Πρακτικά 1^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 30 Οκτωβρίου – 1 Νοεμβρίου 1997, ΕΛΕΤΟ, σελ. 77-87.

Ασκητή, Β. (2006). *Αξιολόγηση ψηφιακής δημοσίευσης: Κριτήρια και Μέθοδοι αξιολόγησης ιστοσελίδων* (Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Εργασία). Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Αρχαιονομίας Βιβλιοθηκονομίας, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Επιστήμη της Πληροφορίας, Κέρκυρα.

Βαλεοντής, Κ. (1988). *Ανάλυση των Βασικών Αρχών της Τεχνικής Ορολογίας*. Αθήνα: ΕΛΟΤ.

- Βαλεοντής, Κ. (2004). *Τυποποίηση ορολογίας: το υπόδειγμα της μόνιμης μονάδας τηλεπικοινωνιακής ορολογίας (MOTO)*. Στο Μ. Κατσογιάννου & Ε. Ευθυμίου (Επιμ.). *Ελληνική ορολογία: έρευνα και εφαρμογές*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη, σελ. 115-136.
- Βαλεοντής, Κ., Μάντζαρη, Ε. (2006). *Η γλωσσική διάσταση της ορολογίας: αρχές και μέθοδοι σχηματισμού των όρων*. 1st Athens International Conference on Translation and Interpretation, Translation: Between Art and Social Science, 13-14 Οκτωβρίου 2006, σελ. 1-12.
- Βαλεοντής, Κ. Ε., Κριμπάς, Π. Γ. (2014). *Νομική Γλώσσα – Νομική Ορολογία. Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη/Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας.
- Βασιλοπούλου, Κ. (χ.χ) *Η σημασία ευχρηστίας στο σχεδιασμό Δικτυακών Τόπων*, Department of Computation, University of Manchester Institute of Science and Technology (UMIST).
- Βαφειάδης, Μ. (1992). *Προβλήματα ορολογίας σχετικά με συμβολισμούς και ακρωνύμια, σε επιστημονικά και τεχνικά κείμενα*, Πρακτικά Διήμερου Συνεδρίου «Τυποποίηση Ορολογίας», Αθήνα 11-12 Νοεμβρίου 1992, ΤΕΕ-ΕΛΟΤ/ΤΕ21, σελ. 159-162.
- Βεσυροπούλου, Α. (2014). *Αξιολόγηση ποιότητας και ευχρηστίας ιστοσελίδων* (Αδημοσίευτη Πτυχιακή Εργασία). ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας, Σέρρες.
- Γαϊτάνου, Π. (2010). *Η χρήση των wikis στις βιβλιοθήκες: δημιουργία "διαδραστικών" συλλογών-αποθετηρίων γνώσης. Το wiki της Βιβλιοθήκης του Μουσείου Μπενάκη*, Πρακτικά 3^{ου} Συνεδρίου Βιβλιοθηκών Τέχνης, Αθήνα 5-6 Φεβρουαρίου 2010, Μουσείο Μπενάκη.
- Γάκη, Θ. (2016). *Σχέδιο ορολογίας IATE : μια πρακτική και θεωρητική προσέγγιση* (Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Εργασία). ΑΠΘ, Φιλοσοφική Σχολή, Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Μετάφρασης και Διερμηνείας, Κατεύθυνση Μετάφρασης, Θεσσαλονίκη.

- Γιαννίμπας, Δ. (2007). *Τα συστήματα θεματικών πεδίων στην οργάνωση της ορολογικής πληροφορίας*, Πρακτικά 6^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 1-3 Νοεμβρίου 2007, ΕΛΕΤΟ, σελ. 1-18.
- Γιαννούτσου, Ο., Φούρλα, Α., Ευθυμίου, Ε. (2004). *Διαχείριση Ορολογίας στη Μηχανική Μετάφραση: Το παράδειγμα EC-Systran*. Στο Μ. Κατσογιάννου & Ε. Ευθυμίου (Επιμ.). *Ελληνική ορολογία: έρευνα και εφαρμογές* (σελ. 345-370). Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Γιάξας, Δ. (1997). *Η ορολογία ως βοήθημα στην μετάφραση*, Πρακτικά 1^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 30 Οκτωβρίου-1 Νοεμβρίου 1997, ΕΛΕΤΟ, σελ. 217-221.
- Γιάξας, Δ. (1999). *Η μελλοντική τακτική ορολογίας*, Πρακτικά 2^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 21-23 Οκτωβρίου 1999, ΕΛΕΤΟ, σελ. 84-88.
- Γούτσος, Δ. (2004). *Προβλήματα Μετάφρασης του Επιστημονικού και Τεχνικού Λόγου*. Στο Μ. Κατσογιάννου & Ε. Ευθυμίου (Επιμ.). *Ελληνική ορολογία: έρευνα και εφαρμογές*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη, σελ. 89-114.
- Δήμας, Γ. (χ.χ). *Μέθοδοι συλλογής δεδομένων, χρήση ερωτηματολογίων, Μέθοδοι και τεχνικές δειγματοληψίας*. Αθήνα: ΤΕΙ Διοίκησης Μονάδων Υγείας & Πρόνοιας.
- Δογορίτη, Ε. (2015). *Ειδικές γλώσσες και ορολογική αναγνώριση. Διερεύνηση στρατηγικών και μέσων διδασκαλίας-εκμάθησης όρων στα πλαίσια της διαμεσολαβούμενης επικοινωνίας της γνώσης*, Πρακτικά 10^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 12-14 Νοεμβρίου 2015, ΕΛΕΤΟ, σελ. 121-131.
- Δογορίτη, Ε., Βυζάς, Θ. (2015). *Ειδικές Γλώσσες & Μετάφραση για Επαγγελματικούς Σκοπούς*. Αθήνα: Διόνικος.

Δόικας, Σ. (2015). *Ποιοτικός έλεγχος των ελληνικών αποδόσεων στην ορολογική βάση IATE*. Πρακτικά 5^{ης} Συνάντησης Ελληνόφωνων Μεταφρασεολόγων, Θεσσαλονίκη 21-23 Μαΐου 2015, ΑΠΘ Τομέας Μετάφρασης του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας.

Δουδουλακάκη, Χ. (2001). *Ο μεταφραστής ως δημιουργός νεολογισμών*, Πρακτικά 3^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 1-3 Νοεμβρίου 2001, ΕΛΕΤΟ, σελ. 251-261.

Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ 561-1:2006, *Ορολογική εργασία – Λεξιλόγιο – Μέρος 1: Θεωρία και εφαρμογή*.

Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ 402:2008, *Ορολογική εργασία – Αρχές και μέθοδοι*.

Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ 1445:2014, *Αξιολόγηση ορολογικών πόρων – Γενικές έννοιες, αρχές και απαιτήσεις*.

Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ 1447:2017, *Μεταφρασεοστρεφής ορογραφία*.

Ευθυμίου, Ε. (1992). *Ορολογία και αυτόματη μετάφραση*, Πρακτικά Δηήμερου Συνεδρίου «Τυποποίηση Ορολογίας», Αθήνα 11-12 Νοεμβρίου 1992, ΤΕΕ-ΕΛΟΤ/ΤΕ21, σελ. 218-227.

Ευθυμίου, Ε., Κατσογιάννου, Μ. (2003). *Η ορολογία ως παράγοντας γλωσσικής αλλαγής*, Πρακτικά 4^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 30 Οκτωβρίου-1 Νοεμβρίου 2003, ΕΛΕΤΟ, σελ. 1-11.

Ζεϊμπέκης, Δ., Παλιανόπουλος, Γ., Παπαθεοδώρου, Β. (2002). *Αξιολόγηση Ελληνικών News Sites*, Πάτρα: Human Computer Interaction.

Ζωγόπουλος, Ε. (2011). *Κριτήρια Ποιότητας για την Αξιολόγηση Ιστοτόπων στο Διαδίκτυο*.

- Galopin-Δημητριάδη L., Κατσογιάννου, Μ. (2004). *Δίγλωσσα Τεχνικά Λεξικά: Κριτήρια Αξιολόγησης*. Στο Μ. Κατσογιάννου & Ε. Ευθυμίου (Επιμ.). *Ελληνική ορολογία: έρευνα και εφαρμογές*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη, σελ. 193-220.
- Ίδρυμα Λαμπράκη. (2005). *Μελέτη για τη Διαμόρφωση και Διάδοση Προτύπων και Διαδικασιών Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Διαδικτυακών Κόμβων των Πολιτιστικών Οργανισμών*, Οδηγός Ποιότητας Διαδικτυακών Κόμβων Πολιτιστικών Οργανισμών.
- Ιορδανίδου, Α., Πανταζάρα, Μ., Μάντζαρη, Ε., Ορφανός, Γ., Βαγγελάτος, Α., Παπαπαναγιώτου, Β. (2007). *Ζητήματα αναγνώρισης των πολυλεκτικών σύμπλοκων όρων στον τομέα της βιοϊατρικής*. Πρακτικά 6^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 1-3 Νοεμβρίου 2007, ΕΛΕΤΟ, σελ. 1-14.
- Καλαμβόκα, Π., Βερναρδάκη, Α. (1992). *Η ελληνική ορολογία στο EURODICAUTOM*, Πρακτικά Δηήμερου Συνεδρίου «Τυποποίηση Ορολογίας», Αθήνα 11-12 Νοεμβρίου 1992, ΤΕΕ-ΕΛΟΤ/ΤΕ21, σελ. 206-217.
- Καλαμβόκα, Π. (2004). *Λεξικά ορολογίας στο Διαδίκτυο*. Στο Μ. Κατσογιάννου & Ε. Ευθυμίου (Επιμ.). *Ελληνική ορολογία: έρευνα και εφαρμογές*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη, σελ. 243-262.
- Καλαμβόκα, Π. (2005). *Διαδραστική Ορολογία για την Ευρώπη (IATE) η Διοργανική Βάση Ορολογίας της ΕΕ*, Πρακτικά 5^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Λευκωσία, Κύπρος 13-15 Νοεμβρίου 2005, ΕΛΕΤΟ, σελ. 1-10.
- Καλλέργης, Μ. (1999). *Διεργασίες Ορολογίας στην Ευρώπη*, Πρακτικά 2^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 21-23 Οκτωβρίου 1999, ΕΛΕΤΟ, σελ. 89-101.
- Καππή, Χ., Κονδύλη, Δ., Φρέντζου, Χ. (2001). *Πολυγλωσσικοί θησαυροί Όρων: Ζητήματα τεκμηρίωσης και αναζήτησης*, ΕΚΚΕ Κείμενα Εργασίας 2001/16.

- Καραγιάννης, Γ. (2004). *Ελληνική ορολογία στην Κοινωνία της Πληροφορίας*. Στο Μ. Κατσογιάννου & Ε. Ευθυμίου (Επιμ.). *Ελληνική ορολογία: έρευνα και εφαρμογές*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη, σελ. 13-22.
- Καρδούλη, Μ. (1992). *Η τεχνική ορολογία, αρμός επικοινωνίας*, Πρακτικά Διήμερου Συνεδρίου «Τυποποίηση ορολογίας», Αθήνα 11-12 Νοεμβρίου 1992, ΤΕΕ-ΕΛΟΤ/ΤΕ21, σελ. 288-301.
- Κατσογιάννου, Μ. (2004). *Λεξικά ορολογίας: μεθοδολογία, δομή και περιεχόμενο*. Στο Μ. Κατσογιάννου & Ε. Ευθυμίου (Επιμ.). *Ελληνική ορολογία: έρευνα και εφαρμογές*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη, σελ. 167-192.
- Κατσογιάννου, Μ., Ευθυμίου, Ε. (2004). *Θεωρία, Μέθοδοι και πρακτικές της ορολογίας*. Στο Μ. Κατσογιάννου & Ε. Ευθυμίου (Επιμ.). *Ελληνική ορολογία: έρευνα και εφαρμογές*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη, σελ. 25-60.
- Κομνηνός Παπαευαγγέλου, Ε. Κ. (2016). *Εξειδικευμένη μετάφραση και νέες τεχνολογίες: η αναζήτηση όρων με τη χρήση ηλεκτρονικών λεξικών, σωμάτων κειμένων και μεταφραστικών μνημών* (Αδημοσίευτη Πτυχιακή Εργασία). Ηγουμενίτσα, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, ΤΕΙ Ηπείρου.
- Κόνολι, Ντ. (2012). *Ο μεταφραστής και ο ποιητής. Μια εκλεκτική συγγένεια*. Αθήνα: Εκδόσεις Ύψιλον.
- Κουτσομπάρη, Ν., Σδούκου, Χ., Βαλεοντής, Κ. (2011). *Ορολογία και Λεξικογραφία: Δύο θεματικά πεδία με συμπληρωματικούς στόχους, αλλά με εννοιολογικές και μεθοδολογικές διαφορές – Σημεία σύγκλισης και προτάσεις περαιτέρω εναρμόνισης*, Πρακτικά 8^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 10-12 Νοεμβρίου 2011, ΕΛΕΤΟ, σελ. 43-72.
- Κουτσουρελάκης, Χ. (χ.χ). *Αξιολόγηση Ιστοσελίδων*, Πρακτικά Επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη, ΠΑΚΕ Κρήτης.

- Κωστοπούλου, Γ. (2000). *Η διδακτική της ειδικής μετάφρασης* (Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή εργασία). Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα.
- Λαγουτάρη, Ε. (2010). *Αξιολόγηση των διαδικτυακών τόπων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως προς την λειτουργικότητα. Ο διαδικτυακός τόπος του Δήμου Αθηναίων* (Αδημοσίευτη Πτυχιακή Εργασία). Σχολή Διοίκησης και οικονομίας, τμήμα τοπικής αυτοδιοίκησης, ΑΤΕΙ Καλαμάτας.
- Μαλαγαρδής, Ν. Ε. (1997). *Ορολογία, Μετάφραση, Μεταγραφές*, Πρακτικά 1^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 30 Οκτωβρίου-1 Νοεμβρίου 1997, ΕΛΕΤΟ, σελ. 295-301.
- Μάντζαρη, Έ., Πανταζάρα, Μ. (2014). *Γενικά και ειδικά ηλεκτρονικά λεξικά της νέας ελληνικής*, Πρακτικά 11^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας (ICGL11), Ρόδος 26-29 Σεπτεμβρίου 2013, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, σελ. 968-986.
- Μεντζελόπουλος, Α. (2016). *Οι επιρροές της Αγγλικής γλώσσας στη μετάφραση ειδικής ορολογίας προς την Ελληνική* (Αδημοσίευτη Διδακτορική Διατριβή). Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα.
- Μπασματζίδης, Γ. (χ.χ). *Κριτήρια Αξιολόγησης Δικτυακών Τόπων*.
- Μπατσαλιά-Κόντη, Φ. (1992). *Θεωρητική προσέγγιση και προτάσεις επίλυσης προβλημάτων κατά τη μετάφραση εξειδικευμένων κειμένων*, Πρακτικά Διήμερου Συνεδρίου «Τυποποίηση Ορολογίας», Αθήνα 11-12 Νοεμβρίου 1992, ΤΕΕ-ΕΛΟΤ/ΤΕ21, σελ. 89-98.
- Ορόγραμμα αρ. 82. (2007). *Δεκάλογος του κανονιστού της γλώσσας*. Αθήνα: ΕΛΕΤΟ.
- Opitz, K. (2007). *Mixed signals: thoughts and second thoughts about terminology*. Πρακτικά 6^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 1-3 Νοεμβρίου 2007, ΕΛΕΤΟ, σελ. 1-9.

- Παπαβασιλείου, Π. (2001). *Ορολογία: Σύντομη ιστορική αναδρομή και σύγχρονη πραγματικότητα*, Πρακτικά 3^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική γλώσσα και ορολογία», Αθήνα 1-3 Νοεμβρίου 2001, ΕΛΕΤΟ, σελ. 13-18.
- Παπανικολάου Κ. Α., Τσαγκάνου Γ., Γρηγοριάδου Μ. (2002). *Αξιοποιώντας το Διαδίκτυο και το λογισμικό γενικής χρήσης ως διδακτικά και μαθησιακά εργαλεία*. Στο Χ. Κυνηγός και Ε. Β. Δημαράκη (Επιμ.). *Νοητικά Εργαλεία και Πληροφοριακά Μέσα: Παιδαγωγική Αξιοποίηση της Σύγχρονης Τεχνολογίας για τη Μετεξέλιξη της Εκπαιδευτικής Πρακτικής*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη, 2002, σελ. 119-160.
- Παριανού, Α., Κελάνδριας, Ι. Π. (1999). *Τεχνικές και Διδακτική της Μετάφρασης Ειδικών Κειμένων*, Πρακτικά 2^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 21-23 Οκτωβρίου 1999, ΕΛΕΤΟ, σελ. 263-271.
- Παριανού, Α., Κελάνδριας Ι. Π. (2005). *Ειδικές γλώσσες της σύγχρονης εποχής – η επιρροή της αγγλικής στην ελληνική*, Πρακτικά 5^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Λευκωσία, Κύπρος 13-15 Οκτωβρίου 2005, ΕΛΕΤΟ, σελ. 291-300.
- Σακελλαρίου, Ι. Α., Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. (2011). *Κριτήρια παρουσίασης και αξιολόγησης δίγλωσσων λεξικών*, Πρακτικά 19^{ου} Διεθνούς Συμποσίου Θεωρητικής και Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας, Θεσ/νίκη, 3-5 Απριλίου 2009, ΑΠΘ, Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, σελ 527-537.
- Σαριδάκης, Ι. Ε. (1999). *Μεθοδολογική Προσέγγιση της Ορογραφικής Διαδικασίας, Η Δόμηση Αγγλοελληνικού Καταλόγου Αμυντικών Όρων* (Αδημοσίευτη Διδακτορική Διατριβή). Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα.
- Σαριδάκης, Ι. Χ. (2009). *Ορολογία – Αλήθεια και προκαταλήψεις*, Πρακτικά εσπερίδας Ορολογία και τυποποίηση στη Χημική Μηχανική, Αθήνα 1^η Απριλίου 2009, ΤΕΕ, σελ. 1-9.

Σοφός, Α., Αλεξόπουλου, Α. (2010). *Κριτήρια Αξιολόγησης Σχολικών Δικτυακών Τόπων – Προσδιορισμός Πλαισίου Ποιότητας*, Πρακτικά 2^{ου} Πανελληνίου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου Ημαθίας «Ψηφιακές και Διαδικτυακές εφαρμογές στην Εκπαίδευση», Βέροια – Νάουσα 23-25 Απριλίου 2010, Υπουργείο Παιδείας, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ημαθίας, σελ. 1758-1771.

Σφοίνη, Α. (1997). *Ζητήματα γλώσσας και ορολογίας στον 18^ο αιώνα*, Πρακτικά 1^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 30 Οκτωβρίου-1 Νοεμβρίου 1997, ΕΛΕΤΟ, σελ. 175-181.

Φασουλή, Α. (2007). *Αξιολόγηση διαδικτυακών τόπων γενικών γραμματειών επικ/νίας & ενημέρωσης 15 κρατών μελών της ΕΕ* (Αδημοσίευτη πτυχιακή εργασία). Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, Αθήνα.

Φιλόπουλος, Β. Α. (1999). *Διεθνοποίηση Ορολογίας και Ελληνική Γλώσσα*, Πρακτικά 2^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 21-23 Οκτωβρίου 1999, ΕΛΕΤΟ, σελ. 73-83.

Χριστοπούλου, Α. (2002). *Η ορολογία της Πληροφορικής μέσα από δίγλωσσα σώματα κειμένων. Σύγκριση ορολογικού υλικού. Σημασιολογική και πραγματολογική ανάλυση* (Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή εργασία). Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα.

Ιστογραφία

Ακαδημία Αθηνών: <https://goo.gl/Sv9RW8> (Τελευταία πρόσβαση 29/07/2017)

Βάση Όρων Τεχνολογίας Πληροφοριών (Inforterm):
<http://www.eleto.gr/inforterm/greek/search.php> (Τελευταία πρόσβαση 25/07/2017)

Βρετανικός Οργανισμός Τυποποίησης – British Standards Institutions (BSI):
<https://www.bsigroup.com/en-IN/> (Τελευταία πρόσβαση 28/07/2017)

Balnéo, un projet de réseau informatique pour la veille néologique : http://termisti.ulb.ac.be/rifal/PDF/tn14/tn14_Le%20Meur%20et%20Depecker.pdf (Τελευταία πρόσβαση 28/07/2017)

Γαλλική Πρεσβεία στην Ελλάδα: <https://goo.gl/663Dqi> (Τελευταία πρόσβαση 10/03/2017)

Γαλλικός Οργανισμός Τυποποίησης – Association Française de Normalisation (AFNOR) : <http://www.afnor.org/> (Τελευταία πρόσβαση 26/07/2017)

Centre de Terminologie et de Néologie (CTN) : <http://www.academie-francaise.fr/la-langue-francaise/terminologie-et-neologie> (Τελευταία πρόσβαση 28/07/2017)

Commission Européen, Base de données des communiqués de presse - Η γλωσσική βιομηχανία της ΕΕ αντεπεξέρχεται στην κρίση : http://europa.eu/rapid/press-release_IP-09-1828_el.htm?locale=FR (Τελευταία πρόσβαση 14/03/2017)

Conseil International de la Langue Française (CILF) : <http://www.cilf.fr/> (Τελευταία πρόσβαση 27/07/2017)

Διεθνές Κέντρο Πληροφόρησης για την ορολογία - Centre International d'Information pour la terminologie (Infoterm) : <http://www.infoterm.info/> (Τελευταία πρόσβαση 21/07/2017)

Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης (International Organization for Standardization (ISO): <https://www.iso.org/fr/home.html> (Τελευταία πρόσβαση 15/03/2017)

Danish Centre for Terminology (DANTERM): <http://www.danterm.dk/en/> (Τελευταία πρόσβαση 27/07/2017)

Délégation Générale à la langue française : <https://goo.gl/VHdr7r> (Τελευταία πρόσβαση 27/07/2017)

Direction pour l'information scientifique et technique et des bibliothèques (DISTB) :

<https://goo.gl/DtVbqK> (Τελευταία πρόσβαση 27/07/2017)

Εθνικός Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας (Ε.Θ.Ε.Γ): <http://hnc.ilsp.gr/> (Τελευταία πρόσβαση 24/07/2017)

Ελληνική Εταιρία Ορολογίας (ΕΛ.ΕΤ.Ο): <http://www.eleto.gr/gr/reception.htm> (Τελευταία πρόσβαση 21/07/2017)

Ελληνικό Δίκτυο Ορολογίας (Ε.Δ.Ο): <http://www.ekt.gr/el/news/19082>,
<http://europedirect.eliamep.gr/elliniko-diktio-orologias/> και
https://ec.europa.eu/greece/el-diktyo_el (Τελευταία πρόσβαση 21/07/2017)

Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛ.Ο.Τ): <http://www.elot.gr/> (Τελευταία πρόσβαση 21/07/2017)

Εργαστήριο Νομικής, Οικονομικής, Πολιτικής και Τεχνικής Μετάφρασης (ΕΝΟΠΟΤΕΜ): <https://sites.google.com/site/enopotem/elektronika-lexika> (Τελευταία πρόσβαση 02/03/2017)

Ευρωπαϊκή Ακαδημία του Bolzano της Ιταλίας: <http://bistro.eurac.edu/about-bistro/> (Τελευταία πρόσβαση 25/07/2017)

Ευρωπαϊκή Ένωση Ορολογίας - European Association for Terminology (EAFT): <http://eaft-aet.net/el/home/> (Τελευταία πρόσβαση 21/07/2017)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή: https://ec.europa.eu/commission/index_el (Τελευταία πρόσβαση 15/07/2017)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο – Η Συνθήκη της Λισαβόνας: <https://goo.gl/EvFHze> (Τελευταία πρόσβαση 30/07/2017)

Electropedia, The World's Online Electrotechnical Vocabulary: <http://www.electropedia.org/> (Τελευταία πρόσβαση 25/07/2017)

Faculté de traduction et d'interprétation (FTI) de l'Université de Genève :
<http://www.unige.ch/fti/fr/> (Τελευταία πρόσβαση 28/07/2017)

Η ζωή στην ΕΕ, Έκταση και πληθυσμός: https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/living_el (Τελευταία πρόσβαση 04/08/2017)

IATE - Η πολυγλωσσική βάση όρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης: <http://iate.europa.eu/>
 (Τελευταία πρόσβαση 02/05/2017)

Ινστιτούτο Επεξεργασίας Λόγου (Ι.Ε.Λ): <http://www.ilsp.gr/> (Τελευταία πρόσβαση 23/07/2017)

Institut National de la Langue Française (INaLF): <https://www.atala.org/-L-association-> (Τελευταία πρόσβαση 28/07/2017)

Institut Supérieur des Traducteurs et Interprètes (ISTI): <http://ti.ulb.ac.be/>
 (Τελευταία πρόσβαση 28/07/2017)

International Electrotechnical Commission (IEC): <http://www.iec.ch/> (Τελευταία πρόσβαση 25/07/2017)

International Monetary Fund (IMF):
<http://www.imf.org/external/np/term/eng/index.htm> (Τελευταία πρόσβαση 25/07/2017)

International Telecommunication Union (ITU): <http://www.itu.int/pub/R-TER-DB/fr>
 (Τελευταία πρόσβαση 25/07/2017)

Johnson L., Lamb A. (2007) *Evaluating Internet Resources-Criteria for Evaluation*:
<http://www.eduscapes.com/tap/topic32.htm> (Τελευταία πρόσβαση 15/03/2017)

Le grand dictionnaire terminologique (GDT), Office québécois de la langue française:
<http://www.granddictionnaire.com/> (Τελευταία πρόσβαση 25/07/2017)

Lexicon, Μεταφραστική Εταιρία: <http://www.lexicon.com.gr/el/glossary.php>
(Τελευταία πρόσβαση 10/03/2017)

Lynch, P. J., Horton, S. (2009). *Web Style Guide: Basic design principles for creating Web sites, 3rd Edition*. New Haven: Yale University Press:
<http://www.webstyleguide.com/wsg3/index.html> (Τελευταία πρόσβαση 25/03/2017)

Μεταφραστικό Κέντρο των Οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης - Centre de Traduction des Organes de l'Union Européenne (Cdt) : <https://cdt.europa.eu/el>
(Τελευταία πρόσβαση 21/07/2017)

Minerva Knowledge Base - Αρχές Ποιότητας Πολιτιστικών Ιστοτόπων:
<http://www.minervaeurope.org/structure/workinggroups/userneeds/documents/cwqp-gr.htm> (Τελευταία πρόσβαση 31/07/2017)

Minerva. (2002). *Πλαίσιο ποιότητας των Βρυξελλών. Αξιολόγηση ποιότητας των Πολιτιστικών Διαδικτυακών Κόμβων*:
http://www.minervaeurope.org/publications/qualitycommentary/qualitycommentary_el0504.pdf (Τελευταία πρόσβαση 31/07/2017)

Οργανισμός Πνευματικής ιδιοκτησίας: <http://www.opi.gr/index.php/genikes-plirofories-pi/paratiritirio-peirateia> (Τελευταία πρόσβαση 02/03/2017)

Office québécois de la langue française (OLF) :
<https://www.oqlf.gouv.qc.ca/accueil.aspx> (Τελευταία πρόσβαση 28/07/2017)

Πολύγλωσσος θησαυρός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EuroVoc):
<http://eurovoc.europa.eu/drupal/?q=el> (Τελευταία πρόσβαση 21/07/2017)

Réseau International de Néologie et de Terminologie (RINT) :
http://termisti.ulb.ac.be/rifal/PDF/tn00/tn00_1994.pdf (Τελευταία πρόσβαση 21/07/2017)

Scoop.it, Glossaries & Terminology: <http://www.scoop.it/t/glossary-terminology-lexicon-database> (Τελευταία πρόσβαση 30/7/2017)

Scoop.it, Ressources Terminologiques: <http://www.scoop.it/t/ressources-terminologiques> (Τελευταία πρόσβαση 30/7/2017)

Scoop.it, Glossary: <http://www.scoop.it/t/glossary> (Τελευταία πρόσβαση 30/7/2017)

Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (Τ.Ε.Ε): <http://web.tee.gr/> (Τελευταία πρόσβαση 21/07/2017)

Τμήμα Συντονισμού Ορολογίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (TermCoord): <http://termcoord.eu/> (Τελευταία πρόσβαση 21/07/2017)

Teleterm-MOTO, Βάση Τηλεπικοινωνιακών Όρων: http://www.moto-teleterm.gr/search_gr.asp (Τελευταία πρόσβαση 21/07/2017)

TERM TERM: <http://www.termterm.org/> (Τελευταία πρόσβαση 25/07/2017)

Termium Plus: <http://www.btb.termiumplus.gc.ca/tpv2alpha/alpha-fra.html?lang=fra> (Τελευταία πρόσβαση 24/07/2017)

The United Nations Terminology Database UNTERM: <https://unterm.un.org/UNTERM/portal/welcome> (Τελευταία πρόσβαση 25/07/2017)

Tilman, Hope N. (2000), *Evaluating Quality on the Net*: <http://www.hopetillman.com/findqual.html> (Τελευταία πρόσβαση 04/03/2017)

Translatum.gr, The Greek Translation Vortal: <https://www.translatum.gr/> (Τελευταία πρόσβαση 30/7/2017)

UNESCOTERM: <http://termweb.unesco.org/> (Τελευταία πρόσβαση 25/07/2017)

Λεξικά

Γαβριηλίδου, Μ., Λαμπροπούλου, Π., Αγγελάκος, Κ. (2009). *Ερμηνευτικό Λεξικό Νέας Ελληνικής, Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου*, Αθήνα: Μεταίχμιο.

Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής. (1998). Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, ΑΠΘ.

Μπαμπινιώτης, Γ. (2002). *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.

Χρηστικό Λεξικό της Νεοελληνικής γλώσσας. (2014). Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών.

Α΄ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ – ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Δημόσια (Αυτο)Διοίκηση				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Πεντάγλωσσο λεξικό Ορολογίας του δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου	Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	2014	de, el, en, fr, it
2.	Λεξικό όρων της τοπικής αυτοδιοίκησης	Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης	-	de, el, en, fr
3.	Γλωσσάρι Δημόσιας Διοίκησης	European Institute of Public Administration (EIPA)	-	de, el, en, es, fr, it
4.	Γλωσσάρι Περιφερειακής Πολιτικής	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	08/05/2017	bg, cs, da, de, el, en, es, et, fr, hr, hu, it, lt, lv, mt, nl, pl, pt, ro, sk, sl, fi, sv

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Στρατός - Ασφάλεια				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Οδηγός Νατοϊκής ορολογίας	Στρατιωτική σχολή ξένων γλωσσών	01/2003	el, en, fr
2.	Γλωσσάρι εξωτερικής πολιτικής	Ευρωπαϊκή Ένωση	2014	bg, cs, da, de, et, el, en, es, fi, fr, ga, hr, hu, it, lv, lt, mt, nl, pl, pt, ro, sk, sl, sv

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Ευρωπαϊκοί Ορολογικοί Πόροι				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Iate	Ευρωπαϊκή Ένωση	2007	bg, cs, da, de, el, en, es, et, fi, fr, ga, hr, hu, it, la, lt, lv, mt, nl, pl, pt, ro, sk, sl, sv
2.	Eurovoc	Ευρωπαϊκή Ένωση	-	bg, es, cs, da, de, et, el, en, fr, ga, hr, it, lt, lv, hu, mt, nl, pl, pt, ro, sk, sl, fi, sv, mk, sq, sr
3.	Euroterm Bank	Ευρωπαϊκή Ένωση	-	fr, eu, zh, hr, cs, da, nl, en, et, fo, fi, fr, gl, de, el, hu, is, ga, it, la, lv, lt, mt, no, nn, pl, pt, ro, ru, sk, sl, es, sv
4.	Γλωσσάρι ενεργητικών ρημάτων σε 7 κύριους τομείς προσόντων	Ευρωπαϊκή Ένωση	-	da, bg, es, cs, da, de, et, el, en, fr, hr, is, it, lv, lt, hu, mk, mt, nl, nb, pl, pt, ro, sk, sl, fi, sv, tr

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Νομική Ορολογία				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Νομικοί όροι στα γαλλικά	Βικιλεξικό	17/03/2009	el, fr
2.	Γαλλικό αστικό δίκαιο	Πτυχιακή εργασία ΤΕΙ Ηπείρου	2016	el, fr

3.	Vocabulaire juridique multilingue comparé - Droit des étrangers	European Court of Justice – Direction Générale de la Traduction	11/06/2014	bg, da, de, el, en, et, fi, hu, it, lt, lv, mt, nl, pl, pt, ro, sk, sl, sv
4.	Lexique de base des termes juridiques grecs	Hélène Kémiktsi	14/01/2008	fr, en, el
5.	Ευρωπαϊκό δικαστικό δίκαιο σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	-	el, bg, cs, da, de, et, el, en, es, fr, it, lv, lt, hu, mt, nl, pl, pt, ro, sk, sl, fi, sv

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Ανθρώπινα δικαιώματα				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Άσυλο και μετανάστευση	Ευρωπαϊκή επιτροπή	2014	bg, cs, de, el, es, et, fi, fr, ga, hu, it, lt, lv, mt, nl, pl, pt, ro, sk, sl, sv, no
2.	100 λέξεις για την ισότητα	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	-	en, fr, de, es, da, pt, nl, fin, sv, it, el
3.	Γλωσσάρι για τη μετανάστευση και το Άσυλο	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	2011	at, de, lu, dk, ee, es, fi, fr, be, lu, gr, hu, ie, it, lt, lv, nl, pl, pt, se, si, sk, uk
4.	Migration and home affairs	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	04/08/2017	at, de, lu, bg, cs, ee, es, fi, fr, be, lu, gr, hu, ie, it, lt, lv, mt, nl, no, pl, pt, ro, se, si, sk
5.	Γλωσσάρι Φύλου ΦΥΛΟΠΑΙΔΕΙΑ	ΕΚΠΑ	11/03/2009	el, en, fr, de
6.	Γλωσσάριο των εργαζομένων και του συνδικαλιστικού κινήματος	Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	1983	en, fr, de, da, el, es, it, no, nl, sv

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Οικονομία - Στατιστική				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	The Greek Crisis Multilingual Term Project	ΔΠΜΣ «Μετάφραση – Μεταφρασεολογία», ΕΚΠΑ	2014	de, el, en, es, fr, it, tr
2.	Όροι και εκφράσεις για τον εξωτερικό έλεγχο των δημόσιων οικονομικών	Office des publications officielles des Communautés Européennes	1989	fr, en, de, es, it, nl, da, el, pt
3.	Χρηματοπιστωτική κρίση	Ευρωπαϊκή Ένωση	2012	en, bg, cs, da, de, el, es, et, fi, fr, ga, hu, it, lt, lv, mt, nl, pl, pt, ro, sk, sl, sv
4.	Γλωσσάρι στατιστικής ορολογίας	Διεθνές στατιστικό Ινστιτούτο (ISI)	01/06/2011	en, fr, de, nl, it, es, ca, pt, ro, da, no, sv, el, hi, hu, tr, et, lt, sl, pl, ru, uk, is, fa, sr, eu, ar, af
5.	Γλωσσάρι χρηματοπιστωτικών όρων	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	27/05/2010	bg, es, cs, da, de, et, el, en, fr, ga, hr, it, lv, lt, hu, mt, nl, pl, pt, ro, sk, sl, fi, sv

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Παροχή υπηρεσιών και εμπορικά προϊόντα				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Goods and services terms - Ταξινόμηση των προϊόντων και υπηρεσιών (όρων) που απαιτούνται κατά την υποβολή αίτησης για προστασία του εμπορικού σήματος	Tmclass, Harmonised Database	26/06/2017	sq, bs, bg, zh, hr, cs, da, nl, en, et, fi, fr, ka, de, el, he, hu, is, it, ja, ko, lv, lt, mk, mt, me, no, pl, pt, ro, ru, sr, sk, sl, es, sv, tr
2.	Νέο Κωδικολόγιο του Αρχείου Ειδών του ΕΠΠ, σύμφωνα με το κωδικολόγιο CPV	Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης & Τουρισμού	15/09/2008	el, en, es, et, fi, fr, ga, hu, it, lt, lv, mt, nl, pl, pt, ro, sk, sl, sv,

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Χώρες και Νομίσματα				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Κατάλογος χωρών, εδαφών και νομισμάτων, Διοργανικό εγχειρίδιο σύνταξης κειμένων	Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης	01/01/2017	bg, es, cs, da, de, et, el, en, fr, ga, hr, it, lv, lt, hu, mt, nl, pl, pt, ro, sk, sl, fi, sv

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Δημογραφικοί Όροι				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Ελληνο-γαλλο-αγγλικό γλωσσάρι δημογραφικών όρων	Εργαστήριο Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων (ΕΔΚΑ)	-	el, fr, en
2.	Γλωσσάρι δημογραφικών όρων	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	-	el, fr, en

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Θηλαστικά-Πτηνά				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Ονομασίες θηλαστικών και πτηνών σε περισσότερες από 50 γλώσσες	Agronomy Department, Biotechnical Faculty, University of Ljubljana, SLOVENIA	2000	hr, cs, pl, sk, sl, hsb, dsb, bg, mk, sr, be, ru, uk, da, nl, en, fo, fy, de, is, nn, sv, it, lld, fur, rm, ro, sc, ca, fr, gl, oc, pt, es, lv, lt, et, fi, hu, se, tr, eu, br, kw, ga, gv, gd, cy, sq, eo, el, mt, rom, yi

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Σκάκι				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Καλλιτεχνικό σκάκι	Emmanuel Manolas (Blog)	2008	el, en, fr, de

2.	Τα πιόνια στο σκάκι	Ari Luiro	21/04/2008	fi, en, fr, it, ca, es, gl, pt, oc, ro, la, eu, nl, af, fy, de, da, no, is, fo, rm, mt, ga, gd, br, lt, lv, et, hu, eo, ru, bel, uk, pl, cs, sk, sl, hr, sr, mk, bg, sq, el, tr, az, uz, tk, cv, ba, krc, kum, kaa, tyv, xal, mn, bua, pal, fa, ar, am, sw, hi, bn, ml, id, vi, ko, ka, hy, he, zh, ja
----	---------------------	-----------	------------	--

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Αθλητισμός				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Λεξικό Όρων Ποδοσφαίρου	Διονυσόπουλος Α., Σχολικός Σύμβουλος Φυσικής Αγωγής	2007	el, en, fr
2.	Τα σπορ στα γαλλικά	Site Ellinopedia	-	el, fr

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Τουρισμός				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Λεξικό τουρισμού	LID editorial, Leonardo da Vinci, language competences	2007	es, en, de, fr, el, bu, pt

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Τέχνες				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Γλωσσάρι της χαρακτηριστικής και των φωτογραφικών τεχνών	Εργαστήριο Χαρακτητικής Ηλία Ν. Κουβέλη	2003	el, fr, en, de, it, la, es
2.	Βασικές έννοιες Μουσειολογίας	ICOM, International Council of Museums	2014	el, fr, en, es, de, it, pt
3.	Γραφικές – Εκτυπωτικές τέχνες	Pressious.com	2012	el, fr, en, de

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Θρησκεία				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Ορολογία της Βίβλου	Site Enseigne-moi	-	el, fr, he
2.	Dictionnaire du nouveau testament	Didier Fontaine	10/04/2010	el, fr
3.	Dictionnaire des noms liturgiques en usage dans l'Église Grecque	Léon Clugnet	1895	el, fr

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Υγεία - Ιατρική				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Γλωσσάρι για αλλεργίες	Wageningen University, The Netherlands	2007	el, fr
2.	Οδηγός φαρμάκων	Γαληνός	-	el, en, fr, ru
3.	Λεξικό Οφθαλμολογίας	Dr. med. Philipp Franko Zeitz Dr. med. Joachim Zeitz	2010	fr, de, en, es, it, nl, pt, hr, ru, el, tr, ja, sv, zh, ar

4.	Έχετε οποιοδήποτε πόνο;	Diversity Virtual Office, Oncology Nursing Circles	2008	ar, zh, fr, de, el, hi, id, it, ja, ko, pt, ru, es, tl, th, tr, ur, vi
5.	Υγεία και ασφάλεια, Νομικά συστήματα και κυρώσεις	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	1995	es, da, de, el, en, fr, it, nl, pt
6.	Medical Physics and Multilingual Dictionary of Terms	European Medical Imaging Technology e-Encyclopaedia for Lifelong Learning (EMITEL)	2016	en, fr, de, sv, it, es, pt, fi, pl, cs, hu, lv, lt, et, ro, el, tr, ar, th, bg, ru, bn, zh, fa, ml, sl, hr, ja, ko
7.	Τεχνικό γλωσσάρι Βιοϊατρικής έρευνας και τεχνολογίας	BioHexagon	-	fr, en, el

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Εκπαίδευση – Παιδεία				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Ευρωπαϊκή εκπαίδευση ενηλίκων	Institute of Education, University of London	2008	en, fr, de, bg, hr, cs, da, nl, et, fi, el, hu, is, ga, it, lv, lt, mk, mt, no, pl, pt, sk, sl, es, sv, tr
2.	List of academic ranks	Wikipedia	31/07/2017	prs, ps, en, nl, fr, bs, pt, bg, zh, hr, ar, et, fi, el, is, id, ira, he, ja, lv, mk, es, pl, ro, sk, sl, ko, de, tr, uk,
3.	Glossary on Examinations, Qualifications & Titles	European Commission	2004	fr, de, nl, cs, da, et, el, es, fr, ga, it, lv, lt, hu, mt, pl, pt, sl, sk, fi, sv, ga, is, no, bg, ro

4.	Glossary on Educational Institutions	European Commission	2005	fr, de, nl, cs, da, et, el, es, fr, ga, it, lv, lt, hu, mt, pl, pt, sl, sk, fi, sv, ga, is, no, bg, ro
5.	Glossary on Teaching Staff	European Commission	2001	fr, de, nl, cs, da, et, el, es, fr, ga, it, lv, lt, hu, mt, pl, pt, sl, sk, fi, sv, ga, is, no, bg, ro
6.	Glossary on Management, monitoring and support staff	European Commission	2002	fr, de, nl, cs, da, et, el, es, fr, ga, it, lv, lt, hu, mt, pl, pt, sl, sk, fi, sv, ga, is, no, bg, ro
7.	Glossary on Decision-making, Advisory, Operational and Regulatory Bodies in Higher Education	European Commission	2007	fr, de, nl, cs, da, et, el, es, fr, ga, it, lv, lt, hu, mt, pl, pt, sl, sk, fi, sv, is, bg, ro
8.	CECR - Glossaire d'équivalences	Gallika.net	02/2010	el, fr

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Συνέδρια				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Ορολογία διοργάνωσης συνεδρίων	Ευρωπαϊκή Ένωση	1992	en, fr, de, es, it, nl, da, pt, el

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Θετικές Επιστήμες				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Λεξικό όρων υδραυλικής	Αρχιμήδης, Forum των τεχνικών	01/05/2011	el, de, en, fr
2.	Glossary and multilingual equivalents of karst terms	Unesco, FAO	13/11/1972	fr, de, el, it, es, tr, ru, mk
3.	Όροι βιομηχανικής ιδιοκτησίας	Οργανισμός Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας	-	el, en, fr
4.	Multilingual Chemical Terminology	ECHA-Term – Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων	19/01/2017	bg, cs, da, de, el, en, es, et, fi, fr, hr, hu, it, lt, lv, mt, nl, pl, pt, ro, sk, sl, sv
5.	Λεξιλόγιο ασφάλειας σιηράγγων	Αρχιμήδης, Forum των τεχνικών	-	el, en, fr, it, es
6.	Βάση τηλεπικοινωνιακών όρων TELETERM	ΕΛΕΤΟ, ΕΛΟΤ	01/2015	en, fr, de, el

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Ποδήλατο – Αυτοκίνητο - Οδήγηση				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Γλωσσάρι για το ποδήλατο	Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	2011	bg, es, cs, da, de, et, el, en, fr, ga, it, lv, lt, hu, mt, nl, pl, pt, ro, sk, sl, fi, sv, ar, zh, ja, ru
2.	Το λεξιλόγιο του αυτοκινήτου	Soferina.com	12/02/2016	el, fr

3.	Γλωσσάρι για τους δρόμους και την οδική μετακίνηση	Association Mondiale de la Route	04/2016	ar, ca, zh, hr, cs, da, nl, en, et, fi, fr, de, el, he, hi, hu, is, it, ja, ko, lv, lt, mt, ne, no, fa, pl, pt, ro, ru, sr, sl, es, sv, tr, uk, vi
----	--	----------------------------------	---------	--

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Περιβάλλον - Οικολογία				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Θησαυρός για περιβαλλοντικά θέματα	European Environment Information and Observation Network (EIONET)	28/06/2017	ar, hy, az, eu, bg, ca, zh, hr, cs, da, nl, en, et, fi, fr, ka, de, el, hu, is, ga, it, lv, lt, ma, no, pl, pt, ro, ru, sk, sl, es, sv, tr, uk
2.	Γλωσσάρι Κλιματικής αλλαγής	Ευρωπαϊκή Ένωση	2011	en, bg, cs, da, de, el, es, et, fi, fr, ga, hu, it, lt, lv, mt, nl, pl, pt, ro, sk, sl, sv
3.	Γλωσσάρι για το Δάσος (Forest Workers' Glossary)	Πρόγραμμα Erasmus της Ευρωπαϊκής Ένωσης	-	en, sv, bg, el, sl, de, ru, fr, es, fi, pl, et, lt, pt, ro, cs
4.	Οικολογικό γλωσσάρι Ecolexicon	Πανεπιστήμιο Γρανάδας	-	en, es, de, ru, fr, el
5.	Ανοικτό Σπηλαιολογικό Εγχειρίδιο	Site grcavingmanual.org, Κώστας Αδαμόπουλος, Κώστας Ιατρού	11/08/2012	fr, en, el
	Γλωσσάρι για την ερμηνεία,	Με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής		

6.	την υποβάθμιση της γης και τις δράσεις επαναφοράς	Επιτροπής	-	fr, es, pt, it, el
----	---	-----------	---	--------------------

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Ψάρια και Αλιεία				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Πολύγλωσσο λεξικό για ψάρια και προϊόντα ψαρέματος	Organization for Economic Co-operation and Development (OCDE)	2008	en, fr, da, nl, fi, de, el, is, it, ja, ko, no, pl, pt, ru, sr, hr, es, sv, tr
2.	Ονομασίες Ψαριών	Ψαρότοπος (Blog)	07/05/2008	el, en, fr, la
3.	Δημοφιλή ψάρια στην Ευρωπαϊκή Ένωση	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	2002	da, de, el, en, es, fi, fr, it, nl, pt, sv
4.	Ψάρια της Βόρειας Θάλασσας	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	2003	es, cs, da, de, et, el, en, fr, it, lv, lt, hu, mt, nl, pl, pt, sk, sl, fi, sv
5.	Ψάρια της Μεσογείου	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	2003	es, cs, da, de, et, el, en, fr, it, lv, lt, hu, mt, nl, pl, pt, sk, sl, fi, sv
6.	Ψάρια της Βαλτικής Θάλασσας	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	2002	es, cs, da, de, et, el, en, fr, it, lv, lt, hu, mt, nl, pl, pt, sk, sl, fi, sv
7.	180 ευρωπαϊκά ψάρια σε 26 ευρωπαϊκές γλώσσες	Oliver Friel, Mathias Suess	-	bg, cs, da, de, el, en, es, et, fi, fr, hr/sr, hu, is, it, lv, lt, nl, no, pl, pt, ro, ru, sl, sv, tr
8.	Πολύγλωσσο εικονογραφημένο λεξικό Υδροβίων ζώων και φυτών	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	1998	sc, es, da, de, el, en, fr, it, nl, pt, fi, sv

9.	Είδη της Μεσογείου και του Εύξεινου Πόντου	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	2009	bg, es, cs, da, de, et, el, en, fr, ga, it, lt, lv, hu, mt, nl, pl, pt, ro, sk, sl, fi, sv
10.	Πολύγλωσσο λεξικό αλιευτικών εργαλείων	Office for Official Publications of the European Communities	1992	es, da, de, el, en, fr, it, nl, pt
11.	Αλιευτικά σκάφη και η ασφάλεια εν πλω	Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	1992	es, da, de, el, en, fr, it, nl, pt
12.	Λεξικό ναυτικών όρων	Ευγενίδειο Ίδρυμα	2006	el, en, fr, it, es
13.	Yacht inventory list	Translatum.gr	-	el, fr, en, de
14.	Αλιευτικές ζώνες στην Ευρωπαϊκή Ένωση	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	-	bg, cs, da, de, et, el, en, es, fr, hr, it, lv, lt, hu, mt, nl, pl, pt, ro, sk, sl, fi, sv

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Κουζίνα - Μαγειρική - Γεύσεις - Κρασί - Οσμές

A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Γλωσσάρι Μαγειρικής	Greek Cook	-	el, de, es, fr, it, fa, ja, pt, hi, la, en,
2.	Γλωσσάρι Οσμών και Γεύσεων	Food and Agriculture Organization of the United Nations	-	en, da, nl, fr, de, el, is, it, no, pl, pt, es
3.	Οδηγός της ΕΟΚ για βαθμούς Νωπότητας των ψαριών	Food and Agriculture Organization of the United Nations	1992	en, da, nl, fr, de, el, is, it, no, pl, pt, es
4.	Λεξικό Εστιατορίου, Ορολογία	Kassandra Tour	-	el, fr, en, it, es, zh, ru, ar, hi

	Μαγειρικής Τέχνης			
5.	Σύντομο Λεξικό της Κουζίνας	Green chef	24/06/2012	el, en, fr
6.	La cuisine crétoise	Site Voyage en Crète	-	el, fr
7.	Γλωσσάρι μαγειρικής	The Cook Book	-	el, en, fr, it, hi, de, ja, hu, tr, es, ko
8.	Γλωσσάρι Μαγειρικών Όρων	The Greek Masa	-	el, en, fr, es, it
9.	Γλωσσάρι μαγειρικής	Let's Cook	-	el, en, fr, it, ja, zh
10.	Γλωσσάρι μπαχαρικών	Gernot Katzer	-	ada, af, am, apt, ar, arc, as, az, be, bh, bg, bo, br, brx, ca, ccp, cop, cs, cy, da, dag, de, doi, dv, dz, ee, el, en, eo, es, et, eu, fa, fat, fi, fr, fi, ga, gd, gl, grc, grt, gu, ha, haw, he, hi, hmn, hmr, hr, hu, hy, ibo, id, ii, is, it, ja, ka, kha, kk, km, kn, ko, kok, ks, la, lo, lt, lus, lv, mk, ml, mn, mni, mr, ms, mt, my, nbe, nbi, nbu, ne, new, njj, njm, njo, nl, nmf, no, nre, nri, nsm, nzi, oc, or, os, pa, pal, pap, pl, ps, pt, ro, ru, sa, sat, si, sk, sl, sq, sr, sm, sv, sw, ta, te, tg, th, ti, tk, tl, tcy, tr, tw, uk, ur, uz, vi, yi, zh
11.	Γλωσσάρι φυτικής παραγωγής	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	2001	es, da, de, el, en, fr, it, nl, pt, fi, sv, la
12.	Η γλώσσα του κρασιού	FNL, The Food and Leisure Guide	04/2012	en, fr, el
13.	Γαλλο-ελληνικό λεξικό για τρόφιμα και ποτά	In.gr	-	en, fr

14.	Μικρό λεξικό όρων μαγειρικής	Il laboratorio di Marina (Blog)	-	en, fr, el, it
15.	Οινολογικό λεξικό	Τμήμα Οινολογίας και Τεχνολογίας Ποτών, ΤΕΙ ΑΘΗΝΩΝ	-	el, en, fr, de

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Ορολογία Τυποποίησης				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Γενικοί και ειδικοί όροι του τομέα της Ορολογίας	ΤΕΕ – ΕΛΟΤ/ ΤΕ21	2010	el, en, fr
2.	Ευρετήριο όρων Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης	ΕΛΟΤ/ ΤΕΕ22	-	el, en, fr
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Κομμωτική				
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
1.	Τα γαλλικά στην κομμωτική	ΕΠΑΣ Πρέβεζας	-	fr, el

Β΄ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ – ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Δημόσια (Αυτο)Διοίκηση			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Πεντάγλωσσο λεξικό Ορολογίας του δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου	Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	http://www.minadmin.gov.gr/wp-content/uploads/20140430_pentaglwssso.pdf
2.	Λεξικό όρων της τοπικής αυτοδιοίκησης	Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης	https://www.eetaa.gr/index.php?tag=list_g_words
3.	Γλωσσάρι Δημόσιας Διοίκησης	European Institute of Public Administration (EIPA)	http://www.eipa.eu/en/glossary/
4.	Γλωσσάρι Περιφερειακής Πολιτικής	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	http://ec.europa.eu/regional_policy/el/policy/what/glossary/

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Στρατός - Ασφάλεια			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Οδηγός Νατοϊκής ορολογίας	Στρατιωτική σχολή ξένων γλωσσών	http://www.natobilc.org/documents/Military%20Language/TriSvcBILC_005.pdf
2.	Γλωσσάρι εξωτερικής πολιτικής	Ευρωπαϊκή Ένωση	http://www.termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/Foreign-policy.pdf

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Ευρωπαϊκοί Ορολογικοί Πόροι			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Iate	Ευρωπαϊκή Ένωση	http://iate.europa.eu/SearchByQueryLoad.do?method=load
2.	Eurovoc	Ευρωπαϊκή Ένωση	http://eurovoc.europa.eu/drupal/?q=el/download/subject_oriented&cl=fr
3.	Euroterm Bank	Ευρωπαϊκή Ένωση	http://www.eurotermbank.com/default.aspx
4.	Γλωσσάρι ενεργητικών ρημάτων σε 7 κύριους τομείς προσόντων	Ευρωπαϊκή Ένωση	https://europass.cedefop.europa.eu/el/documents/european-skills-passport/certificate-supplement/action-verbs-glossary

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Νομική Ορολογία			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Νομικοί όροι στα γαλλικά	Βικιλεξικό	https://goo.gl/9zSL9E
2.	Γαλλικό αστικό δίκαιο	Πτυχιακή εργασία ΤΕΙ Ηπείρου	https://goo.gl/f1hwfo
3.	Vocabulaire juridique multilingue comparé - Droit des étrangers	European Court of Justice – Direction Générale de la Traduction	http://www.termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/12/liste_droit_etrangers_IATE_interinst.pdf
4.	Lexique de base des termes juridiques grecs	Hélène Kémiktsi	http://www.projethomere.com/travaux/indexjuridique.htm
5.	Ευρωπαϊκό δικαστικό δίκαιο σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	http://ec.europa.eu/civiljustice/glossary/glossary_el.htm

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Ανθρώπινα δικαιώματα			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Άσυλο και μετανάστευση	Ευρωπαϊκή επιτροπή	file:///D:/Documents/Downloads/docl_44657_264746153.pdf
2.	100 λέξεις για την ισότητα	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	http://www.eduhi.at/dl/100_words_for_equality.pdf
3.	Γλωσσάρι για τη μετανάστευση και το Άσυλο	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	http://www.integrazionemigranti.gov.it/archiviodocuments/mediation-interculturale/Documents/Glossario.pdf
4.	Migration and home affairs	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/glossary/a_en
5.	Γλωσσάρι Φύλου ΦΥΛΟΠΑΙΔΕΙΑ	ΕΚΠΑ	https://goo.gl/6ZH7Ty
6.	Γλωσσάριο των εργαζομένων και του συνδικαλιστικού κινήματος	Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	http://www.termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/glossary-of-labour-and-the-trade-union-movement.pdf
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Οικονομία - Στατιστική			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	The Greek Crisis Multilingual Term Project	ΔΠΜΣ «Μετάφραση – Μεταφρασεολογία», ΕΚΠΑ	http://83.212.168.140/gcmtpl/

2.	Όροι και εκφράσεις για τον εξωτερικό έλεγχο των δημόσιων οικονομικών	Office des publications officielles des Communautés Européennes	http://www.termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/terms.pdf
3.	Χρηματοπιστωτική κρίση	Ευρωπαϊκή Ένωση	http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/librairie/PDF/QC-32-12-017-EN-C.pdf
4.	Γλωσσάρι στατιστικής ορολογίας	Διεθνές στατιστικό Ινστιτούτο (ISI)	http://isi.cbs.nl/glossary/index.htm
5.	Γλωσσάρι χρηματοπιστωτικών όρων	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20100414FCS72750+0+DOC+XML+V0//EL

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Παροχή υπηρεσιών και εμπορικά προϊόντα			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Goods and services terms - Ταξινόμηση των προϊόντων και υπηρεσιών (όρων) που απαιτούνται κατά την υποβολή αίτησης για προστασία του εμπορικού σήματος	Tmclass, Harmonised Database	http://tmclass.tmdn.org/ec2/?lang=en
2.	Νέο Κωδικολόγιο του Αρχείου Ειδών του ΕΠΠ, σύμφωνα με το κωδικολόγιο CPV	Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης & Τουρισμού	https://goo.gl/2VAuzy

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Χώρες και Νομίσματα			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Κατάλογος χωρών, εδαφών και νομισμάτων, Διοργανικό εγχειρίδιο σύνταξης κειμένων	Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης	http://publications.europa.eu/code/el/el-5000500.htm

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Δημογραφικοί Όροι			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Ελληνο-γαλλο-αγγλικό γλωσσάρι δημογραφικών όρων	Εργαστήριο Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων (ΕΔΚΑ)	http://www.demography-lab.prd.uth.gr/DDAoG/dictio/ml.htm
2.	Γλωσσάρι δημογραφικών όρων	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	http://www.e-demography.gr/Metadata/Dictionary/index.cfm

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Θηλαστικά-Πτηνά			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Ονομασίες θηλαστικών και πτηνών σε περισσότερες από 50 γλώσσες	Agronomy Department, Biotechnical Faculty, University of Ljubljana, SLOVENIA	http://www.informatika.bf.uni-lj.si/magus.html

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Σκάκι			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ

1.	Καλλιτεχνικό σκάκι	Emmanuel Manolas (Blog)	https://goo.gl/s9PTBt
2.	Τα πιόνια στο σκάκι	Ari Luiro	http://reocities.com/TimesSquare/metro/9154/nap-pieces.htm

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Αθλητισμός			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Λεξικό Όρων Ποδοσφαίρου	Διονυσόπουλος Α., Σχολικός Σύμβουλος Φυσικής Αγωγής	http://www.fa3.gr/nomothesia_2/nomoth_athl/KANONIS_MOI/soccer/Lexiko_oron.htm
2.	Τα σπορ στα γαλλικά	Site Ellinopedia	http://www.ellinopedia.com/gallika/ta-spor-sta-gallika

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Τουρισμός			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Λεξικό τουρισμού	LID editorial, Leonardo da Vinci, language competences	http://www.be-multilingual.com/fileadmin/user_upload/pdf/Dictionary%20of%20Tourism_En.pdf

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Τέχνες			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Γλωσσάρι της χαρακτηριστικής και των φωτογραφικών τεχνών	Εργαστήριο Χαρακτητικής Ηλία Ν. Κουβέλη	http://www.haraktiki.gr/lexiko_genika.html
2.	Βασικές έννοιες Μουσειολογίας	ICOM, International Council of Museums	http://icom.museum/fileadmin/user_upload/pdf/Key_Concepts_of_Museology/Museology_WEB_greek.pdf

3.	Γραφικές – Εκτυπωτικές τέχνες	Pressious.com	http://www.pressious.com/how/glossari.aspx?lang=fr
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Θρησκεία			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Ορολογία της Βίβλου	Site Enseigne-moi	http://www.enseignemoi.com/bible/strong-biblique-grec-letter-a.html
2.	Dictionnaire du nouveau testament	Didier Fontaine	http://www.areopage.net/dicogrntc.htm
3.	Dictionnaire des noms liturgiques en usage dans l'Église Grecque	Léon Clugnet	http://anemi.lib.uoc.gr/metadata/0/f/b/metadata-01-0001352.tkl
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Υγεία - Ιατρική			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Γλωσσάρι για αλλεργίες	Wageningen University, The Netherlands	http://www.food-info.net/allergy/gr-fr.pdf
2.	Οδηγός φαρμάκων	Γαληνός	http://www.galinos.gr/web/drugs/main/lists/icdcodes#content
3.	Λεξικό Οφθαλμολογίας	Dr. med. Philipp Franko Zeitz Dr. med. Joachim Zeitz	http://zeitzfrankozeitz.de/index.php/fachwoerterbuch.html?L0=F&L1=EN&lang=F
4.	Έχετε οποιοδήποτε πόνο;	Diversity Virtual Office, Oncology Nursing Circles	http://www.diversity.vc.ons.org/file_depot/0-10000000/20000-30000/21666/folder/50485/TFedric-Assessing+Painfull+booklet.pdf
5.	Υγεία και ασφάλεια, Νομικά συστήματα και κυρώσεις	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	http://www.termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/health-and-safety.pdf
6.	Medical Physics and Multilingual	European Medical Imaging Technology	

	Dictionary of Terms	e-Encyclopaedia for Lifelong Learning	http://www.emitel2.eu/emitwwsql/dictionary.aspx
7.	Τεχνικό γλωσσάρι Βιοϊατρικής έρευνας και τεχνολογίας	BioHexagon	http://www.biohexagon.com/main/downloads/Technical%20Dictionary_FR_EN_GR.pdf

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Εκπαίδευση – Παιδεία			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Ευρωπαϊκή εκπαίδευση ενηλίκων	Institute of Education, University of London	https://ec.europa.eu/epale/sites/epale/files/adultglossary1_en.pdf
2.	List of academic ranks	Wikipedia	https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_academic_ranks#Gr eece
3.	Glossary on Examinations, Qualifications & Titles	European Commission	http://www.termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/volume-1.pdf
4.	Glossary on Educational Institutions	European Commission	http://www.termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/volume-2.pdf
5.	Glossary on Teaching Staff	European Commission	http://www.termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/volume-3.pdf
6.	Glossary on Management, monitoring and support staff	European Commission	http://www.termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/volume-4.pdf
7.	Glossary on Decision-making, Advisory, Operational and Regulatory Bodies in Higher	European Commission	http://www.termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/volume-5.pdf

	Education		
8.	CECR - Glossaire d'équivalences	Gallika.net	https://goo.gl/mWNxt1
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Συνέδρια			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Ορολογία διοργάνωσης συνεδρίων	Ευρωπαϊκής Ένωσης	http://bookshop.europa.eu/el/--pbCM7392982/

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Θετικές Επιστήμες			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Λεξικό όρων υδραυλικής	Αρχιμήδης, Forum των τεχνικών	http://documents.scribd.com.s3.amazonaws.com/docs/64re8tbj7ky1b0k.pdf
2.	Glossary and multilingual equivalents of karst terms	Unesco, FAO	http://unesdoc.unesco.org/images/0000/000019/001976Eb.pdf
3.	Όροι βιομηχανικής ιδιοκτησίας	Οργανισμός Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας	https://www.obi.gr/obi/?tabid=169
4.	Multilingual Chemical Terminology	ECHA-Term – Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων	https://echa-term.echa.europa.eu/fr/home
5.	Λεξιλόγιο ασφάλειας σηράγγων	Αρχιμήδης, Forum των τεχνικών	https://www.e-archimedes.gr/faq/item/5351-
6.	Βάση τηλεπικοινωνιακών όρων TELETERM	ΕΛΕΤΟ, ΕΛΟΤ	http://www.moto-teleterm.gr/search_gr.asp

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Ποδήλατο – Αυτοκίνητο - Οδήγηση			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ

1.	Γλωσσάρι για το ποδήλατο	Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/eesc-2011-27-en.pdf
2.	Το λεξιλόγιο του αυτοκινήτου	Soferina.com	https://goo.gl/jTnHXJ
3.	Γλωσσάρι για τους δρόμους και την οδική μετακίνηση	Association Mondiale de la Route	https://goo.gl/gatR2p
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Περιβάλλον - Οικολογία			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Θησαυρός για περιβαλλοντικά θέματα	European Environment Information and Observation Network (EIONET)	http://www.eionet.europa.eu/gemet
2.	Γλωσσάρι Κλιματικής αλλαγής	Ευρωπαϊκή Ένωση	http://www.termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/Climate-change.pdf
3.	Γλωσσάρι για το Δάσος (Forest Workers' Glossary)	Πρόγραμμα Erasmus της Ευρωπαϊκής Ένωσης	http://fmog.diction.net/
4.	Οικολογικό γλωσσάρι Ecolexicon	Πανεπιστήμιο Γρανάδας	http://ecolexicon.ugr.es/visual/index_en.html
5.	Ανοικτό Σπηλαιολογικό Εγχειρίδιο	Site grcavingmanual.org, Κώστας Αδαμόπουλος, Κώστας Ιατρού	http://www.grcavingmanual.org/el/index.php?title=Lexique
6.	Γλωσσάρι για την ερημοποίηση, την υποβάθμιση της γης και τις δράσεις επαναφοράς	Με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	http://practice-netweb.eu/node/709?q=glossary

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Ψάρια και Αλιεία

A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΙΟΣ
1.	Πολύγλωσσο λεξικό για ψάρια και προϊόντα ψαρέματος	Organization for Economic Co-operation and Development (OCDE)	https://goo.gl/2u5sLk
2.	Ονομασίες Ψαριών	Ψαρότοπος (Blog)	https://psarotopos.blogspot.gr/2008/05/blog-post_07.html
3.	Δημοφιλή ψάρια στην Ευρωπαϊκή Ένωση	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	http://www.termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/Popular-fish-in-the-EU.pdf
4.	Ψάρια της Βόρειας Θάλασσας	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	http://www.termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/fish-nordic-sea.pdf
5.	Ψάρια της Μεσογείου	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	https://goo.gl/R3Xn9j
6.	Ψάρια της Βαλτικής Θάλασσας	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	http://www.termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/fish-baltic-sea.pdf
7.	180 ευρωπαϊκά ψάρια σε 26 ευρωπαϊκές γλώσσες	Oliver Friel, Mathias Suess	http://fishfinderbook.com/3d_fishfinder/fishfinder.html
8.	Πολύγλωσσο εικονογραφημένο λεξικό Υδροβίων ζώων και φυτών	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	http://www.termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/AQUATIC-ANIMALS-AND-PLANTS.pdf
9.	Είδη της Μεσογείου και του Εύξεινου Πόντου	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	http://www.termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/Species-of-the-Mediterranean-and-the-Black-Sea.pdf
10.	Πολύγλωσσο λεξικό αλιευτικών εργαλείων	Office for Official Publications of the European Communities	file:///D:/Documents/Downloads/CENA144269AC_002.pdf

11.	Αλιευτικά σκάφη και η ασφάλεια εν πλω	Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	https://goo.gl/eYzD3D
12.	Λεξικό ναυτικών όρων	Ευγενίδειο Ίδρυμα	https://goo.gl/XMc2A3
13.	Yacht inventory list	Translatum.gr	http://www.translatum.gr/dictionary/other-greek.htm
14.	Αλιευτικές ζώνες στην Ευρωπαϊκή Ένωση	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/market/consumer-information_el

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Κουζίνα - Μαγειρική - Γεύσεις - Κρασί - Οσμές			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΙΟΣ
1.	Γλωσσάρι Μαγειρικής	Greek Cook	http://greekcook.gr/glossary.php?l=24
2.	Γλωσσάρι Οσμών και Γεύσεων	Food and Agriculture Organization of the United Nations	http://www.fao.org/wairdocs/tan/x5995e/X5995e04.htm
3.	Οδηγός της ΕΟΚ για βαθμούς Νωπότητας των ψαριών	Food and Agriculture Organization of the United Nations	http://www.fao.org/wairdocs/tan/x5995e/X5995e03.htm# TopOfPage
4.	Λεξικό Εστιατορίου, Ορολογία Μαγειρικής Τέχνης	Kassandra Tour	http://www.kassandratour.gr/lexicon.html
5.	Σύντομο Λεξικό της Κουζίνας	Green chef	https://goo.gl/EB6Vx3
6.	La cuisine crétoise	Site Voyage en Crète	http://www.voyageencrete.com/culture/la-crete-la- cuisine-cretoise/
7.	Γλωσσάρι μαγειρικής	The Cook Book	http://www.thecookbook.gr/summary.asp?catid=28485

8.	Γλωσσάρι Μαγειρικών Όρων	The Greek Masa	https://goo.gl/4PT5BZ
9.	Γλωσσάρι μαγειρικής	Let's Cook	http://www.letscook.gr/glossary
10.	Γλωσσάρι μπαχαρικών	Gernot Katzer	https://goo.gl/6r3XbB
11.	Γλωσσάρι φυτικής παραγωγής	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	https://goo.gl/mfcGxn
12.	Η γλώσσα του κρασιού	FNL, The Food and Leisure Guide	https://goo.gl/E2j7jx
13.	Γαλλο-ελληνικό λεξικό για τρόφιμα και ποτά	In.gr	http://dictionary.in.gr/
14.	Μικρό λεξικό όρων μαγειρικής	Il colaboratorio di Marina (Blog)	https://goo.gl/V2t6Jo
15.	Οινολογικό λεξικό	Τμήμα Οινολογίας και Τεχνολογίας Ποτών, ΤΕΙ ΑΘΗΝΩΝ	http://www.infowine.gr/el/winepedia/dictionary/

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Ορολογία Τυποποίησης			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Γενικοί και ειδικοί όροι του τομέα της Ορολογίας	ΤΕΕ – ΕΛΟΤ/ ΤΕ21	http://www.eleto.gr/download/Bodies/TE21-TerminologyTermsEd02.pdf
2.	Ευρετήριο όρων Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης	ΕΛΟΤ/ ΤΕΕ22	https://goo.gl/RYaAp8
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: Κομμωτική			
A.A	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ
1.	Τα γαλλικά στην κομμωτική	ΕΠΑΣ Πρέβεζας	http://frepasprev.weebly.com/petit-dico-du-coiffeur.html

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η διπλωματική εργασία είναι εξ ολοκλήρου δικό μου έργο και κανένα μέρος της δεν είναι αντιγραμμένο από έντυπες ή ηλεκτρονικές πηγές, μετάφραση από ξενόγλωσσες πηγές και αναπαραγωγή από εργασίες άλλων ερευνητών ή φοιτητών. Όπου έχω βασιστεί σε ιδέες ή κείμενα άλλων, έχω προσπαθήσει με όλες μου τις δυνάμεις να το προσδιορίσω σαφώς μέσα από την καλή χρήση αναφορών ακολουθώντας την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

Υπογραφή